

ગુજરાત વિગ્રાપોઠ ગ્રંથાલય
(ગુજરાત કોપીરાઈટ વિભાગ)

અનુક્રમાંક ૬૪૧૭ કિંમત ૩ રૂ.

ગ્રંથનામં ૫૨મ જા.મુ. ૬૬૮૨ ૧૩મું અ.પુ.

વર્ગાંક

પરજે નામું.

દફતર ૧૩ મું આખું.

અસલ હાથનાં લખેલાં પુસ્તક ઊપરથી વાક
ચોની રચના સુધારીઆમાં આવી છે,
અને તેની અસલી લંબાણ શહ-
રાગાત કાયમ રાખી છે.

મુંબઈ,

મુંબઈ સમાચાર છાપખાનામાં

માણિકલ પરગોરજી મીનોએહેર હોમલનાએ છાપોજા છે

સને ૧૨૪૬ ચનદેજરદી-સને ૧૮૭૭ ઇસવી

કોંમત રૂ ૩.

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
૧૯૪૮
ગુજરાતી કોપીરાઈટ-સંગ્રહ

૮૪૭

ખો લા સો.

પરજો નામાનાં નહીં છપાયલાં દફતરો છાપી પરગટ કરવાનું કામ જે હમોએ ચાલું કરીએ છે, તે મુજબ તેનું પારમું આખું દફતર ગયા સાલના સપ્ટેમ્બર માસમાં પાહર પાડીએ હતું, અને હાલમાં આ તેરમું દફતર તઈઆર કરીને આખું પાહર પાડીએ; અને પાકીનાં પીળાં દફતરો જેમ જેમ પુરાં થતાં જશે, તેમ તેમ હમોએ તેમને આખાં દફતરમાંજ પાહર મેલતા જવાનો એસદો રાખીએ છે.

માણિકુલ પરજોરજ મીનાચેહર હોમજ,

મુખધ સમાચારનો માલિક.

માસ જાનેવારી ૧૮૭૭.

સાં ક લી ઊં .

દફતર ૧૩ માંનું.

	સંદે.
હેકાયત લખીછે કે, આવીઓ નાપેકાર આજર દેવ, ગરદનકૂરાજ કરી- માનની દરગાહમાં.....	૧
હેકાયત લખીછે કે, જખમ ખાધો આજર દેવે, ગાઝનેતા હાથથી નામદાર પેહેલવાન કરીમાનની દરગાહમાં અને પકડાયો ગયો જંગી સરહંગ આજર દેવના હાથ ઉપર.....	૪
હેકાયત લખીછે કે, ગોફતેગો કીધી અલવંદ દેવે નામદાર ખરજોના મેઠા પેહેલવાન કરીમાન સાથે.....	૭
હેકાયત લખીછે કે, નાહો ગયો નાપાક અલવંદ દેવ, કરીમાનના બંદી- ખાનામાંથી મગરેખ જમોનની તરફ, ફેહેકામ દેવની નજદીક.....	૧૦
હેકાયત લખીછે કે, ખચર પડી પેહેલવાન કરીમાનને અલવંદ દેવના નાહાસવાની.....	૧૩
હેકાયત લખીછે કે, ગયો પેહેલવાન કરીમાન આદીના મોલકનો તરફ તથા તે વગરે ખીજા હેવાલ.....	૧૫
હેકાયત લખીછે કે, લડાઇ કીધી મોરજન જગતોએ કરીમાન સાથે અને મારયો ગયો મોરજન કરીમાનના હાથ ઉપર.....	૧૮
હેકાયત લખીછે કે, ગરદમાંથી બાહેર નીકળીઓ પેહેલવાન ગાઝને અને લડાઇ કીધી આદીનાં લશકર સાથે.. ..	૨૨
હેકાયત લખીછે કે, ગયો નામદાર કરીમાન આદીનાં શેહેરમાં.....	૨૫
હેકાયત લખીછે કે, ગયો સરહંગ કરીમાનના વેશે જુસાદ પાદશાહની દરગાહમાં ને ગોફતેગો કીધી તેની સાથે.....	૨૮
હેકાયત લખીછે કે, ગોફતેગો કીધી પાદશાહ જુસાદે સારવાનના લેખા- સના કરીમાન સાથે તથા લડાઇ કીધી કરીમાને ઓકાખ આદો સાથે.	૩૧
હેકાયત લખી છે કે, નીચે નાખયો પેહેલવાન ઓકાખને કરીમાને જુસાદની દરગાહમાં અને ગોફતેગો કીધી આદીના લોકોએ કરી- માન સાથે.....	૩૪

- હેકાયત લખી છે કે, લઘ ગયો પાદશાહા નુસાદ જાન્યુલો દેલેરને પો- સફ.
તાના ખાગમાં મેજખાન તરીકે..... ૩૭
- હેકાયત લખી છે કે, મારયો ગયો આદીનો અલકુસ તથા ફજક
પેહેલવાનો દેલાવર કરીમાનના હાથ ઉપર..... ૪૭
- હેકાયત લખી છે કે પકડાયો ગયો પાદશાહા નુસાદ દેલેર કરીમાનના
હાથ ઉપર અને તેનાં તખત ઉપર ખેસાડીએ એલમાસ નામના
એક શખસને ૫૦
- હેકાયત લખી છે કે, ગોફતેગો કીધો સમે પરીએ નાપાક સમામે જાદુ
સાથે તથા તેને તેની ચાલીસ ચોકીયાનો સાથે સુતેલી મારી તે વગેરે. ૫૩
- હેકાયત લખી છે કે, સફ સમારી જોહાનખખશે લડાઈને વાસતે અને મે
દાનમાં આવીએ પેહેલવાન કેઆનોશ ૫૬
- હેકાયત લખી છે કે, આવીએ આસોખ જાદુ કેઆનોશનાં મેદાનમાં
અને જાદુઈ કીધી, તથા સમે પરીએ તીઆં અવીને તે આસોખ
જાદુગરને મારીએ તે વગેરે ૫૯
- હેકાયત લખી છે કે, લડાઈ થઈ ખેલુ લશકરને દરમેઆન તથા ગોફતેગો
કીધો જંગી જોહાનખખશે અરખસતાનના સપેહેસાલાર કીસ સાથે. ૬૨
- હેકાયત લખી છે કે, મારયો ગયો પાદશાહા કીસ જોહાનખખશના હાથ
ઉપર અને સીકસત આધી અરખનાં લશકરે ૬૫
- હેકાયત લખી છે કે, ગોફતેગો કીધો જંગી જોહાનખખશે તરમાહા સાથે
તથા ખખશીગી તેફસુન, એખને સલામ નામના અરખ શાહજાને. ૬૮
- હેકાયત લખી છે કે, નામુ લખીગી નામદાર જોહાનખખશે હલખ શેહેર
ના આક નામના પાદશાહા ઉપર, તથા જાદુઈ કીધી નાપાક સમા
વાત જાદુએ તે નામદાર ઉપર ૭૧
- હેકાયત લખી છે કે, મોકલીએ જોહાનખખશે તરમાહને સમાવાત જા
દુની નજદીક અને ગોફતેગો કીધી તેણે તે જાદુગરની સાથે ૭૫
- હેકાયત લખી છે કે, સખેખુન મારીર્ગ જોહાનખખશનાં લશકર ઉપર
આક જંગીનાં લશકરે તથા પકડાયો ગયો સમાવાત જાદુ અફરીત
દેવના હાથ ઉપર..... ૭૮
- હેકાયત લખી છે કે, સુન્નતાની લડાઈ થઈ ધરાની તથા હલખી લશકરને
એક એક સાથે તથા જખમી યયો હલખી સરદાર ફરસતુ જોહાન-
ખખશના હાથ ઉપર ૮૧

- હેકાયત લખીછે કે, મારીઓ ગયો કુલીસ હપસી પેહલવાન નેહાન
ખપ્પશના હાથ ઉપર લડાઇના મેદાનમાં ૮૩
- હેકાયત લખીછે કે, પકડાયો ગયો આક પાદશાહ દેસર નેહાનખપ્પશ
ના હાથ ઉપર અને ગોફતેગો કીધી આક સાથે તે નામદારે..... ૮૭
- હેકાયત લખીછે કે, કોલકરાર કીધો આક પાદશાહે નેહાનખપ્પશ સાથે
તથા મારીઓ ગયો ફરસતુ તે નામદારના હાથ ઊપર ૯૧
- હેકાયત લખીછે કે, લશકર સમારીજી તોગાનશાહે તથા મેદાનમાં આ
વીઓ નેહાનસોજ અને પોતાનો હમનખરદ તલખ કીધો ૯૭
- હેકાયત લખીછે કે, મેદાનમાં આવી લડાઇ કીધી દેલાવર ખરનોએ શે
રની સુગાલના નેહાનસોજ સાથે..... ૯૯
- હેકાયત લખીછે કે, લડાઈ કીધી દેલાવર ખરનોએ નેહાનસોજ સાથે,
અને આવયો કરસેવજનો ખેટા અરસેવન લડાઈનાં મેદાનમાં... ૯૯
- હેકાયત લખીછે કે, ગયો કરસેવજ પોતાના ખેટા અરસેવનના મેદાન
માં ને જખ્ખી થયો કરસેવજ તેના હાથથી..... ૧૦૩
- હેકાયત લખીછે કે, આવીઓ અલવંદ દેવ અફરાસીઆખની મદદે
અને લડાઇ કીધી અરસેવન સાથે..... ૧૦૬
- હેકાયત લખીછે કે, મેદાનમાં આવી હમનખરદ માગીઓ કેઆનશાહે
તથા મેદાનમાં આવીઓ જંગાવે અને ગોફતેગો કીધી તેની સાથે. ૧૦૯
- હેકાયત લખીછે કે, પકડાયો ગયો જંગાવે તુરકો કેઆનશાહના હાથ
ઉપર અને મારીજી ગયું તુરાની લશકર તે વગેરે..... ૧૧૨
- હેકાયત લખીછે કે, રાતનો વખત થયો તેથી પાછા ફરીઆં તમામ લશ
કરે લડાઇનાં મેદાનમાંથી પોતપોતાનાં મકાનની તરફ..... ૧૧૫
- હેકાયત લખીછે કે, ગયો કરીમાન રાતને વખત નેહાનસોજનાં લશકર
માં અને તીહાં આયખાને પકડેઓ તથા તેને ખીજી હકીકતો પુછી
ને ધરાના પેહલવાનોને છોડવીઆ તે વીશે ૧૧૯
- હેકાયત લખીછે કે, ખપ્પર થઇ પાદશાહ તોગાનશાહને તથા નેહાન
શોજને ધરાની પેહલવાનો ખંધમાંથી છુટી ગયા તેની અને ગોફતે
ગો કીધી તે વીશે જંગી નેહાનશોજે શાહજદા આયખાંતી સાથે. ૧૨૨
- હેકાયત લખીછે કે, ગોફતેગો કીધી રખસાન દેવે પાદશાહ તોગાનશા
હ તથા નેહાનસોજ સાથે..... ૧૨૫
- હેકાયત લખીછે કે, ખાલાવેઓ કેઆનશાહે જંગાવેને અને તેણે કોલ
કીધો કેઆનશાહ સાથે અને તે પછે જંગાવે અફરાસીઆખની
નજદીક ગયાં..... ૧૨૭

હેકાયત લખીછે કે, સંજેખુન મારીજી જંગાવે ખાવરીએ પાદશાહ અક સફે.

રાસીઆપનાં તુરકી લશકર ઉપર ૧૩૧

હેકાયત લખીછે કે, આવેઓ ખેરશામ જંગાવેની મદદે અને તે બેહુએ

મલી તુરાની લશકર ઉપર સંજેખુન મારીજી અને નાહોઠો ગયો પાદ

શાહ અક્રરાસીઆપ મેદાનમાંથી પોતાનાં લશકર સાથે..... ૧૩૪

હેકાયત લખી છે કે, ખબર થઇ તરાંકુસ જંગીને જ્ઞાનખખશનાં

આવી પોહિંચવાની અને તેને પોતાનાં હખશી લશકરને મોકલી

જ્ઞાન ખખશને રસતો બંધ કીધો..... ૧૩૭

હેકાયત લખીછે કે, નામું લાવેઓ તરમાહ તરાંકુસની નજદીક અને

લડાઇ કીધી હખસીઓએ તે નામદાર સાથે..... ૧૩૯

હેકાયત લખીછે કે, ગોફતેગો કીધી આકે તરાકુસ હખસી સાથે અને

પકડાયો ગયો આક તેના હાથ ઉપર..... ૧૪૪

હેકાયત લખીછે કે, ખબર થઇ જંગી જ્ઞાનખખશને આકના કેદ પક

ડાવાની અને ગયો નામદાર જ્ઞાનખખશ તરાકુસની દરગાહમાં.... ૧૪૮

હેકાયત લખીછે કે, લડાઈ કીધી પેહેલવાન જ્ઞાનખખશ તરાકુસ જ

ગોની દરગાહમાં અને મારીઆ ગયા ઘણાએક હખસીઓ તે ના

મવરના હાથ ઉપર ૧૫૧

હેકાયત લખીછે કે, મારીઓ ગયો હખસીનો પાદશાહ તરાકુસ દેસર

જ્ઞાનખખશનાં હાથ ઉપર અને આવી પોહિંચીજી તે નામદારનું

લશકર તે જગોએ..... ૧૫૪

હેકાયત લખીછે કે, ગયો પેહેલવાન જ્ઞાનખખશ દરીઆવના કીનારા

ઉપર અને કીસતીમાં સવાર થઇને દરીઆવથી પાર ઊતરી એક દજ

ની નજદીક જઇ પોહિચેઓ..... ૧૫૭

હેકાયત લખીછે કે, આવીઓ તોફાન દેવ જ્ઞાનખખશના લશકરમાં

અને ચોરી લઈ ગયો તેનાં પેહેલવાનોને તથા આવી શમેએ ઓ

રત જ્ઞાનખખસની નજદીક અને ગોફતેગો કીધી તે નામદાર સાથે. ૧૬૦

હેકાયત લખીછે કે, ગઇ સમેએ ઝોરત પેલા દજમાં કાકુર મરદુમ આ

રની નજદીક અને ગોફતેગો કીધી તેની સાથે..... ૧૬૩

હેકાયત લખીછે કે, ગોફતેગો કીધી તોફાન દેવ સમેએ ઝોરત સાથે .. ૧૬૬

હેકાયત લખીછે કે, આવેઓ તોફાનદેવ જ્ઞાનખખશના સોરાના ઉપર

અને સુતેલો ચોરી લઇ ગયો તે નામદાર જંગીને..... ૧૬૯

હેકાયત લખીછે કે, લાવેઓ તોફાન દેવ જ્ઞાનખખશને બંધમાં બાધે

લો સમેએની નજદીક અને ગોફતેગો કીધી તેની સાથે..... ૧૭૨

- હેકાયત લખીછે કે, બંધ તોડી નાખીઆ નામદાર જેહાનખખશ પો
તાના તન ઉપરના અને લડાઈ કીધી તોફાન દેવ સાથે ૧૭૫
- હેકાયત લખીછે કે, મારીઓ ગયો આકવાન દેવનો ખેટો તોફાનદેવ
પેહેલવાન જેહાનખખશના હાથઉપર..... ૧૭૮
- હેકાયત લખીછે કે, ગયો પેહેલવાન જેહાનખખશ સંગસારના જંજીર
રાની તરફ ૧૮૧
- હેકાયત લખીછે કે, ખખર થઈ સંગસારના પાદશાહ ફરગારને જેહાન
ખખશના આવેઆની અને નામું લખીજી તેણે તે નામદાર ઉપર ૧૮૪
- હેકાયત લખીછે કે, આવીઓ પાદશાહ ફરગારશાહ જેહાનખખશના
લશકર ઉપર સખેખુન મારવા અને મારીઓ ગયો તે પોતાના ત
મામ લશકર સાથે જેહાનખખશના હાથ ઉપર..... ૧૮૭
- હેકાયત લખીછે કે, જઈ પોહોંચ્યો પેહલવાન જેહાનખખશ જાદુગર
લોકોના જંજીરના કેનારા ઉપર અને ખખર થઈ નાપાક અનકાર
જાદુને તે નામદારના આવીઆની ૧૯૦
- હેકાયત લખીછે કે, મોકલ્યો પેહલવાન જેહાનખખશ પોતાનો એ
લચી મગરેખમાં કેહેકામ દેવની નજદીક ૧૯૩
- હેકાયત લખીછે કે, આવ્યો પાદશાહ આક તરમાહાની જાસતેજાને
વાસતે અને પેલા ગોવાલીઆએ જાદુઈના જોરે તેને દુખખાની
સુરતનો કીધો ૧૯૬
- હેકાયત લખીછે કે, મોકલીઓ નામદાર જેહાનખખશ સમદુન દેવને દુ
ખમાં લેવાને અને જાદુઈ કીધી ફશીલે જાદુએ સમદુન દેવ ઉપર
તેથી પાછો આવેઓ સમદુન જેહાનખખશની નજદીક..... ૧૯૮
- હેકાયત લખીછે કે, આવી સમયે ઝોરત અને ગોસ્તેગો કીધી તેણે
જેહાનખખશ સાથે તથા તેવામાં નાપાક બરજીન જાદુ આવી
પોહોંચ્યો..... ૨૦૩
- હેકાયત લખીછે કે, મારીઓ ગયો નાપાક બરજીન જાદુ પેહેલવાન જે
હાનખખશના હાથ ઉપર ૨૦૬

પરજો નામું

દફતર ૧૩મું.

હુકાયત લખીછે કે, આવીઓ નાપેકાર આજર દેવ,
ગરદનફરાજ કરીમાનની દરગાહમાં.

જેવારે પદકેરદાર અલવંદ દેવ શકલાપશાહાની નજદીક આવી-
ઓ, તેવારે શકલાપશાહે તેનો હાથ પકડીને પોતાની પાસે બેસાડ્યો.
પછે શકલાપે તે દેવને ખેર આફીઆત પુછી, ને પોતાના દીદા પાણી
ભરેલા કરીને કેહેવા લાગો કે, “પરજોનો બેટો કરીમાન કેરશાસપના
નરીમાનની મીસાલ મારી ઊપર લશકર સાથે આવ્યોછે; અને તે બેહુ-
દા મગજના છોકરાએ મારી ઊપર લડાઈનો પેગામ મોકલીઓછે. તે
છોકરો હજુ નાદાન છે, તેથી આપણી કદર જાણતો નથી. ને હરવખત
બોલેછે કે, ‘હું દરીઆવના મગરમછની મીસાલ જોશ કરતો એ તરફ
એટલા વાસતે આવ્યોછું કે, નાપેકાર અલવંદ દેવની બેહુ પાણુ પાં-
ધું.’ વાસતે અથ નામના ઊઠાવનાર દેવ, કરીમાન તારો સાથે લડવાની
ધણી ખાહેશ રાખેછે. પણ એ પદગોહરના જાણુલીએ લડાઈની વખત
તારી મરદાનગીને દબદબો દીધે નથી તેથી, એવડી દમજની કરેછે,
તથા પીણું એ કે મારો ખાશ એદમતગાર જે રોહરોય નામનો હતો
તેભી મારી સાથે ના ફરમાન થયો ને જઈને કરીમાનને મલ્યો. તે કરી-
માને તેને, પોતાના પેહેલવાનોમાં સરફરાજ આપીને નવાજેશથી તેનું
નામ સરહંગ કરી રાખીજી છે. તે પદકેરદાર સરહંગે કરીમાનની હીમા

ચતથી મારી દરગાહમાં આવીને, મારા કાઠાર પેહેલવાનનું સર ખંજરે કરી કાપીને, ગાળનેની સાથે ખુશી થતો કરીમાનની દરગાહમાં તે પેહેલવાનનું સર લઈ ગયો, પણ તેણે મારી કસી મુઝ્ઝત કીધી નહી. મારી ઊમરમાં એક સામે સવાર સીવાય કોઈપણ બીજો ઈશની પેહેલવાન એ શકલાપના મોલકમાં આવ્યો હતો નહી. જાલ, રૂસતમ તથા ફરામરજ એ પેહેવાનો તમામ જોહાનમાં ફરી વલોઆ, પણ તેઓબી એકાએક કોઈ એ તરફ આવી શકીઆ નહી હતા, મગર આ એક છોકરો ખોતા રોહરની તરફથી એ રવેશ અતરે આવીઓછે ખરો, પણ ખતા ખાવા વગર રહેશે નહી. એ કરોમાન પોતાની સાથે એક હજર સવાર સીવાય બીજું કંઈલશકર લાવ્યો નથી, ને એવી કમ જમદઅત સાથે આવીને એવડો બહુરમાય છે, ને કોઈથી ડરતો નથી; વાસતે હું નથી જાણતો કે એ ભેદ શું છે.” એ તમામ હકીકત સાંભળીને અલવંદ દેવ હસીઓ, ને શકલાપને કહીઊં કે, “અય તાજ અને તખ્તના પાદશાહા, એવી કાહાનીની વાતો મારી નજદીક ના કર. તું જો કે હવે હું એ નાદાન છોકરાના રોશન રોજને મારા તનની મીસાલ કેમ સીદા કરી નાખું છું. એને જરી લગામના ઘોડાની પીઠ ઊપરથી ઊઠાવીને એવો તો જમીન ઊપર પછાડું કે, જેથી એનાં તમામ હાડકાં સુરમાની મીસાલ પ્યારીક થઈ જાય, અને એનું નામ જોહાનમાંથી એકદમ ગુમ થઈ જાય.” એટલું કહીને અવલ શાપ્ય મંગાવીને ગમ દફ્ફ કરવાને વાસતે થોડોએક પીધો, ને મજલેસ સમારી બેઠા. આ મજલેસમાં ખુબસુરત રામસગરોએ ખુશ આવાજે સરોદ ગાવા માંડીઆ. મજલેસના તમામ લોકોએ હાથમાં જામો પકડી તથા હર તરફ શાપ્યતા દોર ફરવા લાગા.

એમ કરતાં જેવારે નાપાક અલવંદ દેવ શાપ્યથી મસત થયો તેવારે લડાઈના પાપમાં એવું કેહેવા લાગો કે “અગર મારી લડાઈના મેદાનમાં આ ફરતો આસમાનપી આવે તો તેનેબી ઊઠાવીને પ્યરહમ માફ. મેં અરસેવન પેહેલવાનનાં તનને જે રવેશ ઊઠાવી લીધું હતું તેજ મીસાલે એ પોરીઆનેબી જીન ઊપરથી ઊઠાવી લઈશ. તે તમાસો જોઈને તમે સરવે કોઈ અજબ રહેશે.” એટલું કહી પોતાનાં લશકર-

ના પીજ દેવો જે મજલેસમાં બેઠેલા હતા, તેની તરફ નેગાહ કરીને એકે આજર નામનો દેવ જે લડાઈને વખત નર અજઘાહની મીસાલનો હતો તેને, અલવંદ દેવે પાંગે બુલંદ કહીશું કે, “અય નરે દેવ, હવડાં તારું કામ પડીશું છે, વાસતે શેતાપ્પ ઊઠી, તેજ વાની મીસાલ સહા મા-પતો પદ્મગુમાન કરીમાનના દેહરામાં જત, ને તેને હલુસે જગો ઊપ-રથી ઊઠાવી લાવ કે તે બે બુનીઆદના સગજ પચાની બેહુ પાજુ પાંધું. અને તેમ પાંધેસો ચરાબુમની તરફ લઈ જઈ જાબુલી રૂસતમ, જલ તથા પચ્છોને, તેના ગમથી રડતા કહું.” જેવારે તે લેયાનત ભરેલા આજર દેવે પોતાના પાદશાહા અલવંદ દેવનો એવો હોકમ સાંભલીએ તેવારે શેતાપ્પ ઊઠીને કરીમાનના દેહરાની તરફ ચાલીએ. એમ કરતાં જેવારે તે લડાયક પેહેલવાનની દરયાહમાં જઈ પોહ્યાંચીએ; તેવારે નામદાર કરીમાન મજલેસ કરી બેઠો હતો. તેની આસપાસ સીપાઈ લોકો નેજ પકડીને ઊભેલા હતા. તથા પેહેલવાન ગાજને, પેલો સરહંગ તથા તે વગેરે પીજ પેહેલવાનો, કરીમાનની સાથે મજલેસમાં બેઠા હતા. આ વેલા કરીમાન પોતાના દેલેરો સાથે લડાઈની વાત કરતો હતો કે, “આપ-છે દુશમન લોકો સાથે શી રવેશ લડાઈ કરોએ, ને તે નાપાક રીમન દેવની પાજુ કેવા હોનરે પાંધીએ? હું તે નાપાક દેવને પકડીને પાંધી ઈરાન જમીનની તરફ મોપારક ફાલના પાદશાહાની નજદીક લેઈ જઈ, તે પાકે દીનના પાદશાહાની દરગાહની જમીનને બેસા દેશું. એ પાદશાહા કેબોસરો પોતે હકતાલાના પેગમબરનો મીસાલનો છે; એનું દેલ પાકે સરોશની. મીસાલ સાફ તથા તે ચજદાનો ફરમાવરદાર છે; એના કાન હકતાલાની વાત સાંભલવા ઊપર હમેશે બોલા રહું છે. એવી સધલી વાતે તે પાદશાહા નેક વખત છે. તેની નજદીક એ તમામ પંદીવાનોને લઈ જવશ.”

હુકાયત લખી છે કે, જખમ ખાધો આજર દેવે, ગાજને-
ના હાથથી નામદાર પેહેલવાન કરીમાનની દરગાહ
માં અને પકડાયો ગયો જંગી સરહુંગ આજર
દેવના હાથ ઊપર.

એ રવેશ તે નામનો ઊઠાવનાર કરીમાન વાત કરતો હતો એવા-
માં, એકાએક એક દેવ આવીને તે મજલેસની હજુર ઊભો. તેનું
સર અજદાહાની મીસાલનું હતું. તું કહે ગોયા તેની પદ્મસુરતી આ-
ગલ એપલીસબી ખુખસુરત નજર આવતો. તે દેવ કદમાં સો વામ
જોયો તથા તેનું સર ગોયા પાહાડની મીસાલનું હતું. જેવારે તે કાંઈ
ખોલતો તેવારે તેના મોહોમાંથી આવશના શોક્ષા નીકલતા હતા. તે ના-
પેકાર દેવે પોકાર મારીને કરીમાનને કહીજો કે, “અય દુધના પીનારા
છોકરા, તં પોતાની નાદાનીથી અમારા પાદશાહા અલવંદ દેવ સાથે લ-
ગાઈ ઊઠાવી છે, અને શેહેરોયના કહ્યાથી મગજ પવન ભરેલું કરીને તે
ને શકલાપશાહાથી ખેદેલ કરી, તં પોતાની ખેદમતમાં રાખીઓછે, અને
વલી તેનું નામ સરહુંગ કરી ધરીજો છે; પણ એ કમખખત નીમકહરામ
તો અમારો ચોર છે. તે કરતાં તુંને અલવંદ દેવની સાથે લગાઈ કરવાની કો
હુ ઉસકેરહીકીધીછે? જ શખસે તુંને એ લગાઈનો રસતો દેખાડીઓછે,
તે શખસ જોવામાં તારો દુશમન નજર આવેછે, કારણ કે, તે અલવંદ દે
વની લગાઈમાં ઉતરવાની તો જમાનાનેબી તાપેશ રહેતી નથી, તો તું તે
સાથે કેમ હરીફાઈ કરશે? એક કીડો મગરમછની લગાઈમાં કસા હીસાપ્પમાં
નથી. એ પુલાદનો અલવંદ તો અમો દેવ લોકોને દરમયાન ગોયા એક
ભારી પલા છે. અગરચે તું નરીમાનનો મીસાલનો જોરેમંદખી હશે,
પણ તે દેવનો નજદીક તારો કસો હીસાપ્પ નથી. એ દેવના હાથમાં
અગર પુલાદનું લોહોડું આવે, તો તેને મોમતી મીસાલ મસલી નાખે
છે. એની દેહેશતે તમામ હક્તેકેશવર જમીનના મોલક ધુજે છે; એ-
નાં કઊઝતે કરી અલપરોજ પાહાડબી પોતાની જગોથી ઊપડી જાય
છે. વાસતે અય છોકરા, તુંને પોતાના જવાન જીવ ઊપર કસી વાતે મે-
હર આવતી નથી, એતો ગોયા તુંને એક સખત આજર છે, તો હ-

વે એનો ઇલાજ કેમ નથી કરતો ? તું એકાએક પોતાની નાદાનીથી ઊઠીને એવા ભારી દેવોની સાથે લડવા આવીઓ છે, અને તેમાં વલી ખમ્બુસન નામદારી ભરેલા અલવંદ દેવ સાથેજ મોકાળેડ કરવા આહુ છે. પણ અસલતો એ દેવ રોધનવન છે, તેથી તલવારભી એનાં તન ઊપર લાગી શકતી નથી. મને તારી ઉપર મેહુર આવે છે કે, મળ્યાદા એ દેવ તારી ઊપર સખતી નાખી મોકૂત તારો જીવ લેશે, તો યુદ્ધે જીત તારાં મોહો-ત ઉપર જતરી કરતાં આંખે આંધલો થશે. તું અંદેશો કર કે, તેહમતન રૂસતમ તથા તેજ ચુંગાલનો પ્યરજો તથા દેલેર ફરામરજ, પનોતો જીત, એવા નામીઆ પેહેલવાનોની પોતાની એ નામદાર દેવની નજ-દીક તાકાત રહેતી નથી, તો તે પેહેલવાનો જાણતા નથી કે તુંને એ દેવની સાથે લડવા શા વાસતે મોકલીઓ ? ફુનીઆના દરમયાનમાં એ દેવનો હુમનપરદ કોઈજ નથી. તેથી તમામ જોહાન એના તા-પ્યામાં છે. એ એક પાંચિનો દેવ અગર આહુ તો એક રાતમાં તુરા-નથી તે ઇરાન લગી જાય, ને રાત્રીમાં એકદમખી ઊભો રહે નહી. વા-સતે અથ છોકરાં, તું માફ કહીજી માન ને એ જગોથી આજર ગોશ-સપની મીસાલ સવાર યધને પોતાનો જાન સલામત લેઈ ઇરાન જમી-નની તરફ નાહસ; અમર જો માફ કહીજી નહી માનશે, તો તું ખરા-ખીમાં પડશે. હું તો એવી દુવા માગું છું કે, તુંને એ અત્રવંદ દેવ સાથે કામ પડતું મા; પલકે જોહાનના દરમયાનમાં એ દેવની ઇયાદલી આ-વતી માં.” જેવારે તે મજલેસમાં ગાજનેએ તે આજર દેવની જોખાન થી એવા સખ્ત સાંબલીઆ, તેવારે આવાજ મારીને કહીજી કે, “અથ નાપાકે હુરેમનની ખસલતના દેવ, તું પાછ, પદ યુનીઆદનો એવો કોણ છે કે, અમારી મજલેસમાં સરખસર આવીને શેરતા પકડતાર પે-હેલવાન સાથે આડા અવલા સખ્તો પેલો છે. મગર તેં ઇરાન જમીનના પેહેલવાનોની લડાઈ દીઠી નથી કે, ઇરાન જમીનના પેહેલવાનો નાપેકાર દેવોનાજ મારનાર કેહેવાય છે. અગર અલવંદ દેવ જેવા દશ હજાર દેવ કાંચ નહી મેદાનમાં આવે તો તેને અમારે એક ઇરાની પેહેલવાન પ્યર-હુમ મારે. વાસતે જેવારે તારા પાદશાહના લશકરના દેવો અમારા પેહે-લવાન કરીમાનની પાખુ જોશે, તેવારે તમામ લડાઈ ભુલી જશે. ”

આજર દેવ, ગાજનેની જોખાનથી એવી વાત સાંભરીને ગોસા-માં આવી તેની તરફ હુમલો કરી દોડીઓ, ને આહીળી કે. પોતાની ચુગાલે કરી તેને ફાડી નાખે. એવામાં દેલેર ગાજનેએ પોતાની તેજ તલવાર ઉઠાવી કે, તે નાપાકને રસતાપ્પેજ દેખાડે. પણ તેવામાં તે દેવે પોતાની ચુગાલ લાંબી કીધી કે, જંગી ગાજનેને ઊઠાવીને તેના જીવથી ગરદ કાઢી નાખે. પણ નામદાર ગાજનેએ તેને તલવારથી એક જખમ એવો તો ઊસતવાર મારીઓ કે, તેનો એક હાથ કપાઈને જમીન ઉપર પડીઓ. જેવારે તે દેવે પોતાનો હાથ જમીન ઉપર પડેલો દીઠો, તેવારે એક પોકાર મારીઓ અને બીજા હાથની ચુગાલ મારીને તેનું બખતર ફાડીળે અને આહીળી કે, તેનાં તનનેભી ફાડી નાખે. એવામાં એકાએક જંગી સરહંગ મજલેસમાંથી ઉઠીને આજર દેવની તરફ ગુસામાં દોડીઓ. અને એક ખંજર તે દેવની પેડુમાં મારીળે. જેવારે તે આજર દેવે બે શખસને પોતાની સાથે લડતા દીઠા, તેવારે ગાભરો પડી જઈ અવલ સરહંગની તરફ ચુગાલ મારી તેને ઉઠાવી લીધો, અને પોતાનો એક હાથ, જે જમીન ઉપર પડેલો હતો તેભી લીધો ને શેતાપ્પ તે જગાથી ધુઆની મીસાલ પ્યાહાર નીકલી ગયો. તેવારે સરહંગે આવાજ મારીને કરીમાનને કહીળે કે, “અય નોજવાન પેહેલવાન, મેં જેહાનના દરમેયાનમાં તારી ઉપર મારો જીવ ફેદા કીધો, ને હવડાં એ દેવના હાથમાં કેદ પકડાયોછું. મારા ઉપર એ નાપેકાર જેબી જફા પાડશે તે બધું તારે વાસતે મારે ખમબુ પડશે.”

એ રવેશ સરહંગ બોલતો હતો. પણ તેને પેલો દેવ શેતાપ્પ વાની મીસાલ લઈને નીકલી ગયો. તે ફરીથી કોઈના દીઠામાં આવીઓ નહી. તેવારે નામદાર કરીમાને ગોસામાં આવીને કહીળે કે, “કસમ પાક યજ્ઞાના કે એ નાપાક જાદુગરેનો મોલક પાયામાલ ફરું” તોજ ખરો. એટલું કહી શેતાપ્પ પોતાનું બખતર મંગાવાને પેહેડીળે અને તમામ હુધીઆર પ્યાધીઆં. પછે ઘોડા ઉપર જીત કરાવીને ગાજને તથા બીજા પેહેલવાનોને એમ કરી કહીળે કે, હું તે નાપેકાર દેવની લડાઈમાં જાઈછું કે, તે બદગુમાન દેવ સાથે લડાઈ કરીને તે નાપાકની આંખમાં જેહાન સીદા કરી નાખું. વાસતે તમે એ જગો હુશીઆરીથી

રેહુજો. પાક યજ્ઞદાંતી મદદથી તથા પાદશાહા કેખોસરોનાં રોશન ખ-
ખતના ઝલકાટથી તે નાપાક રીમન દેવની ખેહુ ખાજુ ખાંધુ ને શક-
લાખનાં તખતને ખાકમાં ઊંધું નાખું.” એટલું કહી ઘોડા ઉપર સત્તાર
થઈને હાથમાં નેજા પકડી કીના બરેલા શેરની મીસાલ તે નાપાક દેવનાં
લશકરની તરફ ચાલીઓ.

હુકાયત લખીછે કે, ગોફતેગો કીધી અલવંદ દેવે નામદાર
ખરજોના ખેટા પેહુલવાન કરીમાન સાથે.

એનો શાયર જે અતાઈ નામનો હતો, તે આગલા યુજોરગ મો-
ખેદોની તવારીખથી વાકેફ થઈને એમ કરી લખી ગયોછે કે, જેવારે
અલવંદ દેવ પેહુલવાન કરીમાનની ચુંગાલમાં કેદ પકડાયો, તેવારે તેને
પુછીજો કે, મારી નજદીક રાસત ખોલ કે, તેં નામદાર અરસેવનને કેદ
પકડ્યો છે તેને શું કીધું અને તે પાદશાહા પશંગની તોખમના કરસી-
વજના ખેટાને તું હીઆંથી કાંઈ લેઈ ગયો છે ? તે નામદારને વાસતે
હું ભારે રંજ અને સકતી ખેંચતો દુર દરાજ રાહ કાપી એ ડરામતા
જંગલની તરફ ચાવીઓ છું. કસમ પાક યજ્ઞદાનાથી તુંને કહું છું
કે, “અગર તું મારી નજદીક રાસત સખુન ખોલશે તો હું તુંને હરેક
અનજુમનમાં સરફરાજ આપશ; યા અગર દેલની નાપાકીથી જુહું
ખોલશે તો, તેજ તલવારે કરી તારાં તનના ખે ટુકડા કરી નાખશ.” તે-
વારે પુલાદના અલવંદે કરીમાનને જવાબ દીધો કે, “અય નામદાર પે-
હુલવાન, તું એવી દેહશતથી મારી સાથે શા વાસતે સખુન ખોલે છે.
હું તારી નજદીક રાસત કહું છું કે, તે તુરકી અરસેવનને તો મેં તેજ
દીને મારી નાખ્યો છે. પછી તો તું દાના છે; જે ચાહે તે મારી ઊપર
કર; પણ જે કંઈ વાત નીપજ છે તે તો મેં તારી નજદીક રાસત કહી.
અય નામવર તું એમ જાણતો હશે કે, દેવ લોકોનું ખોલવું તમામ
જુહું હોય છે; પણ નહી હું તો તારી નજદીક રાસત સખુન ખોલું છું,
ને માફ ખોલવુંજ રાસત છે. અગરજો હું ખીજ દેવોની મીસાલ જુહું
ખોલું તો મને એવડી આખર હોય નહી.”

જેવારે પેહેલવાન કરીમાને તે દેવથી એવા સખુન સાંભલીઆ, તેવારે નાઉમેદ થયો, અને અરસેવનને વાસતે હાથ મારવા લાગો કે, એવો નામદાર તુરકો પેહેલવાન મારીયો ગયો. પછે તે નામદારે સરહંગને એમ કરી કહ્યું કે, “તું શેતાપ્ જા, અને આએ જંગલ તથા પાહાડો ઉપર ડાખા જમતી સઘલી તરફ ફરીને પેહેલવાન અરસેવનની તલાશ કર, અગરજો તે નામદારની હયાતીની ખપ્પર તું મારી નજદીક લાવશે તો તુને મારાં લશકરના તમામ પેહેલવાનો કરતાં મરતપો જાહે આપશ; શા વાસતે કે હું એ જગો તે પેહેલવાનના છુટકારાને વાસતેજ આવીઓ છું, અને તે પગેર મારી નજરમાં દુનીઆની તમામ ચીજો જહેરની મીસાલ કડવી લાગેછે. તે કરતાં પણ શાહાજાદો કેઆનશાહ તેની જોસતેજોને વાસતે દીવાનો થઈ ગયો છે.” જેવારે સરહંગે, પેહેલવાન કરીમાનનો એવો હુકમ સાંભલીઓ, તેવારેતરતજ તે જવાનમરદ પાહાડની તરફ ચાલીઓ, અને તીઆં જાપ્પજા ફરીને, પાહાડોની કંઠેણીમાં ઘણીજ જોસતેજો કીધી, પણ કેઠેથીખી અરસેવનની નીશાન પામીઓ નહી, અને તે પોતે ફરતાં ફરતાં આજેજ થયા. એવામાં તે નામદારને એક પાહાડની તરફ ઊંડો ગાર નજર આવ્યો, તેમાં તે ઊતરીઓ. તે ગાર નહીં હતો ગોચા એક અંધારું દોજખ હતું. તે સીહા ગારમાં સાયત એક ઉભો રહી પોતાની આંખ ચોલીને આગલ નજર દોડાવી જોવા લાગો; તીયાં જોય શું કે, તે ગારમાં એક નામદાર પેહેલવાનને ભારી પાંધે પાંધેલો દીધો. તેવારે સરહંગ શેતાપ્ તેની નજદીક જઈ પુછવા લાગો કે, “એ નામદાર ખીઆરા થયલા મરદ, તુંને કંઈ પેહેલવાન અરસેવનની નીશાન મળુમ છે. કરણ, તે નામદારની જોસતેજોને વાસતે પેહેલવાન કરીમાન, દુરદરાજ રાહથી એ જગો આવી પોંહોંતો છે. તે સરફરાજે અરાપ્પુમતાં જંગલમાં સખત લડાઈ કરીને પુલાદના અલવંદ દેવને જીવતો પકડી તેના પંને પાખુ પાંધો તેને પુછીજો કે, પેહેલવાન અરસેવનને તે શું કીધું? અગર જો તું તે નામદારને જીવતો મારે હવાલે કરે તો તુંને મારા પાંધમાંથી છોડીને સરફરાજ કરૂં, અગર જો તું મારી નજદીક રાસત સખુન નહીં ખોલશે, તો તારૂં સર તારાં તનથી જુદું કરવામાં આવશે.

તેવારે તે દેવે જવાપ્ય દીધો કે, “અય સરફરાજ પેહેલવાન, તે અરસેવનને તો મેં જીવથી માર્યો છે.” “એવી નાઉમેદીની ખપ્પર સાંભળયાથી, પરજોનો ખેટો પેહેલવાન કરીમાન અફસોસ મંદ થયો છે. પણ હું નથી જાણતો કે, તે નાપાક દેવનું બોલકું શસ્ત્ર હોય.” તેવારે પેલા બીચારા થએલા બંધીવાન મરદે સરહંગને જવાપ્ય દીધો કે, “અય નામદાર મરદ, દરદ તથા રંજ ને ખેચારી ભરેલો અરસેવન, જે પશંગના ખેટા કરસેવજનો ખેટો કેહવાય છે, તે હુંજ છું. આજ પાંચ વરસ થયાં હું નાવારેસ તથા જખ્મી દોલ થઈ એ જગો બંધીખાનામાં પડેલો છું.” જેવારે સરહંગે એવા સખુત સાંભલીઆ તેવારે ખુશીમાં આવી તે નામદારનાં તન ઊપરના ભારી બંધ હતા તે તોડી નાંખ્યા ને તે અંધારા ગારમાંથી તેને બાહાર લાવ્યો, ને તે પાહાડ ઉપર એક ખાણીનો ચસમો હતો તેમાં ગોસલ કરાવીને પછી ખુશી સાથે તેને નામદાર કરીમાનની નજદીક લેઈ ગયો.

જેવારે ફતેમંદ બખ્તના કરીમાને તે અરસેવન ઊપર સારી તરેહથી નીધા કરીને તેને પીછાનીઓ કે તે નામનો ઉઠાવનાર, કસરીવજનો ખેટો છે, તેવારે સરફરાજ કરીમાને તેને શેતાખ ઉઠીને પોતાની ગોદમાં પકડી તે સાથે બગલગીરી કીધી, ને તુરત હોકમ કરી પાદશાહી લાયકનો સરોપાવ મંગાવીને તેને બખ્શીઓ; અને પોતાની પાસે ખેસાડી ખુશી સાથે ખેરઆદીએતની ખપ્પર પુછી. તે પછે પોતે તેની નજદીક શાહાજાદા કેઆનશાહની તમામ દાસતાન કહી કે, તે નામદાર પાદશાહ તારી જુદાઈથી દરદમંદ થઈ ખેઠો છે. તે સરફરાજે તારે વાસતે મને એ મગરેખના મુલકમાં ચરાબુમની તરફ મોકલીઓ છે, કે હું તે નાપાક દેવના હાથમાંથી તારો છુટકારો કરું. જેવારે હું કેઆનશાહની દરગાહમાંથી એ તરફ રવાને થયો, તેવારે અવલતો હું ચીનની તરફ ગયો. તેવાર પછે શાહાબ રૂમની તરફ સેહલ કીધી. તે જગોથી ફતેહમંદી સાથે એ જગો ચરાબુમના જંગલમાં આવી પોહ્યાંચીએ ને દેવો સાથે લડાઈ કરી તુંને બંધમાંથી ખલાસ કીધો છે.” એ રવેશ તમામ હકીકત કહીને પછી ખાનુ મંગાવી સોફરા ઊપર ખેઠા ને શરાબનો દોર ફરવા લાગો. એમ કરતાં રાતનો વખત નજદીક આવીઓ તેવારે હોકમ કરીને

અલવંદ દેવ તથા ફગકુરચીન અને હરખાન તથા સકલાપ્ય વગરે જે કોઈ ખીજ દેવો પેહેલવાન કરીમાનના હાથમાં કેદ પકડાયલા હતા તે સરવેને લોહાની સાંકલોએ બધાવયા.

હેકાયત લખીછે કે, નાઠો ગયો નાપાક અલવંદ દેવ,
કરીમાનના બંદીખાનામાંથી મગરેબ જમીનની
તરફ, કેહેકામ દેવની નજદીક.

એમ કરતાં જેવારે અરધી રાતનો વખત થયો, તેવારે નાપાક અલવંદ દેવે પોતાનાં તન ઊપરથી તમામ બંધ તથા સાંકલો તોડી નાખી. તેનાં બંદીખાના ઊપર જે કોઈ ચોકીખાન આદમી હતા, તેઓમાંથી એઆલીસ શખસોને છવથી મારીને તે નાપાક દેવ ચરાપ્પુમનાં જંગલ માંથી પીઠ ફેરવીને મગરેબ જમીનની તરફ નાહાઠો ગયો, ને જરનેગાર શહેરમાં જઈ પોહ્યાંચીયો. એ જરનેગાર શહેર તે લંકાને કેહેછે, તાંહાં કેહેકામ નામનો એક બદકાર દેવ, નાપાક અલવંદ દેવનો કાકો રહેતા હતો તેની નજદીક ગયો. જેવારે તે શરકસ દેવે અલવંદને દીઠો તેવારે અજબ રહી પોતાના હોઠ દાંતમાં પીસી પુછવા લાગો કે, “એ બેટા તું એકાએક એ જગો શાવાસતે આવીઓછે; મગર શું તારે ઉપર કોઈના હાથથી કાંઈ હાદેશો આવી પડીઓછે કે, એ મીસાલ ડર તથા દેહેશત ભરેલો થઈને એ તરફ આવીઓછે. એવડું તારી ઉપર આકૃત શું પડીજે છે કે, એ રવેશ પરેશાન હાલે દોડતો આવીઓછે.” તેવારે તે ભુંડા દેવે, પોતાના કાકાની નજદીક નામદાર પેહેલવાન કરીમાનની લડાઈની તમામ વાત અવલથી તે આખર તલક કહી કે, હું તેના હાથમાં પકડાયલો હતો, પણ એક દન ફોરસત પામીઓ તૈથી મેં મારાં તન ઊપરથી તમામ બંધ તોડી નાખીઆ ને તેનાં બંદીખાનામાંથી નીકલીને નાહાઠો તેવો એ જગો તારી પનાહમાં આવીઓછું.”

જેવાર તે નાપાક કેહેકામ દેવે પોતાના ભત્રીજાની જોખાનથી એવા સખ્ત સાંભલીઆ, તેવારે તેને કહીજે કે “ગુમ નામ થયલા દેવ

તું મને એવી શું નાખુશ ખપ્પર કેહેછે? મારી પછવાડેભી એક દુશ્મન સગળ રૂસતમને તોખમનો જેહાનખખશ નામનો પેહલવાન, મગરેખ જ મીનની તરફ હરતેખાનની રાહ કીનાને વાસતે આવી લાગીઓછે. અગર જો તે પેહલવાન આપણા એ મોલકની તરફ આવશે તો આપણા તમામ દેવોને ખાકમાં ઊંધા નાખશે. તે ખદયુનીઆદના જેહાનખખશે ઘણાએક દેવો તથા જાદુગરો સાથે લડાઈ કીધી; અને હમણા એવું સાંભલીઆમાં આવીજીએ કે, તે નામદાર હવડાં તરીને રસતે મારે ઊપર કીના ભરેલો થઈને આવેછે.” તેવારે યુરી યુનીઆદના અલ્પવંદ દેવે પોતાના કાકા કેહેકામ દેવને પુછીજી કે, “તે જેહાનખખશ તે એવો જોરેમંદ શરકસ પેહલવાન કોણને તોખમનો છે, ને આપણા દેવ લોકો ઊપર કીના ભરેલો થઈ શા વાસતે આવેછે, ને તેને મગરેખ જમીનમાં લડાઈ શા વાસને કરવી પડેછે? જે કરીમાન નામનો પેહલવાન, મારા મોલકની તરફ આવીઓ છે તે યુરજીગર પરજોનો ખેટો ઘણો લડાયક છે. મેં તેના જેવો પેહલવાન હરગેજ દીઠો નથી. તે જેહાનખખશ તે કોણને તોખમનો છે?” તેવારે કેહેકામે તેને જવાબ દીધો કે, “તે ખદગુમાન સામે સવારના તોખમનો ફરામજનો ખેટો છે, પણ લડાઈને વખત મેદાનમાં મહસત હાથીની મીસાલ ફેસાદ કરેછે. તું કેહે તે અજદાહાનું ખચું એક મગરમછ છે. મેં જેહાનના દરમયાનમાં એવો દેલેર પેહલવાન દીઠો નથી, તે યુરા ખાનાદાનનો જેહાનખખશ ઈરાન જમીનથી ખીડું ઊઠાવી, મારી લડાઈને વાસતે કીના ભરેલો થઈ અતરે આવેછે. ને તું તો નાહાસીને એ જગો મારી પનાહમાં આવ્યો છે, પણ તે દેલાવર કરીમાન તારી પછવાડે છેડાયલા શેરની મીસાલ આવશે તો આએ મારો મોલક તે ખેડો પેહલવાનોના હાથથી પાયામાલ થઈ જશે.” તેવારે પુલાદના અલ્પવંદે પોતાના કાકા કેહેકામને દેલાસાથી કહીજી કે, “તે આજર ભરેલા પેહલવાનથી તું કસી વાતનો અંદેશો ના કર તે જેહાનખખશ આવશે તો તે ગુમ નામી થયલા સગળ સાથે હું લડાઈ કરીને તેના નામને ખાકમાં નાખશ.” એ રવેશ વાત કરીને પછે તમામ દેવો, ઈરાની પેહલવાનોના આવીઆથી ગમગીન થઈ ખેઠા.

એવામાં એક દેવ દોડતો આવી, કેહકામની નજદીક ખુશ ખપ્પરી કેહેવા લાગો કે, “ફૂલમરજનો ખેટો જેહાનપપ્પશ પેલા તલેસમમાં આવીઓ તીઆં તેણે આહીઊં કે તીઆંની તખ્તી વાંચીને તે જગોનો તમામ ગંજ ખખતો પોતાને હાથ કરે; એવામાં તે તલેસમમાંથી એક ભારી અજદાહા પાહાર નીકલીઓ જેણે એક દમમાં જેહાનપપ્પશને ખેંચી લીધો ને ગલી ગયો, જેથી તે નાપાકના જોલમથી તમામ દેવો ધુટા, અને બુદ્ધો સરાયજીની તથા તેનું લશકર તમામ તેની માહેતમમાં બેઠા છે. તે સરકશી ભરેલો પેહલવાન એવા નર અજદાહાની ચુંગાલમાં ફૂંસી પડ્યો છે, કે જેથી તે હરગેજ ખલાસી પામવાનો નથી. વાસતે હવડાં આપણું લશકર લડાઈને માટે મોકલવું જોઈએ કે, તેના અને સરાયજીનીનાં લશકરની ગરદ કાહાડી નાખે. વલી આપણા કેટલાક નામીઆ દેવલોકો ફટાઈઆ થઈને, જેહાનપપ્પશને જઈ મલીઆ છે તેમાંથી આફરીત દેવ, કેવન દેવ, શામનદાન દેવ તથા જરપાલ દેવ અને મકાલ દેવ તથા ખીજ જેખી હોય તેને પકડી લાવે તો આપણે તે તમામનાં સરકાપી નાખીએ.” જેવારે કેહકામ દેવે એ ખપ્પર સાંભલી તેવારે ખુશી થઈને પોતાના દેવાને કેહેવા લાગો કે, “હવે આપણે સરવ કોઈ ખુશીમાં બેસીને એક મજલેસ સમારીને શરાય પીજીએ, કારણકે, આ પણા મુદ્દા પોતાને પગે ચાલી આવીને હલાકીના ફાંદામાં ફૂંસી પડીઓ તેથી તેનું મન ચાક ચાક થઈ ગયું હશે. વાસતે હવે આપણે શા વાસતે લડાઈ કરીને આપણાં તનને દલદેસરીમાં નાખીએ. હવે પછે તે લોકો તે તલેસમમાંથી ખલાસી પામવાના નથી. જોવામાં એવું આવેછે કે હવે સામે સવારના જલનું ખાનું ખરાય થયું.” એટલું કહી શરાય મંગાવી પોતાના તમામ દેવો સાથે જોકમાં બેઠા. કેહકામ તથા અલવંદ દેવ રાત દન ખુશીમાં બેસીને શરાય પીતા હતા અને પોતાનાં જોર ઊપર મગરૂર રહીને ખુબ મસતીમાં આવી ગયા હતા; પણ તેઓને જમાનાના કામથી ખપ્પર નહી હતી કે, બે તરફથી બે જવાંમરદ જલેજરના ખાનદાનના શેરતરો તે નાપાકોના જીવલેવા આવીઆછે.આ ઉપરથી એનો શાચર એમ કરી કેહેછે કે, જેહાનના દરમયાનમાં કોઈના મગજમાં મગરૂરી હરગેજ હોતી મા, કારણકે મગરૂરી

છે તે આદમીનાં રોશન ખખતની આંખ આંધલી કરી નાખેછે. અને મગરૂર આદમીનું ખાનું ખરાબ કરી નાખેછે ; મગરૂરી તખતના ખેસનાર પાદશાહને સીહા કુવામાં નાખેછે.

હેકાયત લખીછે કે, ખખર પડી પેહેલવાન કરીમાનને અલવંદ દેવના નાહાસવાની.

એમ કરતાં જમાનાએ પીજો ઊમેદનો સામાન પાહાર કાહાડ થો, એટલે કે ખુરશેદને નામનો સીકો આલમમાં પડ્યો, યાને રોશન આફતાબ પાહાર નીકલ્યો. હવે જુઆરે કરીમાનને ખખર થઈ કે, અલવંદ દેવ પોતાના ભારી બંધ તોડી નાખીને ચોકીખાનોમાંથી એઆલીસ પેહેલવાનોને જીવથી મારીને નાહાસી ગયો છે, તીઆરે ગાભરો પડી ગયો, ને તેનો એહેરો જરદ થઈ ગયો. તે અફસોસ કરી કેહેવા લાગો કે, “મેં જે આ બધો રંજ પોતાના સર ઊપર ખેંચીઆ તે તમામ ખરબાદ ગયો, ને આખરે ગમગીન થઈ બેઠોછું. તે દેવ હવે ખુશી થયો હશે. પણ મને લાજેમ નથી કે હું હવે ખાલી હાથે પાક દીનના પાદશાહ કેખાસરોની તથા ઇરાનના પેહેલવાનોની નજદીક જાઉં. મને હવે તો તે દેવની પછવાડે દોડ કીધી જોઈએ, અને તે નાપાક પુલાદવંદ ના ખેટા અલવંદને ફરીથી લડાઈનાં મેદાનમાં પકડી પાંધવો જોઈએ.” તેવારે હોનર ભરેલા અરસેવને કરીમાનને કહીજો કે, “તે બદકાર દેવ નાહાહો છે, તે પોતાનું દેલ કીના ભરેલું કરી મગરેબ જમીનની તરફ ગયો હશે. અને તીઆં જઈ તેનો કાકો કેહેકામ નામનો એક ભારી દેવ જે પોતાના એકજ દમમાં જોહાનને ફાંદામાં લાવેછે, તેની પનાહમાં જઈ ભરાયો હશે.” તેવારે કરીમાને અરસેવને પુછીજો કે, “અય ને-કખખત, મગરેબ જમીન તરફ જવાની રાહ શી રવેશની છે અને તાંહાં ખુસકીને રસતે જઈએ તે સેહલું પડેછે, ઇઆ તરીએ જઈએ તે સેહલું પડે છે ? કસમ ઇરાન જમીનના પાદશાહના, તેના તખત અને તાજના તથા જોહાનપેહેલવાન રૂસતમના જોર તથા હોનરના લઈને હું તુંને

કહું છું કે, જ્યાં લગી હું તે દેવને ખીજી મરતપે નહીં પાંધું ત્યાં લગી એ મોલકથી પાછો ફરી પાકે દીનના પાદશાહાની દરગાહમાં કદીખી જાઉં નહીં.” તેવારે અરસેવને તેને કહી જો કે, “અય નામદાર નરીમાન ને તો ખમના પેહેલવાનું કરીમાન, તું ને અવલ એ જગોથી આદીના મોલકની તરફ જવું જોઈશે કે જે રાહે જલેજરનો પાપ સામેસવાર ગયો હતો. પરથમ તો તું તરીએ કરી દરીઆવની રાહે જા અને આદીના મોલકમાં જઈ ઊતર. તે જગો આદીને તો ખમનો એક પાદશાહ રોહાદે આદીની નસલનો પદ યુનોઆદનો છે. તે સુખીઅત ભરેલાનું નામ નુશાદ આદી કરીને છે તે તેની પાસે લશકર ધણું જખરદસત છે. અગરજો તું એ જગોથી રંજ એવંતો તેના ઊપર લડાઈ લઈ જાઈ તેના ઊપર ફતેહ મેલવે તો તેનો તમામ ખખનો તારે હાથ આવે, તથા ત્યાંનો તમામ મોલક તારા તાપામાં થાય. તેવાર પછે તુને કોઈ સાથે લડવું પડે નહીં.” જેવારે કરીમાન અરસેવનની જોખાતથી મગરેખની રાહ વીશે વાકેફ થયો, તેવારે ઊઠીને શેતાખ ઘોડા ઊપર સવારી કીધી, અને અરામખુમનાં જંગલમાંથી દેહેરા ઊઠાવી, તમામ લશકર સાથે મગરેખ જમીનની તરફ રેલનાં પાણીની મીસાલ આગલ ચાલીઓ. તે પેલા પંદીવાનોને સાથે લઈને મંજલ દરમંજલ ચાલવા લાગો. અવલ તેની મકસદ અલવંદ દેવની ખખર કાઢાડીને તે નાપાકને ફરીથી ખીજી મરતપે પાધવાની હતી. એમ કરતાં એક મહીના લગી લશકર સાથે દરમંજલ ચાલીઓ તેવારે દરીઆવના કીનારા ઊપર આવી લાગા. તે દરીઆવના કીનારા ઊપર દેહેરા મારીઆ પછે તે જગોના કીસતીખાન લોકોને ખોલાવીઆ. તે મધે એક યુદ્ધે કીસતીખાન હતો તેને પેહેલવાન કરીમાને કહી જો કે, “અય નાખુદા તું આ મારાં લશકરને કીસતી ઊપર સવાર કરીને હું કહું તે જગો ઉપર ઉતાર.” જેવારે તે નાખુદા એ એવો હોકમ સાંભલીઓ, તેવારે કરીમાન ઉપર દોઆ કરી કેહેવા લાગો કે, “અય નોજવાન પેહલવાન, તું એવડી તાકીદ સાથે એ પાણીથી ઉતરીને એટલી શેતાખીથી કાંહાં જવા ચાહે છે?” તેવારે તેને કરીમાને કહી જો કે, “મારે પરથમ એ જગોથી કીસતી ઊપર સવાર થઈને નાપાક આદીના મોલકમાં જવું છે ત્યાં જઈને તે મોલકના પાદશા-

હાનું સર પાકમાં નાખીને તેનો મોલક તારાજ કરું. તેવાર પેછે મગરેય જમીનની તરફ કેહેકામ દેવની તરફ જાઉં, ને તે જીઆંગાર દેવની ખે હુ પાળુ પાંધું.” તેવારે પેલા કીસતીયાને જવાપ દીધો કે, “અય શેર મરદ પેહલવાનો, તમે તમામ જગો જાઓ, પણ આદીના મોલક ઉપર ના જતા પલકે તે મોલક ઉપર જવાનો દેલમાં અંદેશો ભી ના કરતા, કારણ કે તે નાપાક નસલનો આદીનો પાદશાહા ઘણો પદ છે, ને તેનો ખોરાક જિંદર તથા કીડા સીવાય કાંઈ ખીજો છે નહી. ને તે નાપાક લોકોનું કામ, રાત દન જાદુઈ સીવાય ખીજું કાંઈ નથી. તે કરતાં તેની પાસે લશકરની ફ્રાજ ઘણી જાગરદસત રહે છે, કે તેના એક એક આદમીની પરાયર મહસત હાથીભી આવી શકે નહી. ખી જીનું એ કે, દેલેર ફરામરજ નો ખેટો જેહાનખખશાહી એ દરીઆવમાંથી ગુજર કરીને હરેતેખાનની તરફ કેહેકામ દેવના કીના ઉપર ગયો છે, તેથી તે દેલાવર તે નાપાક દેવથી જેહાન પાક કરશે. પણ તમે ખેહુ નામદાર પેહલવાનોને, તે ખેહુ ખુરા નાપાક, દેવાનો મોકાખેલ જવું નહી જોઈએ. અગર તમે ખેહુ દેલાવરો એકઠા થઈને લશકર સાથે તે દેવો ઉપર જશે તોભી તે નાપાકો પોતાનો જાદુઈએ તથા મકરે કરી તમોને મારી લેશે, અને તમારાં કામ પરખાદ થશે; એવા સે ખુરા દેવો લડાયક છે.” તેવારે કરીમાને તેને જવાપ દીધો કે, “અય ખુદા દાના મરદ, મને પોસત પનાહ પાક ચજદાની છે, તેથી તે સાહેબ હરએક મુશકેલ ની વખતે અમારા ફરામનનું સર પાકમાં નાખશે. પણ તું કીસતી શેતાખ લાવ ને એવો દરૂલ વાતો ના કર. તું આ અમારાં લશકરના હરેક પેહલવાનોની ગરદન તથા પાળુ તો જો. ધરાન જમીનના નામદાર લોકો તે નાપાકોને જર કરવા વગર પાછા હટશે નહી.”

હેકાયત લખીછે કે, ગયો પેહલવાન કરીમાન આદીના મોલકની તરફ તથા તે વગરે ખીજો હેવાત.

જેવારે પેલા કીસતીયાન મરદે પેહલવાન કરીમાનની જોખાનથી એવા સખુન સાંભલીઆ તેવારે ખામોશ રહીને પોતાના વનથી નેતનાં આહડ-

ની મીસાલ લરજ્યો, ને તેજ વખત હોકમ કરી પોતાના લોકો પાસે કીસતી મંગાવી. તે કીસતીઓમાં સરવ કોઈને સવાર કરીને તે કીસતીઓની લગામ પવનને હવાલે કાઢી. એમ કરતાં એક પવન તેઓની મોરાદ મોઆફ્રેક નીકલીઓ તેથી તમામ કીસતીઓ શેતાપ્પ વાની મીસાલ સાફ ચાલવા લાગી અને રાત દન મલો એકદન સપ્પર કરવા દીધી નહી. તે દેલાવરને પોતાના કામની દરકાર હતી તેથી રાહમાં કીસતી લંગરવાર કરવા દીધી નહી. તેવારે કીસતીપાને સરવ કોઈને કહી-
 ઊં કે, “આજ લગી જેહાનના દરમેયાનમાં કે મોહોસમમાં એવો સાફ પવન અમારી કીસતીને લાગ્યો તો નહી. વાસતે અય સરફરાજ પેહેલવાન, મારા જોવામાં તુને એ આસમાનથી ફેતેહ છે કે, હવડાં રાહના દરમેયાનમાં જતાં તું નેક ફાલ નજર આવેછે.” એ રવેશ ખુશી સાથે વાતો કરતા કીસતી આગલ ચલાવતા જતા હતા. એમ કરતાં એઆલીસ દાહડામાં છ મહીનાના જેટલી રાહ કાપી. એમ કરતાં દુરથી એક ખંદર નજર આવીઊં, તેવારે કરીમાને પેલા કીસતીપાને ખુછીઊં કે, “આ દુર જે પાહાડ જેવું નજર આવેછે તે કોઈ જંજીરોછે, ઈઆ કોઈ શેહેરનું ખંદર નજર આવેછે.” તેવારે તે બુદ્ધા કીસતીપાને કરીમાને જવાપ દીધો કે અય બુજોરગ ખાનદાનના પેહેલવાન, એ જગોનું નામ ખંદરે આદીઆન કરી કેહેવાયછે; અને હીઆં આદીના લોકો રેહેછે. એ જ ગો શેદાદે આદીએ આપાદ કીધેલીછે. તે શેદાદે આદીના બેટાનો બેટો હવડાં એ જગો પાદશાહી કરેછે, તેનું નામ આદીનો રસનવાદ કરી કે-હવાયછે, પણ એ રસનવાદ ધણો નાપાક, પદ અંદેશ તથા કીના ભરેલો છે. અને એનું લશકરભી શેદાદની આલાદનું તમામ આદીનીજ તો-ખમનું છે. એ જગોથી છ દાહડાની રાહ દુર એકે શેહેર એના તા-પાનું છે જ્યાં પાદશાહાનાં તખ્તની જગોછે. તે પાદશાહાને શેદાદો આદી કરી કેહછે. તે પદ નસલનો એક અજબ તરેહની ખલાછે, ને જેવારે તેના મોલકમાં આપણુ જઈ પોહોઅશું તેવારે મને ડર લાગેછે કે, તે નાપાક આપણો દુશમન થશે. વાસતે બેહેતરછે કે, આપણે પોતાને મોદાગર કેહેવાડીએ, ને એનું દાન જગાત ચુકવી આપીએ તો આપણે એ જગોથી ખુશી સાથે આગલ જઈએ. વાસતે અય પેહેલવાન તુ

પોતાનું નામ નવેસ સોદાગર કરી રાખ્યું; કેમકે એક નવેસ નામનો સોદાગર છે, તે તમામ સોદાગરો ઊપર વડો કેહવાય છે, અને તે હું મેરો એ રસતે રહીને ખાહાર સોદાગરીને વાસતે જાય છે, તેને તે આવેલો સમજશે. જેવારે તે પાદશાહને દાન જગાત ભરે છે તેવારે એ પાદશાહ તે સોદાગર ઊપર પોતાનું દેલ ખુશી રાખે છે. વાસતે અય પેહેલવાન તું માફ કહીશો માન, ને હરેક તદખીરથી પોતાનું નામ છુપાવીને એ જગોથી આગલ નીકલી જ. જેવારે તું એ જગોથી સલામત ગયા તેવારે એમ કરી જાણ કે, તું મસત અજદાહાનાં મોહોમાંથી છુટ્યો.” એવા સખુત પેલા કીસતીપાનની જોખાનથી સાંભલીને, પેહેલવાન કરીમાન હસ્યો, ને તેને કસો જવાપ દીધો નહી, તથા તે જગોની કસી વાતભી કાઢાડી નહી.

એમ કરતાં જેવારે સરવે કીસતીઓ તે રોહરના કીનારા ઊપર આવી, તેવારે સરવે કોઈએ કીનારા ઊપર ઊતરી દેહેરા મારી આ એવામાં તે જગોનો જે જગાતી શખસ હતો, તેનો મોરજન નામનો ગોલામ જગાત લેવાને વાસતે લશકરમાં આવીઓ, ને ધરાની લોકો પાસે જગાત માગવા લાગો. તેને જોઈને રોશન ખખતનો પેહેલવાન કરીમાન હસ્યો ને તેને જવાપ દેવાને વાસતે સરહંગને ફરમાવીશ કે હરેક તદખીરે તેને સમજાવીને કામ લે. તેવારે પેલો મોરજન કે, હેવા લાગો કે, “હું એ આદીના મોલકનો જગાતી ધજીરદાર છું, વાસતે તમારા કાફલાના સેરદારનું નામ શું છે?” તેવારે સરહંગે તેને જવાપ દીધો કે, “અય આપરંગીલા મરદ, એ કાફલાના સેરદારનું નામ શેવ સોદાગર કરી કેહે છે. એ સોદાગર ખારકાન રોહરનાં પંદરથી સોદો ખરીદ કરતો આવે છે, અને એની પાસે લાલ તથા ગોહર તથા સુનાની અસરકી સીવાય કાંઈ ખીજું નથી. જેહાનના દરમયાનમાં એ જેવો સોદાગર મરદ કોઈ ખીજો નથી. પણ અગર જો તું એની સાથે શીરીન જોખાનથી બોલશે, તો તું પોતાની મોરદ મોઆફેક જગાત પામશે. ઈઆ અગર તું જગાતને વાસતે જસતી કરવા માગશે, તો તું પોતાના જીવની ખરાબી કરશે. એ અમારો સેરદાર અગર આહે તો તમામ જેહાનના પાદશાહોને પોતાના તાખામાં લાવે, બલકે ફગકુરચીન.

ઊપર હાદેશો નાખે એવો તે જાપ્પરદસત છે; તે કરતાં સકલાપશાહ-
તથા ફરખાન વગેરે ખીજા કેટલાએક સોદાગરો હવડાં એની સાથે
કેદમાં બંધ પકડાયલા છે.” જેવારે મોરજનને સરહંગની જોખાનથી
એવા સખુન સાંભલીઆ, તેવારે ઘણો ગોસામાં આવો તેને કેહવા
લાગો કે, “અંય ઊંઘે બખતના, તું અમારા પાદશાહ રસનવાદને
પીછાનતો નથી, કે એ રવેશ પોતાની સોદાગરીની જાસતીનો સખુન
ખોલે છે. અગર આસમાન ઉપરથી આક્રતાપ્ય પોતે ઊતરીને આવે, તો
તે પાસેથી એ જગો જગાત લીધા બગેર મેલીએ નહી; તો એ વેશ
સોદાગર કોણ થાય છે? મને તેની નજદીક લેઈ જા કે, હું તેની મગ-
રૂશી તથા મરદાનગી જોઉં, કે તે સોદાગર તે શી રવેશનો છે.” એટલું
કહી તે મોરજન ગોસા તથા કીનાથી ગાલ દંતો કરીમાનનાં લશકરની
તરફ આગલ ચાલીઆ.

—◆◆◆—

**હુકાયત લખી છે કે, લડાઈ કીધી મોરજાન જગાતીએ
કરીમાન સાથે અને માર્યો ગયો મોરજન
કરીમાનના હાથ ઊપર.**

—◆◆◆—

એમ કરતાં જેવારે મોરજન કરીમાનનાં લશકરની નજદીક જઈ
લાગો, તેવારે રાહમાં ફગકુર તથા સકલાપ વગેરે ખીજા પાદશાહોને
કેદમાં પડેલા તેણે દીઠા. તે ફગકુરચીનની નજદીક જઈ પુ-
છવા લાગો કે, “અંય જેહાનના પાદશાહ, એકાએક તારે ઊપર એવું
શું આક્રત પડીજી, કે તું એ મીસાલ એ લોકોના ફંદામાં બેચારો
થઈ પડ્યો છે, ને હવડાં તારા મોલકમાં પાદશાહી કોણ શખસ ક-
રે છે? તું પાદશાહોનો પાદશાહ એ રવેશ ગમગીન દેલ સાથે
ભારી બંધમાં બેઠો છે ને તારાં પાદશાહી તખ્ત ઊપર બેગાનો મ-
રદ બેસીને હકુમત કરે છે!” તેવારે ફગકુરે તેને જવાબ દીધો કે,
“અંય નામદાર, તું એ જમાનાનો ચાલથી વાકેફ નથી. એ આસ-
માનની ચાલ હમેશાં ઊલટી છે. એ લશકરનો સેરદાર, પરજોનો

ખેટો કરીમાન, જે તમામ જેહાનનો પેહેલવાન કેહેવાય છે, તે છે. તે પેહેલવાન અજબ એક તરેહની પલા છે, અને એની દેહેશતે દરીઆવમાંથી મગરમછબી નાહાસી જાય છે. વાસતે એ દેલા-વરની સાથે નંરમીથી વાત કરવી ખુબ છે, કેમકે તે કીના તથા લડાઇને વખત શેરની મીસાલનો છે, અગર ચાહે તો એ તમામ જેહાનને એક લેહેજમાં પરહુમ મારે, એવો જખરદસત છે. એ પેહેલવાનની સામે ઊભા રહેવાની ટાકત હેરેમનનેભી નથી.” એવા સખુત ફગકુરચીનની જોખાનથી સાંભલીને મોરજને હસીને કહીશું કે, “અય ફગકુર, એ કે નાધલા છોકરાના હાથમાં તું બુદ્ધી લોકડીની મીસાલ પંધમાં પડ્યો છે. એ છોકરાની તું એવડી તારીફ કરે છે, પણ એવો તે કોણ છે ? તથા ખરજો તે એવો કોણ છે ? હવે તો તે લોકોના જોર ઉપર રડવું જો-ઈશે.” એટલું કહી ફગકુરચીનની નજદીકથી આગલ ચાલીઓ ને તે મેદાનમાં, જે જગો કરીમાન હતો તાંહાં ગયો.

જેવારે મોરજન કરીમાનની નજદીક જઈ પોહોંચ્યો, તાંહાં જો-યું કે, એક દેલાવર નોજવાન તખત ઉપર ખેઠેલો છે. તું કેહે ગોયા પાક રવાનનો નામદાર નરીમાન આવીને તખત ઉપર ખેઠેલો હતો. જોવામાં તેનું તન સીધા સરવની મીસાલનું ને તેના દબદબાથી જમા-નોભી ધુજે એવો તે હતો. તે નામદાર કમરમાં પ્યારોક ને સોનામાં ફરખ હતો; ને જેમ પાદશાહ જમશીદ પોતાનાં તખત ઉપર ખેસતો તે મીસાલ બુજારગીથી તખત ઉપર ખેઠેલો હતો. પછે મોરજન અંદેશો કરી, તેની નજદીક જઈ આખેસતેથી કેહેવા લાગો કે, “અય નામદાર હું એ જગોનો જગાતી છું, ને નુસાદ પાદશાહના હોકમથી એ જગો સરવ કોઈ પાસેથી જગાત લેઈ છું. એ જગો ઉપર જગાત લીધાનો તાલુકો મારો છે, વાસતે તમારો તમામ અસખાખ મારી નજદીક મો-કલો કે તેને ખોલીને જોઈ, તેવાર પછે તેને અંદાજે હું મારું જગાત લેઈ.” તેવારે નેક બુનીઆદના કરીમાને હસીને તેને કહીશું કે, “અય એવકુફ મરદ, આજ લગી કોઈએ અમો પાસેથી જગાત લીધી નથી, પલકે જગાતના લેનાર પાદશાહો પાસેથી સલામતીનો લેનાર તો હું છું, તો તું મારે પાસે જગાત શું માગે છે ? તું મને પીછાનતો

નથી કે, જમાનામાં હું કોણ મરદ છું ? મેં પોતાની તલવારને જોરે ફંગુરચીત પાસેથી તથા સકલાપ્ય રૂમ પાસેથી પાદશાહી તખ્ત છી-
નવી લીધાં છે; અને માચીત તથા ખોતાના મોલકમાં મેં તે જગોના
પાદશાહોને પોતાની તરફથી પાદશાહી સોંપીને તખ્ત ઊપર બેસાડ્યા
છે. નામના ઊઠાવનાર સામેસવારના મોપ્પારક ખાનદાનના પરજોનો
બેઠો કરીમાન તે હું પોતે છું, અને જોહાનના દરમયાનમાંથી દેવ તથા
જાદુગરોની પુનબેખ ઊખાડી નાખનાર તો હું છું. વાસતે તું જ ને
તારા નુસાદ આદીને કેહુ કે, તારા શેહરમાં જોર તથા ઝંકાટ ભરેલો
જાણી કરીમાન આવી પોહાંચ્યો છે; ને તે નેકનામ પેહલવાન એ
મ કરી આહેછે કે, પોતાનાં લશકર સાથે કેહુકામ દેવની લડાઈ ઊપર
જાય. મારા હાથમાં નાપાક અલવંદ દેવ કેદ પકડાયલો હતો તે એકા.
એક ભારી પધ તોડીને નાહાઠો છે, તેથી હું તે નરે દેવની પછવાડે
તેજ વાની મીસાલ દોડીએ જાઉં છું. તેથીજ એ આદીના મોલકમાં
હું આવીએ છું. હું પાકજદ પાદશાહ કેખોસરોના હોકમથી એવા
હેરેમનો સાથે જાપજા લડાઈ કરું છું.” જેવારે મોરનને કરીમાનની
જાપાનથી એવો જવાબ સાંભલીએ તેવારે ગોસામાં આવીને કહીજી
કે, “અય નાદાન છોકરા, એવી બેહુદી વાત મારી નજદીક તું ના કર.
અમારા આદીના મોલકની હવા ઉપરથી સીમોરગ જાનવરથીભી ઊડી
નહી શકાય. અમારા પાદશાહની દેહશાથી ભારી અજદાએ આએ
જંગલ મેલીને પાહાર નીકલી ગયા છે; તો તું એક બેહોતર છોકરો શા
હેસાપમાં છે; કે એવી નાલાયક વાત મોહોમાથી બોલે છે. અગર જો
અમારા પાદશાહનાં શેહરમાંથી એક પાંચ શખસ એ જગો આવશે,
તો એ તારાં તમામ લશકરની ગરદ કાહાડી નાખશે, ને તુને નાહાસવા-
નો કસો મારગ પણ રેહેશે નહી.” એટલું કહી ગોસાથી તલવાર ઊ-
પર હાથ નાખીને કીનાએ કરી મસત શેરની મીસાલ ખખારીએ. એ-
વામાં તેની ધીક પછવાડે સરહંગ આવી પોહાંચીયો, તેણે પોતાની
એક તલવારના જખમે કરી તેનું સર ખાકમાં નાખીજી. જેવારે મોર-
નનનું સર જમીન ઊપર પડી, તેવારે તેની સાથે જે કોઈ ખીજા આ-
કર લોકો તે પંદરમાંના હતા તે સરવ કોઈ નાહાસી ગયા.

જેવારે એ ખપ્પર રસનવાદને થઈ, તેવારે તે પદ્યુનીઆદનો ધણો જોશમાં આવી શેતાપ્પ ઘોડા ઊપર સવાર થઈ, શેતાનની મીસાલ કીનાથી કરીમાનની મોકાખેલ પંદરની તરફ ચાલીઓ. તેની સાથે આદીની આલાદના પોજ ઘણાએક પેહેલવાનોભી ઘોડાઓ ઊપર સવાર થઈને તેની મદદને વાસતે ગયા. તે નાપાક આદીના લોકોએ કીનાએ કરી પોતાનાં મોહો અજદાહાની મીસાલ જેહેર ભરેલાં કીધેલાં હતાં. જેવારે એ ખપ્પર નામદાર પેહેલવાન કરીમાનને થઈકે, નાપાક આદીનો રસનવાદ પોતાના પેહેલવાનો સાથે જોશથી દોડીઓ આવેછે, તે-આરે તેણે, પેહેલવાન ગાજતનેને હોકમ કીધો કે, “અમો તઈ-આર થઈએ એટલામાં તું તેઓની સામે જ, ને તેઓનો રસતો પંધ કર. અગર નહી તો તે નાપાકોથી આપણું લશકર પ્પરહમ મલશે. વાસતે તું શેતાપ્પ જઈને લડાઈ કર. અમોભી તારી પછવાડે આવી પોં-હોચીએ છઈએ. ” એવી ગોફતેગોમાં કરીમાન હતા તેવામાં રસનવાદ પછવાડેને રસતે છેક નજદીક આવી પોહોંચીઓ. તેવોજ એક પોકાર મારીને કેહેવા લાગો કે, “સેદાદઆદીને તોખમનો રસનવાદ તે હું છું. મારો મીસાલનો દેલેર જમાનાએભી દીશે નથી. જેહાનની દર-મેયાનમાં પરથમ લડાઈની દેલેરી અમારા આદીના તોખમથી પેદા થઈ છે, તો તું કરીમાન કોણ છે ને તારો સામ તથા નરીમાન કેહેવાએક હતા, અને તારો જલ તથા રૂસતમ તથા ફરામરજ તથા પ્પરજો શા હોસાપ્પમાં છે ? અમો લોકો કોઈનેપી મોજુદમાં ગણતા નથી. અને તમુર તથા જેહાનપખ્પરાને તો મારી નજદીક એક મુકી પાકે પ્પરાપ્પર ગણુછું; અગર જો તારો રૂસતમ એ જગો આવતે તો અમારા પ્પુ-જોરગ શેદાદ આદીની પાજુની મરદાનગી પોતાની નજરે જોતે. ” એવી તાનાજની રસનવાદ કરતો હતા એવામાં એક ગરદ નજર આવી. તે ગરદમાંથી ઘણુંએક લશકર પ્પખ્પતર પેહેલું અને કીનાથી ઠમર પાધેલું પાહાર નોકલીઊં. તે લશકરનો જોશ જેમકે પાહારના વખત ઊપર દરીઆવ જોશ કરે તે મીસાલનો હતો.

હુકાયત લખીછે કે, ગરદમાંથી બાહર નીકલીઓ પેહુલવાન ગાજને અને લડાઈ કીધી આદીનાં લશકર સાથે.

જેવારે પેહુલવાન ગાજને લશકર સાથે તે ગરદમાંથી બાહર નીકલીઓ, તેવોજ હોમલો કરીને આદીનાં લશકર ઉપર એક પોકાર મારીઓ. તેના ગોલબાંગથી દરીઆવમાંનાં મગરમછબી લરજીઆં. પછે કહીજી કે, “અય બેહુદા લોકો તમે અમારી સાથે લડાઈ કરવા શા વાસતે આહો છો; તમે જાણતા નથી કે, એ લશકર કાંહાંથી આવીજી છે, ને એ મોલકનો તરફ રહીને કાંહાં જવા આહેછે. તે વાતની તમે લોકોને કસી ખપ્પર નથી. અમે તો ઈશન જમીનના પાદશાહા કેપ્તાસ-રોના તાબેદાર લોકો છઈએ. અમારા દેલેર લોકો છે તે કોઈપણ તમે સાથે લડવા આહાતા નથી. હુમો તો એ મોલક ઉપર રહીને મગરેજ જમીનની તરફ જવા આહીએ છે. અમારો સપેહસાલાર તે જગોના નાપાક દેવો, જે ગોસા તથા કીનાં ભરેલા છે તેઓની સાથે લડવા જાય છે. તો તમે શા વાસતે અમારી સાથે લડવા આવીને નાહુક ફ્રેસાદનો દરવાજો ખોલો છો; અગર જો તમારા દેવમાં મેહુર હોય તો લડાઈ મોકુફ કરી પોતાના જીવ સલામત રાખો, ને પોતાના મોતથી ડરો. એ લશકર જાણુલી રૂસતમના નખીરા પ્યરજોના બેટા કરીમાવનું છે, અને તે નામદારબી એ જગો આવી પોહોંચ્યો છે. તે દેલાવર તો હજુર તમારી મોકાબેલ આવીઓ નથી, તે તો કેઆની પાદશાહોની રસમ મુઆફ્રેક મજલેસમાં બેસીને શરાબ પીએછે, ને તમે શેતાબી કરી એ રવેશ તલવાર તથા તીર ઊઠાવીને આવીઆ છો; પણ પોતાના ખપ્પતનાં સરને નાહુક ખાકમાં નાખશો.” જેવારે રસનવાદે એવાં સખુન ગાજનેનો જોયાનથી સાંભલીઆ, તેવારે ગોસા તથા તુંદીથી પોતાનાં લશકરની તરફ નેગાહા કરી ફરમાવીજી કે, “એ બદ યુનીઆદના સવારના હાથ પાંધીને ખોઆર આદમીનો મીસાલ ખેંચતા મારી નજદીક લાવો.” એવો હોકમ સાંભલીને આદીનાં લશકરે ગાજને ઉપર હોમલો કીધો.

તે ઊપર એનો શાહુર નસીહત કરી જાય છે કે, જેવારે પપ્પન પ્પ રગસતે થાય છે તેવારે ઘણા લશકરથીયો ફાયદો હોય નહી. પછે ગાંજને પેહેલવાનેયો આવર ગોશસપતી મીસાલ પોતાની જગોથી ઘોડો દપટા-વીઓ ને શેરની મીસાલ આદીનાં લશકર ઉપર જઈપડોને તલવારે કરી તે લોકોના જીવથી રસતા ખેજ ઊઠાવી. એમકરતાં ઘણાંએક લશકરને મારીને ખાકમાં નાખીજી ને જે કોઈ જીવતા હતા તેઓનાં તન તથા પાંજુ ચાકચાક કીધાં, ને જેમકે ગોસપંદના ટોલામાં વડ પડી તે ટોલાં ને પરાગંદે કરી નાખે, તે મીસાલે આદીનાં લશકરને પરાગંદે કરી નાખી જી. તે જંગલમાં એક તરફ કરીમાન ઊભો રહીને તમારો જોતો હતો કે, પેહેલવાન ગાંજને મહસત શેરની મીસાલ હર તરફ દોડતો ને તલવાર મારતો તેથી તમામ જંગલ ગોચા લાલાના ચમનની મીસાલ શોરખ થયું હતું, ને હર તરફ જરી જીનતા ઘોડે સવારો ગાભરા પડીને દોડતા હતા તથા આદમીઓનાં તન માથાં વગેરે રાહની ખાકમાં ઊધાં પડેલાં હતાં. પછે ગાંજને પોકાર કરતો મહસત હાથીની મીસાલ રસનવાદ આદીની નજદીક ગયો, તું કેહે તેનો ઘોડો પતજદીનો વા હતો, કે શેતાપીથી હર તરફ નીકલી જતો. પછે આવાજ મારીને તે રસનવાદ આદીને કેહેવા લાગો કે, “અય નાપાકે રજલા મરદ, તારી સુમીઅતે કરી એ તમામ મોલક વેરાન થઈ ગયો છે. તે પોતાની હકે કરી તમામ લશકરને મરતું મેલીજી છે. તું જાણતો નથી કે, આજ લગી કોઈયો પેહેલવાન કરીમાન ઊપર ગાલેપ આવયો નથી, અને તું પોતાની ખેહુંદી અકલે કરી તે પેહેલવાન પાસે જગત માગતો હતો, પણ તું અનજાણમાં એવાં આદતમાં પડ્યો હશે એમ હું માનું છું. અગરજો તું જાણી જોઈને લડવા આવ્યો હશે, તેવારે તો એમ કરી જાણવું કે તું જેવો ખે અકલ ને નાદાન જેહાનમાં કોઈ પીજો છે નહી. કાંચકે, કમજોર લોકડીથી શેરનો ખરાખરી થતી નથી, વાસતે હજુભી તુંને સમજાવીને કહું છું કે, તું શાને વાસતે તે શેરના પંજ ઊપર પજો મારે છે, એવું કામ ખેહુદાપણથી કરીને પોતાનાં લશકરની ખરાખી ના કર.” જેવારે રસનવાદે એવા સખુન ગાંજનેની જોખાનથી સાંભલી-આ, તેવારે ગોસામાં આવી ગાંજને ઊપર હોમલો કીધો ને એક નેજો

ઘણા જોરથી માર્યો. પણ તે નેજાનો જખમ ગાજાનાં રદ કરી નાખીએ, અને પોતાના ઘોડાની લગામ ફેરવીને પોતાનાં લશકરની તરફ નાહાસવા લાગો. તેની પછવાડે રસનવાદ આદીએ હુંપાલો કીધો, પણ ગાજાનાં રોતાપ નાહાસતાં નાહાસતાં કમંદ પોલીને એકાએક ઘોડો ફેરવીને રસનવાદ ઊપર તે નાખી તેજ વખત તેની ગરદન પાંધમાં આવી, ને ગાજાનાં જોરથી તેને ઘોડા ઉપરથી ખાકમાં નાખી દીધો. એવામાં સરહંગ આવી પોંહ્યો તેણે રસનવાદના હાથ પાંધીઆ ને મહસત હાથીની મીસાલ તેને ખેંચતો કરીમાનતી નજદીક લઈ ગયા. જેવારે રસનવાદ કેદ પકડાયો, તેવારે જાણના દેલેરો હર તરફ દોડ્યા ને આદીના લશકરના ઘણાએ લોકોને મારીઆ, ને કેટલાએકને જખમી કીધા ને જે કોઈ પકડાયા તેઓના હાથ પાંધી લાવીને લશકરમાં કેદ કીધા, પછે કરીમાને તે રસનવાદને એમ કરી કહીજી કે, “અય સી હા જીવના ખેંચુનીપાદ તુને નહી કહીજી હવું કે, હું તમામ જેહાનના જગતીઆ પાસેથી સલામી લેજી છું, ને મારી સાથે લડીને કોઈએ ક્યારે દીધો નથી. અય કમખખત, તું જેહાનના સાહેબ પરવરદેગારની પરસતેસ શી રવેસ કરે છે તે મને રાસતીથી કેહે. તે સાહેબ આદમી જાતને જોર તથા કઠોરતનો આપનાર છે, ને જમીન તથા આસમાન તેણે પનાવીજી છે, અને તે સાહેબ આહુ તો એક મછર પાસે મહસત હાથીને મરાવે, તેમજ હું જેવા એક છોકરાને સેરદારી આપીને તમામા જેહાન તમે જેવા પુરા લોકોથી પાકે કરાવેછે ને પોતાનાં નેક પાંદાઓને સરફરાજી બખશેછે. અય ઊધાં બખતના આદી, તું જાણતો નથી કે, પાદશાહ કેઓસરો જેવો તે સાહેબનો પાંદો છે, તેથી પોતાની ગરદન નીચી નાખીને રાત દન તેની પાંદગીમાં પોતાનું સર ખાકમાં મેલીને આજેજી કરેછે કારણકે તમામ જેહાન તે સાહેબના તાપામાંછે; અને સધલી નેક પેદાયશો તેની પનાવેલીછે. આપણસરવે આદમી જાતને જીવ તથા રોજ તેણે બખશેછે, એવો તે કુદરતનો સાહેબછે.” જેવાર આદીના રસનવાદે કરીમાનતી જોખાનથી એવા સખુન સાંભલીઆ તેવાર તેને કેહેવાલાગો કે, “જેને વાસતે તું કેહેછે તે મારો બાપછે, ને હું તેનો ખેટો છું. બલકે અમારા તમામ આદીના લોકોતો જાણીએ છીએ કે, એજેહા

નના દરમયાનમાં અમો જે છધએ તે ખોદાનાં ફરજદ છધએ.” જેવા રે એવો બેહુદો જવાબ તે નામદારે સાંભલીઓ, તેવારે પોતા ઊપર પેચ ખાઈને હોકમ કીધો કે, “એ બદ ખસલતના આદીનું સર તન-થી દુર કરે.” એ હોકમ સાંભલીને જે કોઈ આદીના લોકોને કેદ પકડી લાવોઆ હતા તે સરવેને મારી નાખીઆ, ને તેઓનાં સર ખાકમાં નાખીઆં.

હેકાયત લખી છે કે, ગયો નામદાર કરીમાન આદીનાં શેહરમાં.

તે પછે કરીમાને તે જગોથી પોતાનાં લશકર સાથે આદીના શેહરમાં દાખેલ થઈને તમામ શેહર આતરો કરી પાલી ખાકશાર કીધું, ને તે નાપાક બદ રાહાના આદીઓમાં એક શખસને પણ જીવતો રહેવા દીધો નહીં; અને તે જગોથી રસનવાદનાં પાએતખત શેહરની તરફ આલીઆ ને લશકરને હોકમ કીધો કે, “સરહંગને હવેથી આપણાં કાફ લાનો સેરદાર કરીને કેહેજો, ને સરવ કોઈ એનાજ તાપ્યામાં રહેજો. રાહામાં કોઈ પુછે તો એમ કરી કેહેજો કે, અમો તો સોદાગર લોકો છધયે.” એ રવેશ કરીમાન પોતાનાં લશકરને કહી આગલ આલીઓ, ને જે શેહરમાં રસનવાદના પુજોરગ સેદાદ આદીના તખતની જગો હતી તે શેહરની તરફ ગયો. એમ કરતાં તે શેહરની નજદીક ખુઆં નામની જગો હતી તાંહાં જઈ દેહેરા મારી મુકામ કીધો; અને પોતે કરીમાન તમામ સારવાન લોકોનો સેરદાર થઈ રહ્યો.

એ વોશોની ખખર જીઆરે નુસાદને કીધી કે, કોઈ જગોનો કાફ લો આવયોછે, તેની સાથ જગાત પાપત બોલાઆલો થવાથી રસનવાદ તથા આપણા લશકરનાં લોકોને જીવથી મારીને બંદરનું તમામ શેહર પાલી નાખીજીછે, તથા હવડાં તે કાફલો આપણાં શેહરની નજદીક કી નારા ઊપર આવી પડીઓછે, તથા તેઓની સાથે એક નોજવાન છોકરો છે, પણ એ કાફલાના લોકો કોણ છે તથા તે કોણને તોખમનોછે, ને એ

સ્વેશ તે લઘાઈ શા વાસતે કરેછે, તે જણાતું નથી. તેવારે નુસાદે એક મરદ આદમીને કહીજી કે, “તે કાફલામાં જઈને ખપ્પર કાઢાડ અને તેના સેરદાર જે કોઈ હોય તેને મારી નજદીક ખોલાવી લાવ, કે હું તેને પુછું કે તે શું કેહેછે, ને શું મોરાદ રાખેછે. મગર એ કમખખત લોકો શેઠાદે આદીથીભી ડરતા નથી.” તે નુસાદે પાદશાહનો હોકમ સાંભલીને એક બુઢો જે ધણો ખોલકનો તથા જવાબ સવાલી અને ફંદ ફરેખનો જાણનાર તથા તમામ આદીઓ ઉપર બજરોગ કેહેવાતો હતો તે, નુસાદના હોકમથી કરીમાનનાં લશકરમાં કાફલાના સેરદારને ખોલાવા ગયો. તે જતાંવાર પુછવા લાગો કે, “અય નામદાર લોકો તમારા કાફલાનો સેરદાર કોણ છે, તે સાથે અને મેલવો.” તેવારે લશકરના લોકોએ સરહંગને દેખાડીઓ, કે એ શખસ અમારા કાફલાનો સેરદાર છે. જવારે પેલા બુઢા મરદે સરહંગને દીઠો તેવારે પોતાના દેલમાં અંદેશો કરી કેહેવા લાગો કે, એ મરદ કોઈ વ્યાસ ભરેલો નજર આવેછે. જોવામાં એવું આવેછે કે, એ કાફલાનો સેરદાર એ મરદ નથી; એ લશકરમાં કોઈ ખીજો સેરદાર હશે. પણ એ લોકો મારી સાથે કાંઈ ફરેખથી મકર કરેછે. એ વો દેલમાં અંદેશો કરીને નાચારે તે સરહંગની નજદીક ગયો ને સલામ કરી અને ખામોશીથી એક જગો ઊપર ખેસીને કેટલોએકવાર તીઆંત્ર વ્યારો જોયો. પછે તેણે સરહંગને એમ કરી કહીજી કે, “અય હોશીઆર દેલના પેહેલવાન, તુને કાંઈ આદીના રસનવાદની ખપ્પર છે, કે તેતો ખેહુનર, ખેહુદાં મગજનો હતો અને હુજતી ધણો હતો, તથા વખત ઊપર કાંઈ દુર અંદેશો કરીને વીચાર કરતો નહી હતો, તથા તેણે અમારા પાદશાહ સાથે ધણીએક સરકશી કીધી હતી, બલકે કીનાએ કરી ખાજે વખત અમારા ઊપર કમીગાહા કરતો, ને હરેકે કોઈના કાફલા પાસેથી પોતાની મોરાદ મોઆફ્રેક ખમણી જગાત લેતો. તે સાંભલીઆથી અમારે પાદશાહ નુસાદ ધણો શોરસાર કરતો; એ નાપાકને તમેએ માર્યો, તેની ખપ્પર આવી તે સાંભલીઆથી અમે તથા અમારે પાદશાહ નુસાદ ધણો ખુશી થયો. અય નેકખખત એ કામ તેં ધણુંજ સારું કીધું કે, એવા મુજને જીવથી માર્યા. એવું નેક કામ આજ લગી જેહાનમાં કોઈએ કીધું હતું નહી.

ગોયા તેં તમામ જોહાનને રજથી છોડવી. એ નાપાકના મુઆથી હવે સોદાગર લોકોના કફલાને આવવું જવું આશાન થયું છે; તેથી અમારા પાદશાહે તુને સલામ કેહેવાડી છે, ને તુંને ખોલાવે છે કે, મેં તારે વાસતે એક પાકીજે મજલેસ સમારો છે, તે મજલેસમાં આપણે સાથે બેસીએ. વાસતે અગર જો તું નહી આવશે તો અમારો જીવ ના ખુશ થશે, અને અમારા દેલમાં જેવી ખુશી ઊપજી છે તેવો ગમ પેદા થશે. વાસતે તું તસદી ખેંચીને અમારા શહેરમાં આવે તો, અમે આદીની એલાદના તમામ આદ લોકો ખુશ થઈશું.” જેવારે એ તમામ સખુન આરા ભરેલા સરહંગે સાંભલીઆ તેવારે પોતે શેતાબ ઊઠીને પોતે જ કાંઈ મકર તથા ચારો જાણતો હતો, તેવો ફરેખ કરવાનો શુર કીધો. તેણે પોતાની સાથે પોતાનાં લશકરમાથી વીશ પેહેલવાનોને લીધા. તેમાં દેલેર કરીમાન, પોતે તથા પેહેલવાન ગાજને, તે વીશ પેહેલવાનોની અંદરજ હતા. પછે પેહેલવાન સરહંગને પોતાનો સેરદાર કરી આરાથી આગલ ચાલીઆ. તે વખત સરહંગ સેરદારની મીસાલ ઘોડા ઊપર સવાર હતો, અને કરીમાન તેના ઘોડાની આગલ ફરમાયરદારની મીસાલ ચાલતો હતો. એમ કરતાં નુસાદ આદીનાં તખ્તની નજદીક જઈ પોહ્યાંચ્યા. નુસાદની દરગાહામાં દેલેરીથી તેઓ દાખલ થયા. જેવારે નુસાદે સરહંગને દુરથી આવતો દોઢો, તેવારે પોતાનાં તખ્ત ઊપરથી ઊઠી તેને એસતકપાલ જઈ તેનો હાથ પકડી લાવીને ઘણીએક આપ્પરથી પોતાનાં તખ્તની નજદીક બેસાડ્યો. પછે ખેર આફીઅતની ખપ્પર પુછી કે, “પયારા તું કેમ છે. તુંને એકએક એ તરફ આદીના મેલકતાં બંદર ઊપર શા વાસતે આવવું થયું. તેં એ કીધા ખખતના નાપાક રસનવાદને માર્યો તેથી હું ધણો ખુશી થયો. હું હર રોજ દોઆ માગતો હતો કે, કોઈ ખોદાતાલાનો બંદો આવી પોહ્યો એ, ને એ નાપાક જુલમગાર રસનવાદનું સર કાપી નાખે તો, મારો મેલક આપ્પાદ થાય. એ રવેશ સરહંગને કહેતો હતો, પણ તે બદ નસલના આદીના દેલમાં કીનો ધણો હતો તેથી તે પોતાના દેલમાં જુલમ અંદેશમાં હતો.

હેકાયત લખી છે કે, ગયો સરહંગ કરીમાનના વેશ
નુસાદ પાદશાહાની દરગાહામાં ને ગોઠતેજો
કીધી તેની સાથે.

એ રવેશ તે નાપાકની જોખાન મોહોખત બરેલી તથા દેલ કીનાં
બરેલુ હતું, પણ તેને ખપ્પર નહી હતી કે, સામેનો હરીફ શું આશે
કરશે. પછે સરહંગને પુછીશું કે, “અય સોદાગર, તારી પાસે શી તરેહે
નો માલ છે ? ને મગરેખ જમીનની તરફ તું ને શા વાસતે જવું પડે
છે ? તથા તું સોદાગર થઈને તારી સાથે એ રવેશ લડાયક પેહેલવાને
શા વાસતે રાખે છે ? મારા જોવામાં તો એવું આવેછે કે, તું કોઈ તેજ
ચુંગાલનો નામદાર છે.” તેવારે સરહંગે તેને જવાબ દીધો કે, “હું મ
ગરેખ જમીનની તરફ લશકર સાથે એટલા વાસતે જઈશું કે, મને
પુલાદવંદના ખેટા અલવંદ દેવ સાથે લડાઈ લાગી છે; તે નાપાક
એક મરતખે મારી ચુંગાલમાં આવીઓ, અને મેં તેને બારી પંધે પાં
ધીઓ હતો, પણ તે રીમન દેવ બારી શાંકલના પંધ તોડી નાખીને
નાહાસી ગયો છે. તેથી તે સુમીઅત બરેલા દેવની પછવાડે હું હરેક
શેહેરમાં જાસતેજો કરતો જઈ છું. જેવારે તે નાપાકને પકડીને તેના
હાથ પાંધરા તેવાર પછે એ મોલકની તરફથી પાછો ફરી પાદશાહોના
પાદશાહ કેખોસરોને કદમ પોસી કરવા ખુશી સાથે ઇરાન જમીનની
તરફ જાવશ.” તેવારે નુસાદે તેને કહીશું કે, “તું પોતાનું મુખારેક ના
મ મને કેહે ? તે નાપાક અલવંદ તો પોતાનો કાકો કેહેકામ નામનો
એક દેવ જે જરનેગાર શેહેરમાં છે, તાંહાં જઈ તે ખુશી નસલનાની પ-
નાહ પકડી ખેઠે છે. તે નાપાક કેહેકામે એક સખત દીવાલ પોતાનાં
લશકરની આગલ પાંધી છે, જેને સરવ કોઈ સેદે ચલીપા કરી કેહેછે;
તે દેવો પોતાની જગો તે દીવાલની પછવાડે કરી ખેઠે છે. તે શેહેરનું
નામ જરનેગાર કરી કેહેછે; ઇઆને જેને હાંદુ લોકો લંકાં નગરો કરી
કેહેછે. તે શેહેરમાં આજ લગી કોઈ ગચું નથી ને કોઈએ તે શેહેર
દીઠુંબી નથી; પણ હવડાં મારાં સાંબલવામાં આવીશું છે કે, જાખુલી
ફરામરજનો ખેટો જંગી જેહાનખખશ તે શેહેર લેવાને વાસતે જાહે-

લીથી તે રાહામાં આવયો છે. તે રાહામાં પાદશાહ ફરેકુને એક તલેસમ પ્યાંધીઓ છે. તે તલેસમમાં તે નેક પાદશાહાનું દોખમું છે. તે તલેસમ તેણે એટલા વાસતે પ્યાંધીઓ છે કે, રાહામાં રહી કોઈ આદમીજદ પેલાં શેહરની તરફ જાય નહી. અગર જો કોઈ શખસ અનજાણતાં જાય તો તેજ વખતે નાપાક દેવો તેના જીવથી ગરદ કાઢાડી નાખે. તે-ટલાજ વાસતે પાક જદ પાદશાહ ફરેરોખ ફરેકુને તે રાહામાં તલેસમ પ્યાંધીને રાહા બંધ કરી મેલી છે. તેથી તે દાહાડા પછે આજ લગી કોઈ આદમીજદ તે રાહે રહીને કેહકામનાં શેહરની તરફ ગયો નથી, બલકે તેના મોલકને કોઈએ ખોઆખમાંબી દીઠો નથી. વાસતે અય નામદાર સોદાગર તું એકાએક તે જગો જવું માંડી વાલ.”

તેવારે દાના સરહંગે નુસાદને જવાબ દીધો કે, “મને દેવ લોકો સાથે લડવાની ખાહેશ ઘણી છે. પાક ચજદાની મદદથી મેં ઘણાએક દેવોનાં મગજ તેઓનાં સરમાંથી કાઢી નાખીઆછે, તો એ નાપાક કેહકામ દેવથી હું કાંચ હરું? અય નુસાદ, મારું નામ વેશ સોદાગર કરી કેહવાયછે, પણ હું લડાયક પેહેલવાનોની મીસાલ દેલેર છું; મેંબો જહાન ના દરમયાનમાં મરદાને મરદની મીસાલ લડાઈઓ કીધીછે ને જે મુદ્દાં લોકો હતા તે, મારા હાથથી શેકસત ખાઈ રોસવા થઈને નાહાઠા ગયાછે. મેં લડાઈનાં મેદાનમાં અલવંદ દેવને કેદ પકડાઓ ને તે દેવ રાતને વખત બંદ તોડીને મારાં બંદીખાનામાંથી નીકલી નાહાઠો, તેનો પછવાડે હું મગરેખ જખીનમાં અરાયુમના જંગલની તરફ જવા આવયો છું. તાંહાં મેં દેવો સાથે લડાઈ કીધી ને ફરીથીબી મેં તેને પકડયો. પણ પીજ મરતખેબી તે નરે દેવ મારા કેદખાનામાંથી નાહાઠો ગયોછે, માટે હું તેની પછવાડે કમર પ્યાંધીને શેતાખ મગરેખ જખીનની તરફ જઈ-છું. વાસતે હવેતો અગર સેદે ચલીપા કરતાંનેખી આગલ જવું પડશે તો, હું ખેદેહસત મારાં લશકર સાથે જવશ; પણ તે નાપાક ખેઉ દેવોની નીશાન જહાનમાં રહેવા દેવશ નહી. એક મરતખે તે યુરા ખાનદાનના દેવની ખાનુ પ્યાંધું તોજ મારી નામદારી જહાનના દરમયાનમાં સરફરાજીથી મશહુર થાય, તથા અગર જો ખોદાની મેહેરખાની છે તો, તે જહાનખખશનેબી પકડી તેની ગરદનમાં રસી નાખું. તું એ

જગો ખેસીનેજ સાંભલ કે, તે હરેમંદો સાથે હું શી રવેશથી મરદાન-
મી કરું છું.” જેવારે સેદાદ આદીના નુસાદે એવા જપ્પરદસત જવાપ્પ
સરહંગની જોપ્પાનથી સાંભલીઆ, તેવારે તે નાપાકે કીના ભરેલી આંખ
કરીને પોતાનાં લશકરની તરફ જોયું; તેજ વખત તે જગોથી એક આ-
દી ઊઠ્યો ને સરહંગ ઊપર આવાજ મારીને કહીઊં કે “અય ખેહુંદા
મગજના મરદ, જોવામાં એવું આવેછે કે, તારા મગજમાં ભેખું
છેજ નહી કે, એકાએક દીવાના આદમીની મીસાલ એવા નામદારી
ભરેલા કેહકામ દેવ સાથે લડવા જાયછે. તે કરતાં જરનેગાર શેહેરની
તરફ પછી જાજે; તરત જરા મારી સાથે તો જોર અજમાવ. મારું નામ
જેહાનના દરમયાનમાં લડાયક ઝોકાપ્પ કરી કેહુછે. અગર ચાહું
તો આસમાન ઉપરથી આક્રતાપ્પનેભી નીચે લાઊછું. લડાઈના દાહાડા
ઉપર હું છસો મણના ગોરજનો ઉઠાવનાર છું. મારા ભારી ગોરજને કે
ધથી ઊચકાયતો નહીજ, પણ જગો ઊપરથી હલાવીખી શકાય નહી,
અગર જો તે ગોરજ તું ઉઠાવે તો, હું એમ કરી જાણું કે, તે ગોરજ
તેં મારાં સર ઉપર મારીને મને આજેજ કીધો, અને હુંભી જાણું કે
તું કોઈ તેજ ચુંગાલનો મરદ દેખું; પણ તું તે મારા ગોરજને જોઈને
મારી મરદાનગીથી પુરો વાકેફ થાય, વાસતે હવડાં તે ગોરજ મંગાવું છું.
તે તું ઊઠાવ કે હમેભી જાણીએ કે તું કોઈ દેલાવર પેહેલવાન છે. અ-
ગર નહી તો તારી એવડી લાફ મારી નજદીક ચાલવાની નહી. તું મ-
ગરેપ્પ જમીનના દેવો સાથે લડાઈ તે શું કરશે ? એ જગોથી અમે
તુંને જીવતો જવા દેઈશું, તેવારે તું તે દેવો સાથે લડશે કે.” તેવારે
સરહંગે તેને જવાપ્પ દીધો કે, અય પદકાર ઝોકાપ્પ દેવ, તું મારો નજદી
ક એક ચલીની મીસાલ કશા હેસાપમાં નથી. મારો એક ઉઠનો સાર
વાન ઇઆને આકર છે, તે તારો ગોરજ ઉઠાવીને તારું મગજ તોડી ના-
ખશે. એવાતો જપ્પરદસત મારા ઘણાએક ખેદમતગાર લોકો છે. તે લો-
કો તારી ખાતેર નીશાન કરશે; મારા આકર લોકોના હાથથી તું સલામત
રેહેશે તેવારે મારો સાથે લડશે કે ? તે કરતાં તારી ખાહુશ હોય તો તુ
આવ કે હું તુને એક એવો હોનર દેખાડું કે, તમે આદીના લોકોમાં તે
વાતની કાહાંની રહી જાય. પણ મારી ખેદમતમાં એવા જપ્પરદસત આ-

કશે છે, તેવારે મને તારી સાથે લડવાનું કામ શું ? જેવારે મારા ઝાક-
સેથી ફેટાઈના કામો થઈ આવે, તેવારે તું જેવા નાપાક પાછા સાથે
હું શા વાસતે લડું ?” જેવારે ઝોકાળે સરહંગની જોખાનથી એવો જવા
પ્ય સાંભલીઓ તેવારે તરત હોકમ કીધો કે, મારો પાહાડની મીસાલનો
ભારી ગોરજ એ જગો પાદશાહા નુસાદની દરગાહામાં તાપ્પરતાપ્પ
લાવો. એવો હોકમ સાંભલીને કેટલાએક મરદ ગયા. તેઓએ પેલો
ગોરજ ધણાએક જોરથી ખેંચતા લાવી નુસાદની નજદીક નાખીઓ.
તાંહાં સેદાદે આદીને તોખમના પ્સો પેહેલવાનો પાદશાહા નુસાદની
નજદીક પેહેલા હતા. તે પ્સો પેહેલવાનોમાંનો એક એક શખસ તમા-
મ જેહાનના પેહેલવાનોને આજેજ કરે એવા જપ્પરદસત હતા. તે પે-
હેલવાનોમાં દેલાવર કુલાદ, માહાઝન, કેહેરાન, કેરમ, એલમાસ, ક-
જક, કામુસ, હાઝન તથા અલકુસ એ વગેરે ખીજ તમામ જપ્પરદસત
દેલાવરો હતા.

હેકાયત લખીછે કે, ગોઝતેગો કીધી પાદશાહા નુસાદે
સારવાનના લેખાસના કરીમાન સાથે તથા લડાઈ
કીધરી કીમાને ઝોકાળ આદી સાથે.

જેવારે તે ભારી ગોરજ લાવીને પાદશાહા નુસાદની દરગાહામાં
નાખીઓ, તેવારે ઝોકાળ આદીએ એક પોકાર સહરંગ ઊપર મારીને
અવલ તે ગોરજ પોતે આશાનીથી ઉઠાવીઓ, ને આશમાનની હવાની
તરફ ઊંચા ફેંકી દીધો. જેવારે તે ગોરજ પાછો હવા ઊપરથી નીચે
આવીઓ તેવારે હાથ લાંબો કરીને તે ગોરજ હાથમાં પકડી લી-
ધો. તેની પાખુતું કઊચત જોઈને તમામ આદીનું અનજુમન
અજપ્પન્યું. તે ગોરજના આવાજે કરી જમીનખી લરજમાં પડી.
પછે તે નાપાક ઝોકાળ આદી પોકાર મારીને બોલ્યો કે, “રૂસ-
તમ તથા જલ તથા શામ તથા મોખારેક કદમનો ફરામરજ તથા

શેરની વજનનો પરજો એ સરવ કોણુ છે; તથા નરીમાન, ફેરશાસપ તથા ગોરંગ એ વગેરે જાણુલ જમીનના પુઢા તથા જવાન એ સરવ કોઈ કોણુ થાય-છે ? અગર એવા પેહેલવાનોમાંથીભી કોઈ મારો ગોરજ આ જગોથી ઊઠાવે તો, એમ કરી જાણું કે, તેવો પેહેલવાન કુની આના દરમયાનમાં કોઈ ખીજો હોયજ નહી.” જેવારે સરહંગે એવા સખુત સાંભલીઆ તેવારે પોતાનાં અનજુમનના પેહેલવાનોની તરફ નેગાહ કરીને કહીજી કે, “પેલો આપણો ઉઠનો સારવાન કાંહાં છે, તેને કહો કે, એ દરગાહામાં પેહેલવાન લોકોની નજદીક આવે, ને આકા-પ્પનો ગોરજ ઊઠાવીને એ જગોના પેહેલવાનોની પ્પાતેર નીશાન કરે.” સરહંગનું એટલું કેહેવું કે, ના મદાર કરીમાન, જે એદમતગારની મી-સાલ સરહંગનો સાથે ગયો હતો, તે શેતાપ્પ આવી હાજર થયો. તેના તનમાં ઊનનો કોરતો પેહેરેલો ને કમરપ્પધની જગો દોરડું કમર ઉપર વીટેલું હતું. તેનાં સર ઊપર તોપભી ઉનનીજ હતી. તે શેરની મીસાલ પાદશાહ નુસાદની દરગાહામાં આવીઓ. તેનો સીનો તથા પ્પાજુ જો-ઈને આદીના લોકો પોતાના દેલમાં કેહેવા લાગા કે, એ દેલાવર મર-દની નજદીક એ ગોરજ તો એક ઘાસનાં તંખાં પરાપરભી કસા હેસા-પ્પમાં નથી.” એ સારવાન જોવામાં એક પાહાડની મીસાલનો તથા ક-દમાં જીઓ, અને ચેહેરામાં આફતાપ્પની મીસાલનો અને તેના શેખ-સારા ગુલાપ્પનાં કુલની મીસાલના હતા. પણ તેનાં મોહોડાં ઉપર હજુ મોહસન કુટેલી નહી હતી, ચાને તે પ્પાલક પ્પચું હતો. તેના દપ્પદપ્પાની દેહેસતથી જમાનોભી લરજતો હતો.

જેવારે આદીના નુસાદ પાદશાહે કરીમાનને એવો જોરાવર દી-ઠો, તેવારે જાણીજી કે, એ પેહેલવાનથી તો તમામ જેહાનભી પાણીની મીસાલની થાય; અને શેરના ગોવાલાંપી એની દેહેશતે કરી ગોસપ-દની મીસાલનાં થઈ ઉભાં રેહે. જેવારે આકાપ્પ પેહેલવાને તે સારવા-નની ગરદન તથા પ્પાજુ તથા કદ દીડું, તેવારે ઘણાએક અજપ્પ રહીને પોતાનાં દેલ સાથે કેહેવા લાગો કે, જેનો સારવાન એવો છે તો, એનો સેરદાર પોતે કેહેવો એક હશે. પણ આજ લગી કોઈનો સારવાન એવો જોરાવર સાંભલીઓ નથી, પલકે જેહાનના દરમયાનમાં એવો

તો કોઈ પેહેલવાનભી નથી. પછે તે જાઠના લેખાસ પેહેરેલો નોજવાન સારવાન, પોતાના બેહુ હાથ પકડા કરીને નુસાદ પાદશાહનાં તખ્તની નજદીક બિભો. તેવારે નુસાદે તેને કહીબિં કે, “અય નોજવાન તારા-માં એટલી શકતી છે કે, એ ભારી ગોરજ આ જગો ઊપરથી ઊઠાવી શકાય ? અગર જો એ ભારી ગોરજ તું ઊઠાવે તો એ તારા તનમાં બિ-નનો લેખાસ છે, તે બિતરાવીને જરી લેખાસનો તુંને શસેપાવ બખ્શું. તીઆં તું એવી નીચ આકરી ઊપર રહીને ઊઠતી સારવાની કરે છે, તો હું હીઆં તુંને પેહેલવાનોના દરમયાનમાં બજોરગી આપીને સરફરાજ કરું; ને તારી નામદારીનો આવાજો એ જગોથી મગરેબ જમીન લગી એટલો તો વધારું કે; તે જગોના દેવોભી તુંથી હરે. તારું નામ સારવાન લોકોમાંથી નીકલીને નામના ઉઠાવનાર પેહેલવાનોમાં ભેલાય તથા હું પોતે પણ તુંને મારી જોખાનથી જોહાનનો પેહેલવાન કરી બોલાબિં.” તે વારે તે નોજવાને તેને જવાબ દીધો કે, “હું એ ગોરજને એવો તો આ શાનીથી ઊઠાવી લેબિં કે, એ તારું તમામ અનજુમન મારી મરદાનગી જોધને ફગજ થાય. તેવાર પછે તુંભી એ કાફરી મહજબ છોડીને પાક ચજદાની પરસતેસ કરવી શરૂ કર. આ વાતનો મારી સાથે તું કોલ કરાર કર. ઈઆ અગર એ ગોરજ મારાથી નહી ઊઠાવી શકાય તો, તેજ વખત તું મને જીવથી મારી નાખજો.” જેવારે આદીના નુસાદે તે સારવાનની જોખાનથી એવા સખુત સાબલીઆ, તેવારે પાંગે બુલંદ કહીબિં કે, “અગરજો તું એ ગોરજને એક મરતબે જમીન ઊપરથી ઊઠાવીને પાછો મેલે તો હુંભી તારી મીસાલ પાક ચજદાની દીનની રાહ કબુલ કરું. અગર તુંથી એ ગોરજ ઊઠાવી નહી શકાય તો, તેજ વખત એ અનજુમનની હજુર તુંને ગરદન મારી તારા સાહેબનો કાફલો તમામ લુટી લેબિં ?” એ રવેશ એક એક સાથે કોલકરાર કીધો. તેવારે તે સારવાને હુવા અહી કે, “આફતાબને માહુતાબનો પેદા કરનાર જે પાક ચજદાન છે, તે સાહેબ મને એ ગોરજ ઊઠાવાનો જોર આપશે.” એ-ટલું કહીને તે આદીના લોકોને હજુર પોતાનું સર પાક ઊપર મેલીને કેટલોએક વાર પાક ચજદાનની સેતાયશ કીધી. તેને પાક ચજદાનું નામ લેતો સાંભલીને, તમામ નાપાક આદીના લોકોએ તે નામદાર ઉપર ગોસ

થી નજર ચઢાવવીને તેના ઊપર જોયું; ને યજ્ઞદાનું નામ સાંભલીઆથી તે નાપાકોના દેલમાં કીતો આવીઆ. એવામાં તે નામદાર પેહેલવાને હાથ લાંબો કરી તે ગોરજને ઉઠાવીઆ ને કેટલોએક વાર પોતાનાં સર ઊપર ફેરવીને પછે આસમાનની તરફ એવો તો જોરથી ફેંકીઆ કે, તે ગોરજ આદીનાં તમામ લશકરની નજરમાંથી ગુમ થઈ ગયો. તે જોર જોઈને આદીનાં લશકરના તમામ દેવો ના ઉમેદી ભરેલા થયા. તે ના પાકો મોહોડામાંથી ગાલ દેઈને તે નામના ઉઠાવનાર પેહેલવાનને એમ કરી કેહેવા લાગા કે, “અય પદ નસલના સારવાન તું એવો કોણુ કે, અમારા સંપેહેસાલારનો ભારી ગોરજ ઘાસનાં તનખાની મીસાલ શેતાપ્પ ઊઠાવી લે.” એટલું કહીને માહાઝન નામનો પેહેલવાન મહસન હાથીની મીસાલ શેતાપ્પ પોતાની જગોથી ઉઠ્યો ને કીનાથી ખંજર ખેંચીને કરીમાન ઉપર હોમલો કીધો અને આહીઊં કે, તે ખંજરે કરી તેનું સર કાપી નાખે. આ હીગામ જોઈ પેહેલવાન કરીમાને એક પોકાર મારીને પાક યજ્ઞદાં પાસે જોર માગીને શેરની મીસાલ કુદીને એક મુકી એવી તો તે નાપાક માહાઝનના સરમાં મારી કે, તે આદીનાં સરમાંથી નાકની રાહે લોહી નીકલી પડ્યું. તે સીહા રવાનનો માહાઝન ગેરદો પેચ થઈને ખાકમાં પડ્યો. તે મરદાનગી જોઈ આદીના લોકો અજબ રહ્યા. પછે સરવ કોઈએ, તે ઊનના લેખાસ પેહેરેલા સારવાનને જીવથી મારે એવી મક્સદથી તે ઊપર હોમલો કીધો. તેમાં અવલ પેહેલવાન ઓકાપ્પ ગોસા ભરેલો થઈ કરીમાનની સામે આવ્યો કે, તેને ખંજરે કરી જીવથી મારીને તે ઉપર જોહાન સીહા કરે.

હેકાયત લખી છે કે, નીચે નાખ્યો પેહેલવાન ઓકાપ્પને કરીમાને, તુસાદની દરગાહામાં અને જોક્તેગો કીધી આદીના લોકોએ કરીમાન સાથે

તે પેહેલવાન ઓકાપ્પ કરીમાનને કેહેવા લાગો કે, “અય પદ પુનીઆદના સારવાન, તેં માસ લમામ હોનર પ્યરપ્પદ કીધા ને

મારા નામને નામોસી લગાડી. જેહાનના દરમયાનમાં કોઈએવો નહીં હોતો કે, જે લડાઈને દાહાડે મગરેળ જમીનમાં એ મારો ભારી ગોરજ ઉઠાવે; પણ આજ રોજે તેં મને મારાં તમામ અનનુમતની હજુર શરમીંદો કીધો છે. મારી તમામ મરદાનગી તેં ધુલ મેલવીછે. ” એટલું કહી ગોસાથી દાંત ઊપર દાંત પોસીયા ને દાંતીઆં કચકચાવીને ઝેરી પાણીનો તલવાર એંચીને શેતાપ વાની મીસાલ કરીમાનની નજદીક આવી તે નામદાર ઉપર જખમ માર્યો, પણ તે હોતર ભરેલા પેહેલવાને તેજ વખત ચીવાની મીસાલ કુદીને, તે નાપાકનો હાથ તલવાર સાથેજ પકડી લીધો, ને બીજે હાથે તેના હાથમાંથી તલવાર છીનવી લઈને તેને એકતરફ ફેંકી દીધી. પછી તેને તેના કમરખંદમાંથી પકડી જમીન ઊપરથી ઊઠાવીને એક હાથે ગરદન પકડી તેનું સર તનથી જુદું કરી નાખીઊં. પછે તેનાં તનને નુસાદનાં તખતની નજદીક એવું તો જોરથી જમીન ઊપર પછાડી ઉં કે, તે નાપાક આદીનાં તનના પુરજે પુરજ તથા ગયા. તે મરદાનગી જોઈને આદીનું તમામ લશકર ડરથી હલમલી રહ્યું. પછે આદીના અનનુમતમાંથી બે પેહેલવાન એકઠા ઉઠ્યા. તેઓ માનાં એકે જમણી તરફથી તથા બીજાએ ડાહ્યાની તરફથી કરીમાન ઊપર હોમલો કીધો, ને બેહુ તરફથી તે નાપાકો દોડવા આવી મોહો-માથી ગાલ દેઈ કરીમાનને કેહેવા લાગા કે, “ અય બદ યુનીઆદના સારવાન, તું પોતાના દેલમાં એવું ગુમાન લાવતો હશે કે, જે મીસાલે કાફલામાં ઊઠની પાઠ ઊપરથી ગુણુ ઉઠાવોને ઊતારું અહાહી છું; તે મીસાલ એ આદીના પેહેલવાનોનેભી ઊઠાહી; પણ એ જગો પાદશાહા નુસાદનાં તખતની નજદીક હમે નરેશોર લોકો હાજર છીએ તેની તો તુંને ખબરજ નથી. તે કરતાં તું અમારા પાદશાહાની નજદીક ઇરાની લોકોની તથા પોતાના ચજદાની ઇઆદ કરેછે તો તું અમારા પાદશાહાને પીછાનતો નથી કે, એ નુસાદ પાદશાહા સેદાદ આદીનાં તોખમનેા જનદુઈ ભરેલો પ્યુત પરસત છે, અને તું એ પાદશાહાની દરગાહામાં આવીને એનાં અનનુમતના પેહેલવાનો ઊપર લડાઈની ચુંગાલ લાંબી કરેછે, તેથી હવડાં તારાં સુમીઅત ભરેલાં તનથી છવ કાહાડી નાખી શું. જેથી મગરેળ જમીનમાં અમારી ઇઆદગારી રહે. ” એટલું કહી

ખેહુ આદી તલવાર ઊઠાવી આવયા. તેઓના કમ છઆદે સખુન સાં ભલવાથી નામદાર કરીમાન આજોરદે નહી થયો, ને એક હોમલો કરીને એક એક હાથે તે ખેહુ નાપાકોની કમર પકડી; તેથી તું કેહુ તે દેખાવ ગોયા ખે નર અજદાહાને એક મગરમછ પકડે તે મીસાલનો હતો. પછે જોર કરીને તે નામવરે ખેહુને ઊઠાવીઆ, જેથી તે ખેહુની આંખમાં જોહાન કપ્પુદ રંગનો થઇ ગઇ. તે પછે એક પોકાર મહસત હાથીની મીસાલ મારીને, તે ખેહુ રીમતને એવા તો જમીન ઉપર માર્યા કે, તેઓનાં તનનાં હાડકાં સુરમાની મીસાલ પ્યારીક થઇ ગયાં. તે વાર પછે કામુસ નામનો આદીનો પેહેલવાન ગોસામાંજ ઉઠી સરહંગની તરફ મોહો કરી કેહવા લાગો કે, “અરે પુરા સુમીઅત ભરેલા લોકો, તમો કીહા મોલકના રેહનારા છેવો ? અને એ જગો આવોને શામાટે નાહક લડાઈ ઊઠાવી ઉભી કીધીછે ? અમેએ આજ લગી સાંભલીઉં નથી કે, સોદાગર લોકો એ રવેશ લડાઈ કરે, ને પીન્નું પ્દતર તો એ છે કે, એક ઉઠના સારવાને તું પોતાની સાથે લાવીને, અમારા પાદ શાહાની દરગાહામાં નામદારી ભરેલા પેહેલવાનોને જીવથી મરાવેછે. પણ હવે એમ કરી જાણુ કે, તમો લોકોનું પખત પુરું પ્રગસતે થયુંછે. એ દરગાહામાંથી તુને સલામત મેલું નહી.” એટલું કહી સમશેર પકડી મગરમછની મીસાલ પોકાર કરતો લડાઈમાં આવીઓ. તેવારે તેને નામદાર સરહંગે કહીઉં કે, “તમો લોકોમાં જે કાંઈ મરદી હોય, તે છુપી રાખતા ના. યાદ રાખ જો કે, તમાને જોહાનના દરમયાનમાં મોટી શરમ લાગશે, કારણ કે હરજગોના પાદશાહોની દરગાહામાં વાત થશે કે, એક સોદાગરના ઉઠના સારવાને, આદીના પાદશાહા નુસાદની દરગાહામાંના ઘણાએક પેહેલવાનોને જીવથી મારીને આદીના પેહેલવાનોને આજેજ કીધા. જેવારે તારામાં હોનર નથી તેવારે નાહક ખેહુંદાપણથી ગપ શાને વાસતે મારેછે. પુજોરગ લોકો ફરમાવી જાયછે કે, એ મરદ અગર તું ઓરત કરવાનો થાય તો અવલ તું પોતાની મરદીને સાખેત કર; ને તેવાર પછે ઓરત કર કે તું રોસવાનહી થાય. જો તું હોજડોજ હોય તો આલમમાં મરદીની લાફ ના માર, તારામાં લડાઈના હોનર નહી હોય તો મેદાનમાં લડાયક પેહેલવાનોનો સામે ના જા.”

જેવારે એવા સખુન આદીના કામુસે સાંભલીઆ, તેવારે જેહરી સા-
પની મીસાલ કુફાર કરતો આવીને દેલેર સરહંગ ઉપર તલવારનો જખમ
માર્યો. તેજ વખત સરહંગે પોતાનું સર ચોરાવી લીધું. જેવારે તે
અનજુમનમાં નામદાર કરીમાને એવું દીધું તેજ વખત ઉઠીને પોતાની
તલવાર ખેંચી, તે પદ નસલના કામુસનાં સર ઉપર મારો, તે નાપાક
કામુસ તે જરખથી સરથી તે કમર લગી બે ટુકડા થઈ ગયો. એવામાં
ગાજને પેહેલવાનેભી એક તરફથી આવીને તલવાર વટે આદીનાં અન
જુમનમાંથી સો પેહેલવાનોને જીવથી માર્યા; તેથી નુસાદ પાદશાહ-
ની દરગાહામાં જેહુનના દરીઆવની મીસાલ આદીનાં લોહીની નીક
ચાલવા લાગી; ને તે વગેરે સેદાદી લોકોભી ઘણા માર્યા ગયા. તેઓના
હાથ તથા પાંજી તથા સર સરવે તનથી જુદાં પડ્યાં; ને તે અનજુમન-
માં મુવેલા આદમીઓની લોથના ટેકડા થયા. જે કોઈ આદીના લશ-
કરના પેહેલવાનો હતા તે સરવે જખુલી વીસ પેહેલવાનોના હાથ ઉપર
મારેયા ગયા. જેવાર નુસાદ પાદશાહે તે વીસ દેલાવરના હાથથી એવી
ખુનરેજ દીઠી તેવારે શેતાપ્પ તખ્ત ઉપરથી ઉઠીને સરહંગની નજદીક
પોતાનું જીવતદાન માગીજી.

હેકાયત લખી છે કે, લઈ ગયો પાદશાહ નુસાદ જખુલી
દેલેરોને પોતાના પ્યાગમાં મેજપાન તરીકે.

નુસાદે કહીજી કે, અથ પેહેલવાન તું જે ફરમાવે તે હું પજાલાજી,
અગર તું ફરમાવે તો આએ મારું સર તારા પાંજીની નીચે મેલું. તે કરતાં
એ મારો તમામ મોલક તારો છે; ને મારો પજાનો તથા જીવ તારે ઉપર
ફેદા છે ! વાસતે એ દરગાહામાંથી લડાઈ પસ કર ને જરા તારા કાફ-
લાની તરફ જ. જાલ શેજે જેવાર આસમાન ઉપર તારા મોહોની મીસાલ
શેશન આફતાપ્પ પાહેર નીકલે ને તમામ જેહાન આસાએશ પકડે તે-
વારે તું જે કાંઈ ફરમાવશે તે હું કબુલ કરશ. અમો સરવે કોઈ તારા
ફરમાપરદાર છઇયે. અવલ તો અમોએ તારી મરજી મોઆફેક પાકે
યજ્ઞદાની દીન કબુલ કરી, ફરમાપરદારીની કમર પાંધી તારી સાથે ઈશન

જમીનમાં આવી, પાક દીનના પાદશાહા કેપ્પીસસેની દરગાહમાં લમામ અનજુમનની હજુર તે પાદશાહા પાસે માફ માગીને તે યુજરોગ પાદશાહાની પતાહા પકડશું. મને ખાતેર નીશાંત છે કે, તે પાદશાહા મને આલમમાં મશહુર કરશે; ને યુજરગીથી માફ સર આસમાન તલકે પોહોઆડશે.” તેવારે કરીમાને તેને કહીજી કે, “અય પાદશાહા નુસાદ, તું એવડી વાત મારી સાથે શા વાસતે કરેછે; હું તો એ કાફલામાં એક સ્મારવાન છું. વાસતે એ કાફલાના સેરદારની નજદીક જઈ પરથમ પાક ચજદાનનો મહજબ કયુલ કર. જો એ અમારા સેરદાર વેસ સોદા ગરે તારી તકસીર માફ કીધી તો એમ કરી જાણુ કે, જેહાનના દરમેયાનમાં તારું કામ દરોખસત ઊતરીજી. હું તો એ વેશ સોદાગરનો એક આકર છું ને મારો સેરદાર તો એજ છે.” જેવારે નુસાદે એવા સખુન કરીમાનની જોખાનથી સાંભલીઆ, તેવારે પાછો સરહંગની નજદીક કેહેવા લાગો કે, “અય સરફરાજ મરદ, તું હોકમ કર કે, એ તારો સારવાન હમણા તો લડાઈ ખંધ કરે. એ તારા વીશ આકરોનાં હાથથી અમારા ધણુએક નામીઆ પેહેલવાનો માર્યા ગયા; અંતે તે નામદારોનાં લોહીએ કરી મારી દરગાહા લાલાનાં ચમનની મીસાલની થઈ ગઈ છે.” જેવારે સરહંગે નુસાદ પાદશાહાની જોખાનથી એવા મીનત ભરેલા સખુન સાંભલીઆ, તેવારે આવાજ મારીને પોતાની સાથના પેહેલવાનોને કહીજી કે, અય નેક ખાતદાનના પેહેલવાનો, હવે એ દરગાહમાં લડાઈ કરવાથી હાથ ઊઠાવો, કારણ કે કોઈ ખીજાજ શખ્શને વાસતે એ જગો નાહક ફ્રેસાદ ઊઠી ઉભો થયો છે. હવડાં તો એ લડાઈયા મોહો ફ્રેરવો; કેમકે હવે એ જગો લોહીની નદી જરી થઈ છે.

એ પછે પાદશાહા નુસાદે પોતાનો હાથ લાંબો કરો, સરહંગને હાથ પકડ્યો ને તેના ખીજ પેહેલવાનોનેભી સાથે લેઈ પોતાના પાગમાં ગયો, તાંહાંભી તે રાહમાં ચાલતાં ધણીએક મીનતથી કેહેતો હતો કે, “અય લડાયક શેરોના પાલનારા સોદાગર, તું જે ફરમાવે તે મુજબ ચાલું પણ મારા દેલમાં પાકીજે અંદેશા ઊતરે તેવી વાત મને કેહે. મેં દુનીઆના દરમેયાનમાં એવું નથી સાંભલીજી કે, જીઠનો સારવાન એ રવેશ લડાયક પેહેલવાનોના જેવાં

કામ કરે. ” એટલું કહી પછે એક મજલેસ પેહેસતના પાગની મીસાલની સમારી તેમાં જાપુલી લોકો સાથે પાદશાહ નુસાદ શરાય પીવા બેઠો. તે મજલેસના તમામ લોકોએ હાથમાં શરાયની જમો પકડી, અને રામસગર લોકોએ પોતાના મીઠા સરોદો ગાવા માંડ્યા, અને મજલેસમાં દમપદમ શરાયના દોરો ફરવા લાગ્યા, જેથી સરવ કોઈના દેલમાંથી લડાઈનો કીનો ઊઠી ગયો. એમ કરતાં જવારે તે લડાયક પેહેલવાનો શરાયની મસતીમાં આવ્યા, તેવારે તમામ નામદારોના એહેરા અનારનાં કુલની મીસાલના નજર આવવા લાગ્યા. એમ કરતા જવારે રાતનો વખત થયો, તેવારે પાદશાહ નુસાદ પોતે પાગમાંથી પાહાર નીકલ્યો, પણ તેનું દેલ જાપુલી લોકોના ગમથી અંદેશા ભરેલું થયું હતું; તે પોતાના મકાન ઉપર જઈને સુતો ખરો પણ તેને ઘણાં એક અંદેશો હતો તેથી તે ખોઆપ્ય કરી શક્યો નહીં. યાને ઊંઘ્યો નહીં ને દરદ તથા ગમથી પોતાના દીદામાંથી આંજી વરસાવતો હતો.

હવે પેલી તરફ તે પાગમાં નામદાર કરીમાન, ગાજને, સરહંગ તથા અરસેવન વગેરે ખોજ પેહેલવાનો ઘણા જોકથી બેપરવાહ બેઠેલા હતા. એવામાં એકાએક એક ખુબસુરત અરસ માહતાપને એહેરની કદમાં સીધા સરવનો મીસાલની તથા ચલકાટમાં આડતાપની મીસાલની તનમાં લાજવરદી રંગની જરખફત રૂમી કોલાના લેપાસ સાથે સર ઉપર ચાકુતના જડાવનાં તાજ સાથે તેની બેહુ આંખો ગોચા નરગેસના કુલની મીસાલની હતી. પણ જોવામાં તે તમામ ફ્રેસાદ ભરેલી હતી. તેના બેહુ અપર પેહેલી રાતના આંદની મીસાલનાં વાંકાં હતાં, તથા જેમ બેહુસમાં પાકીજે પરી લોકો લટકતી ચાલે ચાલે તે મીસાલે નાજથી લટકતી ચાલ સાથે તે પાગમાં પેહેલવાનોની નજદીક આવીને સરહંગને કેહેવા લાગી કે, “અચ લડાયક પેહેલવાન, નરીમાનના ખાનદાનના શેર મરદ પરજોનો બેટો કરીમાન જે કેહેવાયછે તે તુંજ છે કે ? જલેજરના તેહેમતન રૂસતમના બેટા શોરાયનો નખીરો જંગી કરીમાન તુંજ છે કે, એ રવેશ ગરદન ઉઠાવીને શેરની મીસાલ એ તરફ આવ્યોછે. તે પોતે સહના દરમયાનમાં ઘણાં એક લડાઈ

નામદારીની કીધીછે તથા તારાથી ખીહીને અલવંદ દેવભી ના હોઠો ગયો છે; અચ દેસેર તેં એવા ભારી દેવને સી રવેશ પકડ્યો હતો; કારણ કે તે નાપાક રોઘનતન દેવ ધણો જખરદસત છે; એવા સખત પ-થરને તેં શીરવેશ મોમની મીસાલ નરમ કીધો હતો ?” તેવારે સરહંગે તેને જવાબ દીધો કે, “ હા, જંગી કરીમાન જે જાતના રસતમના નખીરા ખરજોતો ખેટો કેહેવાયછે તે હુંજ છું; પાદશાહોના પાદશાહા કેખોસરોનો ફરમાખરદાર ખદો કરીમાન લડાઈનો મારનાર પેહેલવાન કેહેવાયછે તે હુંજ છું.” તેવાર પછે સરહંગે તેને પુછીઈ કે, “એ આ-રત તારું નામ શું ? તથા તું કોણની ખેટીછે ? મારી નજરમાં તો તું કોઈ શાહાજાદી નજર આવેછે. એવી સીહા રાતને વખત તું એવી ખુખસુરત આરત અતરે શા વાસતે આવીછે. અગર તારી મરજી કાંઈ જોક કરવાની હોય તો તારા દેલમાં જે મોરદ રાખતી હોય તે મને જાહેર કરી કેહે.” તેવારે પેલી ફરેખની ભરેલી આરતે હસીને સરહંગને કહીઈ કે, “ અચ શેર મરદ, મેં લડાઈનાં મેદાનમાં તારી મીસાલનો પેહેલવાન કોઈ ખીજને સાંભલ્યો નથી. મેં સાંભલીઊછે કે, તેં જે હાનના દરમેયાનમાં ખીજ પેહેલવાનો સાથે તો લડાઈ ધણીખી કીધી પણ પુલાદવંદ દેવના ખેટા અલવંદ દેવની સાથે લડાઈ કરવાને લા-ચકનો તો તું છેખી નહી ને તેં તે નાપાકને લડાઈનાં મેદાનમાં જવતો પકડીને ખાંધીઆ એવી વાત મેં સાંભલી તેવારે ધણી અજબ થઈ. મારા જોવામાં એવું આવેછે કે, હવે પછેભી તું ધણીએક લડાઈ કરશે, ને તારી સામે કોઈને ઉભા રહેવાની તાકાત રહેશે નહી. તું જેહાનના દરમેયાનમાં એક નામદાર પેહેલવાન છે; તેથી ખીજ પેહેલવાનો પણ તું જઆદે દખ્ખાને પોહોંચશે. હું શેદાદ આદીની ખેટી છું, પણ મારી મીસાલની આરત જેહાનના દરમેયાનમાં પેદા થાયજ નહી. મારૂ નામ દેલારામ કરી કેહેછે; તમામ આલમની ખુખસુરત મેહેબુખોનો પા દશાહ, જમાનામાં હું છું તથા મગરેખ જમીનની તમામ નાજ ભ રેલી મેહેબુખો મારી ખેદમતમાં રહેછે. હું એવી નાજ ભરેલી ખુ-ખસુરત છું; પણ અચ નામદાર પેહેલવાન, તારી ખુખસુરતીએ મારા દેલને દીવાનું કરી નાખીજીછે, એવો તું જોવામાં ખુખસુરત છે. તેથી

અય દેલેર હું તારી મોહ્યતમાં ગેરફતાર થઈ છું. તું જોય છે કે, તારી મોહ્યતથી મારા મોહાંનો રંગ હસ્તાલની મીસાલનો થાયોછે. હું તારી ખેદમતમાં આવીછું કે, મારી આંખની પાંપણે કરી તારો ચાલવા નો રસતો જાહાડું. અય ગરદનફરાજ હું તો તારી ઊપર દીવાની થઈ ગઈ છું; તેથી તું મને જ્યાં લેઈ જશે તીહા તારી સાથે આવવાને તઈઆર છું. અગર જો આગલ જતાં રાહામાં કોઈ જાદુગરો તારી સામે લગાઈ કરવા આવશે તો તેની તદખીર હું તુંને પતાવશા. તે મોઆફ્રેક જો તું કામ કરશે તો, તું પોતાના દુશમનની ઊપર ફતેહ પામશે, ને તું કાંઈ ખતા ખારો નહી. અવલ તુને ચેતાવીને હોશીઆર કરૂંછું કે અલવંદ દેવની માયછે, તે નાપાક ઘણી જાદુ તથા ખુશ અદેશાની છે; તે નાપાક જાદુ ઓરત રાહામાં તારી સામે આવશે. તે જગોની ખીના કહું તે મોઆફ્રેક અમલ કરજે કે, તે પદ ખુનીઆદ નાપાક ઓરત તુથી ફ્રેજ નહી કાહાડે. તે સુમીઅત ભરેલી ઓરતનું નામ સમામે જાદુ કરી કેહવાયછે, પણ તે નાપાક ઓરતની જાદુઈથી ઘણાએક મોલક ખરાપ થયાછે; અગર તમામ જેહાનના જાદુગર લોકો એકઠા થાય ચા દોજખના દરમયાનથી હુરેમન આવે તોભી તે નાપાક સમામે જાદુની જાદુઈની પરાપર આવી શકે નહી, અગર હફતેકેસવર જમીનના પાદશાહોનાં લશકર એકઠાં થઈને તે ઊપર જાય, તોભી તે એકલી ઓરત પોતાની જાદુએ તે તમામ લશકરને એક લેહેજમાં પરાહમ મારે. અય જવાન મરદ મેં એવું સાંભલીઊંછે કે, તે નાપાક સમામે જાદુએ તારો જવાનો રસતો પણ પંધ કીધોછે, કે તુંને શેતાપ જાદુએ કરી પકડી લેઈને તારા રોશન રોજને સીછા કરી નાખે, તેથી હું અગાઊથી આવી છું કે, તે નાપાકના કામથી તુંને વાકેફ કરૂં તો તું પોતાની હોશીઆરીથી કામ લે.” જેવારે સરહંગે તે દેલનવાજ ઓરતથી એ તમામ વાત સાંભલી તેવારે ઘણા ખુશી થયો, પણ તેણે એટલું નહી જાણીઊં કે, એ ઓરત જેવા ખુખીના સખુન ખોલેછે તેવોજ દગો કરશે. પછે તે ઓરતને સરહંગે દેલની મોખતથી પોતાની પાસે ખેસાડી. તેના ખેઠાથી તમામ મજલેસ શોભી રહી. પણ તે વખત પેહેલવાન કરીમાન શરાખે કરી ઘણા મહસન થયલો હતો તેથી તે મજલેસમાંથી ઉઠીને એખલોજ પો.

તાના મકાન ઉપર લશકરમાં ગયો હતો, તેથી તે નામદારને પેલી ચાસ ભરેલી ચોરતની ખપ્પર નહી હતી; કે તે નાપાક પોતાનાં મકરે કરી તમામ પેહેલવાનોને કેદ કરશે.

એમ કરતાં જવારે તે ચાસ ભરેલી ચોરત એકદમ તે પાગમાં સરહંગની પાસે મળલેસમાં બેઠી તેવારે તેનું દેલ પોતાના બાઈના ગમથી દાગ ભરેલું હતું; પછે તે પદકાર ચોરત ઉભી થઈ હાથમાં શરાપની સોરાહી પકડી સરહંગને કહીબિં કે, “અય નામદાર પેહેલવાન આજ રોજે મારી ખુશી છે કે, હું પોતાને હાથે સાકીની મીસાલ તમોને એ મળલેસમાં શરાપ નામું.” એ રવેશ ચારો કરીને પોતે હાથમાં સોરાહી પકડીને પેદરપે સરવે કોઈની જામો ભરવા લાગી. એમ કરતાં મળલેસના લોકો મહસત થયા ને કોઈને પોતાનાં તનની ખપ્પર રહી નહી. તે મીસાલનો મામલો જોઈને તે નાપાકે પોતાની પાસે છુપાવેલી બેહોશ દારૂની શીશી હતી તે પાહુર કાઢાડી તેમાંથી એક સોરાહીમાં બેહોશ દારૂના કેતરા નાખીને પછે, તે સોરાહી હાથમાં પકડીને તમામ નામદારોના હાથમાંની જામો ભરી આપી. જવારે તે જામો મળલેસના લોકોએ પીધી તેવારે નામદાર ગાજને તથા દેડેર સરહંગ વગેરે તમામ પેહેલવાનો બેહોશ થઈને બે એખતીઆર જમીન ઉપર પડ્યા. એવામાં નામદાર અરસેવન આવી પોહોંચ્યો તેણે પોતાના લશકરના પેહેલવાનોને એ રવેશ મહસત થઈ પડેલા દોઢા, તેવારે પેલી ચોરતને પુછવા લાગો કે, “અય માહતાપની મીસાલ રોશન ચેહુરેની ચોરત, મેં આજ લગી જેહાનના દરમયાનમાં શરાપ પીધાથી એવી ખરાબી દોઢી હતી નહી, વાસતે હું નથી જાણતો કે, તેં એ શરાપે કરી અમારા પેહેલવાનોને શું કીધું છે, કારણ કે તમામ પેહેલવાનો એ રવેશ મહસત થઈ પડ્યા છે. પણ એ જગો એ રવેશ મહસત થવું એમાં કાંઈ કાયદો નથી.” એ સખુન સાંભલીને તે મકર ભરેલી નાપાક ચોરતે હસીને અરસેવનને કહીબિં કે, અય નામદાર મારું ખુબસુરત મોહો જોયાથી ને મારી શીશીને જોપ્યાનનો સખુન સાંભલીઆથી એ તમામ પેહેલવાનો મારા ઉપર આશક થઈને એ રવેશ બે અખતીઆર થઈ પડ્યા છે. અમર એકે તુજ મારી ઉપર આશક નથી પણ એકદમ તુંબી મારા એ-

હોરાની તરફ નેગાહા કરીને જો." એટલું કહીને પેલી સોરાહીમાંથી એક જામ શાશપતી ભરીને નાજથી પેહેલવાન અરસેવનને આપી તેજ વખત તે દેલેરેભી તે જામ શોખથી પીધી, પણ પછે ખેતે પામીઓ કે એ શાશપમાં કાંઈ બેહોશ દાડની અસર છે. એવો અંદેશો કરી પોતે દેલથી હોશીઆરી પકડી, પણ તે મકર ભરેલી ઓરતના આરાથી પોતાનાં તન ઉપર પેચ ખાઈને તેને કહીલે કે, "ઓ નાપાક ચારા ભરેલી ઓરત, એવાં મકર અમે સાથે કરીને અમારા કામને તું પ્યરહુમ મારે છે. એ બેહોશ દાડએ કરી તેં અમારા પેહેલવાનોને બેહોશ કરી નાખીઆ છે." એટલું કહી ખંજર ઉપર હાથ નાખ્યો ને શોતાપ્પ ઉઠી ઉભો થયો, પણ તેના પેટમાં પેલો બેહોશ દાડ ઉતરેલો તેથી તે નામદારનેભી તે દાડ લાગો તેના સપ્પપથી તેભી પેલા પેહેલવાનોની મીસાલ બેઅખતીઆર થઇ જમીન ઉપર પડ્યો.

જેવારે એ ખપ્પર આદીના નુસાદને થઇ કે, "કોઈ ઓરતે પાગમાં આવીને પેલા કાફલાના સરદાર વેસ સોદાગરને તથા તેના ખીજા તમામ પેહેલવાનોને બેહોશ દાડએ કરી વગર હોશના કીધા છે, અને તેથી તે લોકો મુરદાની મીસાલ એક ખીજા ઉપર બેઅખતીઆર થઈ પડ્યા છે." એ ખપ્પર સાંભલી તેવારે શોતાપ્પ આદીનાં લશકરના પેહેલવાનો ખુશી થતા તે પાગમાં આવી ખેહોંચ્યા, ને નામદાર ગાજને, સરહંગ, અરસેવન તથા ખીજા પેહેલવાનોને ભારી બંધે બાંધીને, બેઅખતીથી બેઅખત પાગમાંથી લઈ જઈને એક સીંહા ઘેરમાં બંધ કીધા. તે કામથી બદખસલતનો નુસાદ ઘણો ખુશી થયો; ને કહીલે કે, "એ જીલમગારેને હાથથી મારો મોલક હવે છુટો." પછે ફરમાવીલે કે, "એ કામની કરનાર ઓરત કોણ છે તેને મારી નજદીક બોલાવો કે, એવી મારી મેહરબાન નેક ખાનદાન ઓરત કોણ છે તે હું જાણુતાભી નથી માટે તે નેકખપ્પત ઓરતને હું મારી નજરે જોઈ; કે તેણે પોતાની મેલે જઈ એવા ભારી દુશમનોને આશાનીથી મને પકડી આપ્યા છે." તે હોકમ સાંભલીઆથી તે ઓરત આવીને હાજર થઈ. તેવારે નુસાદે તેને પુછીલે કે, "એ નેકખપ્પત તું કોણ છે, ને તેં એવો ચારો શા વાસતે કીધો?" તેવારે તેણે કહીલે કે "અમ નામદાર પાદશાહ, તુંને ખપ્પર નથી કે,

હું આજરની દેનાર સમામે જાદુ પુલાદવંદ દેવની ખેન છું. એ સામે-સવારને તો ખમના પેહેલવાનોએ, મારા યુજોરગ નેઆગાનોના જન લીધા છે, ને વલી એ નાદાન છોકરો મારા ભાઈને આજર દેઈને એની પછવાડે લાગો છે કે, તેનો જન લે. તેને વાસતે હું છુપી આવી હતી કે, એ પદ ગુમાનનાં જાણીની પાળુ પાંધીને એવા ઊંડા કુવામાં નાખું કે, ફરીથી એવો શોરસાર કોઈ પાળો ઊઠાવે નહી, ને ફરીથી અ-લવંદ દેવનો દુમપાલો પકડે નહી.”

એમ કરતાં જવારે તે રાત ગુજરી ને રોશન રોજ જાહેર થયો, તથા જેહાંને નવી ચાદર સર ઊપર ખેંચી, યાને પામદાદનો વખત થયો, તેવારે નામદાર કરીમાન જે પોતાનાં લશકરમાં આવીને પોતાના દેહેરામાં સુતેલો હતો તે ખાખાખમાંથી ઊઠ્યો. તેણે રાતે ઘણો શરાખ પીવો હતો તેની ખુમારીથી હોશીઆર થયો. એવામાં એક શખસ દો-ડતો આવી કરીમાનને કેહેવા લાગો કે, “અય ગરદનફરાજ, આપણા લશકરના પેહેલવાનોનો રોશન માહતાખ એકાએક ધરણમાં ગુમ થયો; ચાને આપણા તમામ પેહેલવાનો કેદ પકડાયા છે. એક યુરાં કામની કરનારી મકર ભરેલી આરતે આપણા નામદારોને ફરેખથી ખેહોશ દાડ પાછને તમામ પેહેલવાનોને પાંધી લીધા છે.” એ ખખર સાંભલી-આથી જવાનમરદ કરીમાન ઘણો ગાભરો પડી ગયો ને અફસોસ ખાઈ પોતાના હાથ ઊપર હાથ મારવા લાગો, ને તેનો જીવ નાખુશ થયો. પછી કેટલોએક વાર પોતાનું સર ગરેખાનની તરફ નીચું નાખીને અંદે-શો કીધો, ને શેતાખ પોતાનું ખખતર મંગાવીને પેહેડીઊં, ને તે ઉપર તમામ લડાઈનાં હુથીઆર પાંધયાં. અને ઘોડા ઉપર જીત કરાવીને પાખર નાખી પછી પોતે સર ઊપર પાદશાહેના તાજ કરતાંભી જીઆદે કીમત-નો જડવદાર ડોલાહ મેલી ને રોરની મીસાલ ઘોડા ઉપર સવાર થયો. તેણે હાથમાં ખેચદાર સાપની મીસાલનો નેજો પકડીઓ ને આજરગો-રાસપની મીસાલ ઘોડો દપટાવીઓ. જેમકે જેહાન પેહેલવાન રૂસ-તમ સીસતાનમાંથી પાહાર નીકલીને દેવોની લડાઈને વાસતે માજંદરા-ન ગયો હતો, તે મીસાલ નામદાર કરીમાન આદોની લડાઈને વાસતે ચાલ્યો.

જેવારે તેની ખપ્પર આદીના લોકોને થઈ તેવારે તેઓ દોડતા નુસાદ પાદશાહની નજદીક ગયા, અને કેહેવા લાગા કે, “ પેલો સારવાન તો આજ રોજ પોતાના તનમાં પાદશાહી લાયકનું ખપ્પતર પેહેડી, પોતાના ઘોડાને સીંહ પાહાડની મીસાલ લોહાની પાખરમાં ગરક કરી સવાર થઈ ગોસા ભરેલા શેરની મીસાલે દોડ્યો આવેછે. અમે નથી જાણતા કે તે એવડો શા સખખથી કીના ભરેલો થઈ આવેછે. ” જેવારે નુસાદે એ ખપ્પર સાંભણી તેવારે પોતાના દેહ સાથે ડર્યો ને કેહેવા લાગો કે, “ અફસોસ એ વણી તલવારનો મારનાર શા વાસતે દોડતો આવેછે. ” તેવારે કેહેરાને તેને કહીંકે કે, “ અથ પાદશાહ, તું એક સવારથી એવડો ગમ તથા ડર ભરેલો શા વાસતે થાયછે. જેહાનના દરમયાનમાં મારી ખરાખરીનો કોઈ પેહેલવાન નથી તો એ સવાર એવો તે કોણ છે; કે તું તેથી એવડો અંદેશમાં પડ્યોછે. તું જો કે કીનાને વખત એની ગરદ સી રવેશ કાહાડી નાખ્યું; તેની ખપ્પરખી કોઈને રહેશે નહી. એ રવેશ આશાનીથી કામ કરશ ” તેનું એટલું કેહવું કે, એક તરફથી પદગોહર આદીનો ફજક ખોલીઓ કે, “ અથ પાદશાહ તું જો કે હું આદીની ઓલાદનો ફજક, તે પદગુમાનના જીવથી સી રવેશ ગરદ કાહાડી નાખ્યું. લડાઈના મેદાનમાં એ છોકરાને એકદમ આગલ પગ ધરવા દેઈ નહી, ને એનાં લોહીએ કરી જમીન ઉપર લાલ આદર પીછાવશ. તું કસી વાતનો અંદેશો મા કર. હું મારાં સાતુરે કરી એના સીંહ જીવથી રસતાખેજ ઊઠાવશ. ” એ રવેશ તે નાપાકો પોતાના પાદશાહને દેલાસો દેઈ ગોફતેગો કરતા હતા; એવામાં સપેહસાલાર કરીમાન શેરની મીસાલ પોકાર મારતો આવી પોહુંચીઓ. તેનો દખ્ખેજો જોઈ નુસાદ પાદશાહ નેતનાં જહાડની મીસાલ ધુજ્યો, ને શેતાખ એકે સુનાની કુરસી મંગાવીને પોતાનાં તખ્ખતની નજદીક મંગાવી તે ઉપર જાંગી કરીમાનને ખેસાડ્યો. તેના અખરૂ ગોસાથી ચીન ચડાવેલાં, તથા દેલ જોશ ભરેલું મગજ ગોસા ભરેલું હતું. તેણે આતશની મીસાલ તખ્ખાયત ગરમ કીધેલી ને લોહીની મીસાલ ખેહુ આંખ શેરખ કીધેલી હતી, તથા હાથ તલવારની મુઠ ઊપર નાખેલો હતો તું કેહે ગોયા એકે દમમાં રસતાખેજ કરે એવો ગોસામાં આવીને ખેઠો હતો.

એવામાં આદીનો અલકુસ પોતાની જગો ઉપરથી મહસત પાહાડની મીસાલ ઊઠી ઊભો. તેહેના પાછી નીચેની જમીનભી આજેજ હતી એવો નાપાક ભારી તનનો જપ્પરદસત હતો. પછે તે અલકુસ કરીમાનને; કેહેવા લાગો કે, “અય લડાઈના શેર, આજ રોજ તેં એ રવેશ કીનાની કમર શા વાસતે પ્યાંધીછે; અને તારૂ નામ શું છે, અને તેં એ કીનો શા વાસતે ઊઠાવ્યોછે? તું એ રવેશ ગાભરો પડીને એ જગો અમારા પાદશાહ પાસે પોતાની તકસીર માફ માગવા ચા ગોસાથી કીનાની કમર પ્યાંધીને લડવા આવ્યોછે. ઇઆ તું કોઈથી ડર પામીને નાહાસીને એ જગો અમારી પનાહમાં આવી પેછેછે. જે કાંઈ તારા દેલનો ભેદ હોય તે અમોને કેહે ? કે અમોભી જાણીએ કે ક્લાણાં કામને વાસતે તું એ જગો દોડતો આવ્યો છે.” તેવારે કરીમાને કહીંઈ કે, “ઓ જમાનાના પાદશાહ, તમે લોકોએ ફરેખ તથા મકર કરવા માંડ્યાં તે ખુબ નથી. તમે એવા નામદાર કેહેવાડોછો, ને એક સોદાગરના કાફલાને નાહક આજર દેઈ પેહોશ દારૂ પામીને તેઓના જાન લેવા આહે છે. અય પાદશાહ એ કામ કીધાથી તું શી મે રાદ રાખે છે? તેં એ સોદાગર સાથે અવલ દોસતી કરીને એને પોતાના પ્યાગમાં છુઆઈત આપી, પછે દુશમનીથી તેને પેહોશ દારૂ પામીને તેઓના હાથ પાછી શા વાસતે પ્યાંધાવ્યા છે. તું જાણતો નથી કે, એ સોદાગર કોણ છે અને માલ તથા સોદો વેચતો તથા ખરીદ કરતો એ જગો સાથકી આવ્યો છે, ને એ તમામ નાદર ચીજ સાથેનો કાફલો કોણનો છે. એ વાતની તમોને ખબર નથી પણ એ કાફલો તો જાણ્યુલી પરજોના પેટા શેર મરદ કરીમાનનો છે. તે કરીમાને પોતાનો ખજનો વધારવાને વાસતે કેટલોએક માલ ખરીદ કરવા તથા વેચવા સોદાગરી કરતો એ જગો આવી પોંહોવ્યો છે, ને તું પાદશાહ થઈને પોતાના મોલકમાં કોઈ સોદાગર આવે તેની સાથે એ રવેશ દગાપાણ કરે છે. પણ તું લડાઈના શેરોથી ડરતો નથી, કે શાસનની મજલે-સમાં પેહોશ દારૂ પામીને એવા નામદારોનાં સર પરખાદ કરવા આહે છે.” કરીમાનની જોખાનથી એવા સખુન સાંભળીને આદીના અલકુસે તેને કહીંઈ કે, “અય પેહુદી વાતના કરનાર છોકરા, મગર તું ને તારા

સરને કસો અંદેશો નથી કે, એવી ખે અંદાજે નાલાયક વાતો કરે છે. તે કરતાં જે કોઇ આપણા ઊપર કીનો ઊઠાવી આવે તેને હરેક ચારા-એ કરી પકડી લેઈ તેનો જીવ લેવો ખેહુતર છે. એ સોદાગરના પેહેલવાને અમારા પાદશાહાના સપેહેસાલાર રસનવાદ, કામુશ તથા ઓકાપ વગેરે ખીજ નામીયા પેહેલવાનોને માર્યા, ને વલી પાદશાહાની નજ-દીક સોખીથી જવાપ સવાલો કરી ખોલયો તેથી અમેએ લાચારે તેનો એવો એલાજ કરી તેઓને પાંધયા છે.

— — — — —

**હુકાયત લખી છે કે, મારયો ગયો આદીનો અલકુસ
તથા ફજક પેહેલવાનો દેલાવર કરીમાનના
હાથ ઊપર.**

— — — — —

તેવારે કરીમાને તેને કહીજી કે, “અય ખેવકુફ મરદ, તેં ચુનારનાં આડની મીસાલ કદમાં ઊંચું વધી જાણીજી, પણ કંઈ ખીજો આગલ પછવાડેની ચીજનો વીચાર કરતોજ નહી દેખું. હું તે મરદ છું કે, જેણે આ તમારા પાદશાહાની દરગાહમાં રસતાખેજ ઊઠાવી હતી, ને તમારા નુસાદ પાદશાહાની દરઘાહા લડાઈના મેદાનની મીસાલ ખુન ભરેલી કીધી હતી. તમે તો તમારા હેમકપણાથી કંઈ ખપ્પર ધરાવતા નથી, પણ શેરની વજનનો કરનાર ખરજો જાખુલીનો ખેટો સરફરાજ, ખેદાર ખપ્પતનો કરીમાન તે હું છું. તેમતન રૂસતમનો નખીરો તથા જલેજરનો નખીરોના મદાર ખેટો કરીમાન તે હું છું. પાદશાહા કેખાસરો નો ફરમાખરદાર ખંદો કરીમાન તે હું છું. તે પાકેજદ પાદશાહાના હોકમ-થી મેં એ લશકર મગરેખ જમીનની તરફ ખેંચીજી છે. અવલ તો કીના ભરેલું સર કરી મગરેખ જમીનની તરફ જાજી છોજી કે, જરનેગાર શેહર ફતેહ કફને તે જગોના નાપાક દેવો ઊપર કીનો લેજી, ને રીમનો ભરેલા કેહેકામ દેવનો ખાજુ પાંધું. તેવાર પછે આદીના ખાનદાનના નાપાક લોકોથી જેહાનને પાક કફ. તેં મારી ખાજુ લડાઈને દાહાડે દીઠી નથી. મગર હું આહું તો દરીઆવમાંથી મગરમછનેબી ખેંચી કાહાડું. પણ

હવે તો એક લડાઈ તમે આદીના લોકો સાથે એવી સખત કરૂં કે, તમે નાપાક શેદાદ આદીને તોખમના એક શખસનેપી સલામત છવતા જવા દેશી નહીં.” એ સખુન સાંભલીને અલકુસ ગોસામાં આવી કરી માનને કેહેવા લાગો કે, “અય નાદાન છોકરા તેં અમે આદી લોકોની લડાઈદીઠી નથી, અગર અમે લોકો આહીએ તો લડાઈ કરીને આસમાન ઊપરથી આક્રતાપ્ત તથા માહતાપ્તનેભી જમીન ઉપર નાખીએ; તું કોણ થાય છે ? તારીજ મીસાલનો સામે નરીમાન ભારી પેહેલવાન થઈગયો છે; તેભી એજ રવેશ એ તરફ આદીના લોકો ઊપર કાના ભરેલો થઈ આવયો હતા; પણ એકાએક તેથીપી આદીનો મોલક જેર થયો નથી. તેણે એ જગો પેહેસત તથા દોજખનો અંદાજો દેખાડવાને પાહાંને મેદાનમાં સવાલ જવાપ્પ કરતાં અમારા પુજારગ સેદાદ આદીને માર્યો હતો. પણ હવડાં તેનું ખુન હું તારે ઉપર લેશી છું કે, તે મારી મરદાનગી જોઈ તમામ ધરાની લશકર અજબ રહે. એ રવેશ એક લડાઈ તારી સાથે એવી તો કરૂં કે, આકેપ્ત તું તેથી છુટે નહીં. તું જે પુનીઆદનો એક છોકરો પાદશાહા લોકોની દરગાહામાં એવડી જેઅદપી કરીને નાલાયક સખુનો ખોલેછે ! પણ હવે જો કે તારાં લોહીએ કરી એ જગોની જમીનનો રંગ લાલ કરૂં.” એવા સખુનો સાંભલીઆથી શેરમ રદ પરજોનો ખેટો હસીઓ ને તેને કહીશી કે, “અય નાપાક અકલનાં આદી, તે સાંભલીશી નથી કે આક્રતાપ્તની શેશની આગલ ચેરાગને કાંહા પુજારગી હોય, તેમજ નોજવાન શેરની લડાઈમાં પુઢી લોકડી કાંહાં ખરાખરી કરી શકે તથા કોઈએ એવું સાંભલીગીછે કે, ખગેર પરની ચલી ખાજ જનવરને શેકાર કરે ? એ વાત હરગેજ હોયજ નહીં.” જેવારે અલકુસ આદીએ એવા સખુન સાંભલીઆ તેવારે ગોસામાં આવી તલવાર પકડીને જગોથી ઊઠ્યો ને દોડતો આવીને કરીમાન ઊપર જખમ મારીઓ. તેજ વખત શેરમરદ કરીમાને પોતાની કુરસી ઊપરથી ઉઠીને પોતાનો હાથ લાંબો કરી તેનો હાથ તલવાર સાથે પકડી લીધો, ને તેની તલવાર ધીનવી લેઈને તેજ તલવાર તેની કમર ઊપર મારી જેથી તેનાં તનના ખે તુકડા કરી નાખ્યા. તે મરદાનગી જોઈને આદીનાં લશકરનું દેલ દરદ ભરેલું થયું. એટલામાં આદીનાં લશકરનો એક પીજો

પેહેલવાન, ફજલ નામનો હતો તેણે કીના તથા લડાઇથી સર ઊઠાવીજી, ને કરીમાનને ધણીએક ગાલ દેઈને સામે સવારનાં ખાનદાનને ધણીએક પ્લદ પોલેઓ, તેમાં ખસુશન પાદશાહા કેપોસરોને તો કાંઈ પ્પાકી ર ખીજ નહી, ને પરજોને વાસતે એમ કરી કહીજી કે “તારો પાપ ધુરજી ગર કીહું દાહાડેનો પેહેલવાન, જે તું મગરૂરીથી એવડું દમર કરેછે. જોવામાં લડાઇને વખત તુતો નામરદ હીજડો છે. તું જોકે હવડાં તારૂ તન પાકમાં નાખુછું.” એ સખુન સાંભલીને દેલેર કરીમાન દીલગીર થ યો, પણ તેને કસો જવાપ દીધો નહી ને પોતા ઊપર પેચ પાછને પછે શેરનો મીસાલ તે ઊપર ધસયો; ને પોતાના હાથની ચુંગાલ મા- રીને તેનો કમરખંદ પકડીને શેતાપ્ જગોથી ઊઠાવી લઈને ઊંચો હવા ઊપર ફેંકી દીધો, ને પોતાની કમરમાંથી તલવાર ખેંચી. જવારે તે નાપાક પાછો હવા ઊપરથી નીચે આવ્યો તેવાર એક જખમ તેની કમર ઉપર જોરથી માર્યો તે જરખથી તે પ્લદકાર આદી બે ટુકડા થઈ જમી- ન ઉપર પડેઓ. તેવાર પછે કરીમાન જોસમાં આવી તે દરગાહામાં આદીના લોકો ઊપર પડ્યો, ને પોતાની તલવારે કરી તે લોકોમાંથી ધણા એક પેહેલવાનોને જીવથી માર્યા. તેથી પાદશાહા નુસાદની દરગાહમાં એક શોરસાર રસ્તાખેજની મીસાલનો ઊઠ્યો; ને તે પાદશાહાની દર- ગાહામાં લોહીની નદી જસો કીધી.

એ રવેશ ઈસની લશકરનો એક સપેહેસાલાર એકલો આદીનાં તમામ લશકરને પરહમ મારતો હતો, ને એમ કરી કેહેતો કે, “હું નરીમાનને તોખમનો કરીમાન, પાદશાહા કેપોસરોનો કમીનો પ્લંદો, દુશમન લોકોના જીવ લેવા એ જગો આવીઓ છું. સરકશજ સેશપ- ના ખેટાનો ખેટો જાલના રૂસતમનો નખીરો, તથા દેલેર રૂસમરજનો ભતરીજો કરીમાન તે હું છું.” એ રવેશ ખાગે બુલંદ પોતાનું નામ કેહેતો ને આદીના લોકોને મારતો તેથી એકએક વારમાં નાખક સેદાદ આદીનાં ખાનદાનનું ખાનુ ખસપ કરી નાખીજી ને તે પાદશાહાની દરગા- હામાં તરણસો નામીબા પેહેલવાનોને માર્યા, તોપી તેના હાથની ચું- ગાલ જખમ મારવાથી અજોજ નહી થઇ. તેવારે આદીનાં લશકરના લોકો નાઉમંદ થઈ, જેમકે વરૂથી જોસપંદનું જોવાઈ નાહારો તે મીસા-

લ કરીમાનની નજદીકથી નાહાસવા લાગું, જે વેલા તખ્ત ઉપર નુસાદ પાદશાહ એકલો રહી ગયો. તેથી જેમકે સખત વાચ્ચે કરી નેતનું આડ થુજે તે મીસાલ તે ધુજવા લાગો; સા વાસતે કે તે નુસાદ પાદશાહની નજદીક તેનાં લશકરમાંનું કોઈ ઊભું રહીઈ નહી, તેના સખ્ખથી તે નાહીમેદ થઈ ખેઠો, અને તખ્ત ઉપરથી ઊઠી શકીઓ નહી. તે પાદશાહમાં એટલીખી તાકાત નહી રહી કે ઊઠીને લડાઈ કરે, તેથી દેહેસતનો માર્ચો તખ્ત ઉપર ખેસીને પેહેલવાન કરીમાનની તરફ જોયા કરતો હતો. એમ કરતાં જેવારે કરીમાનની નજદીકથી સરવ કોઈ આદીના લોકો પોતાના પાદશાહને મેલીને નાહાઠા.

હેકાયત લખીછે કે પકડાયો ગયો પાદશાહ નુસાદ દેલેર કરીમાનના હાથ ઉપર અને તેનાં તખ્ત ઉપર ખેસાડી ઓ એલમાસ નામના એક શખસને.

જેવારે આદીનાં લશકરની લડાઈથી કરીમાન ફરેગ થયો, તેવારે એક જગા આશાએસ પકડી ઉભો. તેવામાં તે આદીનાં લશકરમાંથી એક મરદ આદમી જે દાનાવ હતો તેનું નામ એલમાસ આદી કરી કે-હેવાતું તે એલમાસ મીનત કરતો કરીમાનની નજદીક આવી તેના પાંખી ઉપર પોતાનું સર મેલીને કેહેવા લાગો કે, “અય દાનાઘ બરેલા હોનર-મંદ દેલેર જેવારે તું નરીમાનના સામે સવારના ખાનદાનનો છે તો હવે લડાઈ પસ કર કારણ કે અમારું આદીનું તમામ લશકર મારીઈ ગયું છે; ને તારી સામે કોઈ લડાઈ કરવા આવતું નથી તેથી હું તારી પાસે માગી લેજીશું કે, હવેતો તારી મરદાનગી તેજ કે તું હમો લોકોને માફ કરીને હમોને પખ્ખશવું કરે તો તારી પુરી નામદારી છે. આ મારો જીવ તથા તન, સરવે તારાં નામ ઉપર ફીદા છે. પણ મારી એક અરજ કબુલ કર કે, એ અમારો પાદશાહ જે સેદાદ આદીનો નુસાદ છે તેને ના મારતો; સખ્ખ, આદીનાં ખાનદાનમાં એટલો એજ શખસ યાદ ગારીને વાસતે રહેલો છે. તેથી એને મારીને જેહાનમાંથી આદીનું નામ

ગુમ ના કરતો. જે કોઈ બચ્ચાછે તે સરવ કોઈ તારાજ બંદાછે. હવે પછે એ પાદશાહ તારી સાથે જેમ સામેસવારના વખતમાં ફરમાવ્યરદારી કરી ચાલતો હતો, તેજ મીસાલ એભી સલુકથી ચાલશે. પણ આ વખત ઊપર એ આદમીનો ગુનાહ માફ કરવો એ મોટી નામદારીછે. તે કરતાં તારા બુજોરગોભી એવી નામદારી તથા ખખરોશ કરતા આવ-ચાછે.” જેવારે કરીમાને તે એલમાસથી એવા સલુકના અને નરમી ભરેલા સખુન સાંભળયા, તેવારે નુસાદની તકસીર માફ કીધી, પણ તેના બેહુ હાથ બાંધ્યા, ને તેનાં તખ્ત ઊપર પોતે બેઠો. પછે ફરમાવીજે તેથી એલમાસ તેની સાથે બેદખતમાં રહેવાને વાસતે તેની નજદીક આવયા. તેને કરીમાને ધણીએક આપ્પર આપીને ધણીએક તવાજેઓ, પછે તેને પુછીજે કે, “મારી નજદીક રાસત બોલ કે પેલા અમારા ઇરાનીઓને જે બેહોશ દારૂ પાઇને પકડયાછે, તે તમામ બંદીવાનો કાંહાં છે? હું જાણું છું કે, એ કામ પેલી સુમીઅત ભરેલી ચોરતનુંજ છે. પણ તે બદકાર ચોરત કોણ છે ને તેણે એવો ફરેખ અમારા પેહેલવાનો ઊપર શા વાસતે કીધોછે.”

તેવારે એલમાસે તેને કહીજે કે, “અય પેહેલવાન હું તુંને કહું તે સાંભલ કે, એ ચોરત સીહા જીવની ધણી જાદુગર સમામે નામની પુલાદવંદ દેવની બેન છે; તે નાપાક ચોરત પોતાના બાઈ પુલાદવંદ દેવની સાથેજ જોડું થઈ રહીછે, તે બેહુની પીઠથી એ હરેમનની ખસતતનો અલવંદ દેવ પેદા થયોછે, તે નાપાક કાંહાં રહેછે તેની નીશાન એકાએક માલુમ પડતી નથી.” જેવારે એ રવેશની તમામ વાતથી પેહેલવાન કરીમાન વાકેફ થયે, તેવાર પછે તે જગોની પાદશાહી, એલમાસને ખખરી, ને નુસાદ અદ્દીની જગો તેને તખ્ત ઊપર બેસાડીઓ. પછે હાકમ કરીને નુસાદના ખજાનામાંથી જે કાંઈ નાદર ચીજો પોતાને ખુશલાગી તે પોતાની સાથે લીધી; ને નુસાદને તથા ફરખાન અને ફગુરચીન તથા શકલાય એ વગેરે જે કોઇને કેદ પકડેલા હતા તે લોકને તે જગો બંધ કરી પોતાના જાણીઓ જે બંદીખાને હતા તેઓને છોડવાને પોતાનું દેલ ખુશ કીધું પછે મજલેસ સમારી અને સરવ કોઇને સાથે ખુશીમાં શરાબ પીવા બેઠા.

પછે એલમાસને કરીમાને પુછીજી કે, “અય દાનાઈને પોહાંચિ-
લા એલમાસ એ જગોથી તે નાપાક દેવનો મકાન કેટલાએક ફરસંચ
દુર છે. ?” તેવારે હોશ ભરેલા એલમાસે તે પેહેલવાનને કહીજી કે,
“અય નામદાર આ જગોથી તે નરં દેવનો મકાન ધણો દુર છે, તેનો
સુમાર એકે આદીના મુલકથી તે કેહેકામ દેવના જરનેગાર શેહેર લગી
એઆલીસ દાહાહની રાહ છે; પણ તે જગો પોહાંચ્યા પછે એક દીવાર
ઘણી ખુલદંછે તે નજર આવશે. તે દીવાર સીતમગાર કેહેકામ દેવની
ખનાવેલી છે. તેનું નામ સેદે ચલીપા કરી કેહેછે. તે દીવારની પછવાડે
નાપાક કેહેકામ દેવનો મકાન છે. હું નથી જાણતો કે તે દીવારની નજ-
દીક ગયા પછે તારે ઉપર શું નીપજશે ને એ જગોથી જવાની રાહ પણ
ઘણી ડરામણી ને સખત છે.” ત્યારે નામદાર કરીમાને એલમાસને એ-
મ કરી જવાપ દીધો કે, “અય દાનાઈ ભરેલા એલમાસ, મારો મદદ-
આર પાક યજદાં છે, અને હમેશાં મને પોસતપનાહ તથા હીમાયેત તેજ
સાહેબથી છે. હરેક મુશકેલી અને સખતીની વખતે તે મારો દસતગીર
છે. વાસતે હવડાંબી તેજ સાહેબ મારા કામની સરખરાહી કરશે. મા-
રી તાકેત શી કે મજ થકી એક મુવેલી કીડીનો પાંજી મરદાચ તો દા-
દગર ચજદાની મદદથીજ હું એવા બારી દેવો બીપર કમર પાધુંછું; ને
પોતાના જીવની પુંજ તેને હવાલે કરી હરેક લાઇમાં જાઉંછું. વાસતે
તેની મેહરખાનીથી એ કામબી સરન જામ પોહાંચશે.

એમ કરતાં એક મોખ્ખારક નેક દાહડો બોઈને, પેહેલવાન કરી-
માને કેહેકામ દેવની લાઇની કમર પાંધી, ને આદીના શેહેરથી પા-
હાર નીકલ્યો. તે વેલા તેણે તમામ લશકર જંગી ગાબ્તનેને સોપીજી, ને
ખહીયુતગાહા ખીજ પેહેલવાનને હવાલે કીધો. પછે તે નોજવાન ખી-
જો રસતો પકડી ખીઆખાનની રાહ આગલ ચાલ્યો; પણ તે રાહ
ઘણી સખત તથા રેતીની હતી. એ રવેશ રાત દન ઉગઠ રાહે લશકર સાથે
ઘણી ડુશીઆરીથી ચાલતો હતો, પણ તે રાહ ઘણી ડરામણી તથા સ-
ખતી ભરેલી હતી. તેનું લશકર ગોચા ગોવાલું હતું ને કરીમાન પોતે
ગોવાલીઓ હતો. એવી રીતે તે લશકરને પોતાના જીવની ચીસાલ ને-
ગાહા રાખીને રાહમાં લેઈ ચાલતો હતો, પણ એક દમ પોતાની યાદમાં

થી ખાક થજદાને વીસરયો નહો હતો. તેથી સહાના દરમયાનમાં બેદે-
હેશત ચાલતો હતો. એમ કરતાં તે સરજમીનમાં જઈ પોહોંચ્યો કે,
તે નાપાક છબ્બાંગાર દેવ સાથે લગ્ન કરીને તેની ખેલુ પાળુ પથરની
મીસાલ પાંધે.

હુકાયત લખી છે કે, ગોક્તેગો કીધી સમે પરીએ નાપાક
સમામે જદુ સાથે તથા તેને તેની ચાલીસ ચોકીયાનો
સાથે સુતેલી મારી તે વગેરે.

એનો સાચર જે, વખતના ખેચાલનો ગાનાર હતો, તેણે પાગ-
માંથી કુલ જુદી રીતે ચુટયાં; યાને અવલ જેહાનખખરાની વાત કહીને
મોકુફ રાખી હતી તે ફરીથી પાછી શુર કીધી કે, જેવારે લગ્નનો કરનાર
જેહાનખખરા નાચાર થઈને નર અજદાહાના મોહોમાં ગયો; તે
વેલા તે પોતાની માયને વાસતે ઘણીએક જરો કરંતો ને તેનાં મોહોતથી
પોતે ગમગીન થયો હતો. તેવારે સમએ તેને કહીઈ કે, “અથ નામદાર
પેહેલવાન, એ જદુર લોકોના મકર તથા જદુઈથી તું નાઉમેદ ના થા,
કે સમામે બદ યુનીઆદની નાપાક જોહાકને તોખમની છે તેથી એવી
હેરેમનની મીસાલની જદુઈ બરેલી છે. તું સપ્પર કર કે હું જઈને તે
નાપાક બેદાદગર જોહાકને તોખમની જદુગરનું સર કાપીને તેનું તન
ખાકમાં નાંખું છું.”

એ રવેશ જેહાનખખરાને સખુત કહી, તે સમે પરી વાની મીસા-
લ પાહાર નીકલી, તેથી જેહાનખખરા ધણો ખુશી થયો. હવે પીછ
તરફ સમામે જદુ અરખસતાનના કીસ સાથે ધરાની પેહેલવાનોની વાત
કરવા લાગી કે, “મેં પોતાનાં મકરે કરી જેહાનખખરાનું તમામ કામ
ખરાખ કીધું છે. તેથી તેની આંખમાં જેહાન સીહા થઈ ગઈ છે. હવે
પામદાદને વખત યુદ્ધ સરાયજનીની તરફ જઈ, ને તેનેબી તખત
ઉપરથી ઊંધો ખાકમાં નાખું તથા તેના તમામ મોલકને ખરહમ મારું.”
એટલું કહી દેહેરામાંથી પાહાર નીકલી; પણ પોતાનાં સર ઉપર આકૃત

પડશે તેની તો તેને ખપ્પર હતીજ નહી. જેવારે તે નાપાક સમામે પોતાના દેહેરામાં આરામ કરવાની જગો ઊપર આવી; તેવારે સમે ચોરત ખુશી ભરેલા ચેહેરા સાથે તેની નજદીક આવી ને તે નાપાક ઉપર કેટલીએક દોઆ કીધી. તેની શીરીન જોખાનના સખુત સાંભલીઆથી સમામે જાદુ તે ઉપર નચીત થઈને તેના ઉપર નવાજેશ કરીને પુછીજી કે, “તું કોણુ ચોરત છે, કે એવી સીંહા રાતને વખત દોડતી એ જગો આવી છે. તું એવી નાજ તથા નખરાં ભરેલી ખુબસુરત ચોરત એ જગો એકાએક શા વાસતે આવી છે ? ” તેવારે સમયે તેને કહીજી કે, “ એ તમામ ચોરતોની પાદશાહ, જેવારે તેં એ રવેશ મેહેરખાનીથી મને ખપ્પર પુછી તેવારે તો કહું તે સાંભલ. હું હીંદુસતાનના પાદશાહની સરફરાજ પેટી છું. તે હીંદુસતાનમાં જેવારે રસતમનો પેટો ફરામરજ આવેઓ હતો તેવારે તે મને પકડી લાવાયો હતો. પણ હવડાં જેવારે ફરામરજનો પેટો જેહાનખપ્પરા હીંદુસતાનથી ધરિન આવેઓ તેવારે તેની ખુશીને વાસતે ફરામરજ મને જેહાનખપ્પરાને હવાલે કીધી, તેથી હું રાત દીન તે જોલમગારની ખેદમતમાં રહેતી હતી, પણ જેવારે તે જેહાનખપ્પરા અજદાહના મોહોરામાં ગેરફતાર થયો તેવારે મારો જીવ તથા ફેલ તેના આજખથી ખલાસી પામીજી. તે પછે એક ફોરસતનો વખત દીઠો તેજ વખત હું ધરાની લશકરમાંથી નીકલીને જંગલની તરફ નાહાઠી. એમ કરતાં મારા રેશન ખપ્પતે મને રાહ પતાવી તેથી હું અદેશો કરીને એ જગો તારી પનાહમાં આવી છેજી. વાસતે જે કોઈ શખસે જેહાનખપ્પરા ઊપર જેહાનના દરમીઆનમાં આફત નાખી, તેને ગેરફતાર કીધો છે, તે શખસ ઉપર દરદ તથા આફરોન હોજો; કે તે નેકખપ્પતે તમામ જેહાનને જેહાનખપ્પરાની પેદાદીથી છોડવી. એ કામથી અદના તથા આલા સરવ દોઈ ખુશી તથા રાજ છે. અગર જો મને માલમ હતે કે ફલાના નેકખપ્પતે જેહાનખપ્પરા ઊપર આફત નાખીજી તો હું તે સાહેબની ખેદમતમાં રાતદન એક કમીની પાંદીની મીસાલ રહેતે, કે જે કોઈ પાક જીવનાએ એ પેદાદગર જાબુલીને પંધમાં નાખેઓ, તે નેક ખપ્પતને તમામ જેહાનનો ઊસતાદ કરી કેહેવો લાયક છે; બલકે તમામ જેહાને તેના

તાપ્પામાં રહેવું જોઈએ.” એવા સખુત સમેની જોપ્પાનથી સાંભલીને, સમામે જદુ હસીને કેહેવા લાગી કે, “એ ખુપ્પસુરતી ભરેલી પરીની મીસાલની ઓરત, તુંને ખપ્પર નથી કે તે ઊંધા ખપ્પતના જેહાનખપ્પ-શને તો મેં મારેઓ છે. આજ લગી સામેસવારનાં ખાનદાનના પેહેલ-વાનને કોઈએ મારેઓતો નહીં અને એવી તાકાત પણ કોઈનામાં હતી નહીં, પણ જેવારે હું જેવી ઉસતાદ ઓરત મલી તેવારે એ ભારી કામ થયું છે. જેહાનખપ્પશના છવને મેં ભારી હલાકીમાં નાખેઓ છે. હું બુજારગ બુનીઆદના જોહાકને તોખમની ઓરત છું, તેથી મારી જદુઈ તમામ જેહાનના જદુગરો કરતાં ભારી છે. વાસતે મારા પાપે માફ નામ સમામે કરી રાખી છે. પાપુલ રોહરમાં ઘણાએક ભારી જદુગર લોકો રહે છે, પણ તે સરવ કોઈની જદુઈ ઊપર મારી જદુઈ સેરદાર છે. પણ હીંદુસતાનના પાદશાહની પેટી, તાફ નામ શું છે તે મને જાહેર કરી કેહે, કે તું એવી રેશન ચેહેરેનો કોણ ઓરત છે તે હું જાણું.” તેવારે તેણે જવાબ દીધો કે, “હું સકરનોશ નામની ઓરત જાપ્પન મશહુર છું.” તેવારે સમામેએ તેને કહી છે કે, “એ નાજ ભરેલી ઓરત, તું તે સકરનોશ છે કે જને સકનકોર રોહરમાંથી હિંસ દેવ ચોરી લેઈ ગયો હતો ? ને તે દેવથી તે ઘણું રંજ દીઠો ને આપ્પર તે દેવને રૂસતમના પેટા ફગમરજે પકડેઓ ? મેં તે હેરાસ દેવ જેવો પદસુરત તથા જપ્પરદસત પીજો દેવ દીઠો નથી. તે દેવની માશુક સકરનોશ ઓરત તે તું છે ?” તેવારે સમેએ ફરેપ્પથી કહી છે કે, “હા તે સકરનોશ પરીતે હું છું ને મેં તે દેવથી આફત ઘણું દીઠું છે ને મારો પાપ હીંદુસતાનમાં પાદશાહી કરે છે, હું એ જગો એ રવેશ પાંદીની મીસાલ પીજાઓના ફરમાનમાં પડી છું. તે મારી ગમગીનીની વાત તારી નજદીક શું કહું !” એટલું કહી મકરથી જર જર રડવા લાગી ને પો-તાનો આરો કરવાના સામાનમાં તઈઆરી કરતી હતી. તેને એ રવેશ રડતી જોઈને સમામે જદુને તે ઊપર મેહેરપાની આવી તેથી તેને કે-હેવા લાગી કે, “એ રૂપાંને પદનની ઓરત, જે કાંઈ તારી ઉપર આફત પડવાનું હતું તે ગુજરી ગયું, વાસતે હવે તું કસી વાતે ગમગીન મા-થા. તુંને અરપ્પસતાનના પાદશાહ તરમાહાને વાસતે રાખું કે, તે

પદશાહા સાથે તારી કદખોદાઇ કરાવશ ; યાને તેની સાથે તારા નેકા કરાવશ. તે તરમાહા તમામ અરખસતાનનો પાદશાહા છે, તેથી અરખ-સતાનનો મોલક તારા તાપ્પામાં થશે. ને તે પાદશાહા પોતે તમામ અ-રખ લોકો ઊપર યુજોરગી રાખેછે, તેથી તેની ખેદમતમાં એક લાખ તલવારના મારનારા અરખ પેહુલવાનો તેની દરગાહાના દરવાજા ઊપર હાજર છે.” તેવારે સમેએ તેને કહીજી કે, “તું યુજરગ એસત છે, તેથી જે કાંઈ તુંથી ખુબી થઈ આવે તેવી ખુબી માસ પાપમાં તું કર. હવડાં તો તું તમામ અરખસતાનની સાહેબ છે.” એ રવેશ તે બેહુ એસતો ગોઈતેગો કરતી હતી. એમ કરતાં રાત પોહોરએક ગુજરી ગઈ, ને આસમાન ઉપરથી માહતાપ ગુરખ થયો. તેવારે સમામે જાદુએ પોતાનાં તખ્ત ઊપર ખુઆખ કીધો. તે ઘણી બેપરવાહીથી સુતી હતી. પણ તે ક-મખખત સમામેને સમેપરીની કસી ખપ્પર રહી નહી. જેવારે તે સુમીઅત બરેલી એસતને પુરી ઊંઘ આવી તેવારે સમે પરીને દેલેરી આવી, તેથી શેતાપ ખંજર પકડીને તે નાપાક જાદુનાં તનથી સર કાપીજી. પછે તેના દેહેરાની અંદર આલીસ પાંદીઓ એકીને વાસતે સુતેલી હતી તે આલીસે પાંદીનેબી મારી ને તે સમામે જાદુનું સર હાથમાં પકડીને પાહાર નીકલી ગઈ. એમ કરતાં શેતારાના પાદશાહે એ લાજવરદી આ સમાનના પરદામાંથી શેશન મશાલ પાહાર કાહાડી ; ઈઆને શેશન આ-ફતાપ પાહાર નીકલીઓ.

હેકાયત લખીછે કે, સફ સમારી જેહાનખખશે
લડાઇને વાસતે અને મેદાનમાં આવીઓ
પેહુલવાન કેઆનોશ.

જેવારે જેહાનખખશ ખોઆપથી બેદાર થાયો તેવારે જોએ શું
કે, પેલા પાહાડ ઊપરની તમામ પલા તથા આફત પલાસ થયું છે,
અને પેલો ટેકડો તથા પથર સરવે નાપેદા થઈ ગયું છે. તે જગોના

પહાડની કસી નીશાંન દીડી નહી, તેવારે જહાનખખરો જાણીજી કે, એ કામ સમે પરીએ કીધું, અને તેણેજ જાનુગર લોકોની આંખમાં જહાન સીહા કીધી. તેથી તે નામદાર પેહેલવાનનું લશકર તથા ઇરાન જમીનના તમામ દેલેરો બુઢા તથા જવાન સરવ કોઈ તે જાનુના આફ-તથી છુટાં. પછે સરવ કોઈ પાક યજ્ઞદાની સેતાએશ કરી કેહેવા લાગા કે, “અથ સાહેબ, તેં અમોને એ બલાના ફાંદામાંથી છોડવેઆ ને એ ડર તથા દેહેશતની જગો ઊપર અમારી દસતગીરી કીધો છે.” એ રવેશ સરવ કોઈ ગોફતેગોમાં હતા એવામાં એકાએક સમ-એ પરી તે જગો રેશન માહતાપ્પની મીસાલ આવી; તેણે પોતાના હાથમાંથી સમામે જાનુનું સર કરી માનતાં તખ્તની નજદીક નાખીજી; તેને જોઈ સપેહેસાલાર પેહેલવાને પોતાની બેન ઊપર આફરીન કરી કહીજી કે, “અથ નાજ ભરેલી પુતલો, એ આફત તારી મરદીથી મારા ઊપરથી દુર થયું છે.” પછે જહાનખખરો લડાઈને સાજ પોતાનાં તનમાં પેહે-ડીઓ. તેનું સર લડાઈ તથા દેલ કીના ભરેજી હતું. પછે તેજ ચાલના અપ્પલક ઊપર સવાર થયો. એવામાં કેઆનોશભી પાંધમાંથી છુટીને રાહા માપેતા તે જગો આવી પોહુંચયો. તે પછી કરનાએ તથા નગા-રાંનાં આવાજ નીકલેઆ, તેના શોરથી જમાનો તથા જમીન ધુજવા લાગી તથા નગારાંના આવાજે કરી આસમાનના કાનભી બેહેરા થયા. ઇરાન જમીનના દેલેરોથી આફતાપ્પ તથા માહતાપ્પનાં દેલ ઠેકાણે રહી-આં નહી. તેવારે અરબસતાનના કીસે પોતાના પેહેલવાનોને પુછીજી કે, “આજ રોજે એકાએક એ જહાનમાં શોરસાર શા થકી થઈ રહ્યો છે?” તેવારે બાજે શખસોએ જવાબ દીધો કે, “તું તો જાણુતો નથી પણ ફરીથી આપણા ઉપર કામ વધી પડીજી છે કે, પેહેલવાન જહાનખખરો મગરમછની મીસાલ જાનુના ફાંદા માંથી છુટ્યે, અને સમામે જાનુ મારી અઈ, ને એકાએક તેનાં તન ઊપરથી કોઈ સર કાપી લેઈ ગયું છે. તેના એવાતમાં બીજી ચાલીસ પાંદીનેભી જીવથી મારી છે. અમો નથી જાણુતા કે, એ આફત એકાએક કીહાંથી પેદા થયું. કોઈ દુશમને, તે આપની મેહેરબાન જાનુબાજ આરતને મારીને ઓઆરીથી પાકમાં નાખી છે.” જેવારે કીસ પાઠ્યાહા, પોતાના રસાલાના લોકોથી એ ખ

ખર સાંભલી તેવારે જાણીઈ કે, એ જોહાને પીજો રંગ પદલીઓ. પછે માહેતમ કરી પોતાનાં તનમાંનાં કપડાં ફાડી નાખી શોરસાર કરી એ જોહાનની ચાલ ઊપર ફીટકાશે નાખી કહીઈ કે, “હવે અરખ લોકોના કામે તમામ ખરાખી પકડી, ને ધરાનના પેહેલવાનોથી આપણી મોરાદ તમામ ખરખાદ ગઈ, કે એ જોહાનખખરા ખંદમાંથી છુટો અને ખગદાદના લોકો ઊપર ફરીથી કમર ખાંધી, તેથી પાછી લોહીની નદી જરો કરશે. એક મરતખે તેફસુસનનો મોલક ખરાખ થયો ને તેફસુની લોકો ઊપર આક્રંત આવી પડેલું જાણુ.” તેવારે તરમાહે તેને કહીઈ કે, “તું કસી વાતનો ગમ મા ખા કે, એ લડાઈનો ચારો હું કરશ, ને મારી તદખીરે એ કામને આસાન કરશ, તથા સમાવાત જાદુ, આસોખ જાદુ તથા સામે જાદુ એ તરણડે શખસો જીવતા હજુ તો સલામત છે. એ તરણડેની કમરખંદીએ કરી ધરાનીઓમાંથી એક સવારને જીવતો રહેવા દઈએ નહી. વાસતે તું કસો અંદેશો મા કર, ને પોતાની ખાતેર જમે રાખ.” એટલું કહી પોતાનાં લશકરની સફ સમારી તેથી તે શેહરનુ તમામ જંગલ ભરાઈ ગયું.

પછે તે અરખનાં લશકરની તરણ સફ લડાઈના મેદાનમાં કીધી, તે લશકરની જમણી ખાજુ ઊપર જંગી તરમાહા ઉભો, તથા ડાખી ખાજુ નેજનો મારનાર સામે ઉભો. તોજ સફની નજદીક લડાયક કીસ ઉભો હતો. તે લશકરની ગરદે તમામ આસમાન સીહા થઈ ગયું તું કહે ગોયા તમામ જોહાન લોહાના પાહાડની મીસાલની થઈ હતી તથા જમાનો ખખતર તથા તોપ થયો હતો. અને ખીજ તરફથી જોહાનખખરા લશકર સાથે મેદાનમાં આવીઓ તેથી તું કહે આસમાને કીનાને વાસતે સર ઉઠાવીઈ હતું. લડાઈનાં મેદાનમાં મોહેતે આવીને દેહેશે મારીઓ હતો, તેથી આદમીઓની હઈઆવાનો ધર સીહા થયાં હતાં. પછે એક તરફ સરાએજની લડાઈને વાસતે તેજ ચુંગાલના દેવો સાથે દખ્ખાથી ઊભો ને દેવ તથા પરીએ સફ ખેંચી ને ગેસાએ કરી લખ ઊપર કફ લાયા. એવામાં એકાએક નામદાર કેખનોરો પોતાનો ઘોડો મેદાનમાં જોહાંકીઓ, ને નરે શેરની મીસાલ પોકાર મારીને ઘોડાને જોલાન દીધું પછી પોકાર મારીને દુશમનનાં લશકરમાંથી પોતાનો

હુ મનપરદ માગેઓ. તેવારે આસોપ્પજાદુ તેના મેદાનમાં આવીઓ, તેનાં સર ઊપર લોહાની તોપ હતી, પછે તેણે કેઆનોશને કહીઁ કે, “અથ ઊંધે પપ્પતના મરદ, તું એ જગોએ એવાં આકૃતમાંથી સી ર-વેશ છુટો? એ પાપુલનો મોલકતો તમામ જાદુઈ ભરેલોછે, એ તેકસુ-સનની સરજમીન ઉપર ઘણાએક પેહેલવાનો મારીઆ ગયછે.” એટલું કહી નવેસરથી જાદુઈ પહોડવા લાગો, ને કીનાનો દરરવાજો ખેલી ધરા-નીઓ ઊપર આતશના શોલા વરસાવા લાગો, તેથી કેઆનોશનું દેહ તપવા લાગું. તે લડાઈનાં મેદાનમાં આતશ તથા ધુઈ સેવાય કાંઈ પાળું નહી હતું, તેથી ધરાનીઓની નજરમાં જેહાન સીદા થવા લાગી ને તે જાદુઈની સખતીથી જેહાનપપ્પશ ઘણો પતંગ આવેઓ અને તેનાં તન ઉપર પપ્પતર તથા હથીઆરબી તે શોલાની ગરમીથી તપવા લાગાં.

હુકાયત લખી છે કે, આવીઓ આસોપ્પ જાદુ કેઆનો-શનાં મેદાનમાં અને જાદુઈ કીધી, તથા સમે પરીએ તીઆં અવીને તે આસોપ્પ જાદુગરને મારીઓ તે વગેરે.

એમ કરતાં તે લડાઈનાં મેદાનમાં કેઆનરોહ કેઆનોશની મદદે આવેઓ, તેણે આવતાં વાર આસોપ્પ જાદુ ઊપર હોમલો કીધો. તેની ગરદ આસમાન લગી જઈ પોહોંચી, પણ તે નાપાક જાદુગરોની જાદુઈએ કરી કેઆનોશ ઉપર ફરીથી સખત આતશ વરસવા લાગો; પણ તે છતાં આસોપ્પ જાદુ ઊપર કેઆન રોહરે તીરનો વરસાદ વરસાવેઓ, પણ તેનાં તનમાં એકબી તીર કારી લાગો નહી. જેઆરે શેરોએ દુરથી એવું દીધું, તેવારે શેતાપ્પ પાળુ ઊપર કમાન લટકાવી દોડતો આવીએ ને એક પોકાર નરે શેરની મીસાલ મારીને કહીઁ કે, એ યુરાં કામના કરનાર આસોપ્પ જાદુગર, અગર તારા તનમાં હજર છવ હશે તોબી આખેર અમો લોકોથી તારાં તનને તથા છવને પસાસી થવાની નથી. તું જાણતો નથી કે, જંગી જેહાનપપ્પશ લડાઈને વખત મહશત હાથી

ના દાંત ઊખાડી નાખે છે; વાસતે એવા લડાયક શેરની સાથે તું પુરાઈ મા કર. તું એ સાથે ખગાડ કરવાથી પોતાના જાનની ખરાબી કરશે. તું જો કે સામે સવારના ખાનદાનના પેહેલવાનોના હાથથી કોઈ જાડુગર યા દેવ છુટો નથી. ” જેવારે આસોપ્પ જાડુએ એવું સાંભલીં, તેવારેતેણે પોતાની તપ્પીઅતમાં ગરમ થઈતે નામદાર ઊપર એવી તો સખત જાડુઈ કીધી કે, તેનું તન આતશો કરી પલવા લાગ્યું. તું કેહે ગોયા તેની નજદીક તમામ જ્ઞાન આતશમાં પલતી હતી. એથી ધરાની લોકો પોતાનાં લશકર સાથે આક્રમમાં પડેઆ હતા, અને પીછ તરફ લડાઈનાં મેદાનમાં આતશના શોલા ઊપર શોલા ઊઠવા લાગ્યા ને કેઆનશેહેર ઊપર ઘણી સખતી પડી.

એવામાં જાડુલ જમીનના ઘણાએક નામદારો પાપુલી લોકોની લડાઈમાં કાપુલી તલવારો ઊઠાવી આવીઆ. એમ કરતાં એક લડાઈ એવી સખત ઉઠી કે તેથી મોરગ તથા માહી ઊપર જ્ઞાન તંગ થઈ, ને ધરાની લોકોની તલવારે કરી ઘણાએક જાડુગરો મેદાનમાં મારેઆ ગયા. નાપાક આસોપ્પની જાડુઈને જે આતશ વરસતો હતો તેથી ઘણાએક કે ધરાનીએભી પલી જતા અને તે આતશની ગરમી તથા ધુઈએ કરી ધરાની લશકર આજેજ થઈ ગયલું હતું. જેવારે જ્ઞાનપ્રપચે દીકું કે, નાપાક જાડુગર લોકોના કામથી જમાનો તમામ પુરાઈ ભરેલો થયો, તેવારેતેણે પુઢા સરાયજીનીને કહીં કે, “એ નાપાકો જાડુઈ ઘણી કરેછે, અને તેથી આપણા પેહેલવાનો સરવે ખતંગ આવી ગયાછે. અને તમામ લશકરના ઘોડા તથા સવારો સરવે જાડુઈના આતશો કરી પલી જાયછે, તેથી મને મોટો અંદેશો પેદા થયોછે. હવે તો પાક ચજદાં આપણો દસતગીરી કરે તો આપણુ એવા આક્રમમાંધી છુટીએ. કાંકે એ નાપાક લોકો તો જાડુગરીની લડાઈ લડેછે; અગર જો હથીઆર પકડીને મેદાનમાં ઊતરવા હોય તો એક લેજમાં એ નાપાક લોકોની ગરદ કાઢાડી નાખું. પણ એ જાડુઈ આગલ પેહેલવાન લોકો શું કરે, વાસતે એનો કાંઈ પીજો આરો કીધો જોઈએ, કારણ કે, એ આતશના શોલા ઉઠેછે તેથી આપણું લશકર ખતંગ આવી આજેજ થઈ ગયું છે.” તેવારે સરાયજીનીએ તેને જવાબ દીધો કે “અય પુજોરગ ખાનદાનના પેહેલવાન,

જે મીસાલે તારા બુજોરગ સામેસવારને પાકે યજ્ઞદાંએ મદદ કરીને મ-
ગરેપ્ જમીનના જાદુગરો ઉપર ક્રૂરેહમંદી બપ્પશી હતી, તેજ મીસાલ
હવડાંબી તેજ સાહેબ તારો ચાર થઈ તુંને એ નાપાકો ઊપર ક્રૂરેહમંદ
કરશે.” એ રવેશ સરાયજીની જોહાનબપ્પશને દેલાશાના સખુન કેહેતો હ
તો. એવામાં રેશન ચેહેરેની સમે પરી એકાએક તાંહાં આવી પોંહોંબી.
જેવારે સમેએ તે લડાઈનાં મેદાનમાં ધરાનીઓ ઉપર એવો હાદેસો પ-
ડતો દીદો તેવારે શેતાબ વાની મીસાલ દોડતી મેદાનમાં આવીને આ-
સોપ્પ જાદુ સાથે લડાઈ કરવી શરૂ કીધો. તે પરી એકે સરકશ દેવ ઉ-
પર સવાર થયલી હતી ને હાથમાં વીજની મીસાલની તલવાર પકડેલી
હતી. તેણે મેદાનમાં આવીને આસોપ્પને કહીલિ કે, “એ બાબુલી
જાદુગર, તું એ જાબુલી દેલેરેથી ડરતો નથી; પણ તેઓ કાબુલી તલ-
વારે કરી તારૂં સર પાકમાં નાખશે. તમે એ રવેશ હેરેમનની મીસાલ
ક્રેસાદ ઊઠાવીને ધરાનીઓ ઊપર એવું આક્રમણ શાવાસતે નાખીલિછે?”
તેવારે આસોપ્પે તેને કહીલિ કે, “તું કોણુ છે ને એ રવેશ કમર બાંધી
શા વાસતે આવી છે ? તું બાબુલી લશકર સાથે એવડી દુશમની શાવા-
સતે રાખેછે; કે તું જાબુલી લશકરની મદદને વાસતે એ રવેશ કીનાની
કમર બાંધીને આવી છે.” તેવારે સમેએ તેને જવાબ દીધો કે, “અય
નાપાક જાદુગર, હું નામદાર જોહાનબપ્પશની બેહેનહુ; ને મેં મારી
તેજ તલવારે કરી નાપાકે સમામે જાદુનાં રીમન તનમાંથી પલીદ
જીવ કાઢાડી નાખ્યોછે. મોપ્પારક કદમનો પેહેલવાન ફરામરજ
મારો બાપ થાય છે. મારી બુનીઆદ નેક તોખમના સામેસવાર-
થી છે. મારો ભાઈ પેહેલવાન જોહાનબપ્પશ તેફસુસનના મોલ-
કની તરફ લડાઈ કરવા આવેઓ, એવી મને બપ્પર થઈ તેવારે હું
હીંદુસતાનથી શેતાબ તેની મદદે આવીહું.” જેવારે આસોપ્પે એ
સખુન સાંભલીઆ, તેવારે ગોસાએ કરી ઘણાએકે આતશ તે સમે ઉપર
વરસાવેઓ કે, તે દેલની નવાજનારી નેકબખત ઓરત બલી જાય, પણ
તે નાપાકનો આતશ તે પરી ઊપર કારગત થયો નહી. પછે તે રૂપાને બ-
દનની ઓરતે તલવાર ખેંચીને આસોપ્પ ઉપર મારી તે તલવાર તેનાં
સરથી તે સીના લગી ઊતરી જેથી તે નાપાકના સીદા જીવમાંથી ગરદ

નીકલી ગઈ. જેવારે આસોખ જાદુ ખાકમાં પડેઓ તેવારે પેલો આતશ વરસતો હતો તે ગુમ થઈ ગયો, ને તેજ વખત પેહેલવાન કેઆનોશ, કેઆનશેહર તથા શેહેશેય એ વગેરે તમામ પેહેલવાનોનાં તન તે આતશના આજ્ઞાપત્રી છુટાં. જેવારે જ્ઞાનખખશે એવું દીકું તેવાર પાક થજદાના શોકરાના કરી ધણા ખુશી થવા લાગો.

હેકાયત લખીછે કે, લડાઇ થઇ ખેહુ લશકરને દરમેઆન
તથા ગોફતેગો કીધી જંગી જ્ઞાનખખશે
અરખસતાનના સપેહેસાલાર કીસ સાથે.

જેવારે પેહેલવાન જ્ઞાનખખશે પોતાનાં લશકરને જાદુગરોનાં આફતમાંથી છુટેલું દીકું, તેવારે ઘોડો દપટાવતો મેદાનમાં આવીઓ ને એક પોકાર દેલેરીથી મારીને કહીઊ કે, “ધરાન જમીનના સપેહેસાલાર જ્ઞાનપેહેલવાન રસતમના સરફરાજ ખેટા ફરામરજનો ખેટો જંગી જ્ઞાનખખશ તે હું છું. મારો નેઆગાન જે જ્ઞાનપેહેલવાન રસતમ તેણે મગરેખની રાહમાં એવી મરદાનગી કીધી છે કે, ખદકાર ખુસ લોકોના જીવથી ગરદ કાઢાડી નાખી છે. તે રસતમના તોખમનો હું લગચક શેર છું. મારી દેહેશતે કરી પાહાડનાં દેલ ફાટી જાય છે.” એટલું કહી તેજ ચુંગાલનો પેહેલવાન હાથમાં તલવાર પકડીને અરખનાં લશકર ઊપર જઇ પડીઓ તેથી અરખનાં લશકરેલી હાથમાં નેજા તથા તલવાર પકડી, ને સરવ કોઈ જોશમાં આવીઆ. જેમ એકે ભુખેઓ શેર ગોસપંદનાં ગોવાલામાં પડે તે મીસાલ જ્ઞાનખખશ તે અરખનાં લશકરમાં જઈ પડેઓ, ને એકે એક હોમલામાં આદમીઓનાં ટોલે ટોલાંઓને મારીને જમીન ઊપર નાખતો હતો. તેની હોમત ઉપરથી ધરાની લશકરેલી ચીતાની મીસાલ સર ઊઠાવીને તેની પછવાડે ગયું, જેથી લગ્ગધનાં મેદાનમાં અરખ લોકોની લોથોના ટેકડા પાહાડની મીસાલ ઉઠીઆ. જેમ કરતાં અરખસતાનના સેરદારો તે નામદારોના હાથથી આજેજ આવીઆ તથા ધણાએક ખાકમાં પડેઆ.

તેઓનાં તનમાંથી ખેશુમાર લોહી ચાલવા લાગું, તેથી જંગલ તમામ લાલ રંગનું થઈ રહ્યું. તું કેહું તે જંગલ નહીં હતું, પણ ગોચા એક લોહીનો દરીઆવ હતો, તેમાં દેસેર જોહાનપપ્પશ મગરમછ હતો. એ મીસાલ તે નામદારના હાથ ઉપર અરપ્પનાં લશકરમાંથી દશ હજાર સવાર ઘણા જખરદસત અને લડાયક હતા તે મારીઆ ગયા.

નામદાર જોહાનપપ્પશ તલવાર મારતો અરપ્પનાં લશકરના સેરદાર કીસની નજદીક જઈ પોહોંચ્યો. તે વખત લડાઈની ગરદે કરી તમામ જોહાન કીલની મીસાલ સીધા થઈ હતી; પછે તે દેલાવરે કીસ ઉપર એક પોકાર મારીને તેને કહીંઈ કે, “અય યુરા મજહૂબના કીસ, મને પાપુલ જમીનમાં લડાઈની દલદેસરી ઘણી પડી છે તે તારૂં શુભીએત ભરેલું મોહો જોવાથી પડી છે. તેં જોહાનના દરમયાનમાં ઘણાંબી મકર કીધાં; પણ હવે તું મારી ચુંગાલમાંથી ખલાસી પામવાનો નથી. તેં મારી સાથે ઘણી બધી તથા સરકશી કીધી ને જહુઈ કરવામાં પણ પાકી રાખી નહીં; પણ પાકજદ પાદશાહ કેપોસરોના હોકમથી હું એ જગો તું જેવા હોરેમદો સાથે લડવા આવીઓ છું. મને મદદનો કરનાર પાકે યજદાં છે, તેથી તમે જહુગરોની જહુઈથી મને કસી નુકશાની પોહોંચી નથી. તું બદકાર પોતાના દેલમાં એવું ગુમાન રાખતો હશે કે, હું એ તેક્સુસનમાં જહુગર લોકો ઉપર ફરીથી સેરદારી કરશ. પણ હવે એ જગો મોરાદ રાખવાનું કામ નથી, એ જગો તો તમે નાપાક જહુગરોની કસી નીશાન રેહેવા દેજો નહીં, ને તમારો તમામ પાપુલનો મોલક બરહમ મારૂં. નાપાક જોહાક તાજનાં તોખમની યુતપેખ જોહાનમાંથી ઊખાડી નાખું, ને તમામ અરપ્પસતાનના લોકોનાં ખાંનાં ખરાપ કરૂં. ઈસન જમીનના પાદશાહની નજદીકથી હું એ કામનો સરેપાવ લેઈ આવેઓ છું, તેથી તમે લોકોની નીશાન જોહાનમાં રેહેવા દેજો નહીં.”

એવા સખુત જોહાનપપ્પશની જોખાનથી સાંબલીને નાપાક કીસે જોસામાં આવી અરપ્પી જોખાનમાં સામેસવારને તથા જલેજરને તથા તેહમતાન રસતમને તથા દેસેર ફરામરજને સરવેને ઘણીએક ગાલ દીધી, ને પછે જોહાનપપ્પશને કહીંઈ કે, “અય સગજ, હવે તારી આખેર

આવી છે. તું ખેશરમ તથા ખેહા થઈને જ્ઞાનને ખરાબ તે શું કરશે; અવલ તો તારાં મોતની માહેતમમાં જલ તથા રૂસતમ તથા રૂશમરજને ખેસાડું છું. તું મગફરીથી મસતાનો થઈ પોતાની અકલની રાહ ગુમ કરી આવેલો છે. તું કાંઈ બુજોરગ આદમીઓની બુજોરગી તથા ઇજ્જત કાંઈ રાખી જાણતો નથી.” એટલું કહી હાથમાં નેજો પકડી લશકરની કલબગાહામાંથી બાહાર નીકલેલો ને ગોસાથી મોહો ઊપર કફ લાવીને કહોળિ કે, એ નાપાક સગણ, તું એ લડાઈમાં મારી પાસે શું માગે છે? તું લશકર લેધને જાસ કરતો આવેલો છે, પણ એક તરફ ફેરાતની નદી બીજી તરફ દેજલેશની નદી આવી છે તે ખેહુને દરમેઆન તું ઘેરામાં આવ્યો છે. હું નથી જાણતો કે એ આસમાન તુંને એ જગો શું રંગ દેખાડશે. તે કરતાં મને કીલાની તથા કોટની પહનાની ગરજ તો છેજ નહી; કાંય કે મારી ખેહુ બાબુએ આસપાસ ભારી દરીઆવ આવેલા છે, તો ગોધા હું તેમાંનું મગરમછ છું. તેથી હું તારા પાદશાહ કેખોસરોથી હરજેજ ડરતો નથી. અગર તે બગેર બાપનો કેખોસરો પોતાના તમામ લશકર સાથે એ મોલકની તરફ આવે તો કીનાને વખત મારા હાથથી ખલાસી પામે નહી. તેં કોઈ બુઢા થા જવાનોથી સાંભલીઁ છે કે, આજ દન લગી જ્ઞાનનાં દરમયાનમાં કોઇબી પાદશાહ કીના તથા લડાઈમાં બાબુલના પાદશાહ ઊપર ગાલેબ આવેલો છે. તે કરતાંબી બાબુલના તમામ પાદશાહો જે આગલ થઈ ગયા, તે પાદશાહો કરતાં હું ઘણો જબરદસ્ત છું. તેથી મારે ઉપર કોઈ બી આજ લગે ગાલેબ આવીઁ નથી એવો હોનર તથા જોર હું રાખું છું. એ જગો જુઠી ગપ મારવાનો વખત નથી; પાદશાહ જોહાકના તોખ મમાં ચાદગારીને વાસતે હું એખલો એકજ રહેલો છું, પણ એ જમાનામાં તમામ હકુતેકેશવર જમીનમાં કોઈ ખેહેલવાન એવો નથી કે લડાઈનાં મેદાનમાં મારી બરાબરી કરી શકે. તે કરતાં અય જ્ઞાનપ્રપંચ, આપણે તો સગા થઈએ છઈએ. તારો બાપતો અમારો સગો છે. તારા બાપનો બપાઈ રોદાપે જે રૂસતમની મા, તેબી અમારા ખાનદાનના પાદશાહ મેહેરાબની બેટી છે. તે મેહેરાબ પાદશાહાબી પાદશાહ જોહાકને તોખમનો હતો, તેથી રોદાપેનીબી નસલ જોહાક પાદશાહ સાથે જઇ

મલે છે, તો હવે તુંને પોતાના સગા લોકોથીભો શરમ આવતી નથી, કે તું એ તરફ આવેલો છે, તે દાહાડેથી એક સખુનભી મોઠી જોવા-એ નરમીથી બોલતો નથી.” એ સખુન સાંભલીને જહાનપખશો તેને કહીજી કે, “ એ બેહુદા મગજના, તું હેવાં જુઠાં પાંહાંના મારી નજદીક શાવાસતે લાવે છે ? હું શેદાબેના પાપ પાદશાહા મેહુશખને પીછાનતો નથી ; કે તે મેહુશખ તે કોણ છે અને કાંહા હતો. તું જાણતો નથી કે, પાકજનદ પાદશાહા સીઆવખશ ઊપર નાપાક અફરાસી-આપે શી રસતાબેજ ગુજરી હતી ? હવે જે જગો કોનો તથા લડાઈ આવી લાગી તાંહાં સગાઈનો દાવો રહ્યો કાંહાં ? વાસતે હવડાં તો તુંને પોતાના જીવ ઊપર રહીજી જોઈશે.” જેવારે કીસે એવો છેલો જવાબ સાંભલીઓ, તેવારે નાઊમેદ થઈને લાચારીથી જહાનપખશ ઊપર આવેલો, ને પોતાના હાથમાં એક લોહાનો નેંગો હતો તે તેની ઊપર મારેલો, પણ જહાનપખશો તે નેજનો જરખ રદ કરી નાખેલો તથા કીસ પોતાના દીલમાં હરેલો પણ સાચત એક તદખીરથી તે સાથે મેદાનમાં લડેલો.

—◆—◆—◆—

**હુકાયત લખી છે કે, મારયો ગયો પાદશાહા કીસ
જહાનપખશના હાથ ઊપર અને સીકસત
ખાધી અરખનાં લશકરે.**

—◆—◆—◆—

એમ કરતાં તે નાપાક કીસને જહાનપખશની સામે ઊભો ફેહેવાની તાકાત રહી નહી. તે દેલાવર જખુલી ચીતાની મીસાલનો હતો, ને તે અરખસતાની ગોસપંદની મીસાલનો હતો. જેથી ચીતાની પસખરો ગોસપંદની થઈ શકી નહી. તેવારે કીસે પોતાના દેલમાં અંદેશો કીધો કે, “ હું એ જગોથી હરેક તદખીરે નાહાસીને કીલામાં જઈ ભરાજી અને બેહુતર પણ એજ છે કે એની નજદીકથી લગામ ફેરવીને નાહાશું. જેવારે હું એ જગોથી કીલામાં જઈ પનાહ પકડી બેશું તો પછે એકાએક મારી નજદીક કોઈખી આદમી જાદને તો શું પણ આ ફરતા આસમા-

નનેભી તાકાત નથી કે મારાં સર ઉપરના એક પાલનેભી કાંઈ નુકશાની પોંહાંચાડે. એ કીલો એવો જાપરદસત છે કે, એની ઉપરથી શી માર-ગનેભી ઊડી જવાનો રસતો નથી. વાસતે એ કીલામાં એ જોહાનપપ્પ-શથી આવી શકાશે નહીં.” એવો અંદેશો કરી કીસે પોતાના ઘોડાની લગ્ગામ ફેરવી; ને શેતાપ્પ પતજાદીના વાની મીસાલ કીલાની તરફ નાહાસ-વા લાગો. તેની આસપાસ તમામ જાદુગરો હતા. તેમાં પદ નસલનો સમાવાત જાદુ તમામ જાદુગરોનો ઉસતાદ થયલો હતો તે સરવે કોઈએ આહીજી કે, એ જગોથી નાહાસીને કીલામાં જઈ પનાહા પકડીએ. તે કીસ પાદશાહાને નાહાસતો જોઈને જોહાનપપ્પશો એક પોકાર મારીને તેને કહીજી કે, “ અય જીવે પપ્પતના નાપેકાર, તું એ મીસાલ નાહા-સીને મારા હાથમાંથી પોતાનો જીવ હવે કાંઈ સલામત લેઈ જવાનો છે. અવલ તો તેં મકર તથા ચારા તથા ફેરેય તથા જાદુઈ કીધી; તે વપ્પત મેં તારો ખેઆલ મેલેઓ નહીતો હમણાં તારો કુંપાલો કેમ છોડશ ? તપ્પત ને તાજનો સાહેબ જે પાદશાહોનો પાદશાહા નેક પ-પ્પત કેપ્પાસરો છે તેના જીવના કસમ તથા તેહેમતન રૂસતમ જે તમામ પાદશાહો ઊપર બુજોરગો રાખેછે તેના જોરને જલકાટના કસમ તથા લશકરની સફનો તોડનાર જે પેહેલવાન ફરામરજ તેની તલવારના કસમ કે તુને એ મેદાનમાંથી સલામત જવા દેજી નહીં. મગર તું એ જંગલ-માંથી સપ્પતવાની મીસાલ જંગલ તથા પાહાડને લપેટી લેઈને નાહાસરો, તોખી તારો ખેઆલ મેલશ નહીં. શા વાસતે કે અમારો એ રાહા રસમ નથી; કે જંગલમાં નજર પડેલા શેકારને હાથમાંથી જવા દઈએ. એ રવઘઓ દાનાવ લોકો પણ પસંદ નહીં કરે. ” એવા સખુત સાંભલીને નાપાક સમાવાત જાદુએ જોહાનપપ્પશ ઉપર જાદુઈ પહોડવાને વાસતે જોપ્પાન ખોલી; એવામાં સમે ઓરતે એક તીર કમાન ઊપર ચહોડાવીને તે નાપાક જાદુગરની પછવાડે પીઠપર જોરથી મારીઓ, તે તીર તેની પીઠ ઉપર કારી લાગો. તેવારે તે બુરા સમાવાત જાદુએ પાછું ફરી જોયું તાંહાં સમેને દીઠી. તેવાર દેહેશત ખાઈને પેલા એકજ તીરે જખમી થયલો મુશલ શેહેરની તરફ નાહાથો, તેની સાથેજ સામે જાદુ સામેલ થયો. એ પરમાણે તે બેહુ નાપાકો જીવ સલામત લઈ નાહાસી ગયા. એમ કરતાં

જેવારે તે ખેઉ જાદુગરોથી મેદાન ખાલી થયું, તેવામાં જાપુલી પેહેલવાનો તાંહાં આવી પોંહાંચેઆ, તેઓ પોતાની તલવારો ખેંચીને અરખનાં લશકરમાં જઈ પડેઆ અને તેઓ સાથે લડાઈ શરૂ કીધી. એવામાં જોહાનપ્પમથો ગોસામાં આવી એક તીર કીસ ઉપર મારીઓ તેથી તે તીરે કરી કીસનો ઘોડો ખાકમાં પડ્યો તેની સાથે તે અરખનો સેરદારભી જમીન ઉપર પડ્યો પણ શેતાપ્પ ઊઠી પાછો પેઆદો નાહાસવા લાગો.

એવામાં તે જગોએ જંગી જોહાનપ્પમથ આવી પોંહાંચીઓ, તે નામદારે તલવાર ખેંચીને તેનો રસતો બંધ કીધો. તેથી તે ખેચારા થયલા કીસે, પોતાનાં સર ઉપર ઢાલ પકડી પણ તે દેલાવરે કીનાથી તેનાં સર ઉપર એવેતો જખમ મારેઓ કે, તે નાપેકાર સરથી તે સીના લગી ચીરાઈ ગયો. તેવાર પછે જોહાનપ્પમથો પોતાનું મોહો અરખનાં લશકરની તરફ કીધું, ને જે કાંઈ પોતામાં મરદાનગી હતી તે તે જગોએ દેખાડી; ને અવલતો તે અરખના જુઠા ઉપર તલવારનો જખમ મારી તે નાપોકોનો જુઠો કલમની મીસાલ કાપી નાખીઓ. જેવારે તરમાહે એ રવેશ લડાઈ દીઠી તેવારે જોયું કે અરખ લોકોનો દાહાડો પ્પરગસતે થયોછે તથા એ જમાનો ઊલટો ફરેઓછે, તેવારે તરમાહ શેતાપ્પ પોતાના ઘોડા ઉપરથી ઉતરીને પાછોપેઆદો થઈને હાથ બકશ કરી જોહાનપ્પમથની નજદીક મીનત તથા આજેજીથી સખુત ખોલી દોઆ કરી કેવા લાગો કે, “તું જોહાનનો પેહેલવાન હમેશે ખુશી ભરેલો રહેજો, અને હરેક ગમથી તથા દરદથી આજદ થાજો; તારા તમામ મુદઈ લોકોના તન હવે ખુન તથા ખાકમાં લપેટાયાં છે. તારા તમામ દુશમનો ઊંધા પડેઆ છે. પણ હુંતો પ્પર શેહેરનો રહેનારો છું, મને એ પાપુલી લોકો સાથે ખેશીભી નથી. એ કમખખત લોકોએ પોતાને જોરે મને એ જગો ખેંચી મંગાવેઓ હતો, અને મને નાહક તારી સાથે દુશમની કરાવી, પણ આકેખત ખેતેભી ખાનેખરાપ્પ થયો. ને મનેભી આએ ખુરાઈમાં નાખેઓ. એવા એ નાપાક લોકો સેતમગાર હતા, પણ અય નેક ખખત પેહેલવાન, હવે જેવારે તમામ અરખસતાની લોકોનાં ખખત પ્પરગસતે થયાં, ને જાદુગર લોકો મારેઆ ગયા ને તારો ચાર પાક થજદાં થયો. તો હવે અમો ખેગુનાહ લોકોને નાહક ઈજા મા દે. હુંતો જાલેજરના

એટા જ્ઞાન પેહેલવાન રસતમનો ગોલામ છું. તું તજવીજ કર કે, જે ધરાન જમીનનો બુજોરગ જાદો એ તરફ આવેઓ હશે તેની ખેદમતમાં મેં ફરમાવ્યરદારીની કમર પાધેલીછે અને તેની ચાકરી કીધેલીછે. વાસતે એ નામદાર સેરદાર અગરજો તું બી હોકમ કરે તો તારી સાથેબી હરેક જગો આવું ને તારો સખુન જે કમજીઆદે હોય તેને રદ કરું નહી. તારી સાથે મગરેય જમીનમાં આવી તે જગોનો અગવડ બરેલી રાહાથી તુને વાકેફ કરું. તથા હું તારો રેહુનોમાં થઈને તું ને સારે મારગે મગરેય જમીન લેઈ જાઈ કે, તું મગરેયના દેવો ઉપર કીનો લે.” એવી જાંરી તથા આજેજની વાત સાંભલીને જ્ઞાનપ્રપચે તેનું ખુન માફ કીધું ને પોતે હસીઓ, પછે તેને કહીઈ કે, “મેં તારી તકસીર માફ કીધી, અને તે નેકપ્રપત પાદશાહ કેજોસરોની દાદથી માફ કીધીછે. પણ તારી સાથે હું એક શરત કરું છું કે, તું મારી સાથે આવે ને મગરેય જમીનના હરેમંદોનું ડેકાણુ મને દેખાડે.” એ રવેશ તે તરમાહા સાથે એતેફકથી શરત કીધી. તેવાર પછે ઘણાએક અરખોને મારેઆ. તેમાં જે કોઈ નામના ઉઠાવનારા ત્રીસ હજાર અરખો હતા તેને જીવથી મારેઆમાં આવેઆ, અને ખીજ જખમી થયા તેનો કસો સુમાર હતોજ નહી. પછે જ્ઞાનપ્રપચે ખેલદાર લોકોને ખોલાવીને હોકમ કીધો કે, એ પાખુલનો કીલો ખોદી નાખે. તેજ વખત ખેલદાર લોકોએ તે કીલો ખોદીને જમીન સાથે પરાપર કરી નાખેઓ ને નાપાક જોહાકના તોખ મના જાદુગરોથી જ્ઞાન પાક કીધો.

હુકાયત લખીછે કે, ગોફતેગો કીધી જાંગી જ્ઞાનપ્રપચે
તરમાહા સાથે તથા પ્રપચીઊં તેફસુન, એખને
સલામ નામના અરખ શાહજાદાને.

જેવારે પાખુલના તમામ જાદુગરોને મારેઆ તેવારે જ્ઞાનપ્રપચનો નજદીક એખને સલામ નામનો અરખસતાનનો શાહજાદો આવેઓ, તેને જ્ઞાનપ્રપચે તેફસુનના મોલકની પાદશાહી પ્રપચી. અને

સરવ કોઈને કહીજી કે, “એના તાપ્પામાં રહેજો.” તે એપ્પને સલામ ધણો દાના ને મેહુરપ્પાન દેલનો હતો, તેથી તમામ અરપ્પસતાનની રહિ-
અત તે શાહાબદા ઉપર રાજ હતી તેથી તેફસુનની તથા પગદાદની
પાદશાહી તેને આપી. જેથી તે દાના શાહાબદાએ નાપાક જોહાકની
રાહા રસમ છોડી, ને દાદગર પાદશાહા કેપ્પોસરોની દીનનો રવધ્વો
ચલાવેઓ, કે તેથી તમામ જોહાનને નેકપપ્પતીનો નસીણો પોંહોચેઓ.
પછે જોહાનપપ્પશે કીસના ખજનામાંથી કેટલોએક સામાન તથા ઘોડા
તથા ભારપરદારી ઊંટ તથા ખચરો પોતાની સાથે લીધાં, ને તરમાહાને
બી ધણોએક નાદેર સામાન પપ્પશોઓ, તેથી તરમાહા જોહાનપપ્પશ
ઉપર પોતાનો જન ક્રેદા કરવા લાગો ને તેની ખેદમતમાં કમર બાંધી.

એમ કરતાં જોહાનપપ્પશ એક હફતા લગી પગદાદ શેહુરમાં
રહ્યો, તાંહાં બેસુમાર સખાવત તથા પપ્પશેશ કીધી; પછે જેવારે હફ-
તો તમામ થયો તેવારે આઠમે દન જોહાનપપ્પશે તરમાહાને એમ કરી
કહીજી કે, “એ સાચા દેલના, તું એ સર જમીનનો ભોમોઓ છે વા-
સતે મને કેહુ કે, “મગરેપ્પ જમીન જવાનો રાહા શી તરેહની છે અને
તે જગોથી જરનેગાર શેહુરની તરફ જતાં ખુસકી તથા તરીમાં કેટલાંએક
મકાન છે; અગર જો તું રાસતી બોલશે અને નેકદીલીથી મારી સાથે
ચાલશે તો જેવારે હું તે જગો દેવો ઉપર ફેટેહ પામીને પાછો ફરશ,
તેવારે મજ થકી જે કાંઈ ખુબી થશે તેવી ખુબી તારા બાપમાં કરશ,
કે જેથી મારા બુજોરગોનાં નામને સરફરાજ થાય. પાક દીનનો પાદ-
શાહા કેપ્પોસરો તુને નવાજને અરપ્પના મોલકમાં પાદશાહા કરશે, ને
હું તુંને પોતાનો દોસત કરી જાણીને હર જગો તુંને કામે લાગશ, તથા
જોહાન પેહેલવાન રસતમ તુંને આપ્પરૂ આપવાને વાસતે હરેક મજલે-
સમાં બેસશે; તાંહાં તારી ગ્રાદમાં શરાપ્પની જામ ઊઠાવશે; આ અગર
એક સખુન જુઠો તથા દગાપ્પાજી ભરેલો તારો સાંબલશતો તેજ વખત
તારી જીદગનીથી હાથ ધોવાડશ; ચાને તુને જીવથી મારશ. જે કોઈ
દાના મરદ છે તેઓને રાસતી બોલવું લાજમ છે, શા વાસતે કે, જે સા
હુએ એ બુલંદ આસમાનને પગેર થંબે ઊભો રાખેઓ છે, તે રાસતી-
થી ઉભો રાખેઓ છે.” તેવારે તરમાહુ કહીજી કે, “અચ પેહેલવાન,

મેં માઈ તન તથા જીવ તારે ઊપર ફેદા કીધો છે તો હવે હું તારી સાથે જુઠી વાતનો પેશો શા વાસતે કરું. મારો ખાતેર નીશાન થઈ છે કે, તેફસુનના પાદશાહ સાથે તેં શું કીધું ? જોકે તેણે તારી સાથે જરા સરકશી કીધી તો ખોહારીથી મારેઓ ગયો, ને શાહાજાદા એપનેસલામે તારી સાથે સલુકે રાખીજી તો તેફસુનની તથા બગદાદની પાદશાહી પા-મેઓ. નેકીનો બખ્શનાર પાક દાદાર કે જે સાહેબથી જેહાનના દર-મેઆનમાં દાના આદમીઓ બુજોરગી પામેછે તથા જેથી કોઈ બીજો બુજોરગ નથી એવા પાક ચજદાના કસમથી હું તુંને કહું છું કે, તારી નજદીક એક પાલ બરાબર જુહું બોલું નહીં. અવલ તો તુંને આ જગોથી મુસલ શેહેર ચા હલબ શેહેરની તરફ રાત દન મંજલ દર મં-જલ જવું પડશે. તેવાર પછે એક દરીઆવ આવશે, તે દરીઆવમાં થી પાર ઊતરવું પડશે. જેવારે તે દરીઆવમાં છ મહીના લગી રાત દન કીસતી હાંકશે તેવારે તેના પાછલા કીનારા ઉપર એક સેરદાર છે, જે અજબ એક તરેહેની બલા છે તે જણાશે. તે ધણો લડાયક છે. તેનું નામ તરાકુશ કરી કેહેવાય છે. તે જો આહે તો દરીઆવમાંથી એક દમમાં જીવતાં મગરમછનેભી ખેંચી લે છે. તે હબસી લોકોનો પાદશાહ છે, અને ધણો એક નાપાક ને જોલમગાર છે, તેથી તે જગો ખુસકી તથા તારીમાં જે કોઈ જાય છે તેને રંજ તથા શકતી સીવાય કંઈ બીજું પોહોંચતું નથી. તે હબસીનાં શેહેરનું નામ તરબલુસ કરી કેહેવાય છે. શેહેરની સમગ્ર ઉપર તે નાપાક તરાકુશ ભારે જોલમથી દરદ તથા રંજ વરસાવે છે. તેનું લશકર ઘણું છે અને તે તમામ હબસી લોકોનું છે. તરાકુશ પાદશાહ પોતેબી હબસીજ છે. તે જગો જતાં દરીઆવમાં તું આલીશ જાણશે, જેમાં તુંને ધણીએક અજબબી દેખાશે. અચ દેલાવર, તે દરીઆવથી ઉતરી તું આગલ ચાલશે, પછીની તમામ રાહ ખુશકીની છે. તે રાહમાં ચાલતાં તુંને એક હફતેખાન નડશે કે જ્યાં તું એકદમ ઉભો રહેવા પણ માગશે નહીં, અને તીઆંથી પોઠ ફેરવીને નાહાસવા માગશે. નાપાક દેવો, અજબબી શીકલના ભુતો, જાદુગરો, લડાયક અજદાહો તથા બીજાં ઘણાં નાપાક દરંદાં જાનવરો તે રાહમાં છે, તેજ રસતા ઉપર એક રોઈન નામનો તલેસમ જે ઉપર થઈને રોશન ર-

બાનનો સામે સવાર એક મરતબે પસાર થઈ ગયો હતો. તે હકૂતેપ્પા-
ન જેવારે તું તમામ કરશે તેવાર તુંને શેદેચલીપાનો રસતો આલુમ
પડશે. તે રાહા એવી સખત છે કે, તમામ રાહામાં એસુમાર દેવોનાં
ટોલે ટોલાં એઠેલાં છે. જેવારે તું તે રાહા પસાર કરે તેવાર પછે તું
કેહુકામ દેવને દેખશે. અય દેલાવર પેહેલવાન, એ જે વાત મેં તુંને
કહી એમાં અગર એક સખુનખી જુઠો પડેતો તરતજ મને મારી
નાખજે. જે કોઈ પોતાના મીઠા જીવથી ધરાઈ ચુકેલો હોય તેજ એ
રોઈન તલેસમની તરફ જાય. યાને એ તલેસમમા જે જાય છે તે જી
વતો પાછો આવતો નથી.” તેવારે જેહાનપ્પપ્પશે તેને કહીઊં કે, “અ-
ય નામદાર, તું જો કે પાક ચજદાની મદદથી હું શી રવેસ તે સખત
રાહામાં દેવો તથા દરંદાં જાનવરો સાથે લડાઈ કરીને આગલ ચાલું
છું. અય નામદાર એક કામ કર કે, તું મારી સાથે રહીને તે જગોની
નીશાન મને પ્તાવતો રહે તો પછે જો કે શી રવેશ હું તે જગોન-
દેવો સાથે મરદાનગી કરું છું.” એ રવેશ તે એહુ નામદારો ગોડતેગોમાં
હતા એવામાં શમે પરી તેઓની નજદીક આવો ઊભી. તેણે જેહા-
ન પ્પપ્પશને કહીઊં કે, “તું અવલ એ જગોથી હલખની તરફ જજે
પણ રાત દન યા કોઈ ખીજે વખતેખી રાહામાં આશાએસ ના કરતો
કારણ કે, હું તારી સાથે મદદને વાસતે આવું છું ખરી પણ હું તે
રાહામાં કખી પછવાડે અને કખી આગલ ચાલીસને હરેક વાતથી તુંને
ખપ્પરદાર કરતી રહેવશ.”

હુકાયત લખી છે કે, નામું લખીઊ નામદાર જેહાન-
પ્પપ્પશે હલખ શેહરના આક નામના પાદશાહા
ઊપર, તથા જદુઈ કીધી નાપાક સમાવાત
જદુએ તે નામદાર ઊપર.

જેવારે ખોરશેદે પોતાનું જરી છતર ઊઠાવીઊં, તથા રાતનો સોહકી
લ જેશેજખ્પર થઈ ગઈ, યાને પામદાદનો વખત થઈ રોશન આફતાખ પ્યા
હેર નોકલેઓ, તેવારે જેહાનપ્પપ્પશે તેફસુન શેહેરથી આગલ કુચ કોધી.

તેની સાથે જોહાનનો ફરનાર તરમાહ રહેપ્પર હતો. એમકરતાં લશકર સાથે રાતદન દરમજલ્યાલેઆપ્યાદ તેઓ હલપ્પ શેહેરનાં મેદાનમાં જઈ પોંહોં આયા. તે શેહેરનો પાદશાહા આક નામનો હતો, જેતપ્પીઅતનો ધણો નાપાક, તથા પદ નજરનો હતો. તે નાપાક પાદશાહામાં એમરવતાઈ ધણી હતી. તેપણ મગરેપ્ જમીનનો સરહદમાં કેહેવાતો હતો તેની પાસે કીના ભરેલું ધણું લશકર હતું. તે પાદશાહાને આગલથી જોહાનપ્પશની ખપ્પર હતી; તેથી તેનાં દીદાં હમેશે તે નામદારના આવવાની રાહ ઉપર રહેતાં, એવામાં સમાવાત જદુ મુશલ શેહેરથી તેની નજદીક આવેઓ તેણે તેને ખપ્પર કીધી કે “ફરામરજનો એટો કીના ભરેલો થઈ લશકર સાથે મગરેપ્ જમીનની તરફ જાયછે. તેણે અરપ્પસતાનના કીસ પાદશાહાની ધુલ કાહાડી નાખી તમામ અરપ્પનાં લશકરને તારાજ કીધુછે. તેની સાથે સરાયજીની પણ પોતાનાં લશકર સાથે શામેલ છે. તે સરવ કોઈ શેતાપ્ વાની મીસાલ રાહ માપતા તારા હલપ્પ શેહેરની નજદીક આવી પોંહોંઅઆછે.” જેવારે આક પાદશાહુ એવી ખપ્પર સાંભલીતેવારે તે નાપાક પોતા ઊપર પેચ પાઈને સમાવાત જદુને કેહેવા લાગા કે, એ વાતનો હવે આરે શું કરીએ? ને એ ફરામરજના એટાની સાથે શી રવેરાની લડાઈ કરીએ? એ પદ નસલનો જાપુલી તો ધણો જપ્પર દસત કેહેવાયછે અને તેની દેહેશતથી તો આસમાન ઉપરનો આફતાપ્પભી પોતાની ચાલ ભુલી જાયછે. જલેજરના ખાનદાનમા એ છોકરો ધણો જપ્પરદસતછે. એ છોકરાની દેલેરીનો આવાજો તો જોહાન પેહેલવાન રસતમની મીસાલનો સાભલવામાં આવેછે.” તેવારે સમાવાત જદુએ તેને કહીઈ કે “અય પાદશાહા, તું એવડો ગમગીન શા વાસતે થાયછે? એ પદ પુનીઆદના છોકરાનો એલાજ હું કરું, ને એનાં ઈરાની લશકરની નીશાન કસી રહેવા દેઈ નહી. વાસતે તું તારૂં હપ્પસીનું લશકર તઈઆર કર ને લડાઈની સફ સમાર. હવે એસી રહેવાનું કામ નથી. અગર જો તું એ વખતમા એસી રહેશે તો તારૂં તમામ લશકર તથા તું સરવ મારેઆ જશે. એ જોહાનપ્પશ તો ગોયા એક નર અજદાહાની મીસાલનો છે; તેથી મગરેપ્ જમીનના દેવોની લડાઈને વાસતે દોદેઓ જાય છે. અગરએ કેહિકા મ દેવ ધણોભી જપ્પરદસતછે તોભી એ

પેહેલવાન તે દેવની ગરદ કાહાડી નાખશે. તેનું લશકર તમામ જ્યુ-
લી પેહેલવાનોનું છે. તે લોકોએ પોતાની કાપુલી તલવારે કરી તમામ
પાપુલ જમીનના જહુગરોને જીવથી મારેઆ છે.” એ સાંભલીને ના-
પાક આક પાદશાહ ઘણો ધાભશે પડી ગયો, અને પોતાનું સર નીચું
નાખીને અંદેશો કરવા લાગો કે, “તે જ્ઞાનપ્રપશનું લશકર હલપ્પ
ઊપર આવીજી એ ખપ્પર તો દરૂસત છે.” એમ કરતાં જ્ઞાનપ્રપશ-
નાં લશકરે હલપ્પ શેહરથી તરણ મંજેલ દુર આવીને દેહેરા મારીઆ
અને તીઆંજ મકાન કીધો.

જેવારે જ્યુલી લશકરે દેહેરા મારી મકાન કીધો તેવારે જ્ઞાનપ્ર-
પશે એક સવારને આક પાદશાહ પાસે મોકલીને જોપાની પેગામ
કેહેવાડ્યો કે, “મને તરપ્પલુસની તરફ જવાનો રાહ પતાવ ને દરીઆ-
વની તરફ જવાનો રસતો આપ કે મારાં લશકર સાથે હું મગરેપ્પ જ-
મીનની તરફ જાઉં. તું એવું ના કરતો કે જેમ કીસ પાદશાહે પોતાની
સરકસીએ કરી પોતાનું અરપ્પસતાન શેહર વેરાન કીધું, તે મીસાલ
તાજું હલપ્પ શેહરભી વેરાન થાય. મને કોઈ સાથે લડાઈ તથા કીનો
નથી; મગર મગરેપ્પ જમીનમાં નાપાક કેહેકામ સાથે લડાઈ કરવી છે તે
મીવાય જે કોઈ મારી સાથે સલુક વાપરે તેને હરગેજ આનર દેખી ન-
હી. અરપ્પસતાનના પાદશાહ સાથે હું એટલા વાસતે લડીઓ હતા
કે અવલ એ જગોની જગીર, પુજરોગ ખાનદાનના પેહેલવાન જે જંગે
સાવરાન કેહેવાય છે તે નામદારને ઈરાન જમીનના પાદશાહે ખપ્પરોલી
છે, પણ થોડુંક થયું તે જગોના અરપ્પ લોકો સીરજોરી કરીને તે
જંગે સાવરાનનો હોકમ પજા લાવતા નહી હતા, તેથી મેં ઈનસાફને
ખાતર તેની સાથે લડાઈ કરીને પાછી તે જગો મેં મારા કપ્પજમાં કરી
છે. પાદશાહ કેપ્પાસરોનો હોકમ લેધને તે જગોની સેરદારી જે અસ-
લથી જંગે સાવરાન કરતો આવેછે તેને હવાલે કરશ.” જેવારે આક
પાદશાહે જ્ઞાનપ્રપશનો એવો પેગામ સાંભલીઓ તેવારે તે તમામ
વાત તેને પસંદ નહી આવી. પુરા જમાનાએ તેના સરને ફેરવીજી જેથી
તે નાપાક સમાવાતના કેહેવાથી ગુમરાહ થઈને પોતાનાં લશકરનો નાહક
પોતેજ દુશમન થયો. એમ કરતાં સમાવાત જહુરાતને વખત રાહના દ-

રમેઆનમાં આવેઓ તેણે પોતાની જાદુઈએ કરી એકાએક માહાતાપને સીદા કરી નાખેઓ, તેથી ધરાની લશકરનીભી આંખો એવી આંધલી થઈ ગઈ કે કોઈ એક બીજાને જોઈ શકે નહી. આથી સરવે કોઈ અજાણ્ય રહી તોપા કરી કેહેવા લાગા કે, “વલી એ જગો આપણા ઊપર શું નહું આક્રમ પેદા થયું કે, આપણી દીન તથા મજહૂબ સરવ સીદા થઈ ગયું. યાને એ આક્રમ આગલ આપણને હુકતાલાની પદગીભી કરવી સુહુજ પડતો નથી.” તેવારે જહાનપખશે પુઢા સરાયજીનીને પુછીજી કે, “વલી એકાએક એ જહાનનો રંગ એ રવેશ કીલની મીસાલ સીદા થઈ ગયો, એ શું હશે ? હું નથી જાણતો કે, એવી સીદાઈ કાંહાંથી પેદા થઈ હોશે ?” તેવારે પુઢા સરાયજીનીએ કહીજી કે, “એ તમામ આક્રમ નાપાક જાદુગર લોકોનાં મકરથી છે, અને તેથી આપણાં લશકરમાંથી પાહાર નીકલીને જોવું જોઈએ કે, એ તમામ સીદાઈ કેઈ તરફથી આપણાં લશકર ઊપર ઊતરે છે. અગર જો કોઈ એસારો માલુમ પડે તો હવડાં તે કમખખતને મારી નાખીએ.” એ રવેશ જોઈ-તેગો કરીને પછે સરાયજીનીએ અફરીતને કહીજી કે, “તું શેતાપ આપણાં લશકરમાંથી પાહાર નીકલીને ડાહાભી તથા જમણી તરફ જો કે, એ આક્રમ કાંહાંથી આપણાં લશકર ઊપર ઊતરે છે ? મગર કોઈ જાદુગર એ કામ કરતો જણાય તો તે નાપાકને તું શોધી કાઢાડે તો પછે આપણા લશકરમાંથી એકુ દેલેરને મોકલીને તે નાપાકને રોસવા કરાવીએ; અગર નહી તો આપણા ઊપર કામ વધી પડશે ને એ નાપાકોની જાદુઈથી આપણું લશકર સખતીમાં આવી પડશે. આપણને તો હજી આગલ ઘણી રાહા દુરદરાજ જવું છે, અને રાહામાં આપણો વાલો પાક ચજદાં સીવાય કોઈ બીજો નથી.” જેવો સરાયજીનીએ એવો હોકમ કીધો તેવોજ અફરીત દેવ લશકરમાંથી પાહાર નીકલીઓ કે તે આરાના કરનાર નાપાક જાદુનું સર તેનાં તનથી જીવું કરી તેને લઈ આવે. એમ કરતાં તે નરે દેવ હર તરફ ડાહાભો તથા જમણો ફરેઓ, પણ તે નાપાક જાદુગરની નીશાન કેથી પામેઓ નહી. એવામાં રાહાના દરમેઆનમાં તેને એક બીજો દેવ મલીઓ તેણે અફરીતને કહીજી કે, “અથ જમાનાના દેવ, એ આક્રમ જહાનપખશનાં લશકર ઊપર નાપાક

સમાવાત જાદુએ કીધું છે. તેણે પોતાની જાદુએ કરી એ લોકો ઉપર જોહાન સીદા કરી નાખી છે. તેટલું છતાં તે દેવ તુંને જોયછે તેવારે તારી દેહેશતે કરી તુરત પાછાડની કઢણમાં છુપે થઈ જાય છે. મારી ખાતેર નીશાન છે કે, અરણસતાનના તરમાહ સીવાય કોઈ બીજા તેની નજદીક જઈ શકે નહી. હરેક તદબીરે કરી તે નાપાક જાદુગરને તમારે મારવો જોઈએ; અગર નહી તો તે નાપાકના હાથથી ઈરાની લશકર ઉપર આક્રમ વધી જશે.” જેવારે અફરીત દેવે એ સખુત સાંભલીઆ તેવારે પાછો ફરી પોતાનાં લશકરમાં ગયો.

—○—○—○—

**હુકાયત લખી છે કે, મોકલીઓ જોહાનખખશને તરમાહને
સમાવાત જાદુની નજદીક અને ગોકતેગો કીધી
તેણે તે જાદુગરની સાથે**

—○—○—○—

એ ખખર જેવારે અફરીત દેવે જોહાનખખશને કીધી, તેવારે તે ઘણો અજબ રહીને શેતાખ તરમાહને પોતાની નજદીક ખોલાવીને તમામ દાસતાન તેની આગલ કહી કે, “અય નામદાર તું ચારાનો કરનાર છે, તો હવડાં આપણને એક કામ આવી પરીજી છે, તે વાતનો તું ચારો કર ને સમાવાત જાદુ ઉપર એક હીલો નાખીને તે નાપાકની ખેહુ બાબુ સખત પથરની મીસાલ ખાંધીને એ જગો મારી નજદીક લાવ, કે તેથી આપણું કામ ઘણું બેહેતર થાય.” જેવારે તરમાહે પાદશાહા કેખાસરેના સપેહેસાલાર જોહાનખખશનો એવો હોકમ સાંભલેઓ, તેવારે ખુશી થતો લશકરમાંથી બાહાર નીકલેઓ કે, તે નાપાક જાદુગરને પેદા કરે. તે સીદા રાતને વખત ઘોડાની લગામ છુટી મેલીને જંગલમાં હર તરફ ફરવા લાગો કે, તે જાદુગરને શોધો કાહાડીને કાબુ પામે તો તેની ગરદ કાહાડી નાખે. એમ કરતાં સમાવાતે તેને દુરથી દીઠો તેવારે ખુશી થતો તરમાહની તરફ દોડતો આવેઓ ને તેને કહીજી કે, “અય નામદાર પાદશાહા, તારું કામ એ જમાનાથી શી રવેશ ફરી ગયું ને તુંને શું ખશખી પોહાંચી ? ને તારું લશકર શાથી ખરહમ મલી ગયું ?

તાડું તખત તથા તાજ એકએક કેમ કરી બરબાદ થયું ? ને તું એ જંગલમાં એ રવેશ દીવાના આદમીની મીસાલ શા વાસતે ઘોડો દપ-ટાવતો ફરે છે ? અગર શું તું કંઈ ચીજની ખાહેશ રાખે છે ? તારી જે કંઈ મોરાદ હોય તે મારી નજદીક કેહે.” તેવારે તરમાહે મકરથી કહીઊં કે, “અય હોતર બરેલા જાદુ, મારાં સર ઊપર જે કંઈ આફત પડીઊં છે તેની વાત હું તારી નજદીક શું કહું ! એ જમાનાએ એકા-એક મારાં સર ઊપર ખાક નાખી, તેથી લડાઈના મેદાનમાંથી માડું લશ કર તમામ આજેજ થઈને નાહાઈ; અને હું એ સગજીને તોખમના જેહાનખખશના હાથમાં કેદ પકડાયો છું. હું નથી જાણતો કે, હવે પછે તે જેહાનખખશ મારે ઊપર શું આફત ગુજારશે. મને લાગેછે કે કોઈ વખત તેની તલવારે કરી મારી આખિર આવશે; એવાં ભારી દરદમાં હું પડેલો છું, એના હાથથી છુટવાનો કરો એલાજ હું નથી જોતો. એ જેહાનખખશના હાથથી મારો તેફસુનનો મોલક ખરાબ તથા વેરાન થયો ને અરખ લોકોનાં લોહીની નદી હરતરફ જારી થઈ છે. તે જગો અ-રખનું લશકર તથા તેઓનો પાદશાહ કીસ કોઈ સલામત રહીઊં નથી, ને હુમો લોકને જર કરીને હવે વલી એ હલખની તરફ લડાઈનો કસદ કરી આવીએ છે કે, હલખના પાદશાહ આક ઊપર જમાનો સીહા કરી નાખે, પણ આજ બે દાહાડ થયા હું તે પેહેલવાનનાં લશકરમાંથી નાહાઈ છું, તેથી હર તરફ ફરીને મારો જોઊં છું કે હવે હું કંઈ જા-ઊં.” તેવારે સમાવાતે તેને કહીઊં કે, “પાદશાહ આકે નરે શેરની મીસાલનું લશકર એકહું કીધું છે, તેથી આજ રોજ તે જેહાનખખશના લશકર ઊપર સખેખુત મારશે. ખીજું તે એમ કરી કેહેછે કે, એ જખ્યલી લશકરમાંથી એક રાખસને પણ જીવતો જવા દેઊં નહી. અ-ગરજો એ મોલકથી આગલ જાય તો એ લોકો ઉપર તેફસુનનો કીનો લેઊં.” તેવારે તરમાહ મકરથી તેને કેહેવા લાગો કે, “અય સમાવાત તું તો કંઈ જાણતો નથી, પણ ઇરાની લશકરનો આખમાં તો જેહાન સીહા થઈ છે તેથી તે લોકો તો આંધણ થઈ ખેડા છે, ને જેહાનખખશ પોતે નાદાનીથી લશકરને એ જગો લેઈ આવેએ તેથી તમામ લશકર ખતગ આવીને જેહાનખખશ ઉપર ગોસો કરેછે તેથી જેહાનખખશ-

પોતાનાં કામથી પસેમાન થાયછે ને એ જગોથી નાહાસી જવાનો આરો ઘણોભી જાયછે પણ કોઈ જગો નીકલી જવાનો રસતો તેને મુજ પડતો નથી.” એ રવેશ ગોડતેગો કરી સમાવાત તથા તરમાહ એ બેહુ એકઠા થઈને આક જંગીની તરફ ગુમરાહીથી ગયા. જેવારે હલખના પાદશાહે તરમાહને દીઠો તેવારે તેને અરખસતાનની ખપ્પર પુછી.

તરમાહે પોતાનો તમામ હકીકત તેની નજદીક કહી, તેવારે તમામ હકીકતથી અજખ રહી બોલીઓ કે, “અય તરમાહ, આજ રોજે હું ઇરાની લશકર ઉપર સખેખુન મારવા જઈ છું; વાસતે તું મારી સાથે રહીને જો કે શી રવેશથી હું જેહાનખખશનાં લશકરને ખરહમ માઈ છું. જેવાર હું એ ખદ નસલના જખુલીને મારશ, તેવારેજ મારી પાદશાહી કાયમ થશે. શા વાસતે કે, એ નાપેકાર સામેસવારના તોખમનો છે. તું જણતો નથી કે, જેવારે એ જેહાનખખશનો નેઆગાન તેહ-મતન રસતમ હમાવશનના મોલક ઉપર આવેઓ હતો તે વખત તેની સાથે ભારી લશકર હતું તેણે મીસરના પાદશાહને લડાઈના મેદાનમાં માર્યો; ને મીસરનો મોલક તારાજ કીધો. તેવાર પછે સામ શેહેરના, તથા ખપ્પર શેહેરના પાદશાહોને મારેઆ; તે વખત તેના જખુલી લશકરમાંનો એક સવારભી મારેઓ નહી ગયો હતો. વાસતે તે દાહાડા ઊપર તારો નેઆગાન તથા મારો નેઆગાન એ બેહુ પાદશાહ મોડત મારેઆ ગયા છે ને હવડાં જેવારે તે રસતમનો નખીરો એ જગો લડાઈને વાસતે આવેઓ છે; તેવારે આપણે એક દેલ થઈને એ સગજ જદાને મારી લઈએ કે તેથી સામેસવારનાં ખાનદાનના લોકોનાં દેલ કપ્પાખ થાય.” એ સખુન સાંભલીને તરમાહ હસીઓ; ને કહીઊં કે, “અય પાદશાહ, હું પોતાના દેલમાં એ નાપાક જખુલી લોકો ઊપર ઘણો કીનો રખુ છું. એ નાપાકોથી માઈ દેલ ઘણું નાખુશ રહે છે. વાસતે એ લડાઈમાં હું તારી સાથે આવું પણ તારી સાથે અવલ એક શરત કઈ છું કે, હું જેમ કહું તે મુજખ તું કામ લીએ.

હુકાયત લખીછે કે, સખેખુન મારીઝિં જેહાનખશનાં
લશકર ઊપર આક જંગીનાં લશકરે તથા પકડાયો
ગયો સમાવાત જાદુ અફરીત દેવના હાથ ઊપર.

જેવારે તરમાહે આક સાથે એવો કોલકશર કીધો તેવારે તે નાપાક
હુપસીએ ખુશી થઈને તરમાહાને પોતાનાં લશકરની હરોલ રાખેઓ,
ને નાપાક સમાવાત જાદુને લશકરનો સપેહેસાલાર કરીને પોતાનાં હ-
પસી લશકરમાંથી દશ હજાર સવાર હેરેમનની મીસાલના કાહાડેઆ
તથા બીજા દશ હજાર સવાર અરખસતાની હલખ શેહરમાંથી પાહાર
કાહાડેઆ. તે તમામ લશકર આક પાદશાહે ફરતુસને હવાલે કરી
શેરમરદ તરમાહને આગલ કરી તેની પછવાડે રવાને કીધું. તેવાર પછે
બીજા દશ હજાર સવાર પદસુરત હુપસી જે ઘણા તલવારના મારનારા
હતા તેઓને પેલાં આગલાં લશકરની મદદે મોકલેઆં, તે ફ્રાજની સે
રદારી કલીસ નામના હુપસીને આપી. તેને કહીઝિ કે, “આજ રાતે
તમામાં જે કાંઈ હોતર હોએ તે છુપાવી રાખતા ના ને એવું કામ કર-
જો કે, એ ઈરાની લશકરોમાંનો એક સવાર જીવતો રહે નહી. તે કરતાં
તમે કસી વાતે ડરતામાં; એ ઈરાની લશકરનો સેરદાર તો એક નાદાન
છોકરો છે.” એ રવેશ પાદશાહ આકનો હોકમ સાંભલીને નાપાક કલીસ
હુપસી પોતાનાં લશકર સાથે પાહાર નીકલેઓ, ને જેમ દોજખમાંથી
હેરેમત ગોસા ભરેલો થઈ પાહાર નીકલે તે મીસાલ આગલ ચાલેઓ.
તે નાપેકાર આક હુપસીએ તરણુ લશકર એક બીજાની પછવાડે મોક-
લેઆં. તે લશકરના લોકોએ વાત કરવાથી પોતાનાં મોહોડાં બંધ કીધાં ને
સીહા ધુઆની મીસાલ ઈરાની લશકરની તરફ ચાલેઆ. તેવાર પછે નાપાક
કીસ પોતાની સાથે બીજા ત્રીસ હજાર સવાર લેઈને પાહાર નીકલેઓ.

હવે પેલી તરફ દેલેર જેહાનખશ ધણે આજેરદે થઈ તે નાપાક
જાદુગરોની જાદુઈથી લાએલાજ થઈ પેઠો; એવામાં રાહાના દરમેઆન-
માંથી હલકારા લોકો દોડેઆ આવેઆ તેઓએ જેહાનખશને ખબર
કીધી કે, “આજ રાતને વખત હલખ શેહરમાંથી ઘણુંએક લશકર પા-
હાર નીકલીઝિ છે. તે નાપાક લશકર તમામ પદ રાહાછે; ને એઆર ક-

કે તેઓ એક એકની પછવાડે ચાલેઆ આવેછે. તે ચાર લશકરમાં ચાર સેરદારો છે તે ચારની મીસાલ ચારે તરફથી આવીને ચાતરફથી હામલો કરી આપણાં લશકર ઉપર આવી પડવાના છે, કે આપણાં લશકરનાં લોહીએ કરી જમીનને લાલાના ચમનની મીસાલની કરે.” એ ખપ્પર સાંભલતાં વાર શેતાપ્પ જ્ઞાનપ્રપંશે ઉઠીને લડાઈનું ખપ્પતર પેહેરીજી; ને પાછાડની મીસાલના ઘોડા ઉપર સવાર થઈને શેતાપ્પ સરાયજીનીનાં દેહરોની તરફ આવી તે પુઠાને ખપ્પર કીધી કે, “આકનું લશકર કમીગાહા કરતું આપણા ઉપર સપ્પેખુન મારવા રાહમાં આવી પોંહોંચીજીછે.” તેવારે સરાયજીનીએ પોતાનાં લશકરના લડાયક દેવોને શેતાપ્પ હોકમ કીધો કે, સરવ કોઈ દેવ લોકો આપણા લશકર સાથે તઈઆર થાય.” જવારે એ રવેશ દેવોને પાદશાહ સરાયજીનીના હોકમ થાયો તેવારે તે દેવોનાં લશકરમાં જે કોઈ સેરદારો હતા તેઓ તઈઆર થયા. તેમાં કેવાન દેવ, મુરજન દેવ, ફરગાર દેવ, ફરહંગદેવ, સમદુન દેવ, ખરચંગ દેવ, હેરમાન દેવ, માહાન દેવ, માહાદેવ, હારેસ દેવ, તથા ગન દેવ એ વગેરે ખીજ ઘણા જખરદસત દેવો જે સરાયજીનીના તાપ્પામાં હતા તેઓએ ગોસા તથા કીનાથી કમર પાંધી, પાહાર નીકલી રાહમાં જઈ એક તરફ ધુપા થઈ કમીગાહા કરી બેઠા. તે દેવોમાં અફરીત દેવ સેરદાર હતો. તેઓ તે રાતે ગોયા શીકાર મારવા ગયા હોય તેમ લડાઈ કરવાને વાસતે ખુશી થયા હતા. પછે તે અફરીત દેવ પેલા હપ્પસીનાં તથા અરપ્પનાં લશકરને આવવાના રસતા ઉપર પાહાર નીકલી બેઠો કે, જાઈએ કે તે નાપાક હપ્પસીનાં લશકરથી શું રંગ નજર આવેછે. એવામાં એક અછોડો દશ હજાર સવારનો રાહમાંથી આવી પોહોંચ્યો. તેની હરોલમાં તરમાહ હતો. તે શેતાપ્પ પોતાનો ઘોડો મકરથી આગલ દોડાવતો હતો કે શેતાપ્પીથી જઈને જ્ઞાનપ્રપંશને ખપ્પર કરે. એવામાં તેણે રાહમાં અફરીત દેવને બેઠેલો દોઠો તેથી તેને ખપ્પર કીધી કે, અચ અફરીત દેવ તું બેઠોચ શું ? દુશમનનું લશકર કમીગાહા કરતું આવી પોંહોંચીજી છે.”

તે ખપ્પર સાંભલીઆથી અફરીત દેવ ખુશી થયો. એવામાં નાપાક સમાવાત આવી પોંહોંચ્યો. તેણે તરમાહને એક દેવની સાથે

ઊભેલો દીઠો તેવારે તેણે અફરીત દેવને પુછીઊં કે, “તું કોણ છે ? ને એ જગો શા વાસતે ઊભો છે ? મગર તું એ ઈરાની લોકો ઉપર કાંઈ ચારો નાંખવા આવી એ જગો ઊભો છે ? ઈઆ તું કોઈ રાહા ગુમ થાયલો મરદ છે ? તું એ જગો હોશીઆરીથી ઊભો રહેજે, કે હલખનો પાદશાહ જંગી આક કીનાં ભરેલાં લશકર સાથે આવી પોંહોંચ્યો છે. અગર તું જેહાનખખરાનાં લશકરનું માણસ હોય તો મને કેહે કે, તે પદ નસલ જામુલીનો મકાન કાંહાં છે ? આજ રોજે તે લોકો ઉપર જેહાન સીહા થઈ છે. કારણ કે ચારો તરફથી હુખસીનાં લશકરની ફ્રાજ આવી પોંહોંચી છે.” તેવારે અફરીતે સમાવાતને જવાબ દીધો કે, “અય પદખખત હું તો સરાયજીનીનો ફરમાખરદાર અલગાર દેવનો ખેટો અફરીત દેવ છું. તારાં મોહોંતે તું ને એ રવેશ ઉતાવલ કરી મારી નજદીક મોકલેઓછે. હું એ જગો તારીજ જોસતેજોને વાસતે ઊભો હતો; અને તું પોતાને પાંજીએ ચાલીને મારી નજદીક આવેઓ છે.” એટલું કહી અફરીત દેવે તે ઉપર હોમલો કીધો. તેવારે સમાવાતે આવાજ મારીને તરમાહને કહીઊં કે, “અય નામદાર, એ પદ ખુની-આદના દેવને જવા દેતો માં, કારણ એ સખેખુનની લડાઈમાં પેહેલું મુહુરત એ દેવ ઉપરજ કરું. તું એનો જવાનો રસતો પ્ધ કર, કે પછી એના જીવની ગરદ કાહાડી નાખું.” જેવારે તરમાહે એવું સાંભ-લીઊં તેવારે મકરથી શેતાખ તલવાર ઊઠાવીને એખલાસને રૂએ અફ-રીતનો રસતો પ્ધ કરી ઊભો. પણ અફરીતે તુરત તરમાહને ઊઠાવી પ્ધાંધી લીધો. તેજ વખત પરગસતે ખખતનો સમાવાત તાંહાં આવી પોંહોંચ્યો કે, અફરીત ઉપર જેહાન સીહા કરે. તેવારે અફરીત દેવ સમાવાતની સામે જઈ તેને કેહેવા લાગો કે, “એ ખુરાં કામતા જાદુગર, તારી જાદુઈથી તમામ જેહાન ખરાખીમાં પડી છે. તેથી રાત દન હું તારી સાથે લડવાનો ખેઆલ રાખતો હતો, અને મને ખોઆખમાંભી તારીજ લડાઈનો ખેઆલ નજરમાં આવતો હતો પણ એ મેદાનમાં તારી કમખખતીએ જોરો કીધો તેથી આપણે ખેડુ જણા એ જગો એકએકને મલીઆ તેથી હું જાણું છું કે, હવે તારાં ખુરાં કામથી ત-મામ જેહાન છુટકારો પામશે. એટલું કહીને ગોસાથી દોડી જઈને

તેને કમરખંદમાંથી ઊઠાવીને જમીન ઉપર મારેઓ. તે પછી તેના બેહુ હાથ બાંધીને કેવાન દેવને હવાલે કીધો. પછે તુરત તરમાહના હાથ છોડીને તેને ગોદમાં પકડેઓ. એવામાં પેલા તમામ દેવો જે કમીગાહામાં બેઠેલા હતા તેથી શેતાપ બાહાર નીકલેઆ, અને લડાઈની તબ્દઆરી કીધી. પછે તરમાહ આવાજ મારીને ઈરાની લશકરના દેલેરોને કહીજી કે, એ લડાઈના કરનારા મરદાને મરદ લોકો, તમો શું જોયા કરોછો ? હવડાં તો તમામ જેહાનમાં જેહાનબખ્શની મરદાનગીનો આવાજો થઈ રહ્યોછે કે, એ લડાઈક પેહેલવાન ગોયા એક રોઈનતન મગરમછ છે. અને હું અરબસતાનના બખ્શર શેહેરનો પાદશાહ જે તરમાહ, તે એ પાક બખુલી પેહેલવાનનોકમીનો ગોલામ છું.” એટલું કહી પછે પેલા દેવો સાથે ગલબો કરતા હલખનાં લશકર ઉપર જઈ પડેઆ ને તે નાપાક હબસીઓ ઉપર બેદરેગ તલવાર મારવા લાગા.

હુકાયત લખીછે કે, સુલતાની લડાઈ થઈ ઈરાની તથા
હલખી લશકરને એક એક સાથે તથા જખમી
થયો હલખી સરદાર ફરસતુ જેહાન
બખ્શના હાથ ઊપર.

એ રવેશ તરમાહ તથા સરાયજીનીનાં લશકરના દેવો હબસીનાં લશકર ઉપર તલવાર મારવા લાગા, તેથી એક સાયતમાં એટલું તો લશકર મારોજી ગયું કે, તેનાં લોહીએ કરી તે જંગલમાં ખાડા તથા અસમા ભરાઈગયા અને મારેલા આદમીઓની લોથના ટેકડા થઈ ગયા. તેનો શોર સાર કેઆમતના દાહાડાની મીસાલ ઉઠેઓ. એમ કરતાં તેઓએ અરબોની જે પેહેલી ફ્રોજ આગલ આવી હતી તેને બરહમ મારી. એવામાં ફરસતુ પોતાની ફ્રોજ સાથે બીજી તરફથી આવી પોહોંચ્યો. તાંહાં આવી જોય શું કે, સમાવાતની ફ્રોજને પરાગંદે થયલી દીઠો, ને હર તરફ આદમીઓની લોથના ટેકડા નજર આવેઆ; જેથી પોતાનાં લશકરને હોકમ કીધો કે, “એ ઈરાની લશકરને જવા દેશોમા.” એટલું

કહી પોતે તલવાર ઊઠાવી એક તરફથી ઘોડો દપટાવતો મેદાનમાં આવે-
 ળો, તેને જોઈ કેઆનોશ, શેહરોચ તથા હોમાઊન તથા કેઆનશેહર
 એ વગેરે બીજા ઇશનીઓએ પોતાના ઘોડા તે લશકર ઉપર જોહાંઝીઆ,
 ને તલવાર ઊઠાવીને ફરસતુના લશકરમાં જઈ પડેઆ. તે લડાઈ કરના-
 શ પેહેલવાનોને હાથે ફરસતુનું લશકર જમીન ઉપર પડવા લાગું. તેઓ
 ના નેજાઓની નોકે કરી પેહેલવાનોના સોના આક થતા, તોપણ હલપ્પ
 નાં લશકરના શેર દડીની મીસાલ મેદાનમાં પડવા લાગા. તે લશકરમાં
 જે કોઈ નામીઆ સવારો હતા તે તમામ મારેઆ ગયા. એવામાં પેહેલ-
 વાન જેહાનપ્પખશ મહુશત શેરની મીસાલ બખારતો તે મેદાનમાં આ-
 વી પોહાંચેઆ. તેના હાથમાં ભારી વજનનો ગોરજ હતો તે ગોરજ
 જતાં સર ઊપર મારતો તેને ઘોડા સાથે ખાક બરાબર કરી નાખતો.
 તે રસતાબેજ જોઈહલપ્પનાં લશકરના સવારો તેની નજદીકથી નાહસ-
 વા લાગા. મારેઆ આદમીઓ તથા ઘોડાઓની લોથના ટેકડા પાહાડ-
 ની મીસાલ ઊઠેઆ.

એમ કરતાં એકલા જેહાનપ્પખશે તે લશકરમાંથી તરણ હજાર
 સવારોને મારેઆ જેવામાં જેહાનપ્પખશની નજર ફરસતુ ઉપર પડી; તે
 ઉપર એક પોકાર એવોતો મારેઆ કે, હુરેમનબો તે પોકારથી ધુજે.
 પછે તેને કહીઈ કે, “અય નાપાક બદગુમાન તુંને જમાનાએ ખેંચી
 લાવીને મારી નજદીક મેલેઆછે, પણ એ સીહા રાતને વખત તું પોતા
 નું નામ કેહે; કે તું એ રવેશ સીહા રાતને વખત તલવાર પકડીને અ-
 મારાં લશકરની તરફ આવેઆછે એવો તું કોણુછે. પણ તું ઇશની લો-
 કોથી બખર રાખતો નથી કે, એ રવેશ પોતાની બેહુદી અકલેકરી શબ્દે
 ખુન મારવા આવેઆ હતા, પણ હવે તો તુંને મારી તેજ તલવારે કરી
 એવી રસતાબેજ દેખાડું કે, તું પોતાની હઈઆતીથી હાથ ધોય.” તેવારે
 તેણે જેહાનપ્પખશને જવાબ દીધો કે, “જમાનામાં મારું નામ ફરસતુ
 કરી કેહેવાય છે, અગર હું આહુંતો એ ફરતા આસમાનને મારા ડાબા
 હાથે કરી જમીન ઊપર નાખું. આક પાદશાહનો સપેહેસાલાર ત-
 થા સામ શેહરનો પાદશાહ તે હું છું. આફ્રાપબી મારાં તખ-
 તના પાઊને બોસા દે છે.” એટલું કહીને શેતાબ નેજો ઉઠાવેઆ

ને તેજથી ઘોડો દપતાવતો આવીને એક નેજો શેર મરદ જેહાન
પ્રપ્તિ ઉપર મારેજો, પણ તે નેજો જેહાનપ્રપ્તિ શેર કરી નાખેજો
તેથી જેહાનપ્રપ્તિનાં તન ઉપર તે કરી લાગો નહી. પછે ફરસતુએ શે-
તાપ હાથમાંથી નેજો નાખીને પાણી ઉપરથી કમાન ઉતારી, ને
એક ખેદંગી તીર જેહાનપ્રપ્તિ ઉપર મારેજો. તેજ વખત જેહાન-
પ્રપ્તિ આડી ધાલ પકડી તેથી તે તીરની તે નામદારના તનમાં લાગો
નહી; આથી ફરસતુએ પોતા ઉપર ખેંચ ખાઈને જેહોરો પાણીની
તલવાર ઉઠાવી, ને તે જખુલી પેહલવાનનાં તન ઉપર મારી; પણ જે-
હાનપ્રપ્તિ શેતાપ પોતાનો હાથ લાંબો કરી તેનો હાથ તલવાર સાથે
પકડી લીધો ને તેના હાથમાંથી તલવાર છીનવી લેઈને બાંજ નાખી. તે
લડાઈના શેરની દેલેરી જાઈને ફરસતુ ડરેજો. તે પછી જેહાનપ્રપ્તિ હ-
સીને તેને કહીજો કે, “એ જેહોનર ને ખેંચુનીઆદ આરખ, હવે
તુંને લડાઈના હોનર દેખાડું તે જો કે, તેથી તારે ઉપર શીરવેશ જમાનો
પદલાય છે.” એટલું કહી ચીતાની મીસાલ ચુંગાલ મારીને તે આરખનો
કમર યંદ પકડીને તેને એક મોરગની મીસાલ ઘોડાની પીઠ ઉપરથી
ઉઠાવીને જોજો હવા ઉપર ફેંકેજો; અને જેવો હવા ઉપરથી પાછો નીચે
આવેજો તેવો પાછો ઝીલી લેઈને ગોસાથી એવોતો જમીન ઉપર મારે-
જો કે, તે નાપાક એક મરતખે જેહોશ થઈ ગયો. પછે પેહલવાન જે-
હાનપ્રપ્તિ આહીજો કે, પોતાના ઘોડા ઉપરથી નીચે ઉતરીને તે નાપા-
કનું સર કાપે. એવામાં હલખનાં લશકરમાંથી ઘણાએક આરખ દોડતા
આવી પોહોચ્યા, જેઓ તે મેદાનમાંથી પોતાના સેરદાર ફરસતુને શે-
તાપ ઉઠાવી લેઈ ગયા.

હેકાયત લખીછે કે, મારીઆ ગયો કલીસ હુખસી
પેહલવાન જેહાનપ્રપ્તિના હાથ ઉપર
લડાઈના મેદાનમાં.

એવામાં એકાએક કલીસ હુખસી તે જગો લડાઈનાં મેદાનમાં
આવી પોહોચ્યા. તે ફરસતુને વાસતે કીના બરેલો થઈ ગોસામાં આવે-

ઓ. તેની પછવાડે તીરા હજાર સવાર પદસુરત હેરેમનની મીસાલના તે ની મદદગારોમાં હતા. તે ના પાકોએ આવતાંવાર જોસથી જેહાનપંખશ ઉપર હોમલો કીધો. તેવારે નરેશોર જેહાનપંખશો પોતાના અપ્પલખ ઘોડાને મેદાનમાં જોહાંકી હાથમાં ભારી ગોરજ લીધો, ને જેમકે ઓમાસા ના વખતમાં વરસાદ ગાજે તે મીસાલ પોકાર મારવા લાગો. પછે આવાજ મારીને કલીસને પુછીજી કે, “અય નાપાકે પદસુરત સીદી તારૂ નામ શું છે ને તારે એવડી લડાઈ અમો સાથે શા વાસતે કરવી પડેછે કે તું ખેહુદાપણથી એકાએક મગરમછનાં મોહોડામાં આવી પડેઓછે. તું જાણતો નથી કે, એ જાદુગર સમાવાત તથા ફરસતુ અમો જાણુલી લોકોના હાથ ઉપર શી રવેશ ખોઆર થઈ ગયાછે. જેમકે જંગલમાં દવ લાગે ને આતશ જંગલનાં સુકાં જાહોડોને પાલી નાખે તે મીસાલ એ અમારા લશકરના દેલેશે, દુશમનનાં લશકરને તારાજ કરેછે. આજ લગી કોઈએ અમો ધરાનીઓ ઉપર પોતાની મોરાદ મોઆફ્રેક કામ લીધું નથી. એ જાણુલ જમીનના દેલેશેનો લડાઈને આસાન મા જાણુતો.” એવા સખુત જેહાનપંખશની જોખાનથી સાંભળીને કલીસે જેહાનપંખશને કહીજી કે, “અય ખેહોતર છોકરા, તું મને નામ શું પુછેછે? મારૂં નામ લડાઈના મેદાનમાં મારા હોતર જોઆ પછે તું પામી લેજે. હુ તો ખુજરોગ ખુનીઆદનો પાદશાહ છું. જેહાનના દરમેઆનમાં મારૂ નામ કલીસ કરી દેહેવાયછે. હું લશકરનો સાહેબ તથા હોશીઆર ને લડાયક મરદ છું; તેથી કોઈ પેહેલવાન એકાએક મારી લડાઈમાં ઉભો રેહેવાની તાપેશ રાખી શકતો નથી. હું કીનાનાં મેદાનમાં તુંને જીતતો રેહેવા દેવશ નહી. પણ તું ધરાનથી એ જગો શા વાસતે આવીઓછે? મગર શું તુંને એ હલખતા મોલકની ખખર નહી હતી કે, તું અનજાણમાં એ જગો પોતાનો જીવ ખોવા આવેઓછે. તે કરતાં તું અમારા પેહેલવાનોનો રવઈઓ જાણુતો નથી; ને તેં અમો લોકોની તલવારનો અવાજો પણ સાંભલેઓ નથી કે અમો લોકોએ તલવારને જોરે એ જેહાનને શી રવેશ જોરોજખર કરી નાખી છે.” તેવારે જેહાનપંખશો તેને કહીજી કે, “એવી ખેહુદી વાત મા કર, હું તો તારી અકલ જોધને હશું છું કે, તું એવી અકલે મારી સાથે શી

રવેશ લડશે. તમો હલપ્પી લોકો તો કાચના શીશાની મીસાલના ને હું તો સખત પથરની મીસાલનો છું; તેથી તારાં મનમાંજ સમજ કે, સખત પથરને કાચનો શીશા શી રવેશ ભાંજે. વાસતે મારી તપ્પીયત એવી નથી કે, એ કીનાનાં મેદાનમાં જરા આરામથી ઉભો રહું, પણ તારું નામ પુછવાની મારી મરણ થઈ તેથી એટલોપી વીલંબ લગાડે-ઓ. હવે દાદના લેનાર પાક ચજદાની મદદથી તમો નાપાક લોકોનાં દેમાંગમાંથી મગજ કાઢાડી નાખું છે.” જ્યારે પદ અંદેશાના કલીસે જોહાનપપ્પશની જોપાનથી એવા સખુત સાંભડીઆ, તેવારે પોકાર મારીને તેજ તલવાર ખેંચીને મહશત હાથીની મીસાલ રેલતો આવીને જોહાનપપ્પશ ઉપર જખમ મારીને કહીંછે કે, “હવે તારી આખેર આવી ચુકી છે.” તેજ વખત જોહાનપપ્પશે તેના જખમને પોતાના નેજા ઉપર જીકોને રદ કરી નાખેઓ. પછે તે જખુલી દેલેર જેમ કીનાને વખત દેવ પોકારે તે મીસાલ પોકારી પોતાના ઘોડાને એડ મારીને પપ્પર જનવરની મીસાલ દોડતો આવીઓ, અને પોતાનો હાથ લાંબો કરી તે નાપાક હપ્પસીનો કમરપદ પકડી શેતાપ જીવ ઉપરથી ઊઠાવી લઈને જોરથી જમીન ઉપર મારેઓ, અને તેજ વખત પોતાના ઘોડા ઉપરથી કુદીને શેરની મીસાલ તેના સીના ઉપર ચહડી પેસીને ખંજર ખેંચીને તે રોમની ભરેલા હપ્પસીનું સર કાપી નાખી-છે. તેને મજબુત પંધ સાથે પાંધીને શેતાપ વાની મીસાલ પાછો ઘોડાની ઉપર સવાર થયો. પછે તુરત તે દેવની સુરતના હપ્પસીનાં લશકર ઉપર જઈ પડેઓ. તેની પછવાડે અફરીત દેવ, મોરજન દેવ, કકદેવ, ખરચંગ દેવ, કોપ દેવ તથા કેવાન દેવ વગેરે તમામ દેવોતેની મદદને વાસતે પોકારતા જઈ પોહ્યાંચ્યા. તેઓએ હલપ્પના શેહરમાં જઈ શેકારી શેરની મીસાલ તે લોકોનાં લોહીએ જમીનને રંગદાર કીધી. પછે મહુત તથા અપ્પર દેવ હાથમાં તલવાર પકડીને આવી પોહ્યાંચીઆ. તેઓએ તે હપ્પસીનાં લશકરમાંથી એટલું તો લશકર મારીંછે કે, જમાનોભી આજેજ આવીને તે દેવો પાસે અમન માગવા લાગો. કોઈએ આવી આકને કહીંછે કે, “અય પાદશાહ તું શું પેહો છે ? તારી બુ-જોરગી તમામ ગુમ થઈ ગઈ છે. તારે ઉપર તો ઉલટું કામ વધી પ

ડીઝી છે; ને તારાં લશકરના જે કોઈ નામોઆ પેહેલવાનો હતા તે તમામ મારેઆ ગયા છે. વાસતે તુંથી એ મોલક રખાય તો રાખ. એ નો-જવાન જાપુલી છોકરો તો એવો લડાયક દેખું કે, એની લડાઈમાં તો જંગલના શેર તથા દરીઆવનાં મગરમધ્યનેબી ઉભા રહેવાની તાકત નથી. એ તો ગોઆ એકાએક એક ખસા હલખના મોલકમાં આવી પડી છે. એવું આફત આજ લગી જમાનામાં કોઈએ પણ સાંભળીજી નહી હો-શે. એ છોકરો જેવારે હોમલો કરે છે તેવારે જેહુંનતા દરીઆવની મી-સાલ જોરામાં આવેછે અને જેમ કોઈ આદમી જીઆફતમાં ખેસીને શરાપની જમ પી જોકમાં આવી ખુશી થાય તે મીસાલ એ જોહાન-પપ્પશ લડાઈની વખતે ખુશીમાં આવેછે. તે નોજવાન જોવામાં ખુપ-સુરતીમાં પાકજનદ પાદશાહા શીઆવપ્પસની મીસાલનો છે. તે જોરમાં તથા હોનરમાં તો તેહેમતન રૂસતમ તથા સામેસવાર કરતાંબી પર-તર છે. દેલેર ફરામરજે, હીદુસતાનમાં પોતાની મરદીએ કરી જાદુ-ગર લોકોને ટાલેઆ, તથા હેરાસ જેવા ભારી દેવને જીવતો પકડીને પાં-ધેઓ, જે નાપાક દેવને સાત માંથાં, ચઢેદ હાથ, ચઢેદ પગ, ચઢેદ આંખ હની, જોરમાં તો તે એકશો હાથીની પરોપર હતા. એવા ભારી દેવને હીદુસતાનમાંથી પકડી પાંધી ઈરાન જમીન લેઈ ગયો. એવો દેલેર ફરામરજ તો એ જોહાનપપ્પશની લડાઈમાં કસા હેસાપમાં નથી. અરજો તથા તમુર પેહેલવાનો તેની દેહેશતથી ના-હાસે છે.” એવા તારીફના સખુત સાંભળીને આક હુયસીએ ગોસામાં આવીને પેલા શાપ્પસને કસો જવાપ દીધો નહી, ને શેતાપ પોતાનો ઘોડો મંગાવી સવાર થઈને જેહેરી સાપની મીસાલ કીનાથી તે લડાઈ-ગાહાનો તરફ દોડતો ગયો.

તાંહાં તેણે ફરસતુને ખુહારી ભરેલો દીઠો. તેના મોહોડાનો રંગ ઉડી ગયલો ને દેલ શેકસતે થાયલું, તથા આંખ જરૂરી ભરેલી કરીને ઉભેલો હતો. તેનું તન તપ ભરેલું તથા નેતનાં જાહાડની મીસાલે ધુ-જતો હતો. જેવારે આક પાદશાહે તેને એ રવેશ દીઠો તેવારે તેનુંબી મોહો જરદ થઈ ગયું. તેણે પોતાના દેલમા અદેશો કીધો કે, ‘એ લડાઈમાં કામ વધી પડીજી ખરૂં.’ પછે ઘોડાને એડ મારીને સપેહેસા-

હાર જેહાનપ્પખશની નજદીક ગયો. એવામાં એકએક સરફરાજ તર-
માહ પોતાનો ઘોડો દપટાવતો આવી પોહ્યાંચ્યો. નાપાક આક તેની
તરફ મોહો કરીને કેહેવા લાગો કે, “અય નાપાક ખસલતના જુઠા મ-
રદ, તેં અવલ મકરથી મારી નજદીક આવી ફરેપથી પોતાની સાથે
મારું લશકર લઈ જઈને દગાથી તેનો ધાન કાઢાડી નખાવેઓ. પણ
તું કસી વાતે તારા જીવથી ડરતો નથી જે એવું જુઠું તરકટ કરીને તેં
નાહક તારા જીવને પત્તામાં નાંખીજી છે. ફરસતુ જેવા મારા ના-
મીઆ પેહેલવાનને આગલ રહીને તેં જીવથી મરાવેઓ.” એટલું
કહીને ગોસામાં આવી એક નેજો તેનાં સર ઉપર જોરથી મારેઓ.
તે નેજના જરખે કરી તરમાહનાં સર ઉપરની ટોપ આકમાં પડી ને
તે નેજનું નોક તેનાં સર ઉપર તરફ લાગું તેથી તેનું સર જખમી થ-
યું. જેવારે ઇરાની લશકરે આકનું કામ એવું દીઠું તેવારે સરવ કોઈ
તેની તરફ લડાઈને વાસતે ફરી ગયા ને તેને ઘેરી લઈ તલવાર તથા ખ-
જર ઉઠાવીને લડાઈ કરવા લાગા. જેવારે આક પાદશાહે એ રવેશ ઇ-
રાની લશકરને પોતાની આસપાસ ફરી વલેલું દીઠું તેવારે તેમાં જે કોઈ
દેવ લોકો હતા તેઓની ઉપર જોસથી હોમસો કરો ગયો અને પોતાનો
નેજો ઉઠાવી લડાઈ કરવા લાગો. પછે મોહડાંમાંથી ઘણીએક ગાલ દેધને
તેણે કહીજી કે, “તમો દેવ લોકો થઈને એ ઇરાનીની મદદ શા વાસતે
કરો છો. ”

હેકાયત લખી છે કે, પકડાયો ગયો આક પાદશાહા દેલેર
જેહાનપ્પખશના હાથ ઉપર અને ગોફતેગો
કીધો આક સાથે તે નામદારે.

એ રવેશ કહીને અવલ તેમાં ફરગાર નામનો જે દેવ હતો તે ઉ-
પર જોસથી દોડી જઈ તલવારનો એક જખમ એવો તો મારીઓ કે,
તેનું સર દડીની મીસાલ તેનાં તન ઉપરથી ઊઠારી નાખીજી. પછે કોપ
નામના દેવને પોતાનો નેજો ઉઠાવી સીનામાં મારેઓ જથી તેનો સીનો

ફાટી ગયો તેથી તે દેવભી ખાકમાં પડેઓ. એમ કરતાં તે દેવોનો સરદાર જે અફરીત દેવ તે ઊપર દોડેઓ ને ગોરજે કરી તે દેવનું એક સીંગડું ભાંજ નાંખીજી, તેટલાંજ અફરીત દેવે પોતાની ચુંગાલ મારીને તે આકનો હાથ પકડીને જોરથી એક આંચકો મારેઓ તેથી તે આક પાદશાહા ઘોડાના જીન ઊપરથી ખાકમાં પડેઓ. જેવારે જેહાનપંખશે દુરથી એ રવેશની લડાઈદીઠી તેવારે શેતાપ્પ આજર ગોરાસપની મીસાલ ઘોડો દપટાવતો આવી પોહ્યાંચયો. તેણે એક હોમલો કરીને તેજ તલવાર ઊઠાવી તેને કહીજી કે, “એ સીહા મોહોડાંના હુપ્પસી, હવે તું એક જરા સપ્પર કર કે, એ લડાઈનાં મેદાનમાં મરદ લોકોના હોનર તું જોય ; તેવારેજ તુંભો જાણશે કે મેદાનમાં લડાઈ કરવી તે એ મીસાલની દેખું.” એ રવેશનો આવાજ જેહાનપંખશનો આક પાદશાહે સાંભલેઓ, તેવારે શેતાપ્પ અફરીત દેવની લડાઈ પડતી મેલીને પાંઠી પેઆદો જેહાનપંખશની તરફ દોડતો ગયો અને એક ખેંદગી તીર જેહાનપંખશના ઘોડા ઊપર મારેઓ, પણ જેહાનપંખશના ઘોડા ઉપર લોહાની પાખર નાખેલી હતી તેથી તેને કસો અલજનમ પોહ્યાંચેઓ નહી. એવામાં આકનાં લશકરમાંથી શેતાપ્પ એક પીજો ઘોડો તેજથી દોડાવતા લાવીને આકની નજદીક હાજર કીધો, તેથી આક શેતાપ્પ શેરની મીસાલ તે ઘોડા ઉપર સવાર થઇ ગાબરા શેરની મીસાલ જેહાનપંખશની તરફ દોડતો આવેઓ, અને તલવાર ઊઠાવી એક પોકાર મારીને કહીજી કે, “અય સગજીને તોખમના છોકરા, મગર તેં કીનાનાં મેદાનમાં કોઈ જપ્પરદસત પેહેલવાનતા હાથથી તમાચા ખાધા નથી તેથી તું ધણોએક મગરૂર થયો છે, અને કોઇને ખાતેરમાં લાવતો નથી; પણ હવે તું મારી ચુંગાલમાંથી કીહાં જવાનો છે. તેં પોતાને પગે ચાલી આવીને પોતાના જીનને પલામાં નાખેઓછે. હવે એ સખ. ત પલામાંથી તારો છુટકો નથી થવાનો. તેં તરાકુરા હુપ્પસીને તથા તેનાં લશકરને દીઠું નથી, અગર તું તેનો દપ્પદળો જોય તો સરવ ચીજ ભુલી જાય, તે કરતા તુંને એવી શુંકમખખતી લાગી કે, ઈરાનનાં અનજીનમાંથી ઊઠીને એકાએક એ તરફ કેહેકામ દેવની સાથે લડવા આવેઓ છે. એ મગરેજ જમીનની સહા સખત તથા એવી ડરામણી

છે કે, એ રાહામાં એકાએક હવા ઉપરથી સીમોરગ જાનવરથીબી ઉડી રાકાતું નથી. અગર તું પોતે લોહાના પાહાડની મીસાલનો સખત હશે તો પણ એ ડરામણી રાહાની દેહેશતથી ખીહીશે. એ દર ભરેલી રાહું સેદેઅલીપાની રાહા તરફ ફક્ત સામેસવાર ગયો હતો તે સેવાય આજ લગી કોઈ ખીજો શખસ ગયો નથી. વાસંતે અય નાદાન છોકરા, તુંને તારા પોતાના જીવની કદર નથી આવતી; કારણ તું મજલે-સમાંથી ઊઠીને એકાએક એ સખત રાહામાં આવેઓ છે; પણ જોવામાં એવું આવે છે કે, તું પોતાની જવાનીના સપ્પથી મગર છે તેથી એ તરફ ચાલેઓ આવેઓ છે. વાર તું તો પોતાની નાદાનીથી હઠ કરીને એ તરફ આવેઓ; પણ એ કમપ્પત સરાયજીની એવો બુઢો થઈને કેમ ઘેલો પ્પનીઓ છે કે, તેણેબી તુંને મના કીધી નહી ને પોતેબી તારી સાથે આવેઓ છે; પણ હવે તો તમે એ જગો પ્પલાના ફાદામાં પડેઓ છેઓ, તેથી તમેએ તમારા જીવની ઊમેદથી હાથ ઊઠાવવો જોઈશે.” એટલું કહી તલવાર ઊઠાવીને જેહાનપપ્પશ તરફ દોડેઓ; તેવારે જેહાનપ્પશેબી હીંદી તલવાર ખેંચી. એમ કરતાં તેઓ ખેહુ સેરદારો લડવા લાગા. જેવારે જેહાનપ્પશે તે આકની લડાઈ જપ્પરદસત દીઠી તેવારે પોતાના દેલ સાથે કેહેવા લાગા કે, “એ આક તો એક હેરેમનની મીસાલનો દેખું.” એ રવેશ પોતાના દેલ સાથે અંદેશો કરતો પણ નામને તથા શરમને વાસંતે નરે શેરની મીસાલ તે સાથે લડતો હતો. તીહાં પાજે સવારેએ હીંદી જોપાનમાં જેહાનપ્પશને કહીજી કે, “અય નામદાર પેહેલવાન, તું તો જાણતો નથી; પણ એ આક હપ્પસી તો એક સીહા પ્પલાની મીસાલનો છે, વાસંતે હમણાં એની લડાઈથી તું થોડો વખત દુર જા.” પછે તે નામદાર પેહેલવાન પાસે પોતાના નેઆગાન રૂસતમની કમંદ હતો તે કમંદ ખોલીને મહશત હાથીની મીસાલના આક ઉપર નાખી તેની તેની ગરદન પંધમાં આવી. તેજ વખત જેહાનપ્પશે આંચકો મારોને તે હપ્પસીના પાદશાહને ઘોડા ઉપરથી જમીન ઉપર નાખીઓ. પછે જેહાનપ્પશ ઘોડા ઉપરથી ઉતરીને તેના સીના ઉપર ચોતાનો મીસાલ ખેઠો ને ખંજર પકડીને આહીજી કે, તે આક પાદશાહનાં તનથી સર કાપી લે.

એવામાં હલપ્પનો પાદશાહ આક પોકાર મારીને જરજર રડવા લાગો. તેવારે જોહાનન્યપ્પશે તેને પુછીજી કે, “તું એવડો જરો શા વાસતે કરેછે ? અગર તેં મારી ચુંગાલ શેરની મીસાલની જપ્પરદસત દીઠી તેથી દરદ ભરેલો થઇને રડેછે યા તારા દેલમાં કાંઈ પીજો ગમ છે ? ” તેવારે આકે જોહાનન્યપ્પશને કહીજી કે, “અય પેહેલવાન એક ઓરત પુતલીની મીસાલની છે તેના ગમથી હું નાતવાન થાયો છું. તે નાજ તથા નખરાં ભરેલી માશુક પરીની મીસાલની છે. તેણે મને દેલ થી ખેંજર કીધો છે. ” તેવારે જોહાનન્યપ્પશે તેને પુછીજી કે, “તે એવી ખુપ્પસુરત કોણની ખેટી છે; તે પરીનું વતન કાંહાં છે અને તે નાજ ભરેલીનું નામ શું છે તે સરવ મને કેહે, અને જે કાંઈ તારો મો-રાદ હોય તેભી મને કેહે કે, તે સરવ તારૂં કામ હું પ્પજવશ. ” તેવારે આકે પાદશાહે કહીજી કે, “સામે શેહેરનો પાદસાહ સામે નામનો છે. તેની એક ખેટી છે જે આક્રતાપ્પને મોહોડાની પરીનું નામ પરીજદ કરી કેહેવાય છે. તે પરીનીજ જાણેલી છે. તે નાજુક કમરની ઓરત કદ-માં સીધા સરવની મીસાલની છે; તેના રોપ્પસારા ગુલાપનાં ફુલની મીસાલના છે, તેનાં તનમાંથી ચમેલીનાં ફુલની મીસાલ હમેશે ખુશખો નીકલે છે. તે મેહેપ્પુપને તરાકુશ હપ્પસીએ સામ શેહેરમાંથી ચોરી લેઈ જઈને તરપ્પલુશ શેહેરમાં રાખી છે; પણ તે પાક દામાનની પરી-જદ હજી સુધી તે નાપાક હપ્પસી સાથે એક પીછના ઊપર સુતી નથી ને હરેકે પાહાનાથી તેને ફરેપ દેઈને આજ લગી તે હપ્પસીથી પોતે પાક દામાન રહીછે. વાસતે અગરજો એ લડાઈમાં હું મારીઓ જાજોતો તે આક્રતાપ્પની મીસાલના રોશન ચેહેરાની નાજુક પુતલી તે નાપાક તરા-કુસના હાથમાં રહી જશે ને પાક ચેહેરેની માશુક ઊપર સપ્પતી રેહેશે, તેના ગમથી હું જરજર રડું છું, પાકી મને મારા જીવનો કસો અંદે-શો નથી; વાસતે એ નામદારી ભરેલા પેહેલવાન, અગર જો તું મને જીવતો મેલી તે મારી માશુકને તરાકુસ હપ્પસીના તરપ્પલુસ શેહેરમાં-થી છોડવી લાવેતો હું પોતાના જીવથી તારો ગોલામ થઈ રહું.”

હુકાયત લખીછે કે, કોલકરાર કીધો આક પાદશાહ
જેહાનખખરા સાથે તથા મારીઆ ગયો
ફરસતુ તે નામદારના હાથ ઊપર.

એવા સખુન આકની જોખાનથી સાંભલાને જેહાનખખરો હસીને તેને કહાજી કે, “તે પરીની મીસાલની ઓરતને લાવી તારે હવાલે કરું ને તરાકુસ સાથે લડાઈ કરવી પડે તો લડું; પણ તે ઓરતને હાથમાંથી જવા દેજી નહી. તારે વાસતે એ મેહેનત કરું ને તરાકુસનું સર તનથી કાપું ને તારી મોરાદ મોઆફ્રેક કામ રાસપાદ લાજી; પણ તું એ વખત મારો દોસત થઈને એવી હોરેમંદીની રાહા ઉપર નહી ચાલેતો એ વખત તુને જીવથી સલામત મેલી તારા દેલની મોરાદ મોઆફ્રેક તારૂ કામ કરી આપું, તથા જેહાનમાં તું ને ખુજારગી આપીને શરફરાજ કરું કે, તું પોતાની મેહેબુબની સાથે પેસીને આસાએસથી જોક કરે.” તેવારે આક પાદશાહે ખુશી થઈને તેની વાતને કબુલ કીધી, ને એ રોશન રોજ ને લાજવરદી રાતના પેદા કરનાર પાક યજદાંના સોગંદ લોધા; ને કહીજી કે, “તલવારના મારનારા મરદ લોકોના જોરને હોનરના કસમ, તથા તાજના રાખનારા પાદશાહોના નામ ને શરમના કસમ, ખુબસુરત ઓરતોના નાજ ને નખરાંના કસમથી હું તુને કહું છું કે, એ નામદાર પેહેલવાન, અગરજો તું એટલું માફ કામ કરી આપેતો હું તારા ગોલામની મીસાલે તારી ખેદમતમાં ઊભો રહું. એ દુનીઆમાં તારો મરજી સીવાય કાઈ ખીજુ કામ કરૂ નહી.” જેવારે તે આક પાદશાહે એ રવેશ સોગંદ ખાઈને કોલકરાર કીધો, તેવારે જેહાનખખરો તેનો ગુનાહા માફ કીધો ને તેના સીના ઊપરથી ઉઠીઓ ને પાછો પોતાના અપ્પલખ ઘોડા ઊપર સવાર થાયો. આ વેલા હલખનું તમામ લશકર સીકસતમાં આવીજી હતું, ને જે કોઈ નામીઆ સવારો હતા તે મારેઆ ગયા હતા, તથા ફરસતુ નામનો સપેહેસાલાર તે લશકરમાંથી પાહાર નીકલીને હલખ શોહરની તરફ નાહસતો હતો. એવામાં એકાએક રાહના દરમેઆનમાં તેને સમે ઓરત મલી જેણે તેનો રસતો બંધ કરીને પુછીજી કે, “એ નાપાક તું તે લડાઈના મેદાનમાંથી જાબુલીઓની તલવારથી છુટીને એ રવેશ

કાંહાં નાહાઠો જાયછે ? અમે લોકોની એ રસમ નથી કે હાથમાંથી શેકારને જવા દઈએ. વાસતે એ લડાઈની દરમેઆનમાંથી હું તને કેમ જવા દેજી.” ? તેવારે ફરસતુએ તેને કહીજી કે, “એ નાજ ભરેલી રૂ પાને પદનની તું મારે પાસે એ જગો શું માગેછે, તેં મારો રસતો શા વાસતે પાંધેઓ છે ? અમારો પાદશાહ આક નામનો હતો તેતો જાણુ-લી જેહાનખખશના હાથમા કેદ પકડાયોછે, તેથી હું હલખ શેહેરની ત-રફ નાહાઠો જાઈછું, કારણ કે હવે તો હમે હલખી લોકોનો દાહાડો પારગસતે થયો. વાસતે તું એ રાહામાંથી દુર રહે, અગર નહી તો હું આજેજ આવેઓછું તેથી તારા તનને કાંઈ આજર પોહોઆડશ. હું એ જગો નાહાઠો નાહાઠો આવેઓછું કે મારો જાન સલામત રાખું ને હલખ શેહેરમાં જઈ ભરાજી. હું ધાભરો પડેલોછું વાસતે મારા હાથથી તારા તનને આજર પોહોઆશે ને તું પછવાડે પસેમાન થશે.” તેવારે સમેએ તેને કહીજી કે, “ એ દીવાના મરદ તું એવું બેહુદુ ના બોલ, ને એ જગો મારી ચુંગાલથી તું પોતાની ખલાસી ના જાણુ.” એટલું કહી તેજ તલવાર ખેંચીને જંગી ફરસતુની નજદીક જઈ પોહોઆ. એવામાં ફરસતુએ તે સમે આરતની કમર ઉપર એક નેજો મારેઓ કે તેને છત ઊપરથી ખાકમાં નાખે; પણ તે સમે આરત ઘોડાની પીઠ ઊપર જરા હાલીબી નહી. એમ કરતાં સાચત એક તે બેહુએ લડાઈ કી-ધી એવામાં હલખનાં લશકરના લોકો જે કોઈ ઇરાનીઓથી સેકસત ખાઈ નાહાઠા જતા હતા તે સરવ કોઈ તે જગો ફરસતુની નજદીક એકઠા થયા, તમામ લોકોએ સમે ઉપર હોમલો કીધો, કે તે દેલાવર આરત-ને પકડી લે.

જેવારે સમેએ એવું દીધું તેવારે હોશીઆરીથી તલવાર ઉઠાવીને બેદહેશત તે લશકર ઉપર જઈ પડી. એમ કરતાં ડાબી તથા જમણી તરફથી ઘણાએક લોકોને મારીઆ, ને જે કોઈ છ-વતા રહ્યા તેઓનો રસતો ઘેરીઓ. પછે ગોસાથી તલવાર ઊઠા-વીને ફરસતુની તરફ ઘોડો દપટાવતી ગઈ ને તેની કમર ઉપર એક જખમ એવોતો મારેઓ કે તેનું અરધું તન ખાકમાં પડીજી ને અરધું તન ઘોડાની પીઠ ઉપરજ રહીજી. પછે તેનાં લશકર ઊપર હો

મલો કરીને તેમાંથી ઘણાએક સવારોને જીવથી મારીઆ. તે મરદાન ગી જોઈને હલખનાં લશકરના લોકો તેની નજદીકથી નાહાસી ગયા. પેલી તરફ જ્ઞાનપ્રપ્તિ લડાઈથી પાછો ફરી કીનો તથા લડાઈ કોટા કીધી. જેવારે હલખનાં લશકરની ગણતરી કીધી તેવારે જણાયું કે, ત્રીસ હજાર લશકર મારીજી ગયું, અને જખમી થયલાઓનો તો કસો શુમાર હતોજ નહી. પછે જે કોઈએ માફ માગી તે લોકોનો ગુનાહ માફ કીધો. નામદાર જ્ઞાનપ્રપ્તિ પોતાનાં મુકામપર આવી તખ્ત ઉપર બેઠો ને જે કોઈ પંદીવાન હતા તેઓની તકસીર માફ કરીને રજા આપી, ને પોતે સરકારજ થાયો તથા હલખની પાદશાહી પાછી આકનેજ પ્રપ્તી. તે આકને બદરાહા ઉપરથી પાકદાદારની રાહા ઉપર લાવેઓ અને તે સાથે અપલાસથી દોસતી કીધી. આકના ભાઈને લશકરનો સપેહેસાલાર કીધો તેથી તે બેહુ ભાઈ ખુશી થતા પોતાના શેહેરમાં ગયાને પોતાનાં તખ્ત ઉપર બેઠા પછે જ્ઞાનપ્રપ્તિ તે જગોથી કુચ્ચ કરી લશકર સાથે તરખલુસ શેહેરની તરફ ચાલેઓ. તેનાં લશકરની હરોલ હલખનો આક પાદશાહ હતો તથા પછવાડે અરખસતાનનો પાદશાહ તરમાહા બધખુનગાહ સાથે ચાલતો હતો.

હેકાયત લખીછે કે, લશકર સમારીઝીં તોગાનશાહુ તથા મેદાનમાં આવીઓ જ્ઞાનસોજ અને પોતાનો હુમનખરદ તલખ કીધો.

એ નામાનો ખતાવનાર સાયર મોસકની મીસાલની સીહાઈએ ક-રી કપુરની મીસાલનાં સફ્રેદ કાગજ ઉપર એમ કરી લખેછે કે, પેલી તરફ ફતેહમંદી ભરેલા બરજોએ દુશમનની લડાઈને વાસતે લશકર તઈ-આર કીધું ને પોતે ગુલગુને ઘોડા ઉપર સવાર થઈ મેદાનમાં આવેઓ. તેના કામથી લડાએક જ્ઞાનસોજ વાકેફ થાયો. તેજ વખત શેતાખ તોગાનશાહાનો નજદીક ગયો અને કહીજી કે, “એક લડાઈ આજ શે-જે હું મેદાનમાં જઈને એ બરજો સાથે એવો કફું કે, જ્ઞાનમાં મારી

૯૪ જ્ઞાનસોજ અને પાનજ વચ્ચે લડાઈની તક આરો. [પરજો નામું-

મરદાનગીનો આવજો થઈ રહે. હું એ પરજોને મારા હાનરે કરી ઘોડા ઊપરથી નીચે ખાકમાં નાખીને એની બેહુ બાજુ પાંધીને ખેંચતો તારી નજદીક લાજી; તેવાર પછે કેવ્વાનશાહને તથા અફરાસીઆપને પાંધુ, ને એ તમામ પાંધીવાનોને લશકર સાથે મોકલીને સકશીનના કીલામાં બંધ કરાજી. તેવાર પછે ઇસનની તરફ જઈને અકલ બરેલા પાદશાહના પાદશાહ કેબેસરોને તખ્ત ઊપરથી ઉઠાડું. એ રવેશ તમામ જ્ઞાનને મારા તાબામાં લાવી તારી મોરદ રવા કરું.” તેવારે તો ગાનશાહે તેને કહીજી કે, “અય નોજવાન, તું જાણતો નથી; પણ પરજો તો લડાઈને વખત અજબ એક તરેહનો પેહેલવાન મરદ છે; જ્ઞાનના દરમેઆનમાં એની પરાપરીનો કોઈ મરદ નથી. એ પરજોએ કીનાને વખત તેહેમતન રૂસતમનો બાજુ પોતાના બારી ગોરજે કરી તોડી નાખી હતી. વાસતે તું પોતાના જોર તથા જવાની ઊપર નચીતમાં રહેતો કારણ કે એ જમાનો એકેસાન ચાલતો નથી; તો તું પોતાની કવી બાજુ ઉપર મગરૂરી કરીને સરવ કોઈને એકેસાન માનણ. એ પરજો તો જલેજરના ખાનદાનમાં એક બારી મગરમછછે; અને એ નો બેટો કરીમાનછે તે ગોચા એક અજદાહાછે ને તમુર છે તે લડાઈને વખત એકે અપરેખલા છે યા બલાનું વાદલ છે.” એવા સખુન સાંભલીને જ્ઞાનસોજે હસીને તોગાનશાહને કહીજી કે, એ પરજોને તથા તથા એના બેટાને હાથ પાંધીને બેચારા આદમીની મીસાલ ખાખ્ખારીથી ખેંચતો તારી નજદીક લાવશ, તેથી તારું સર આસમાન સાથે લાગશે. એટલું કહી લડાઈનું બખતર પેહેરીને જરી પટકાની કમર પાંધી. પછે મહશત શેરની મીસાલ સફેદ હાથી ઉપર સવાર થયા. ને જેમ દરીઆવમાં જોસથી મગરમછ દોડે તે મીસાલ હાથીને મેદાનમાં રેલવેઓ. તેને જોઈને કેવ્વાનશાહેબી પોતાનાં લશકર સાથે તઈઆરી કોધી ને સરવ કોઈ ઘોડા ઉપર સવાર થયા. તેવારે દેલેર અફરાસીઆબેબી પોતાનાં લશકર સાથે કમર પાંધી. એમ કરતાં તે ચારો લશકર તઈઆર થઈ કીનાથી મોહો ઊપર કફ લાવીને મેદાનમાં સફ ખેંચો ઊભાં, અને કેવ્વાનશાહનાં લશકરની જમણી બાજુ દેલેર અરસેવન તથા ડાહાબી બાજુ લડાઈ કરાખાં મસલ પકડી ઊભા. નગારાંના આવજો આસમાનના

કાનના પરદા ફાડી નાખીઆ. તેવારે તુરાનના પાદશાહે પોતાનાં લશકરની સફ સમારીને જમણી તરફ પીશન વજર તથા ડહાબી પ્યાબુ લોહાક ઊભા, ને પાદશાહા અફરાસીઆપ કલપ્યગાહામાં પોતે ઊભો. તેવારે શેરમરદ પ્યરજોએ એક તરફ પોતાનાં લશકરની સફ લોહાના પાહાડની મીસાલ ખેંચી તેની જમણી તરફ નામનો ઊઠાવનાર કરીમાન તથા ડહાબી તરફ દેલાવર ફરોખજદ ઊભો. લશકરની કલપ્યગાહામાં શેરની વજનનો કરનાર પ્યરજો પોતે દપ્પદપ્યાથી ઊભો ને લશકરની સફને હરેલ નોજરશાહાનો ફીરેજ, ખેહેજદ તથા એરદવાન એ તમામ પેહેલવાનો જરી કોલાહ સાથે મેદાનમાં નીકલી ઊભા.

એવામાં જેહાનસોજ મહશત પાહાડની મીસાલ હાથી ચલાવતો મેદાનમાં આવેઓ તેના હાથીના પાંઠીએ કરી જમીનમાં ખાડા પડતા હતા. એવા મહશત હાથી ઊપર લોહાની પાખર નાખેલી ને તે ઊપર જેહાનસોજ ચીતાની મીસાલ સવાર થયેલો હતો અને પોતાની ખાંધ ઉપર એક ભારી ગોરજ પાહાડના તુકડાની મીસાલનો પકડેલો હતો. તનમાં પાદશાહી લાયકના જડાવનું પપ્પતર પેહેરેલું હતું તથા સર ઉપર જરી કોલાહા પેહેડી તેમાં હોમા જનવરના પડ ખોસેલાં હતાં. તેથી તું કેહે ગોચા જલેજરનો પાપ સામેસવાર પોતે છવતો થઈને હાથી ઉપર સવારી કરી તે મેદાનમાં આવેઓ હતો. એ રવેશ દપ્પદપ્યાથી મેદાનમાં આવી તમામ પેહેલવાનો ઉપર એક પોકાર મારીને કહીજી કે, “એ તમામ લશકરના સેરદારો, તમારાં લશકરમાંના પેહેલવાનો કેહેવા-એકછે? તેઓને હોકમ કરે કે મેદાનમાં આવોને શાયત એક મારી સાથ જોર તથા હોનર અજમાવે. અગર એ જગો તેહેમતન રૂસતમ યા ફરામ રજ યા પ્યરજો એ પેહેલવાનો હાજર હોય તો તેઓ આવે. યા જલેજર નો પાપ સામેસવાર તથા નામદાર નરીમાન યા તમામ પેહેલવાનોમાં શર ફરાજ પામેલો રોશન રવાનનો સોરાપ એ મેદાનમાં આવે તોભી હું ડરતો નથી. યા અગરેપ્ જમીનથી જેહાનપપ્પશ યા તમુર તથા કરીમાન તથા કેરશાસપશાની એ તમામ પેહેલવાનોમાંથી જેને પસંદ આવે તે એ મેદાનમાં આવીને જેહનસોજની લડાઈનો તમાસો જોય કે એ નવો પેહેલવાન સી રવેશ લડાઈ કરેછે.” જેવારે પ્યરજોએ એવા સખુન સાં-

બલીઆ તેવાર ધણુએકે ગોસામાં આવી કેહેવા લાગો કે, ‘નાદાન ઊંધા બપતનો છોકરો કોઈ દીવાનોછે.’ એટલું બોલી પછે પરજોએ પોતાના બેટા કરીમાનને કહીઊં કે, “આજ રોજે હું લડાઈમાં જાઉં છું કે, એ જેહાનસોજના હાથ પાંધોને ધરિત જમીનના નામદાર આજદ, ગસતેમ, ગજદેહેમ, બીજન તથા ગેવ એ તમામ પેહેલવાનોને તોગાનશાહે બંદીખાનામાં રાખેલાછે તેને છોડવી લાગે.”

હુકાયત લખીછે કે, મેદાનમાં આવી લડાઈ કીધી દેલાવર પરજોએ શરની યુગાલના જેહાનસોજ સાથે.

એટલું કહી નામદાર પરજોએ, પોતાના ગુલગુને દેવજદ ઘોડા ઉપર સવાર થઈ મહસત હાથીની મીસાત ઘોડાને મેદાનમાં જોડોકીએ, ને જેહાનસોજ ઉપર એક પોકાર મારીને કહીઊં કે, “એ છોકરા, તું કેટલોએકવાર થયો એ મેદાનમાં ઉભો રહીને જુઠી ગપ શા વાસતે મારેછે ? એવી બેહુદી વાત મા કર; તેં લડાયક પેહેલવાનોની લડાઈ દી ઠી નથી, પણ મેં તો તું જેવા હજારો પેહેલવાનોને મેદાનમાં અજમાવી મેલેઆછે કે, જેઓ એવી તારી મીસાલેજ બેહુદી વાતનું કમર કરતા હતા. તે નાદાનોને મેં કમંદના પેચે કરી જરી જન ઉપરથી સોહા ખાકમાં નાખેઆ છે. તે કરતાં તું જેવા ધણુએક છોકરાઓનાં સર મેં મારી તલવારે કરી ખાકમાં નાખેઆછે, ને તે લોકોએ તારી મીસાલ નાદાનીથી બોલીને પોતાના જવાન જીવને પરદાદ કીધાછે. તેં આજ લગી મેદાનમાં કોઈ એવો સવાર દીઠો નથી કે, તેના હાથથી તારા કાન ચીમતાએ અને તું ને નસીએત મલે, પણ હવડાં જો કે તારા કાન શી રવેશ ચીમતુંછું કે, બોતાનું લશકર તમામ તારા ઉપરરડે ને તોગાનશાહ તારી મહાતમમાં બેશે. અગર તું ને એ વાતની ખબર નહી હોય તો તારા બોતાઈ લોકોને મુછી જો કે એ સૌરાખના બેટા પરજોની લડાઈ શી રવેશની છે ? કાંયકે એ બોતાના લોકોએ મારા હાથથી ખતા ખા-

ધેલી છે; પણ તેં મારી દેલેરીની દાસતાન સાબલી નથી ને કોઈએ તુંને કહીજીં પણ નથી. મારી લડાઈનાં મેદાનમાં એકાએક મગરમછ-નેબો જીલું રહેવાની તાબેશ રહેતી નથી. તું મને મારા પાપનું નામ શું પુછેછે ? મારા પાપ દાદાના નામ તો તમામ જેહાનમાં આક્રિયાની મીસાલ રેશન છે; પણ તું ખોતા રોહરનો રહેનાર છે તેથી તુ કેહે કે તારી ઓલાદ કોણથી છે ? અને તું એ રવેશ જાણી જોઈને ખતા ખાવા કેમ આવેઓ છે ? તુંને એ તોગાનશાહ સાથે ધંધારી શા વાસતે થઈ છે, તથા તારો પાપ કોણ છે તે સરવ મને કેહે.” તેવારે જેહાનસોજ તેને કહીજીં કે, “મારું નામ તો લડાયક બીતો કરી કેહેછે. મારા પાપનું નામ તો મગરમછ કરી કેહેવાયછે. તે કરતાં તું દાના છે તો ખોતાના દેલ સાથે અંદેશો કરીને જો કે કોણને પેતે હું નર અજદાહાની મીસાલનો બેઠો પેદા થયો છું. મારી નજદીક તો બપ્પર તથા સીહને બી ઊભા રહેવાની તાબેસ રહેતી નથી. એ રવેશ મારા જેવા એક છોકરા ઉપર નેગાહા કરીને તે ઉપરથી તું મારા પાપની નીશાન જોઈ લે. તે કરતાં તેં આગલા દાનાવ મોખેદ લોકોથી સાબલીજીં નથી કે, જે છોકરો ખોતાના પાપનું નામ તથા નીશાન નહીં જાણતો હોય તો તે છોકરાનાં કામ તથા જોર તથા હોનર જોઈને તેને પીછાની લે. વાસતે હું તો તુંને મારા પાપ દાદાની નીશાન જાહેર દેખાડું છું કે, એ મેદાનમાં તું મારી મરદાનગી જોઈને મારા પાપદાનને પેહેલવાની બુનીઆદનું કરી જાણ. અગર તું સામેસવારને તોખમનો રોરમરદ પેહેલવાન છે તો અવલ એ છટી ઊમરના જેહાનસોજ સાથે લડીને જો કે, એ જેહાનસોજ શી રવેશનો પોતા તથા જોર રાખે છે. વાસતે હવે તું એ મેદાનમાં ભટાઈ થોડી કર, ને લડાઈની બાબત ખોલ કે, તુંબી લડાયક પેહેલવાનની દેલેરી જોય. તેવાર પછે મેદાનના દરમિયાનમાં તું એ રવેશ બોલે નહી. ”

એટલું કહી જેહાનસોજે ખોતાનો ગોરજ ઊઠાવેઓ કે પ્યરજોને ખોતાનો જોર દેખાડે. તેણે કસદ કરી પ્યરજો ઉપર હાથી રેલવેઓ. તેનાં પાંજીની ગરદે આસમાન સીધા થાયો. પછે જેહાનસોજે એક પોકાર મારીને પ્યરજોનાં સર ઉપર એક ગોરજ મારેઓ, તેના જરબનો આવાજ

તમામ લશકરે સાંભલેઓ ને આસમાનભી તેના ધકાથી લરજેઓ. જેવારે પ્યરજોએ તે શેરનરની પ્યાનુનો એવો જોર દીઠો તેવારે પોતાનાં દેલ સાથે કેહેવા લાગો કે, મેં જલના રૂશતમ સાથે તથા રૂશમરજ સાથેભી લડાઈ કીધીછે, પણ એ રવેશ ગોરજનો મારનાર કોઈ પેહેલવાનને દીઠોતો નહી, વાસતે એવા નોજવાન પેહેલવાનને લડાઈના મેદાનમાં જીવથી મારવો, તે ઘણું અફસોસકારક છે; વાસતે કાંઈ તદખીરે કરી એને જીવ તો પકડીને પાંધી ધરાનની તરફ લેઈ જાઈ, કે પાક જીવનો પાદશાહ કેખાસરો તથા તેનું તમામ અનજીમન એ નોજવાનને જોય. એવો અંદેશો કરીને પોતાનો ગોરજ ઊઠાવી બે હાથે જેહાનસોજનાં સર ઉપર મારેઓ, તેથી તું કેહે ગોયા જમાનોભી પતંગ આવેઓ, પણ તે ગોરજનો જખમતો દેલેર જેહાનસોજની ખાતરમાંભી નહી હતો, તેથી હસી પડેઓ ને પ્યરજોને કહીઈ કે, “અય લડાઈના કરનાર પેહેલવાન, તું ડમરતો ઘણું કરતો હતો ને તારા ગોરજનો જરખ તો એટલોજ દેખું. તું પોતે પેહેલવાન કેહેવાયછે ને લડાઈનાં મેદાનમાં મરદાનગીતો એવીજ રખતો દેખું તો તારી એવી દેલેરો ઊપર તો જંગલમાં માખ તથા મછરભી મશકેરો કરીને હસશે. હવે મારી પુરી ખાતર નીશાન થઈ કે, તમે ધરાનો લોકોમાં ખાલી ડમર સીવાય બીજું કાંઈ દેખું નહી. એ-તો તમે લોકો તમામ જેહાનમાં જોપ્યાને ખોલીને પેહેલવાન કેહેવાતા દેખું, પાકો મરદીમાં તો એક લોકડીની મીસાલના છઓ.” એટલું કહી બીજી મરતપે તે નોજવાને પોતાનો ભારી ગોરજ ઊઠાવેઓ, તેજ વખત શેર મરદ પ્યરજોએ પોતાનાં સર ઉપર ઢાલ પકડી, પણ જેહાનસોજ બીજી મરતપે લડાઈનો હાથ ઊઠાવેઓ ને જેમકે પામદાદને વખત પાગમાં કુલ ખીલે તે મીસાલ પોતાનું મોહો હસતું કરીને હાથીને જોસથી આગલ ચલાવેઓ, તેથી જમીનભી ધુજવા લાગી. એમ કરતાં જેવારે તેનો હાથ પ્યરજોની નજદીક જઈ પોહાંચ્યો, તેવારે જેહાનસોજ પોતાના હોટ દાંતમાં પકડીને બેહુ હાથે ગોરજ ઊઠાવી પ્યરજોનાં સર ઊપર મારેઓ તેના ધચકારાથી તમામ મેદાન હલી મલી રહી-ઈ. તમામ લશકર આ વેલા હર તરફથી તમારો જોતાં હતાં. એમ કરતા બેહુ દેલાવરે એક એકના સર ઉપર ગોરજ મારવા લાગા. તેના દરંગ

દરંગીનો આવાજ એ કપ્પુદ રંગના આસમાન ઉપર જતો હતો, અને તેના કુંકારા પાહર નીકલતા તે મગરેપના દરીઆવનાં જોસની મીસાલ નીકલતા, ને ખેડુ દેલેરો એક એક એક ઉપર પોકાર મારતા તેની દેહરોતે જમલના શેર તથા પ્યર ગાભરા પડી ગયા હતા.

હુકાયત લખીછે કે, લડાઈ કીધી દેલાવર પ્યરજોએ
જોહાનસોજ સાથે, અને આવયો કરસેવજનો
ખેટો અરસેવન લડાઈનાં મેદાનમાં.

એમ કરતાં પ્યરજોએ પોતાના સર ઉપર સીંહા આદર ખેંચી આને રક્તનો વખત થાયે, તોભી તે ખેડુ દેલેરોની લડાઈ મેદાનમાં આસતી રહી, અને તેઓએ એકી તો સખતીથી એક એકનાં સર ઉપર ગોરજ મારતા હતા કે, તેઓના ગોરજના દસતા કમાનની મીસાલ વાંકા વલી ગયા. પછે ગોરજ મેલીને હાથમાં તીર કમાન પકડી ને નવી લડાઈ શરૂ કીધી. તે લોકો પોતાની કમાન ઉપર તીર ચલડાવીને ચીલો ખેંચતા તેવારે તેઓની આચ્છી કમાનમાંથી સરાસરનો આવાજ નીકલતો. એ રવેશ ડાહ્યાભી તથા જમણી તરફ તેઓએ એક એક ઉપર તીર મારી અજમાવીછે કે, જમાનો કોણ ઉપર પ્યરગરતે થાયછે. તે દેલાવરોમાંથી એકના વનમાં તીર કારી લાગો નહી. એવામાં કરસેવજનો ખેટો પેહલવાન અરસેવન સરથી તે પાછું લગો લોહામાં ગરક થયલો કેઆનશાહાની નજદીક જઈને કેહેવા લાગો કે, “અય નેકખખત પાહરાહા આજ રોજ હું તારી રજા લેજી છું કે, એ લડાઈના મેદાનમાં જઈને મારો જોર અને હોનર તુંને દેખાડું અને સુખીઅત બરેડા મારા પાપ કરસેવજના જીવથી ગરદ કાઢાડી નાખું. કારણ કે એ લોકો ના સીપના પાપ ઉપર તમામ જોહાનતા લોકો લેઆનત ધણી નાખે છે જોધી મને ધણું જખુત લાગે છે, ને મારાથી દાનાવ લોકોની મજલસમાં બેસીને તાનાજનીના સખુનો સંબલાતા નથી. વાસતે એવા પુરા લેઆનતી પાપ બજેર મને આ દુનીઆમાં ચાલશે, માટે એક મરતપે મેદાનમાં જઈ તેના ખેડુ હાથ પાંધું તો એ તમામ લડાઈનો ફ્રેસાદ

ભાગી જાય. એ ચુગલીખોર કરસેવજને હાથ પાંધી ઇરાન જમીન તરફ પાકળતક પદશાહા કેવોસરોની નજદીક મોકલું ને એનું સિઆનત ભરેલું નામ જેહાનમાંથી ગુમ કરાવી નાખું. એ તમામ લડાઈ તથા ફ્રેસાદ સરવ તેનાથીજ છે. બસ એને તો ચીતાની મીસાલ હું મારી ચુંગાલમાં પકડીને ફાડી નાખું કે, તમામ જેહાનમાં મારી તારીફ થાય; કે બધા યુમાનનો કરસેવજ પોતાની બદફ્રેલીથી એકાએક પોતાના બેટા અરસેવનના હાથ ઊપર માર્યો ગયો. અથ પદશાહા, તું જો કે પોતાના બાપને મારવાનો મોટો ગુનાહા છે; પણ પાક યજદાં એ ગુનાહા તો મને માફ કરશે; કાંય કે એ મારો બાપ ચુગલીખોર છે અને એની ચુગલીએ કરી તમામ જેહાન ખરાબીમાં પડી છે ને મોલકે મોલકે લડાઈ તથા કીનો સલગેલો છે તો એવા એક નાપાકને મારીએ તો તમામ જેહાન આસાએસ પામે. વાસતે તું મને રજા આપ કે હું મેદાનમાં જાઉં.” એ રવેશ અરસેવનની જોખાનથી દાનાઈ ભરેલા સખુન સાંભલીને કેઆનશાહે તેને પોતાની ખુશીથી રજા આપી, ને તે ઉપર દોઆ કરી કહીજે કે, “એ લડાઈના મેદાનમાં જેહાનનો પેદા કરનાર પાક યજદાં તારો ચાર થઈને એ લડાઈમાંથી તુને ખુશી થતો રોતાપ્ય અમારી મજલેસમાં ખેરી શરાબની જામ ઊઠાવા મોકલે.” એ રવેશ કેઆનશાહે દોઆ કીધી. તેજ વખત દેલેર અરસેવને આજર ગોસસપની મીસાલ પોતાનો ઘોડો મેદાનમાં દપડાવેલો ને તુરકી લશકરની તરફ જઈ ઊભો. તેણે પોતાનું દેલ કીના ભરેલું કરી અફરાસીઆપનાં લશકર ઉપર જોવા લાગો.

એમ કરતાં જવારે પીરાન વણરે તેને દુરથી દીઠે તેવારે ખેતે મુજામાં હસીને દેલમાં ખુશી થતો પસંગના બેટા અફરાસીઆપની નજદીક જઈ કેહેવા લાગો કે, “આજ રોજ તારો ભતરીજો અરસેવન આપણી સાથે લડવા આવેલો છે વાસતે તારો શું હોકમ છે ? અરસેવનનો ધણો લશ્કરક સવાર છે વાસતે અગર જો એ હોનર ભરેલો પહેલવાન પોતાની તલવાર ઉઘવશે તો આપણા લશકરની ધુલ માહાડી નાખશે. એ સખુન પીરાનની જોખાનથી સાંભલીને અફરાસીઆપે પીરાનને કહીજે કે, “ અથ દાનાવ વણર, તું નરમી તથા શીરીન જોખાનથી એ મેદાન-

માં અરસેવનની નજદીક જા, અને હરેક તદ્દપીરે તથા મકરે કરી એને ફાંધામાં લાવ. અગર નહીં તો એ નામદાર પેહેલવાનથી આપણું કામ ખરાબ થશે. આગલા દાનાવ લોકો કહી ગયાછે કે, કોઈને પોતાનો માહોમાહેમાં બાઈ ભતરીજ સાથે લડાઈ મા હોતી. માહોમાહેની કુશમનીમાં ખરાબી ઘણી હોયછે. અને એ માહોમાહેની લડાઈમાં આપણો પાકો કુશમન પોતાનું કામ મક્ત કાઢાડી જાય છે. પાકા કુશમન કરે તે કરતાં માહોમાહેની કુશમનીથી ખરાબી ઘણી થાયછે. તું જો કે આદમીના તનમાં કીડા પેદા થાયછે તે રાત દન તેનાં તનને આજાર દેઈને આકેળત એક દન તે તનને પાકમાં નાખેછે, તે મીસાલ એ અરસેવનની આપણા ખાનદાનનો આપણાજ લોહીથી પેદા થયલોછે તેથી આપણી ખરાબી કરશે. વાસતે હરેક આરાથી એને આપની દરગાહમાં લાવવો ઓછાએ. તું જોકે નોજવાન ફરોદથી માફ દેલ આજ લગી દ. ૨૬ તથા ગમ ભરેલું રહેછે; કાંચકે તેઓ આપણાજ ખેરાનો હતો. વાસતે અથ દાના વચ્ચે કામનો આગલ અંદેશો દેશવીને શેતાય તેને હાથમાં લાવ.” જેવારે પીરાને એવા દાનાઈના સખુન પાદશાહા અફરાસી આપ્પથી સાંભલેઆ, તેજ વખત શેતાય ઘોડો દપતાવતો મેદાનમાં આવે પોતાના હોટ હસતા કરીને અરસેવનને કેહેવા લાગો કે, “અથ તલવારના ગારનાર તુશન જમીનના શાહાજદા, તું પોતાના યુજરોગ કાકાથી માહો ફેરવીને ખેગાના લોકો સાથે શા વાસતે જઈ મલેઆછે ? એવી તારી દાનાઈ ખીજ લોકો પસંદ કરે નહી; કે તું પોતાના પાપ તથા કાકાથી ફરીને કુશમન લોકોનો તરફથી કીનાની કમર પાંધીને આવેઆછે. ભણું, અગર તુને પાદશાહા અફરાસીઆથી તથા કરસેવજથી તો શરમ નથી આવતી પણ તારા યુજરોગોનાં તાજ તથા તખતથી તો શરમા. એવી ખેઝદથી તું કરેછે કે, તું પોતાના પાપ તથા કાકા ઉપર કીન્દરાખોને મેદાનમાં લરખા આવેઆછે ને આહેછે કે, પાદશાહા અફરાસીઆપનું તાજ તથા તખત છીનવી લે, એ વાત તું સારી નથી કરતો. જાસતે પાદશાહા અફરાસીઆખે મને તુંને ખોલાવાને વાસતે મેકલેઆછે, ને કેહેવાડીજીછે કે, તારો અંજ ખજનો તથા મનસફ સરવ હજુર અનામતછે. મેં કોઈ ખીજને તારી જગો આપી નથી.

એ વાત સાંભળીને શેર મરદ અરસેવન ગોસાથી પીરાન વેસેને કેહેવા લાગો કે, “અય બુઢા અકલમંદ ને જલકાઠ ભરેલા પીરાન, તું એ નેહસ કદમના કરસેવજને પુસે જાણતો નથી કે, એ બુરા કરસેવજના કામથી ધણાએક મોલકની આપ્પાદી વેસન થઈછે. એ નાપાકના કામ અદેખાઇ તથા ચુગલી સીવાય બીજાં કાંઈ નથી. મગર એ નાપેકારનું તન પાક યજ્ઞદાંએ આર ચીજથી પેદા નથી કીધું. તે આર ચીજમાં પાદ, પાક, આપ તથા આતસ છે. એ આર ચીજથી એ પેદા થાયલો નથી મગર એતો હેરેમનના તોખમથી પેદા થાયલોછે. એવાં એના કામ બદી ભરેલાંછે; તે કરતાં અય પીરાન વજર, મને એ ધણું અજબ લાગેછે કે, તું એ નાપાક ચુગલીખારને સારી રવેશથી જાણે છે ને વલી તેની સપારસ લેઈને મને જોલાવા આવેઓ છે. વાસતે એવા કમખખતનું તન તો સીધા ખાકમાં પડેલુંજ બેહેતર છે. જહાનના તમામ બદ લોકોની બદી એકઠી કરીએ ને એ કરસેવજની બદી સાથે તોલીએ તોભી એ કરસેવજની બદી જીઆદે થાય. વાસતે એ દાનાવ વજર તું પાછો ફર, ને અફરાસીઆપની નજદીક જ ને હવે પછે એ વાતની ભાંજગડમાં તું હરગેજ આવતો ના. તાંહાં જઈને મારા બાપ કરસેવજને એ મેદાનમાં મોકલ, કે એક ભેદની વાત છે તે તેમ કાનમાં હું કહું ને જાણે કે તેનો જવાબ તે કરસેવજ એ મેદાનમાં મને શું દીએ છે. એ પીરાન વજર, તું હરેક કોઈ સાથે નેકી કરતો આવેછે તો તમામ આલમના લોકો તુંને એ જમાનામાં નેકખખત કરી કેહેછે, ને તમામ ઇરાની તથા જાબુલી લોકો તારી તારીફના સખુત બોલે છે. અગર એક ગોદરજીઆની ટોલાના લોકો તારી સાથે અદાવત રાખેછે તેનો કસો મોજકો નથી. વાસતે જહાનના દરમેઆનમાં નેકી એવી ચીજ છે કે, નેકીના કરનારની તમામ આલમ ખુબી કરે તો. એ કમખખત મારો બાપ એવો શું હેરેમનનો આસના થઈ બેઠો છે કે, બદી સેવાય કાંઈ બીજું કરતોજ નથી. એ પીરાન, તું તારી બુજેરબી સાથે પાછો જ ને તાંહાં જઈને ખપ્પર કર કે, કરસેવજ એ મેદાનમાં આવે.” જેવારે પીરાન વજરે એવી વાત સાંભલી તેવારે શેતાબ ઘોડો ફેરવાને રેલનાં પાણીની મીસાલ દોડતો અફરાસીઆપની નજદીક આ-

વી કેહવા લાગો કે, “અરસેવન તો ધણો ગોસામાં છે ને ભુખા રોર-
ની મીસાલ પપ્પારે છે, ને પોતાના પાપ કરસેવજને મેદાનમાં ખોલાવે
છે; તેથી એ પાદશાહ અક્રસીઆપ્ય, હું નહીં જાણતો કે એથી શું
મુસીબત ગુજરશે.”

હુકાયત લખીછે કે, ગયો કરસેવજ પોતાના ખેટા
અરસેવનના મેદાનમાં ને જખમી થયો
કરસેવજ તેના હાથથી.

એ રવેશ પીરાન વજીરે અક્રસીઆપ્યને કહીજી જે સાંભલીઆથી
અક્રસીઆપ્ય દેલગીર થયો ને પોતાના ભાઇ કરસેવજને કહીજી કે, “અય
મારા નામદાર ભાઈ, એ તારા ખેટા અરસેવનના મગજમાં તો પવન ધ-
ણું દેખું વાસતે તું તેની નજદીક જા કે, એતો તારે ઊપર કીનો લેઈ ખે
ઠો દેખુ, પણજેવો તું એની નજદીક જાય તેવો નરમીથી સખુન ખોલજે
સખપ્ય કે, એ તારો ખેટો અરસેવન તપ્પીઅતનો ધણો આકરેછે વાસતે
તું હરેક વાતે નરમી પકડીને એને મનાવીને મારી નજદીક ખોલાવી
લાવ. પણ તું એકાએક તેની સાથે લડતો મા, કાંય કે એ અરસેવનતો
જાપ્યુલી પેહેલવાનોની મીસાલેનો દેલેરછે તેથી તું એની પરાપરી કરી
શકશે નહીં.” બદ તપ્પીએતના કરસેવજે એવા સખુન સાંભલીઆ, તેવા
રે પાદશાહ અક્રસીઆપ્યને જવાબ દેઈ કહીજી કે, “એ બદ ફેલના અ
રસેવને જેહાનના દરમેઆનમાં પાદશાહોના ખાનધાન સાથે એવાં કામ
કીધાંછે, તે બધાં તારે લીધે છે. જે અવલ એ અરસેવન તારી સાથે ગોસો
કરી દુશમન થઈ પ્યાહાર નીકલી ગયોછે તેથી કોઈ દન તારાં સરને પણ
કાપી નાખશે. તું જોકે પસંગના ખેટા સાથે કેઆનશાહાની દરગાહાનો
બંદો થઈને શી રવેશથી કે લડેછે. વાસતે હું તો એ રજાલા ખેટાથી આ
જેજધું અને એમ કરી આહુધું કે, એનું સર તનથી દુર કરું.” એટલું
કહીને તેની નજદીકથી પ્યાહાર મેદાનની તરફ નીકલી આલીઓ. અને
મેદાનમાં આવી અરસેવનની તરફ નેગા કરીને કહીજી કે, “અય લડા-
એક ખેટા, તું આપણા અનજુ મનમાંથી શા વાસતે મોહા ફેરવી નીક-

લી ગયોછે ? એ કામ બુજોરગ લોકોનાં ફરજાં કોના નથી કે પોતાના પાપ તથા કાકા સાથે લડાઈ કરે. જેહાનના દરમેઆનમાં હું તારે પાપ, પાદશાહ પસંગને તોખમનો બુજોરગ કરસેવજ કેહેવાઈલું ને તે પસંગ પાદશા ફરેહુનના તુરનો ખેટો કે જેથી તમામ જેહાનનું કામ સસત પાદ આવીજીએ ને તે પાદશાહ તમામ હફતેકેશવર જમીનના પાદશાહો ઊપર બુજોરગ કેહેવાતો હતો એવા નામદાર પાદશાહાને તોખમનો તું શાહ-જાદો કેહેવાયછે ને હવડાં રજસા લોકોની ખેદમતમા જઈ ખેશીને બદ કામ કરેછે. અય ખેટા, તુંને શરમ નથી આવતી કે, ફરોદના ખેટાની નજદીક તું ફરમાપરદાર થઈ ગયોછે તો એ કેઆની લોકો આપણી નજ દીક કોણુછે. તું જોકે જેવારે આફતાબ રોશન થાય, તેવારે રોતારા શા હીસાબમાં છે. તે મીસાલે એ ધરાની લોકો આપણી નજદીક કશા હીસાબમાં નથી. તું શરમાતો નથી કે, પોતાની સાહેબી મેલીને એવા નીચ લોકોની ચાકરીમાં જઈ રહ્યો છે. એ કેઆનશાહ જેવા તો હજારો હજાર ગોલામ તારી ખેદમતમાં જાઈએ તો હવે તું તેની ખેદમતમાં રહીને આપણા બુજોરગોનાં નામને નામોશી લગાડે છે.” જેવારે દેલેર અરસેવને એવા સખુન પોતાના પાપની જોખાનથી સાંભલેઆ, તેવારે તેને જવાબ દોધો કે, “અય બદ ખસલતના પાપ, તારા જેવી ખેહુદી વાત જેહાનમાં કોઈ કરે નહી. અય કમખખત તમામ જેહાન તારાં ફૂલથી ખેજર છે; ને તારી ઉપર લેઆનત નાખે છે. મગર તારા દેલમાં હેરેમને આવીને જગો કોધી છે કે, જેહાનના દરમેઆનમાં તેં એક કામખી સાફ ખુબીનું કીધું નથી. તેં જે કાંઈ કામ કીધાં છે તે એવાં કીધાં છે કે તેથી તમામ જેહાન ખરાબીમાં પડે તથા ખુનરેજ થાય. અને તમે તુરકી લોકોની પરેશાનીમાં પડેઆ છો. એવા ફૂસાદ બરેલાં કામ તુંથી થયાં છે. વાસતે તું તો સુલી ઊપર ચહડવાનેજ લાયકેનો મરદ છે. તુંથી પરવરદેગારબી ખેજર છે. અવલ તો તારૂં ખોલવું ખરાબી બરેલું ને દેલ કીનાં બરેલું છે તેથી તું જેહાનની બદીથી કસી વાતે સરમાતો નથી. એ નાપાક, તેં તો એવું કામ કીધું છે કે, તારા તનનું ગોસ તો સગને ખવડાવોજી જોઈએ. જેવારે તેં પોતાના બદ ફૂલે ચુગલી કરીને પાકજાદ પાદશાહ સીઆવખશને મરાવેઓ, તેવારે તે

પાદશાહનાં ખુનથી તમામ જેહાન સીધા થઈ ને તુરાનના તમામ મોલકની ધુલ ધાની થઈ ગઈ. એવો ભારી ફેસાદ તેં ઉઠાડી ઊભો કીધો છે ને તુરાનના પાદશાહ અફરાસીઆબની નજદીક જુહું બોલી તે પાસે બુરૂં કામ કરાવીને તેનેબી પદનામ કીધો છે. એ નાતરસ, તું તો એવો ખુતી છે કે, તેં પોતાના બેટાનેબી જીવથી મરાવાનો કમર બાંધી હતો ને મારો જન લેવાના ચારામાં હતો; પણ મારો નેગેહબાન પાક થઈ દાં હતો, તેથી હું તમારી ચુંગાલથી છુટો ને પાક મજહૂબના કેઆન-શાહાની ખેદમતમાં ગયો અને તાહાં બુજોરગી પાંમેઓછું. વાસતે એ બેહોનર, હવે તું જોકે એ મેદાનમાં મારી તલવારે કરી તારી ખાતેર નીશાન શી રવેશથી કરૂં છું. હવે હું તુને જીવતો પકડી પાદશાહ કેબોસ-શેની નજદીક મોકલીને તમામ જેહાનમાં તુને રેસવા કરાઉં. તે પાક જીહાનના પાદશાહ કેબોસશે તારા હરામ ફેલથી ધણો આજોરદેછે, તેથી તરીમા તથા ખુશકીમાં હરજગો તારી જોસતેજોમાજ છે; બલકે ધણા એક શખસોને તારી પછવાડે મોકલેલા છે કે તુને જીવતો પકડી બાંધી લાવે યા નહી તો તારા બદકાર જીવથી ગરદ કાઢાડી નાખે.”

જેવારે એવા નાલાયક સખુન બદગુમાન કરસેવજે સાંભલીઆ તેવારે ગોસામાં આવેઓ કે, મારો બેટો થઈને એવા નાલાયક સખુન તમામ અનજુમનમાં મોહો ઊપર મને બોલે છે. તેણે કમાન ઊપર બીલો ચડાવીને એક ખેદંગી તોર ખેંચીને પોતાના બેટા અરસેવન ઊપર મારીઓ; તેજ વખત અરસેવને પોતાનાં સર ઊપર ઢાલ પકડીને તે તોર રદ કરી નાખેઓ. પછે પોતાના ઘોડાને એડ મારી પોતાની જગાથી વાની મીસાલ ઘોડાવતો આવી વીજની મીસાલની તલવાર મેઆનમાંથી ખેંચીને સુમીઅત ભરેલા કરસેવજ ઉપર પોતાનો હાથ ઊઠાવીઓ; પણ નાપાક કરસેવજે તુરત પોતાના સર ઊપર ઢાલ પકડી; પણ નામદાર અરસેવને તે ઢાલ ઉપર એવો તો જખમ મારેઓ કે, તેની ઢાલ તથા તેનાં સર ઉપરની લોહાની તોપ કાપીને તે નાપાકનાં સરમાં તલવારનો જખમ કરી લાગો જેથી બેહોશ થઈ ઘોડા ઊપરથી જમીન ઉપર ખાકમાં પડીઓ. તેજ વખત દેલેર અરસેવન ચીતાની મીસાલ ઘોડા ઊપરથી કુદીને તે નાપેકારના સીના ઊપર બેઠો અને ખં-

જર ઉપર હાથ નાખીને ચાહીજી કે, તે હેરેમનનું પેટ ચીડી નાખે. એવામાં એકાએક કરસેવજના લશ્કરના ચાલીસ હજાર સવાર દોડતા આવી પોહ્યાંચ્યા. ને દેલેર અરસેવન ઉપર હોમલો કરવાનો કસદ કીધો, તેજ વખત અરસેવન કરસેવજના સીના ઊપરથી ઉઠીને પોતાના ઘોડા ઊપર સવાર થયો, ને હાથમાં તલવાર પકડીને તે તુરકી લશ્કર ઊપર પડીને કેટલાએક સવારો તે મેદાનમાંથી કરસેવજને જખમી થયલો ઊઠાવી લેઈ ગયા.

હુકાયત લખીછે કે, આવીએ અલવંદ દેવ અફરાસીઆબની મદદે અને લડાઈ કીધી અરસેવન સાથે.

એ રવેશ લડાયક અરસેવને તુરકી લશ્કર ઊપર હોમલો કીધો અને જેમ કે વરૂં ગોસપંદના ટોલામાં પડે તે મીસાલ તુરકી લશ્કર ઉપર પડેઓ. તેથી તે તુરકી લશ્કરેભી તેની સામે લડાઈનું મોહો ધરીજી; ને એક લડાઈ રસતાખેજની મીસાલની શોરસાર ભરેલી ઊઠી; તેની મદદે કરી તમામ જેહાન સીહા થઈ ગઈ, અને લોહીએ કરી જમીન લાલાના ચમનની મીસાલની થઈ; પણ લડાઈના પેહેલવાન દેલેર અરસેવનની તલવારે ઘણાએક તુરકી સવારો મારીઆ ગયા; જે તરફ અરસેવન પોતાનો ઘોડો જોહોંકતો તે તરફની તમામ જમીન આદમી તથા ઘોડાઓની લોથે કરી ભરી નાખતો. એ રવેશ જમણી તથા ડાહ્યાની તરફ દોડતો ને મરદાનગીથી તલવાર મારતો હતો. જેમ કે એક શેર ઘણાએક દાહડાનો ભુખો હોય ને ગોસપંદનાં ગોવારામાં ખરાબી કરે, તે મીસાલે તે મેદાન તુરકી લોકોથી ખાલી કરતો હતો. અને હુર તરફ જુઠાંઓ કાપી જમીન ઊપર નાખતો તેની તલવારે કરી આદમીનાં વનમાંથી લોહીના કુંવારા ઉડતા હતા. એમ કરતાં તેણે એખલે હાથે કરસેવજનું તમામ લશ્કર ખરહમ મારીજી, ને આદમીઓની લોથના ટેકરા ઊઠાવીને તે લશ્કરને પરાગંદે કરી નાખીજી.

એમ કરતાં જેવારે અફરાસીઆબે અરસેવનથી એવી દેલેરી દીઠી તેવારે ગોસામા આવી પોતાના લશ્કર ઉપર એક પોકાર મારી કહીજી

કે, “અથ તુરાન જમીનના દેલેરો, તમે જોયા શું કરે છો, શેતાપ્ય મેદાનમાં દોડી પોંહોએ ને રજાલા અરસેવન સાથે મોકાપલો કરો. એ કરસેવજનો ખેટો કાંઈ શેર તથા પપ્પર તથા મહશત હાથી તથા હેરેમન નથી જે તમે એથી ડર ખાઓ છો. એતો એક ખેહોનર અને હુલર જોરનો છોકરો છે, વાસતે એના મેદાનમાં જઘને એનું સર મારી નજદીક લઈ આવો. જે કોઈ એ અરસેવનનું સર કાપી લાવે તેને મારા લશકરનો સપેહેસાલાર કરૂં તથા મારો કેટલોએક મોલક તથા ખજનો પપ્પશું. કારણ કે એ છોકરો ધણો નેહસીઅત ભરેલો છે; તેથી એને જીવથી મારેલોજ ખેહેતર છે.” એવો હોકમ અક્રૂરાસી-આપ્યની જોખાનથી સાંભલીને તમામ લશકરે તે ઊપર હોમલો કીધો; પણ જે કોઈ સરકસી કરી અરસેવનની નજદીક જતો તે શેતાપ્ય પોતાના જીવથી જતો. તેની તલવારથી કોઈ સજામત જતો નહો હતો. એવામાં એક પોકાર ધણે ડરામણે નીકલીઓ. તે દેહેશત ભરેલા પોકારથી આસમાનભી લરજવા લાગો. તે આવાજની તરફ જોય શું કે, એક નાપાક ડરામણો દેવ નજર આવેઓ. તેનું સર ભાસી શેરની મીસાલનું હતું તથા તેના હાથમાં એક કરવત પકડેલી હતી. આંચમાં તેણે પપ્પર જાતવરનું આમડું પેહેરેલું હતું. તથા કમરપ્પંદની જગો લોહાની સાંકલ વીટેલી હતી. તે નાપાક દેવે મેદાનમાં આવીને અરસેવન ઊપર એક પોકાર મારેઓ ને કહીઊં કે, “અથ ઊંધા નસીપના, તું એ રવેશ તુરકી લશકર ઊપર કોનાની કમર પાંધીને એ લોકો પાસે શું માગે છે ? એ રવેશ ખેશુમાર તુરકીઓને તેં મારીને જમીન ઉપર નાંખેઆ છે, પણ તું જાદસુમને નખીરો નામદાર કરસેવજનો ખેટો કેહવાય છે, અને પોતાના કાકા પાદશાહ અક્રૂરાસીઆપ્ય સાથે શા વાસતે લડે છે. તેં ધરાનીઓની તરફથી અક્રૂરાસીઆપ્યનાં લશકરને પ્યરહમ મારીઊં; પણ એવા ખેહુદાપણાથી તું પોતે મારેઓ જશે તેની તો તું ને ખપ્પરજ નથી. તું જો કે હવડાં તારા જીવથી ગરદ કાઢાડી નાખું છું, ને તારી નીશાન દુનીઆમાં રહેવા દેઊં નહી.” તેવારે અરસેવને તેને કહીઊં કે, “અથ નાપાક પાદસુસ્ત હેરેમન, હું દેલેર અરસેવન છું તેથી લડાઈના મેદાનમાં મગરમછતી સાથેભી લડાઈ કરૂં છું. અગર

મારી નજદીક નરે દેવ આવે તેથીભી હડું નહી. એ નાપાક તમામ દેવોમાં તું કીહા દેવ ને તોખમનો છે ને તારું નામ શું છે અને તું એકાએક એ મેદાનમાં શા વાસતે આવેઓ છે ? તારી એ જગો આવવાની મોરાદ શી છે ? મગર તું એ જગો પોતાને પાંચિએ ચાલીને પોતાનો છવ વરપાદ કરવા આવેઓ છે કે શું ? હું લડાઈના મેદાનમાં હેરેમનથીભી હર રાખતો નથી.” તેવારે તે દેવે તેને જવાબ દીધો કે “મારું નામ ચાલમમાં પુલાદવંદ દેવનો ખેટો અલવંદ દેવ કરી કેહેવાય છે. મારા જોરે કરી જમાનોભી દલગીર થાય છે; ને હું ગોસામાં આવું તેવારે આસમાન ઊપરથી ફરેસતાઓને ખાકમાં ઊંધા નાખું, એવો જખરદસત અલવંદ નામનો દેવ તે હું છું. તે કરતાં મારા તન ઊપર કોઈ હથીઆર કારગાર થતું નથી એવા પુલાદના ખેટા અલવંદ દેવને તેં દીધો નથી. હું સકલાપ રૂમના અરાયુમનાં જંગલમાં થી એ મોલકની તરફ કીનાને વાસતે આવીઓ છું. મેં સાંભલીઊં કે, તારી પદજતીના ગોસાથી પાદશાહા અફરાસીઆપ એકદમ ખુશ ખુઆપમાં સુતો નથી. એ વાત મેં સાંભલી તેથી હું શેતાપી કરતો એ જગો આવેઓ છું કે તારા તન ઊપરથી તારાં સરને ઊખાડી નાખું ને તુંને ખુન તથા ખાકમાં લપેટી નાખું.”

જેવારે પેહેલવાન અરસેવને તે નાપાકથી એવી વાત સાંભલી, તેજ વખત તલવાર ઉઠાવીને તે નરે દેવ ઉપર મારી, પણ તે નાપાક દેવ શેઈનતન હતો તેથી તેનાં તન ઉપર તેની તલવાર લાગી નહી. એમ કરતાં સાચત એક તે દેલેર, અલવંદ દેવની સાથે લડેઓ. પણ તે દેવના તન ઉપર તે લડાઈના કરનાર અરસેવનનાં હથીઆર કાંઈ કારગાર થયાં નહી. પછે તે પદસુરત દેવે પોતાની ચુંગાલ લાપી કરી. અરસેવનને ઘોડાની પીઠ ઉપરથી શેતાપ ઉઠાવી લીધો તેથી તે નામદાર પેહેલવાન ઊપર જમાનો સીદા થયો.

હુકાયત લખીછે કે, મેદાનમાં આવી હુમનખરદ માગી
આ કુઆનશાહે તથા મેદાનમાં આવીઓ જંગાવે
અને ગોકૃતેગો કીધી તેની સાથે.

એ રવેશ નાપાક અલવંદ દેવં મેદાનમાંથી અરસેવનને પકડી
લેઈને વાની ખીસાલ પ્યાહાર નીકલી ગયો, ને તે તુરકીની આંખ આ-
ગલ આક્રતાપને સીહા કીધો. જેવારે પાકજદ કેઆનશાહે એ રવેશ તે
નાપાક દેવનું કામ દીધું; તેવારે પોતાના તન ઉપર પેચ દયાઈને પોકાર
મારીને પોતાના સપેહસાલાર કરાખાને કહીજી કે, “એ લડાઈથી માફ
દેલ દરદ ભરેલું થયું છે. એ નાપાક તનનો દેવ પોતાની જાદુઈએ
કરી એકાએક અરસેવનને પકડી લેઈ ગયો, તેથી હું નથી જાણતો કે
તે નાપાક તેને કાંહાં લઈ ગયો હશે તથા તે ઊપર શું આક્રત નાખીજી
હશે. એ નાપાક દેવ લોકોની લડાઈ ઘણી બદ દેખું.” તેવારે કરાખાંએ
કહીજી કે, “અથ પાદશાહા, એ વાતનો તું કસો અદેશે માં કર; એ
નામદાર અરસેવનને દેવની લડાઈ તથા બંદીખાનામાંથી આપણ
છોડવશું; પણ એ કામમાં સખર કરશું તો આપણું કામ સસતપાદ
આવશે. વાસતે એ પુલાદવંદ દેવનો ખેટો અલવંદ દેવ મગરેબ જ-
મીનના અરાયુમનાં જંગલમાં રહે તેથી હું એને ચારાએ કરી અવલ
હાથમાં લાવીને પછે એનું સર કાપશ.” એવા સખુન કરાખાની જો-
ખાનથી સાંભલીને પાદશાહા કેઆનશાહે પોતે તનમાં બખતર પેહેરીજી
ને કમર ઊપર જરી કમરબંધ બાંધીઓ કે પોતે મેદાનમાં જઈને તુ-
રાનના લશકર સાથે લડાઈ કરે. એ રવેશ તમામ હુથીઆર બાંધીને
તે નોજવાન પાદશાહા, પોતાના ઘોડા ઊપર સવાર થઈ મરદાને મરદની
ખીસાલ મેદાનમાં આવીઓ અને તુરાનના પાદશાહા અફરાસીઆબ જે
પોતાના લશકરની કલબગાહામાં ઊભો હતો તે ઊપર એક પોકાર મારીને
કહીજી કે, “અથ બેદાદગર અફરાસીઆબ, હું પાદશાહા સીઆબખ-
સનો નખીરો નામદાર ફરોદનો ખેટો થાઉછું. મં તારી બેદાદી દોડી
તેથી તારી સાથે કીનો ઉઠાવેઓ છે, કે પોતાનો મહજબ તથા બુજરો-
ગોની રાહો રસમ નેગાહ રાખું એટલા વાસતે આજ રોજે હું મેદાનમાં

આવેઓછું. પણ એ લડાઈમાં મારા કાકા પાદશાહ કેઓસરોના વખતની મદદે તારા સરને હું પોતાની ચુંગાલમાં લાવાને તે પાક તનના પાદશાહ પાસે તને મોકલી દેઉં; કે આજ રોજ તમામ જોહાન પાદશાહ કેઓસરોની નેક નામીના અવાજથી ભરેલી છે એવો તે નેક વખત પાદશાહ છે. તેથી હું આજ રોજ મારા નેઆગાન પાદશાહ સીઆવખસનો કીનો લેવા મેદાનમાં આવ્યો છું. વાસતે તું શેતાવ મેદાનમાં આવ કે, આપણે બેહું જણા એ લડાઈના મેદાનમાં લડાઈ કરીએ ને જોઈએ કે, પાક ચજદાં કોણની મદદ કરી ક્તેહમંદી વખરો છે. એ મેદાનમાં એક તરફ દેલેર જોહાનસોજ તથા શેરમરદ પરજો એ બેહું નામદારો સખત લડાઈ કરે છે. તે ધરપકડ કરી જાય છે કે આકેખત ક્તેહમંદી એ મેદાનમાં કોણને છે.” જેવારે અફરાસીઆપે કેઆનશાહથી એવા સખુન સાંભલીઆ તેવારે પોતાના લશકર ઊપર પોકાર મારીને કહીજી કે, “એ વખત તમે એટલા સુસત શા વાસતે થઈ ઊભાછો? જે કોઈને દેલેરી હોય તે હવડાં એ મેદાનમાં જાય ને એ જોહલ તથા બેહોનર છોકરાને લડાઈના મેદાનમાં જોધો નાખીને એ રજલાના બેહું હાથ પથરની મીસાલ પાંધે અને ખેચતા મારી નજદીક લાવે તેને સરફરાજ આપી મારા તમામ પેહલવાનો ઊપર સે-રદાર કરું.” એવું પાદશાહનું કેહેવું કે, તલવારનો મારનાર જંગાવે તુરકી એકાએક પોતાના લશકરમાંથી ખાહાર નીકલીને અફરાસી-આપની નજદીક ગયો. તે પેહલવાનની સાથે ખાવર જમીનનું તીસ હજાર લશકર હતું. તે જંગાવે પેહલવાન અફરાસીઆપને કે-હેવા લાગો કે, “હું એ કેઆનશાહના મેદાનનો હમનપરદ છું. એ ઘરાની શાહજહાની બેહું ખાજુ પાંધીને જમકે ગેરેહે, વીજરે તથા દ-મોરી ગેરેહે પાદશાહ સીઆવખસને તારાં વખતની નજદીક લેઈ આ-વીઆ હતા તે મીસાલ લઈ આજી. એવા સખુન સાંભલીને ખુરી ખસ-લતનો અફરાસીઆપ ખુશી થયો. અને તે જંગાવેને ગંજ, ગોહર, ઘોડા, વખતો તાજ તથા મોલક આપવાની ઊમેદ આપી અને કહીજી કે “એ કામ તું કરે તો તુંને એ રવેશ નવાજને મારી બેટી તુંને આ-પી પોતાનો દામાદ કરી બોલાજી.”

એ રવેશ ગોક્તેગો કરી ઊમેદ ભરેલો જંગાવે લડાઈના મેદાનમાં આવેઓ, અને કેઆનશાહા પાદશાહા ઊપર નેગાહા કીધી તો રોશન આક્રિતાપની મીસાલ જરી લગામના ઘોડા ઉપર બેઠેલો તેણે તેને જોયો. તે વેલા ગોસાએ કરી અપ્પરૂ ઊપર ચોન ચહડાવેલાં હતાં તથા કીનાથી આજર ગોશાસપની મીસાલ તેજમાં આવેલો હોતો. તેનો દબ્બો જોઈને જંગાવે અજબ રહ્યો. પછે પાદશાહા કેઆનશાહે આવાજ મારીને જંગાવેને તેનું નામ તથા નીશાન પુછીજી કે, “તું કોણુ છે ને કાંહાંથી આવ્યો છે તથા તારું વતન કાંહાં છે? તું એકાએક એવડી શેતાપી કરીને એ મેદાનમાં મારો સાથે લડવા આવીઓ છે તે શા વાસતે. અવલ તો તું પોતાનું નામ મારી નજદીક કેહે કે, તું પોતાનું નામ શું ધરાવે છે?” તેવારે ખાવર જમીનના જંગાવેએ જવાબ દીધો કે, “મારું નામ હરેક જગો લડનાર કરી કેહેવાય છે. તુંને તુરાન જમીનના પાદશાહા અફરાસીઆપ સાથે શા વાસતે લડવું પડેછે. સાંભલવામાં તો આવીજી છે કે, તું તો પાદશાહા અફરાસીઆપના ખેશમાં છે. અગરએ તારો પાપ ઈરાની તોખમનો હતો; પણ તારી માએ તુરાન જમીનની પાદશાહાજદી છે. તેથી તુંને એ તુરાન જમીનના પાદશાહા સાથે લડાઈ કરવી મુનાસેબ નથી. અગર તારામાં દાનાઈ હોય તો મારી સાથે પાદશાહા અફરાસીઆપની નજદીક આવ, ને એ ફ્રેસાદથી ગુજરી જા. અગર નહી તો એ કીનામાં તું સલામત રહેવાનો નથી. હવડાં તું પાદશાહા અફરાસીઆપ સાથે દોસતી કરે તો એ પાદશાહા તુંને કાસગરનો મોલક તથા ચાચ શેહેરની પાદશાહી બખ્શશે. બલકે તે પાદશાહા અફરાસીઆપ તારો પાપ થઈને તુંને પોતાનો ખેટો કરી રાખે. વાસતે એ નોજવાન તું જાણી જોઈને પોતાનું બખ્ત બરગસતે મા કર.” તેવારે કેઆનશાહે તેને કહીજી કે, “અથ નાદાન, હું એ લડાઈના મેદાનમાં આવી એવાં બાહાના શું કાહાડેછે અગરજો તું લડાઈને વાસતે આવેઓ હોય તો ઊભો રહીને એ ભડાઈ માં કર, શેતાપ લડાઈનાં હથોઆર ઉઠાવ. એ અફરાસીઆપ પાદશાહા મને મોલક તથા તખ્ત ને તાજ શું ખેરાત કરશે, હું મારા રોશન બખ્તની મદદથી ને મારી તલત્તારનાં જોરથી તુરકી અફ-

શસીઆપનો તમામ મોલક લેઈ મેત્રશ. અને મારા નેઆગાન પાદ-
શાહા સીઆવખશના ખુનમાં એ નાપાક અફશાસીઆપ તુરકીનું તન
ખાકમાં નાખશ અને જેમ કે યુજોરગ યુનીઆદના કેઆની પાદશાહો
ઈરાન જમીનના તખ્ત ઉપર શેરાન આફતાપની મીસાલ બેસે છે, તે
મીસાલ હું તુરાન જમીનના પાદશાહી તખ્ત ઉપર બેસશ. વાસતે
હવડાં તો તું શેતાખીથી લડાઈની બાબુ ખોલ.”

હુકાયત લખી છે કે, પકડાયો ગયો જંગાવે તુરકી
કેઆનશાહાના હાથ ઉપર અને મારીડીં
ગયું તુરાની લશકર તે વગેરે.

જેવારે ખાવર જમીનના જંગાવેએ, કેઆનશાહાની જોખાનથી
એવા સખુન સાંભલેઆ તેવારે ગોસામાં આવી છુટબાલડી ઊઠાવી-
ને કેઆનશાહા ઉપર મારી. તેજ વખત કેઆનશાહે પોતાનું સર
ચોરાવી લીધું તેથી તે છુટબાલડી તીરની મીસાલ તેના સર ઉપર રહીને
નીકલી ગઈ. તેવારે જંગાવેએ ગાબરો પડી જઈને શેતાપ ખીજ મરતપે
નેજો ઊઠાવીને કેઆનશાહા ઉપર મારેઓ. તેવારે તે કેઆની તોખ-
મના પાદશાહાએ તે નેજનો જખમ ઢાલઉપર લેઈ રદ કરી નાખીઓ.
તેવારે ખાવરનો જંગાવે પોતાના દેલમાં અજબ રહીને કેહેવા લાગો કે,
“એ કેઆનશાહા તો સામેસવારના ખાંદાનના બપુડી પેહેલવાનોની
મીસાલના લડાઈના હોનર રાખતો દેખું.” એવો અંદેશો કરીને તશેજ
મરતપે તલવાર ઊઠાવીને હોમલો કરી આવીઓ ; તેવારે કેઆનશાહે
તેને કહીઈ કે, “તેં તરણ મરતપે હુમલા કીધા, પણ તું કસી વાતે
મારે ઉપર ગાલેખ આવેઓ નહીં, ને હું એક હુમલો તારી ઉપર કરું તો
તારી આખેર લાઈ. પણ એ મેદાનમાં તારૂં માથું તલવારે કાપણું નથી
કે તું જેવા નોજવાન ખુપસુરતને જીવથી મારવાનો મને ધણે અફ-
સોસ છે. તેથી મેં તુને જીવથી મારવાનું મોકુફ કીધું છે. પણ તું મારી
સાથે કોલ કર ને તે કોલને પોતાના દેલથી પાલ કે આજ પછે તું મારા

તાપ્પામાં રહે; ને જેમ કે અંકરાસીઆપ્પની ખેદમતમાં રહે છે, તે મી સાલ મારી મરજી મોઆફ્રેક ચાલે તો ખાવર જમીનની પાદશાહી તારી જે છે તે તમામ પાછી તુનેજ પપ્પશું.” જેવાર જંગાવેએ કેઆન-શાહથી એવા સખુન સાંભલીઆ તેવારે હસીને કહીઁ કે, “એવા ખેડુંદા સખુન શા વાસતે ખોલે છે. તું એ પાદશાહ અંકરાસીઆપ્પ સાથે લડવાની ખાહેશ રાખે છે, પણ એ પસંગતા ખેટા અંકરાસીઆ-પ્પ સાથે લડવું આશાન નથી. એ તો જોર તથા કઠીઅત ભરેલો જ-પ્પરદસત મગરમછની મીસાલનો છે; ને એનો દમ જેહેર ભરેલા અ-જદાહાની મીસાલનો છે. લડાઈને વખત તો ગોઆ તમામ જેહા-નની એ પ્પલા છે. ને ગોશાને વખત તો ગોઆ પ્પલતો આતશ છે . વાસતે તું એના પાછીની છેલી આંગલી પ્પરાપ્પરપ્પી નહી આવી શકે. તો હવે તું એવી લાફ શા વાસતે મારેછે કે, “બકરીનાં પ્પચાંથી મસત શોરની લડાઈમાં ઊભુ રહેવાતું નથી.” એ સખુન સાંભલીને કેઆન-શાહ ગોશોમાં આવેઓ, અને પાહાડનો તોડનાર ભારી ગોરજ ઊઠાવીને જંગાવેના સર ઊપર મારેઓ, તેના ધકાએ કરી તમામ મેદાન હલીમલી રહીઁ. તે ગોરજના જરપે કરી ખાવરનો પાદશાહ જંગાવે ખેહાશ થઈ ઘોડાના છત ઊપરથી સીહા ખાકમાં પડેઓ. એવામાં કેઆન-શાહના લશકરમાંથી કરાખાં સપેહસાલાર આવી પોહોંચ્યો. તે શેતા-પ્પ પોતાના ઘોડા ઉપરથી ઊતરીને જંગાવેના ખેડુ હાથ સખત પથરની મીસાલ પ્પાંધીને ખોઆરીથી ખેંચતો પોતાનાં લશકરની તરફ લેઈ ગયો.

તે પછે કેઆનશાહ હુમલો કરીને તુરાની લશકર ઊપર મસત શોરની મીસાલ જઈ પડેઓ ને તલવારે કરી તથા ગોરજે કરી તુરકો લો-કો ઊપર મોહોતનો વરસાદ વરસાવા લાગો. એમ કરતાં લશકરની સંક્ર ફાડીને પાદશાહ અંકરાસીઆપ્પ લશકરની કલપ્પગાહામાં ઊભો હતો તેની નજદીક જઈને તેને કહીઁ કે, “અય પ્પજેર આપ્પડના તુરકી અંકરાસીઆપ્પ, આફતાપ્પ તથા માહતાપ્પનાં પેદા કરનાર પાક યજદાના કસમ તથા પાદશાહોના પાદશાહ પાક દીનતા કેખોસરોના તખતો તાજના કસમ તથા જલેજરના ખેટા જેહાન પેહેલવાન રૂસતમ નાં જોર અને હોતરતા કસમ તથા જેહાનના દરમેઆતમાં જે ચીજ

નેકીની છે તે નેકીના કસમ તથા તલવારના મારનારા દેલાવરોની જવાં મરદીના કસમથી હું કહું છું કે, જ્યાંહાં લગી હું તારાં લશકરને પરહમ માડું નહીં ત્યાંહાં લગી એ મેદાનમાંથી પાછો ફરું નહીં. તેં મને એક અકલ વગરનો છોકરો જાણી તારી પોતાની બેઅકલે કીનાંનું બી રો-પીછી છે. પણ તેં એ બદીનું જહાડ રોપીછી છે ખરું તેથી તેનાં ફલ તુંનેજ આપવાં પડશે. અગર જો તારાં કામ નેક હોય તો, આ-લમના દરમેઆનમાં સરવ કોઈ અદના આલા તારા દુશમન નહીં થાતે. તે કરતાં તારું લશકરબી તારા જોલમથી ને બેદાદીથી બેજર છે તેનાજ સખબથી એ બેઝી જોહાન તારી મોશદ મોઆફ્રેક આલતી નથી. ને રોશવાઈથી મોલકે મોલક નાહાસતો ફરેછે. પણ હવે તો પાદશાહ કેખોસરો ધરાન જમીનના દેલેરો સાથે આવી પોંહ્યાંવ્યથે છે, તે તારા સરને ખાકમાં ઊંધું નાખશે. “ એટલું કહી પોતાના ઘોડાને અફરાસી-આપનાં ખાસ લશકરમાં જોહોકાવીઓ, ને તેજ તલવાર ઊઠાવીને તે લશકરમાં ડાહ્યાબી તથા જમણી તરફ હુમલો કરી રસતાબેજ ઊઠાવવા લાગો, ને જેમ કે સખત વા વાથ ને જહાડનાં સુકાં પાદડાં ગલે તે મી-સાલ તુરાની લોકોનાં સર જમીન ઊપર નાખવા લાગો. ને જે કોઈ નામીઆ સવારો હતા તેઓને મારી ખાકમાં નાખીઆ. ને જે કોઈએ આજેજથી માફ માંગી તેઓને જીવતદાન બખ્ષીજી. તેણે તલવારના જખમે તુરાની લશકરના જુડા ખાકમાં ઊંધા નાંખેઆ, તેથી તુરાની લશકરમાં શોર શાર પડીઓ; ને તુરાની સવારો ડર ખાઈને ડાહ્યાબી જમણી નાહાસવા લાગા. એ રવેશ તે નોજવાને તે લશકરને પરહમ મારીજી; ને લોહાક તથા ફરશેદવરદ તથા કેરજમ એ તરણ પેહલ-વાનને જખમી કીધા. એમ કરતાં તરણ હજર સવાર પાદશાહ કેઆ-નશાહના હાથ ઉપર મારેઆ ગયા ને જખમી થયા તેનો તો કસો સુમાર હતોજ નહીં. એમ કરતાં આફતાબ ગુરબ થયો ને સીહ રાતે સર ઊઠાવીજી.

હોકાયત લખીછે કે, રાતનો વખત થયો તેથી પાછા ફરી
આં તમામ લશકરો લડાઇનાં મેદાનમાંથી પોત
પોતાનાં મકાનની તરફ.

એ રવેશ જેવારે સીધા રાતે રોશન રોજના એહરા ઊપર પડેો
નાખીઓ ઈઆને રાતનો વખત થયો તેવારે મેદાનમાંથી સરવ
કોઈ ઘોડાઓની લગામ ફેરવીને પોત પોતાનાં મકાન ઊપર ગયા. તે
વારે કેઆની તોખમનો કેઆનશાહાબી મેદાનમાંથી પાછો ફરી, રો-
સ્ની મીસાલ પોતાના મકાન ઊપર આવીઓ. હવે પેલી તરફ પ્યરજો
તથા જેહાનશોજ લડતા હતા તેઓ રાતનો વખત થયો તોભી લડાઈ
કરતા પાછા રહ્યા નહોં. તે વખતે પ્યરજો જેહાનશોજની લડાઈથી પતંગ
આવેઓ હતા, પણ પોતાની શરમને વાસતે લડાઈ સખત કીધી. પ-
છે જેહાનશોજને એમ કરી કહીજો કે “અય દેલેર આપણે એ મો-
દાનમાં ઘણીએકે લડાઈ કીધી, પણ તેમાંથી કોઈની મોરાદ હાંસેલ થ-
ઈ નહી, પણ હવે તો રાતનો વખત થયો છે તેથી તું પોતાનાં મકાન
ઉપર જા; અને કાલ રોજે જે કાઈ તુંને પસંદ આવે તે કરજે. મે
જેહાનના દરમેઆનમાં તારી મીસાલનો દેલાવર પેહેલવાન દીઠો તો
નહોં, અમર મેં ઘણીબી પેહેલવાનો સાથે તથા દેવો સાથે તથા જાદુગરે-
સાથે તથા નરઅજદાહ સાથે હું લડીઓ છું પણ તું જેવો પેહેલવાન
કોઈને મેં નજરે દીઠો નથી, બલકે કાને સાંભલીયોબી નથી; પણ
તું હુજરને એઅકલ ધણે છે, તેથી તારી મરદાનગી તમામ પ્યર-
પાદ થાય છે. અબલ તું એઅકલીએ કરી પોતાનુંજ કામ ખરાબ
કરે છે; વાસતે તું અદેશો કરીને સમજ, ને એ કીનાથી હાથ ઊ-
ઠાવ. પછે હું તુંને મારી સાથે પાદશાહોના પાદશાહ કેપોસરોની ન-
જદીક લેઈ જાઈ, ને તે પાદશાહાની દરગાહામાં તુંને ઘણીએક આ-
પરૂથી જાલેજરના રૂસતમના બેઠાઓની સફમાં સુનાની કુરસી ઊપર
જગો કરી બેસાડું, તથા તુંને ઘણીએક ગંજ ખજાનો પાદશાહ પાસે-
થી અખશાવીને મોલકનો સાહેબ કરાવશ, ને જેવારે ઈરાન જમીનના
પાદશાહનાં લશકરની સપેહેસાલારી તારા હાથમાં આવશે, તેવારે તમામ

૧૧૬ જ્ઞાનસોજનું પરજોની લડાઈથી પાશ્વું કરવું. [અજ્ઞો નામું-

નોજરી તોલાના લોકો તારા આકર કરી કેહેવાશે, ને જાણુલ જમીનનો શેર જે દેલેર ફરામરજ છે તે તારો ઈમાર થશે. અને કેશવાતનો ગોદરેજ પોતાના તમામ ફરજદો સાથે તારી નેકખાહી કરશે. એ નોજરી લોકો તે મારા આશના છે તેથી મારાં લશકરમાં હરેક જગો તેઓનો મકાન રેહેછે; વાસતે તું મારી સાથે આવ ને મારાં લશકરમાં પાઆપરૂથી રેહેજે.” તેવારે જ્ઞાનશોજે હસીને કહીઊં કે, “અય દેલેર, તું એવાં પાહના શા વાસતે કરેછે. પણ હવે આજ તો તું જા, જેવારે કાલ રોજે તું એ મેદાનમાં આવશે તેવારે મરદાને મરદની મીસાલે હું તારા પેહુ હાથ પાંધીને તુંને નામોશી લગાડવાને વાસતે પાંધેલી પાણુ સાથે ઈશન જમીન તરફ પાદશાહા કેપોસરોની દરગાહાના અનજુ મનમાં મો-કલશ ને કેપોસરોને કેહેવાડા કે, ખોતા જમીનના જ્ઞાનશોજે તારે વાસતે આ હદીઓ મોકલયો છે. એ રવેશ કેહેવાડીને તારો મશાપરી કરાવશ. યા અગરજો એ લડાઈના મેદાનમાં તું મને ઊઠાવીને જમીન ઉપર મારે તો હું તારી ખેદમતમાં ફરમાપરદાર પંદાની મીસાલ હાજર રહું. પણ હવે તો રાત પડી છે તેથી તું પોતાના લશકરમાં જઈને આ-શાએસ કર. અને કાલ રોજે જેવો આસમાન ઊપર આફતાપ નીકલે તેવોજ રેતાખીથી તું લડાઈના મેદાનમાં આવજે, કે આપણે એ મેદાન માં લડીને જોઈશું કે, આકેખત કોણના પાદશાહાનું પખત રોશન થાય છે.” એટલું કહી જ્ઞાનશોજ તોગાનશાહાનાં લશકરની તરફ પોતાને મકાને ગયો.

જેવારે જંગી જ્ઞાનશોજ કમર છોડીને તોગાનશાહાની દરગાહ માં ગયો, તેવારે તોગાનશાહ જ્ઞાનસોજને પુછીઊં કે, “અય શેરની ચુંગાલના પેહલવાન પરજોની લડાઈ શી રવેશની છે. મેં એ જાણુલી પેહલવાનને ઘણીએક મરતપે લડાઈમાં લડતો દીઠો છે, તેથી અંની મરદાનગી તથા પેહલવાની મને પસંદ છે.” તેવારે જ્ઞાનશોજે તોગાનશાહાને કહીઊં કે, “તું એ પરજોની તારીફ કરેછે, તે તમામ ઢરસત છે. પણ મેં આજ રોજે મારા ગોરજ કરી તેની ખાતેર નીશાન કરી નાખી છે.” પછે જે કાઈ તે લડાઈમાં નીપજી હતું તે તમામ તોગાનશાહાની નજદીક કહીઊં. તે સાબલીને પાદશાહા તોગાનશાહા ધણો અજબ રહ્યો.

હવે પેલી તરફ શેરમરદ પરજો જેહાનસોજની લડાઈમાંથી શે-
કશતે ખાતેર થયલો બેકરાશી ભરેલો પોતાનાં લશકરમાં ગયો, તાહાં
તમામ પેહેલવાનોએ જોવારે પરજોનો એહરો જરદ થાયલો દોઢો, તેવારે
નોજરશાહના તુસે પરજોને પુછીઊં કે, “આજ રોજ તારૂં મોહો જરદ
શા વાસતે થયું છે ? આજ રોજની એ નોજવાન પેહેલવાનની લડાઈથી
તું એવડો ગમગીન છે ? એ જેહાનશોજ તો જોવામાં એક લડાએક
ચીતો છે ” તેવારે નામદાર પરજોએ કહીઊં કે, “આજલગી એવો
જંગી અને લડાએક પેહેલવાન મારા જોવામાં કોઈ આવેઓ તો નહી.”
એવામાં ફરોખજદે કહીઊં કે, “એ જેહાનશોજ તો એઆ જેહાનન
એક પલા છે.” પછે બેજદે સખુન કાહાડેઓ કે, “એ નોજવાન
તો લડાઈની વખત બારી મગરમછની મીસાલનો જખરદસત છે. અને
એની લડાઈથી તો નરે દેવોબી નાહારો છે.” તેવારે જરમેહરે એમ
કરી કહીઊં કે, “એ પોતાના પેહેલવાનની લડાઈમાં તો મહસત હાથીબી
પાએદારી લાવી શકતો નથી.” તેવામાં નુશાદ પેહેલવાન પોલેઓ કે,
“એ જેહાનશોજની દેહુસતથી તો જમાનોબી ધુજે છે.” એવામાં
હજીર પેહેલવાને કહીઊં કે, “એ જેહાનનો લેનારો જેહાનશોજ પેહે-
લવાન જોવો કોઈએ આજ લગી નજરે દોઢો તો નહી; પલકે કાને
સાંભલેઓતોબી નહી.” એ રવેશ તમામ ધરાની પેહેલવાનો એક એક
સાથે જોક્તેગો કરી કેહવા લાગા કે, “એ નોજવાન પેહેલવાનની લડાઈ
માં તો કોઈથી ઉભું રેહેવાતું નથી. બીજન જોવો નામીઓ પેહેલ-
વાન એના હાથ બીપર કેદ પકડાયો ગયો છે, તેબી એકાએક છુટવો
મુશકેલ છે. તેના દરદથી આપણને માહેતમમાં બેસવું પડશે.”
તેવારે તુસના ફીરોજબી પોતાનું મોહુ દીલગીર કરી કહીઊં કે, “અમારા
નોજરો ટેલાના આજદ તથા ગસતેહમ એ બેહુ પેહેલવાનો પણ
બીજનની સાથે એ જેહાનશોજના પંદીખાનામાં કેદ પડેલા છે. વાસતે
કાંઈ આરો તો કીધો જોઈએ, કે તે નામદારો પોતાના તે પંદમાંથી
છુટે, અગર નહી તો તેઓના જીવ ઉપર ખતા પડશે, અને તેવારે
આપણા વખત પરગસતે થશે. વાસતે એ આપણા અનજીમનમાં
કોઈ એવો પેહેલવાન નામદાર મરદ છે કે પોતાની દેલેરીથી એ તોગા-

નશાહના લશકરમાં જાય, ને પોતાના હેતુને કરી તે જગોથી આપણા પેહેલવાનોને છોડવી લાવે.”

નામદાર ફીરોજનું એટલું કેહેવું કે પેહેલવાન કરીમાન મહસન શેરની મીસાલ પોતાની જગોથી ઉઠા ઊભો; ને કેહેવા લાગો કે, “એ કામ ધણી આપરૂ વધારનારું છે તેથી મને એ કામ કરવું સજ્જત છે. હું તોગાનશાહનાં લશકરમાં જઈ ને નામદાર પીજનનો તથા પેહેલવાન આબદને તથા ગસતેહેમને હસ્તે તદ્દપીરથી લાવીને આપણી અનજુમનમાં ખુસીથી બેસાડું.” એ સખુન સાંભલીને શેરમરદ પરજો ધણો ખુશી થયો. ને તેને રજા આપીને કહીઊં કે “એ નામના ઊઠાવનાર બેટા, એ કામ ધણું સખત છે તોપણ તુંજ એ કામ પજાવી શકશે. પણ સીહા રાતને વખતે દુશમનનાં લશકરમાં એકલી જતે જવું છે વાસતે ખુબ હોશીઆરીથી કામ કરજે. એવું નહીં થાય જે દુશમન લોકો તારે ઉપર ચારે નાખે.” એટલું કહીને તેને રવાને કીધો.

તેજ વખત પેહેલવાન કરીમાન પરજોના દેહરામાંથી પાહર આવીને હકતાલાનું નામ જોખાન ઉપર લઈ પોતાના ઘોડા ઉપર સવાર થયો ને જહાનશાહનાં લશકરની તરફ ચાલેઓ કે, તે જગો જઈ સીહા રાતને વખત પોતા લોકો ઉપર ખતા નાખે ને તે જગોથી પોતાના પેહેલવાનોને છોડવે. એમ કરતાં તે દેલાવર, પોતાનાં લશકરની નજદીક જઈ પોંહાચેઓ; તાંહાં તોગાનશાહનો બેટો પેહેલવાન આયખાં એખલો પોતાનાં લશકરની આસપાસ તલાયો ફરતો હતો. તેણે એકાએક કરીમાનને એખલો આવતો દીઠો તેજ વખત પોકાર મારીને પુછીઊં કે, “એ સવાર તું કોણ છે? ને એવી સીહા રાતને વખત તું કોંહાં જાએ છે? મગર તું કોઈ અમારાં લશકરનો નેકખાહ છે ઈઆ કોઈ ચાર છે? વાસતે તું મારી નજદીક આવ ને તારૂં મોહડું મને દેખાડ કે જે તે માલમ પડે.

હેકાયત લખીછે કે, ગયો કરીમાન રાતને વખત જેહાન
સોજનાં લશકરમાં અને તીહાં આયખાને પકડેઓ
તથા તેને બીજી હકીકતો પુછીને ઇશની
પેહેલવાનોને છોડવીઆ તે વીરો.

જેવારે કરીમાને આચ્છેખાને એ રવેસ ખોલતો દીઠો તે-
વારે કસો જવાપ દીધો નહીં ને આસતે આસતે ઘોડો ચલાવેઆ
કીધો. એવામાં આચ્છેખાં આવી પોંહિંચી તે ઊપર હોમલો કી-
ધો, તેવારે તે નામદાર પેહેલવાન આસથી પોતાના ઘોડાની લગા-
મ ફેરવી આચ્છેખાંની નજદીકથી જંગલની તરફ નાહાસવા લાગો,
તેની પછવાડે આચ્છેખાંએ પોતાનો ઘોડો દપટાવેઓ. તેવારે કરી-
માને આચ્છેસતે રહીને શેકાર બંધ ઊપરથી પોતાની કમંદ ખોલીને
એકાએક પોતાનો ઘોડો પાછો ફેરવી શેતાપ આચ્છેખાં ઊપર કમંદ
નાંખી, તેજ વખત આચ્છેખાંની કમંદનો ફાંધો આવેઓ, અને તેવારે
તુરંતજ કરીમાને આચ્છેકો મારીને ઘોડા ઊપરથી ખાકમાં નાખેઓ.
પછે સેતાપીથી પોતે ઘોડા ઊપરથી નીચે ઊતરીને તેની બેહુ બાજુ
સખત પથરની મીસાલ બાધી. તે પછે તેને ઊઠાવીને જંગલની તરફ
દુર એક ગોશામાં લેઈ જઈને દેલાસાથી પુછીછે કે, તું કસી વાંતે દર
માં, ને મને પોતાનું નામ રાસતીથી કેહે, કે હું જાણું જે પોતાનાં
લશકરનો તું કોણ નામદાર છે. તેવારે તેણે જવાપ દીધો કે, “એ
નામદાર હું તો પોતાના પાદશાહ તોગાનશાહનો બેટો છું, મારું
નામ દેલેર આચ્છેખાં કરી છે. મને નામદાર સોહારાપનો બેટો શેર-
ની વજનનો કરનાર પેહેલવાન પરજોબી પીછાણે છે. મેં તે સરફશ-
જ પેહેલવાન સાથે નેકી કીધી છે, તેથી તે બુજોરગ ખાનદાનનો પેહે-
લવાન મારું હેલાન હરગેજ વીસરતો નથી. ને હુંબી તે નામદારના
હેસાનમાં દુખેલો છું.” તેવારે કરીમાને તેને કહીછે કે, “અય શા-
હાનદા, હું તુને પુછું તેનો જવાપ રાસતીથી મને કેહે કે, એ તમારાં
લશકરમાં અમારા પેહેલવાનો બીજન તથા ગસતેહેમ તથા આનદ
એ તમામ પેહેલવાનો જેઓ કેદમાં છે તેઓ કહી જગોએ છે. ને

તેઓના પંદીખાંનાં ઉપર કીહા પેહેલવાનોની ચોકી છે, અને તાંહીને તાલુકો કોણનો છે.” તેવારે આચ્છેખાંચે જવાપ્ય હીથો કે, “એ મામદાર પેહેલવાન, તે ધરાની પેહેલવાનોતે મારાં પંદીખાતામાં કેદછે. અને તેઓ ઉપર મારાં લશકરની ચોકી છે. તોગાનશાહે મને હોકમ કીધોછે તેથી મેં પોતાના દેહેરાની નજદીક તે તરણે પેહેલવાનોને લોહડાંની સાકલે પાધીને મારા તાલુકામાં રાખેલા છે.” એવી વધાઈના સખુન સાંભલીને પેહેલવાન કરીમાન પોતાના દેલમાં ધણે ખુશી થયો. પછે તેની સાથે દોસતીની રૂહે વાત કરીને તે રાહાની તમામ નીસાની પુછી લીધી. પછે આહીજી કે, ખંજરે કરી આચ્છેખાંને મારે. પણ તે શાહાજીને ધણે ખુબસુરત હતો તેથી તેને મારતાં અફસોસ આવ્યો; તેવારે આચ્છેખાંના તનમાંથી તેનો તમામ પોશાક તથા હુથીઆ-ર સરવે ઊતરાવી પોતે પેહેરેઆં. ને આચ્છેખાંને તે પછી એક જાહડ સાથે ઊસતવાર પાધીને પોતે આચ્છેખાંનાં ઘોડા ઉપર સવાર થાયો, ને પોતાનો ઘોડો તથા સામાન સરવે આચ્છેખાંની નજદીક તેજ જગાએ મેલીને પોતે આચ્છેખાં થઈ પોતાનાં લશકરની તરફ ચલેઓ. જવારે આચ્છેખાંના દેહેરાની નજદીક જઈ પોહાંચેઓ, તેવારે તેના આકરોએ તેને પોતાનો સાહેબ જાણીને દેહેરામાં દાખેલ થવા દીધો, પછે એક જામ શરખની મંગાવીને નોશ કીધી.

હવે એ દેહેરામાં જે ધરાની પેહેલવાનો પંધમાં હતા તેઓએ-ખી એકાએક કરીમાનને પીછાનેઓ નહીં. પણ શાહાજીને આચ્છેખાં જાણીઓ. જવારે કરીમાને તે ધરાનીઓનાં તન ઉપરના ભારી પંધ પોતાને હાથે તોડી નાખેઆ, તેવારે તેને ખીજને પીછાનેઓ. તેથી ધણે અજબ રહેઓ, અને કહીજી કે, “તમામ જાણુલી પેહેલવાનોમાં તું અજબ દેલગોરદો રાખે છે.” પછે તે તમામ ધરાનીઓને આચ્છેખાંના દેહેરામાં લાવીને તેઓનાં તનમાં પાદશાહી લાયકનાં વ્યવતર પેહેરાવીને તેજ લશકરમાંથી ઘોડાઓ છોડી તે ઉપર તે તરણે પેહેલવાનોને સવાર કીધા ને પોતે પાછી કુદીને આચ્છેખાંના ઘોડા ઉપર સવાર થયો, ને જે મીસાલે તલાએઆ લોકો આવે જાય તે મીસાલ પોતાનાં લશકરમાંથી પાહેર નીકલેઓ. પછે તે તરણે ધરાનીઓને પર-

જોના લશકરની તરફ રવાને કરી પોતે કરીમાંન જે જગાએ આએખા-
ને બાંધેલો હતો તાંહાં મ્યો, ને તે જગો જમને પોતાનું બખતર તથા
હથીઆર પાછાં પોતે પેહેરેઆં, ને પેલો આએખાનો લેવાસ પાછો
આએખાને પેહેરાવ્યો. ને કહીજી કે, “એ શહાજદા, તું તોખમ
પાદશાહી રાખે છે તેથી તુંને સલામત જવતો મેલું છું, પણ તું શેતા-
બ તારા પોતાના લશકરમાં જ ને તારા તોગાનશાહાને તથા જેહાન-
શોજને બખત કર કે, નામદાર બરજોનો ખેટો દેલેર કરીમાંન શીહા
રાતને વખત આપણાં લશકરમાં આવીને એ રવેશથી દેલેરી કરી ધરાની
પહેલવાનોને છોડવી લેઈ ગયો છે. એ વગેરે તેં જે કાંઈ મારાં કામની
કોશીસ દીધી છે તે તમામ કેહેજે. એટલું કહી તે આએખાને તેનાં
ઘોડા ઉપર પાછો ખેસાડીને તે અંધારાં જંગલમાંથી ખેડો જણાં પોતા-
નાં લશકરની તરફ ચાલેઆ. રાહમાં બીજન તથા ગસતેહેમ તથા આ-
જદ પેહેલવાનો પોતાના ઘોડા ઉભા રાખી કરીમાંનની રાહ જોતા હતા.
એવામાં કરીમાંન પોતાના ઘોડા ઉપર સવાર થયલો તેમની તરફ આવી
લાગો. પછે તમામ હકીકત તેઓને છોડવતાં જે બની હતી તે ધરાનીઓ
ની નજદીક કહી, તેથી તે પેહેલવાનો ઘણા અજબ રહેઆ, ને તે ઉપર
આફરીન કીધી, ને કહીજી કે, “શેરનાં બચાંથી શેરપણાંનું જ કામ થાય.”
પછે રાહમાં હરેક દુનીઆંદારીની વાત કરતા તે ચારે નામદારો ધરાની
લશકરની તરફ ચાલેઆ, તે મોરગને બાંગ દેવાને વખત બરજોનાં લશ-
કરમાં જઈ પોહોતા. તોઆં પુગવા પછી તમામ દાસતાન બરજોને
કહી સંભલાવી, તે સાંભલેઆથી શેરમરદ બરજોનો ચેહેરો ગેલાબનાં
કૂલની મીસલ ખીલેઓ.

હેકાયત લખીછે કે, ખપ્પર થઈ પાદશાહા તોગાનશાહાને
તથા જેહાનશાહને ધરાની પેહેલવાનો બંધમાંથી
છુટી ગયા તેની અને ગોફતેગો કીધી તે
વોશે જંગી જેહાનશાહે શાહબદા
આએખાંની સાથે.

એમ કરતાં પાંમદાદની રોશનીએ શીહા રાતની મસકરી કીધી ને
તે ઊપર હરી, તેથી શીહા રાતે પોતાના સર ઉપર સફેદ આંદર એંચી
ને પોતાનો શીહા એહેરો છુપાવેઓ, અને રોશન આક્રતાણે પોતાનો
ઘોડો મેદાનમાં જોહોકાવીઓ, ચાને આક્રતાપ્પ પાહેર નીકલીઓ તે
વખત જેહાનસોજને ખપ્પર થઈ કે પેલા ધરાની બંધવાઓ છુટી ગયાછે.
તેજ વખત તે જંગી તોગાનશાહાની દરગાહામાં આવી ગોસાથી કેહેવા
લાગો કે, “તારા બેટા આએખાનું કામ તેં દીધું, કે પેલા ધરાની બંધવા
ઓ જે આપણા હાથમાં કેદ હતા તેને તેણે કાઢી મેલેઆ.” તે સાંભલી
તોગાનશાહે પોતાના બેટા આએખાં ઉપર ગોસા કીધો ને કહીઊં કે,
“અય બેએકલ બેટા, તેં એ સું નાદાંની કીધી કે આપણા બુજોરગોનાં
નાંમને શરમ પોહોંચાડી. ને તેં એ ધરાની બંધવાઓને એકાએક
શા વાસતે છોડી દીધા ? તેં એ કામ ધણું બદ કીધું છે.” તેવારે આ-
એખાંએ જેહાનશાહ તથા પોતાના પાપની નજદીક તમામ દાસતાંન
અવલ થીતે આપેર શુધી કહી સાંભલાવી. એથી લડાએક જેહાન-
સોજ ધણો અજબ રહ્યો, ને પુછવા લાગો કે, “તે મરદ જે રાતને
વખત આપણાં લશકરમાં આવેઓ હતો તેનું નામ સું હતું ? એ
રવેશ દુશમન આપણાં લશકરમાં આવી પોતાનું કામ કરી ગયો, ને
આપણાં લશકરમાં કોઇને તેણે જરાપી ઇજા દીધી નહી. એ વાત ધણી
અજબ લાગે છે.” તેવારે આએખાંએ જવાબ દીધો કે, “તે શખસ
તો સરકુશજ બરજોનો બેટો કરીમાન હતો, ને તેને એ રવેસ મને
પકડી, પાંધી, મારો તમામ પોશાક પેહેરીને પોતાનું કામ કીધું.” તેની
હીમત તથા હોનરની વાત સાંભલીને જંગી જેહાનસોજ ધણો હેરા-
ન રહ્યો, ને આએખાથી પોતાના હાથની આંગલી દાંતમાં પકડી.

પછે આએખાં ઉપર ગોસ્ત્ર કરી બોલેઓ કે, “તારામો એટલો બારો હતો નહીં જે હરેક વાતથી તે કરીમાંનને લાવીને મારા દેહેરાની નજ-દીક ઊભો રાખતે, પછે હું તેને જોઈ લેતે, પણ હવે તો જે બની તે ખરી. વાસતે આજ રોજે હું મેદાનમાં જઈને એ ધરાનોઓ સાથે એક લડાઈ એવી તો સખત કરું કે તેની દેહેસતથી કોયેકાફમાં સી મોરગ જન-નવરબી ધુજે. ને ધરાની તથા તુરાની લશકરમાંથી એક રાખસને છ-વતો જવા દેજી નહી. ને ધરાન તથા તુરાન એ બેહુ મોલક આપણાં તાપ્પામાં કરું, કેમકે એ ધરાની લોકોએ રાતને વખત ચોરીનું કામ કી ધું છે. હવે સોરાબના બેટા પરજોને તથા નોજરશાહાના તુસને કોઈ-નેબી હું સલામત રાખું નહી કે તેથી કરીમાંન પોતાનાં બાપની માહેત-મમાં બેસીને જનજન રોય ! ને એ લોકોના જુનડા તથા નગારાં છી-નવી લેજી. તેવાર પછે ધરાનની તરફ જઈ, ને તાંહાં જાલના બેટા રૂસતમની સાથે લડીને તેના ભારી તબને ખાકમાં ઊધું નાંખું, ને કેપો-સરો પાદશાહાનું તખ્તો તાજ છીનવી લેજી, ને ફરામરોજને તથા જેહાન બખ્શને તથા તમુરને તથા બુદા જલેજર એ તમામ જાબુલીઓના મુસકા બાંધું ને શાંમેસવારનાં ખાનદાનનો એક સવારબી જવતો રેહેવા દેજી નહી, પણ હું હાથી ઊપર સવાર થઈને લડાઈ ઊપર જઈ છું તે-થી પુરો કાબુ પામતો નથી, વાસતે મારે લાયકનો એક ઘોડો મને સ-વારીનો જોઈએ. જોવા નામદાર પરજોનો ઘોડો. ગુલગુને દેવજનદ છે, તેવો ધ્યા તો ફતેહમંદી ભરેલા ફરામરોજનો ગોરાબ ઘોડો છે તેવો થા તમામ જેહાનના પેહેલવાન તાજબખ્શ રૂસતમના રખસ જોવા ઘોડો મારા હાથમાં આવે તો હું તે ઊપર સવાર થઈને જેહાનના દર-મેઆનમાં ફેલની મોરાદ મોઆફ્રેક કામ લેજી.” એવી ગોફતેગો-માં જેહાનસોળ હતો એવામાં એકએક એક દેવ તોગાનશાહાની દરગાહમાં આવીએ ને તોગાનશાહાના તખ્તનાં પાછીને બોસા દેઈ કેહવા લાગો કે, “અથ પાદશાહ, મેં એવું શાંભલીજી છે કે એ જેહાનસોળ પોતાની સવારીને વાસતે એક ઘોડો જેહાન પેહેલવા-ન રૂસતમના રખસની મીસાલનો માંગેછે, તો રૂસતમના રખસનો બાપ હું છું. તે રખસ ઘોડો મારા તોખમથી પેદા થયલો છે ને મારું

નામ રખસાને દેવ કરી કેહેવાયછે. ને રૂસતમનો રખસ હું થકી પેદા થયો છે. ને મારી દેહેસતથી આસમાં ઉપર આકૃતાપ તથા માહાતાપ ભી રાહા ભુલી જાએછે. એવો હું જખરદસત દેવધું ને મને એક પેટોછે તેની મદદથી હું જેહાનના દરમેઆનમાં કોઈથી દરતો નથી, મારો પેટો હરજો મને રાહાનો ખતાવનારછે. તે પેટો ધણો તેજ આલનો ઘોડોછે. ને રાહામાં ચાલેછે તેવારે પતજદીનો વાળી તેની ખરાખર આલતો નથી. દુનીઆનાં તમામ ઘોડાઓ તેની ખરાખરી કરી શકતા નથી, મગર જેહાન પેહેલવાન રૂસતમનો રખસ ઘોડો તેની ખરાખરીનોછે, પણ તે રખસભી મારીજ થીકથી પેદા થયોછે તેથી એ પેટુ ભાઈ થાયછે. તે ઘોડો એ જેહાનસોજને લાયકનોછે કે તે ઉપર એ નામદાર સવાર થાયતો તમામ જેહાન એનાં તાપામાં થાય. પણ એ જેહાનનાં દરમેઆનમાં એક મારો ભારી દુશમનછે, તેના જોલમથી હું દુનીઆમાં નહીસતો ફરું છું. શાવાસતે કે તે નાંતરશ દેવ જહુધમાં તથા જોલમમાં ધણો જખર દસતછે, તે દેવની ખરાખરી જેહાનમાં કોઈ ખીજો દેવ કરી શકતો નથી ; તું કેહે ગોયા તે દેવ એક અજખ તરેહેની બલાછે. પણ એક દાનવ મોખેદે મને કહીઊંછે કે, તે દેવ લડાઈનાં મેદાનમાં દેલેર જેહાનસોજનાં હાથ ઉપર મારેઓ જશે. કે તે જેહાનસોજ લડાઈને વખત સામેસવારની મીસાલનો પેહેલવાન છે, તેથી તે દેવને જેહાનસોજ મારશે. તે નાપાક દેવનું નામ નેહેહુંગાલ દેવનો અલવંદ દેવ કરી કહેછે. તે અલવંદ દેવનો પાપ પુલાદદેવ કરી કેહેવાતો હતો, અને તે નાપાકભી તમામ જેહાનને આજરનો દેનારો હતો પણ મોટી અજખથી એછે કે તે અલવંદદેવ જતે રોઇનતનછે, તેથી તેનાં તન ઉપર કોઈ હથીઆર કારગાર થતાં નથી. પણ જેહાનસોજ સેવાએ કોઈ ખીજો પેહેલવાન તેનાં રોસન રોજને શીડા કરનાર નથી. ચાને તેને જેહાનસોજ મારશે.” એવી હકીકત સાંભલીને પેહેલવાન જેહાનસોજ પાક યજ્ઞાની દરગાહમાં રો કરનાં કીધાં કે તે જેહાનના પેદા કરનાર સાહેબે મારી મોરાદ હાંસેલ કીધી કે એ દેવને એ જગોએ મોકલેઓ.

હેકાયત લખીછે કે, ગોફતેગો કીધી રખસાન દેવે
પાંદશાહા તોગાનશાહા તથા જેહાનસોજ સાથે.

એ રેવેશ પાકદાદારનાં શાકરાંનાં કરીને પછે જેહાનસોજે તે દેવને કહીજી કે, “અય રખસાંને દેવ, તું તે ઘોડો કેવારે મારે હજુર લાવશે કે હું તે ઉપર સવાર થઈ મારો મોરાદ મોઆફ્રેક કામ લેજી. ને તું કેહે તે મીસાલ તે નાપાક અલવંદ દેવને જમીન ઉપર મારી તેનાં તનને ભારી ગોરજે કરી કુટી નાખું.” તેવારે રખસાંને દેવે જેહાનસોજને કહીજી કે, “અય જમાનાના પેહેલવાન, તારે વાસતે એવો ઘોડો લાજી કે તે ઉપર તું સવાર થઈને પોતાનાં તમામ મુદદઓ ઉપર ફતેહ પાંમે. ને તમામ જેહાનને તારા તાબામાં કરે.” એટલું કહીને રખસાંને દેવ પાહુર નીકલી ગયો. તેવારે પેહેલવાન જેહાનસોજ ખુશીમો આવોઓ કે હવે મારાં પપ્પતે જોર કીધોછે કે લડાઈને લાયકનો ઘોડો માસ હાથમાં આવે-ઓ. પછે તોગાનશાહાને કહીજી કે, “હવે જમાનામો મારી મોરાદ હાંસેલ થઈ, અગર જો એ ઘોડો મારી રાંન નીચે આવેતો, એ લડાઈનાં મેદાનમાં એક સવારને સલાંમત રહેવા દેજી નહીં. અવલ તો અફરાસી-આપને તખ્ત ઉપરથી ઊઠાડી તારા નામને યુજોરગીથી આફતાપની મીસાલ મસહુર કરૂં પછે ઈશનની તરફ જાજી, ને જલેજરના રૂસતમને તથા ફરામરેજને તથા જેહાન પપ્પસને લડાઈનાં મેદાનમાં પકડી તેમનાં હાથ પ્યાંધું કારણ એ લોકોએ જુહું દમર કરીને પીજા પાંદશાહા પાસેથી ઘણા વરસ લગી સલામી લીધી છે. પણ હવે તો લડાઈમાં આપણો દાહડો રોસન છે. તેથી હું એવાં કામ કરૂં કે જેહાનના દરમેઆ-નમાં મારી ચાદગારી રહી જાય; અને નાપાક અલવંદ દેવને વાસતે સરવ કોઈ કેહેછે કે તે દેવ રોઈનકાન છે, ને ઘણાએક લડાએક છે તો શું થઈજી તેનો ફરો મોજકો નથી; મારા ભારી ગોરજે કરી, જમકે લોહાર લોકે હેરન ઉપર ભારી હથોડા કુટેછે તે મીસાલ તે નાપાક દેવને કુટી નાખશ.”

એ રવેસ કહીને તે મોખારક નસલના પેહેલવાને શરાખ અંગા-વેઓ, ને એક મજલેશ ખોરમ ખેહેસતની મીસાલની શમારી, ને શ-

મસગરોના આવાજ તથા ચંગ તથા તંબોરાના સરોદ નીકલવા લાગ્યા, અને ખુશ હલકે રામશગરોએ શરોદ આવા માંડેઆ અને તે ખુશ આવાજે કરી આસમાનનો ગવધ્યો જે સુકર શેતાશે છે તેભી રામમઘં પડેઓ, કે એવો હલક તથા ખુશ આવાજ તો હુંભી નથી સપ્તો તથા તંબોરાએ કલાંમત લોકોનાં હાથથી ગોરામાંલી ખાધી યાને તંમબોરાના વજડનાર લોકોએ તમબોરાના કાંત ચમટેઆ, તથા પખવાજ લોકોએ પખવાજને તમાઆ મારેઆ, તથા પરીની મીસાલની સંમ સગસે નખરાંથી નાચ કરવા લાગી, ને રૂપેરો પદનનાં શાકી લોકો હાથમે ખીલોરી શેશાહી પકડી તે મજલેસમે સરવનાં વજડાડની મીસાલ લટકતી આલે ફરવા લાગ્યા. ને મજલેસમે પેહેલવાન લોકોના હાથમે લાલ શરાબની વ્દમે ભરવા લાગ્યા ; તેથી દેલેર લોકો શરાબની જાંમે પીતા ને રાંમેસગરોના આવાજ ઊપર કાંત ધરો સાંભળતા. તે ખુશ સરોદના સાંભલેઆથી યુદ્ધ મરદનેભી જવાનીની યો આવતી હતી. એવી પાકીજેહ મજલેસમે જેસીને શેર મરદ જેહાનસોજ ખુશીથી દમપદમ શાસપની જાંમ ઊઠાવતો હતો.

એમ કરતાં જવારે જેહાનસોજ તે મજલેસમાં શરાબની મસતો-મે આવેઓ, તેવારે તોગાનશાહાને કેહેવા લાગોકે, “ શેરની વજનને કરનાર પ્યરજો પેહેલવાન ધણે જપ્પરદસત છે. એ પ્યરજોની લડાઈમાં તો શીંહથીભી ઉલું રહી શકાય નહી ; મેં એની મીસાલનો કોઈલડાયક પેહેલવાન દીઠો નથી. હીમતમાં તે શેરની મીસાલનો, જોરમે મગર મછની મીસાલનો, તથાતનમાં પાહાડની મીસાલનો છે. તેથી એ નામદાર ઊપર તો માસં હથીઆરભી આજેજ થાએ છે. તું કેહે લડાઈને વખત એ પ્યરજો જેહેર ભરેલો નર અજદાહા છે, ને જેવારે એ ગોશા-મે આવેછે, તેવારે તે એક ભારી પલા છે. ” તેવારે તોગાનશાહ કહીજે કે, “ અય નામદાર મેં એ નાપેકાર પ્યરજોના હાથથી ધણે શીતમ દીઠો છે. એ પ્યરજો એકએક પોતાના જોરથી ખેતાના. મેલકમે આવી પેહાંચ્યો. તેવારે એણે મારાં લશકરની ધુલ કાઢાડી નાખી, ને મારું પખત પ્યરગસતે કીધું ને માસ ધણાએક નાંમીઆ પેહેલવાનો હતા તેઓને છવથી મારેઆ. તેથી એની મેઠાપેલ કોઈથી એક એક એક

૨૬૫ ૧૩૫.] તોગાનશાહ અને જ્ઞાનસોજ વચે ગોસ્તેગો. ૧૨૭

સખુન ખોલી શકાઓ નહીં. પછે આખેર એ પેહેલવાન શકલાપ દેવના હાથમે કેદ પકડાયો તે દેવ એને સુતેલો ખોઆપમાંથી અલકે ઊઠાવી લેઈ જઈ દરીઆવમાં નાખેઓ હતો. પણ તાંહાંથી કોણ જાણે કે શી-સખતીએ એ પ્યરજો પાછો નીકલીઓ અને ધણે વરસે એ જગો મા-લમ પડેયોછે. ” એ રવેશ તોગાનશાહે જ્ઞાનસોજને વાત કહી ને પછે મેહેરશીમીએજનરની હકીકતબી તેને કહી.

તેવાર પછે જ્ઞાનસોજ તેને કહીઊં કે, “તું કરી અંતામા કર હું એ પ્યરજોનો છવ પ્યરપાદ કરશ. મેં એની સાથે એક લડાઈ તો કીધી છે, અને હજુ બે બીજી લડાઈ પાકીછે, વાસતે એની સાથે મેદાનમાં લડાઈ કરીને એની બેહુ પાણુ પાંધીને ખેંચતો તારી નજદીક લાઊં કે, તું જોયકે ગોઆ એક મસત હાથીને પાંધી લાવેઓછે. ” તેવાર પછે તું તેની ઊપર તારો જુનો કીનો લેજે ને એના વનને સુલી ઉપર ચહ-ડાવી એનાં, લોહીએ કરી જમીન લાલાંના ચમનની મીસાલની કરજે. એ રવેસ કહીને તે શેરમરદે શરાપની જાંમ ઊઠાવીને પોકાર મારી કેહ-વા લાગો કે હવે એક લડાઈ એ કીનાનાં મેદાનમાં એવી કરૂં કે તેની થાદગારી કેઆંમતના દાહડા શુધી રહે.”

—◆—◆—◆—

હુકાયત લખી છે કે, ખોલાવેઓ કેઆનશાહે જંગાવેને
અને તેણે કોલ કીધો કેઆનશાહ સાથે અને
તે પછે જંગાવે અક્રશીઆપની
નજદીક ગયો.

—◆—◆—◆—

હવે પેલી તરફ કેઆનશાહ લડાઈનાં મેદાનમાંથી પાછો ફરેએ, ને પોતાના પાદશાહી તખ્ત ઉપર આવી બેઠો. પછે હોકમ કરીને જંગાવેને પાંધેલો પોતાની નજદીક મંગાવયો. જેવારે તે જંગાવેને પાંધેલો લાવીને પાદશાહનાં તખ્તનો નજદીક ઊભો રાખેઓ, તેવારે તેને પાદશાહ કેઆનશાહે પુછીઊં કે, “અય જંગાવે, હવે તું કેહેવો મારા બધમાં પડયો છે. જેમ એક રોકાર શેરના હાથમાં પડે તે મીસાલ

હમણાં તું મારા હાથમાં બેચારો થઇ પડ્યો છે. તું મને પીછાનતો નહી હતો, જે એકએક પોતાના બેહુંદાંપણથી મારી સાંમણે લઇધાં નાં મેદાનમાં આવ્યો હતો, હવે તો જલાદને હોકમ કરીને તારા સરને તનથી દુર કરાજી.” તેવારે જંગાવેએ કહીજી કે, “અય પાદશાહ, આજ રોજે તમામ જેહાનમાં તારા નામનો શકો ચાલે છે, ને તમામ જેહાન તારા તાપ્પામાં છે, અને હુંબી એક બેચારા આદમીની મીસાલ તારા બધેમો કેદ પકડાએલો છું. ને તું પાદશાહ છે તેથી અગરજો તું મને મારવા ચાહતો હોય તો, હું બેચારો મરદ તારી નજદીક સર ની ચું નાખીને ઊભેલો છું. તું જે ચાહે તે કર ઇઆ અગર તું મેહિર પાન થઈ મારું ખુન બખશે તો હું તારી દરગાહામે ફરમાંબરદાર બંદાની મીસાલ બેદમતમાં રહી તારો હોકમ બજા લાજી. અય પાદશાહ હુંબી ખવરના મોલકનો પાદશાહ છું; ને તમામ ખાવર જમીન મારા તાપ્પામે છે. પણ હું પોતાની કમબખતીનો મારેઓ એ ઊંધ નસીબના અફરાશીઆબની મદદે પાંણીના રેલાની મીસાલ દોડેઓ આવેઓ હતો. પણ એના કમનસીબની સુમીઅતથી હું તારા હાથમે કેદ પકડાયો છું. અને હવે આજ પછે હું મારા જીવ તથા દેલથી તારો બંદો થઈ રેહું. ને આજ રોજથી તારો ઇઆર થઈ તારો ગોલામ કરી કેહેવાહું પછે તો તું હોકમનો આપનાર સાહેબ છે જે કાંઈ તુને પસંદ આવે તે કર. તું મારી સાથે નેકી ઇઆ બદી જે કાંઈ કરે તેમાં મારો કસો ચારે નથી.” એવો આજેજ ભરેલી વાત જંગાવેની બોબાનથી સાંભલીને કેઆનશાહ હશેઓ, ને પોતાનાં દેલ સાથે કહીજી કે, “હવે એનું દેલ નરમી ઊપર આવેજી છે.” પછે દેલમે મેહિરબાની લાવીને ફરમાવીજી કે, “એની બાબુ છોડે.” તેજ વખત બેદમતગાર લોકોએ તેના હાથ છોડેઆ, ને કેઆનશાહે તેને નવાજેસથી શરેખાવ આપીને ઘણાએક સરફરાજ કીધો. તે શરેખાવમાં કોહોલા તથા કમરંબંદ તથા ઘોડા તથા તલવાર અને એ વગેરે બીજાં ઘણાએક નાદેર સાંમાન આપીને તેને સરફરાજ કીધો. એવો મેહિરબાન પાદશાહ જોઈને જંગવે, પોતાનાં દેલમે ઘણાએક પરીમાન થયો કે, “એવ નામવર પાદશાહ સાથે મારેથી નાહકે દુશમની થઈ હતી, અને અફ-

રાસીઆપ્પના તાપ્પામો રહીને મેં એની સાથે લડાઈ કીધી.” એ રવેશ જંગાવેએ પોતાનાં મનમો પસેમાંન થઈને પોતાના દેલમાંથી કીનો કાઢી નાંખેઓ. પછે કરાખાંએ તેને દેલાસાથી કહીજી કે, “અય ખાવર જમીનના જંગાવે, તું કસી વાતનો અનદેશો માં કરતો, તારા ખાવરના મોલક ઊપર જેમ કે તું પાદશાહ હતો તેજ પાદશાહી તારી કાયમ છે. હવે એ જેહાન અફરાસીઆપ્પથી આજેજ થઈ છે. તેથી એ કમખખત આજ પછે ખુશીનો દાહાડો ખોઆપ્પમોભી દેખવાનો નથી, એની ખેદાદીથી તમામ જેહાન શોહોર અને પોકારમો પડી છે. તે કરતાં પાક મજહુબનો પાદશાહ કેઓસરો ધરાન જમીનના પેહેલવાનો સાથે એ જગો આવી પોહોંચશે, તેવારે એ અફરાસીઆપ્પનાં લશકરનો એક સવાર ઘોડાની પીઠ ઊપર સલાંમત રેહેશે નહીં. ને તુરાનનો તમામ મોલક તે પાદશાહ પોતાને કપ્પજ કરશે; તેથી તેનું સર બુઝોરગીથી આસમાંન ઉપરના આફતાપ સાથે પ્પરાપ્પરી કરશે.”

તેવારે જંગાવેએ તેને કહીજી કે, “એ નામદાર, હવડાં તો મને એક ચારાથી અફરાસીઆપ્પના લશકરમાં જવું જોઈએ કાએજે તેનાં લશકરમાં મારે તમામ સાંમાંન છે તેમાં દેહેશ તથા જુદા તથા નગારાં તથા ઘોડા તથા જર ખજાનો તથા માફ લશકર સરવે તાંહાં રહી ગયું છે, ને હું તો એકાએક એ જગો પકડાઈ આવેઓ છું. વાસતે હું પાછો તુરકી લશકરમાં જઈને તે જગો એક હફતો રહી તમામ મારે સાંમન મારે હાથ કરીને મારા ખાવરના લશકર સાથે એ જગો આવીને પછે કીનાંની કમર પ્યાંધી, તુરાંની લશકરને તલવારનો હાથ દેખાડું. તેવાર પછે તારી તથા મારી મરજ એક છે તો તું જે કેહેશે તે મોઆફ્રેક આપણે કામ લેસું.”

જેવારે જંગાવેએ એ રવેશ પાદશાહ કેઆનશાહ પાસેથી અફરાસીઆપ્પનાં લશકરમો જવાની રજા લીધી, તેવારે કેઆનશાહ ઊપર દોઆ કીધી, અને તેને જે કાંઈ શરોપાવ કેઆનશાહે આપેઓ હતો તે પોતાની સાથે લેઈને તુરાનનાં પાદશાહાની નજદીક આવેઓ. જેવારે અફરાસીઆપ્પે તે જંગાવેને એ રવેશ સરોપાવ સાથે ખુશી ભરેલો દીઠો, તેવારે તેને પુછીજી કે, “અય નામદાર તારે ઊપર શી મુસીખત અ-

જરી; ને એ કમીનાં કેઆનશાહા સાથે શી રવેસથી સવાલ જવાપ થયા કે તું એ રવેશ સરોપાવ સાથે તેનાં પંધમાંથી છુટી આવેઓ છે. તે તમામ હકીકત અવલથી તે આપ્પેર લગી મને કેહે.” તેવારે જંગાવેએ અફરાસીઆપને જવાપ દીધો કે, “તે કેઆનશાહા તો એક દાંનાઈ ભરેલો ને અકલમંદ, જમાંનો ચલાવે તેવો મરદે આદમી ને ઈત-શાંતની કદરનો જાણનાર તથા હોશીઆર મરદ છે. તે નામવર અવલ અનદેશો કીધા પગેર મોહોડાંમાંથી એક સખુત કાહાડતો નથી. તથા લડાઈને વખત ધણો જોરાવર, ને તલવારનો મારનાર છે. અને જોવારે પોતાના પાદશાહી તખત ઊપર પેસે છે તેવારે દાદ તથા સખાવત વના પીઝો પેશેા કરતોજ નથી. હું તેના હાથમો કેદ પકડાયો પણ મેં તે પાદશાહથી કસી પદી દીઠી નહીં.” એવા તારીફના સખુત સાંભલીને પાદશાહ અફરાસીઆપ ગોશામો આવી તેને કેહેવા લાગો કે, “એ પે-હુંદા મરદ, તું મારી કસી સરમ કરતોજ નથી. મગર તારા દીદામો તમામ પેમરવતી ભરેલી છે, કે તું મારી નજદીક આવીને એ રવેશ મારા દુશમનની તારીફ કરેછે. જે કોઈની પદગોઈ કીધી જોઈએ તેની એ રવેશ તું સરફરાજ સાથે તારીફ કરેછે. પણ મારા જોવામો તો તું-બી નાપાક કરાખાંની મીસાલ નીમકહરામ નજર આવેછે. તે કમખ-ખતબી મારી સાથે પગાડ કરીને દુશમનની તરફ જઈ પેઠો છે. વાસતે અથ પદજદ જંગાવે, તારુંબી મારી દરગાહામો કામ નથી ને તુનેબી હું મારા અનજુમનમો પેશવા દેનાર નથી. વાસતે તું મારી નજદી-કથી દુર થા હવે તારા મોહોડાંમાંથી પદીની પો આવેછે. વાસતે હવે મારે તારું મોહો જોવું સજવાર નથી. હવે તું મારી નજરમાં નાપસંદ નજર આવેછે.”

જોવારે જંગાવેએ અફરાસીઆપથી એવા સખુત સાંભલેઆ, તે-વારે પોતા ઊપર પેચ ખાધ ગોસામાં આવી અફરાસીઆપને કહીએ કે, “એ હુઝટ ભરેલા પેમરૂઅત પાદશાહ, તુંમાં ગોશો તથા અદેખાઈ સેવાએ પીજું કંઈ છેજ નહીં. તેના સખપથી તારો મોલક વેસન તથા તું શરગરદાંન થઈને રોશવા થાયછે. ને તારા એવા પેહુંદા જો-લવાએ કરી તારાં લશકરનું દેલ પેદેલ થાએછે ને નામદાર કરાખાંપી

તુંથી બેદેલ થઇને ગયો તે તારા એવા બેહુંદાપણના સપ્પયથીજ ગયો હશે. અને દેલેર અરસેવને જે તુંથી મોહો ફેરવીજી છે, તે તારી અદે-ખાઈ તથા તારા પદ ખોલવાથીજ બેજર થઈનેજ ગયો છે. તું પોતે પો-તાની જાતે પદી ભરેલો જાદુગર, અને તપ્પોઅતનો પદ છે. તો હવે તું જેવા નાપાક પાદશાહની ખેદમતમાં રહી રેશવા થઈએ તેમાં કશોદો સુ ? વાસતે તું સુ મને પોતાની દરગાહાથી દુર કરશે, મારેજ એ જગો રેહેવું નથી. હું કાંને સાંભલતો હતો કે અફરાસીઆપ પાદસાહ પોતાની જાતે ધણો પપ્પીલ ને ખેમરૂઅત છે ; તે મેં આજ રોજ પોતાની નજરે જોયું તેથી હવે મારી પુરી ખાતેરનીશાં થઈ.

હેકાયત લખીછે કે, સખેખુન મારીઝી જંગાવે ખાવરી
એ પાદશાહ અફરાસીઆપનાં તુરકી લશકર ઊપર.

એ રવેશ જંગાવેએ ગોસાથી પાદશાહ અફરાસીઆપ સાથે ગો-ફતેગો કરી પોતાનાં લશકરમાં આવેઓ અને પોતાનાં લશકરને હોકમ કીધો કે, “એ જગોથી દેહેરા તંબુ ઉઠાવે”. તેજ વખત તમામ લશ-કરે સાંમાન પાંધેઓ. અને સરવ કોઈએ દેહેરા તથા રાવટીઓ ઉઠાવીને હાથી તથા ઊંટની પીઠે ઉપર લાધી. અને ખાવર જમીનના પાદશાહ જંગાવેએ પોતાનાં લશકરના પચાસ હજાર સવાર સાથે નગારૂં કરતો પાદશાહ કેઆનશાહની નજદીક ગયો. તેને કેઆનશાહ આપરૂ આ-પીને મકાંન દેખાડેઓ, તે જગો ખાવરના લશકરે દેહેરા મારેઆ, ને મકાન કીધો. અને કેઆનશાહ સાથે દોસતી કીધી, ને તુરાતના પાદ-શાહ સાથે કીનો ઉઠાવેઓ.

એમ કરતાં રાતનો વખત થાએઓ, તેવાર જંગાવેએ પોતાના લ-શકરને કમર બંધાવી અને અફરાસીઆપના લશકર ઉપર શખે ખુન મારવાનો શાંમાંન કીધો. તેથી ખાવરના લશકરના દેલેરો રાતને વખત ઘોડાઓ ઉપર સવાર થયા. તેજ વખત જંગાવેએ કેઆનશાહ પાસે લ-હાઈની રજા માંગી. પછે પોતાનાં લશકરનો સપેહેસાલાર જે જમી નામ-

૧૩૨ જમી પેહેલવાનનાં પીરાનનાં બેઠા રોઘનને તાંના. [પરજો નાથું-

નો હતો તે જમીભો જંગાવેએના ખેશમાંનોજ હતો તેને હવાલે લશકર-
નો એક ભાગ કીધો અને પીજો હીસો લશકરનો જંગાવેએ પોતાની
સાથે લીધો ને એ તપકે લશકરને આગલ ચાલતું કીધું.

હવે પેલી તરફ તુરાનના પાદશાહા અફરાસીઆપનું લશકર તો
પોતાની ગફલતની હસતીના ખોઆપમાં શુતેલું હતું, ને તેઓને એટ-
લું માલુમ નહી હતું જે જંગાવેએ બેદેલ થઈ ગયા છે તેથી કાંઈ દગો
થશે, એ વાતની તો કોઈને ખબર હતીજ નહી. તે રાતે તુરાનના લ-
શકરની આસપાસ પીરાન વજરનો બેટો દેલેર રોઘન પોતાના વેશેના
ઢોલાના સવારો સાથે તલાઓ ફરતો હતો. એવામાં ખાવરના લશકરનો
સપેહેસાલાર જમી, એકાએક લશકર સાથે આવી પોહાંચેઓ. તેણે
પીરાંનના બેટા રોઘન ઉપર પોકાર મારીને કહીલું કે, “અય બેહોનર,
વેશેને તોખમના, તું એ શીહા રાતને વખત હમારા લશકરની સાંમને
મોકાબેલ આવેઓ છે; પણ તમે લોકોનું ખખત ખરગસતે થયું છે તે-
ની તો તુને ખીલકુલ ખબરજ નથી. હવે તમારા પાદશાહનું તખત
તથા તાજ ખાકમાં ઉઘું પડશે, એક દાંતા મોબેદથી મેં એક દાસતાંન
શાંભલી છે, તે દાંતા મરદેભી ખીજ આવેલા દાંતા લોકોથી શાંભલી
હશે. તે એમ કરી કહી જાય છે કે, ‘જેવારે આદમી જનનું ખખત ખ-
રગસતે થાય તેવારે તેને હેવાં કાંમ કરવાં સુહુજ પડે છે. કે તે કાંમ
કીધાથી તે પોતેજ બલામો પડેને ખરાબી દેખે.’ તે મીસાલ તમારા
પાદશાહા અફરાસીઆપનું ખખત ખરગસતે થયું છે, તેથી પોતાનાંજ
લશકર સાથે ગોસાથી બોલીને બેદાદી કરે છે. અને તેની સાથે બોગાડ
કરીને પોતે બલામાં પડે છે. ને પોતાના દુસમનનું કામ સમારી આ-
પે છે. એવાં કામ એ ઊધાં નસીબનો પાદશાહા અફરાસીઆપ કરે
છે, કે પોતાના પાણીના ચસમાની અંદર પોતેજ જેહેર નાંખે છે. તું
નજરે જો કે, ખીજ મોલકના પાદશાહો, એ અફરાસીઆપનો ગમ
ખાધને પોતાના મોલકથી લશકર લેઈ ભારે સખતી ખેચતા એની મદદે
આવીઆ. અને એની તરફથી લડાઈ કરે છે. એવું છતાં એ નાપાક
તખીઅતનો પાદશાહા તેજ લોકો સાથે ગોસાથી બોલીને તેઓને આ
જોરદે કરે છે, તેથી તે લોકો પોતાનાં લશકર સાથે પોતાનાંમોહો ફૂરવીને

દુસમનને જઈ મલેછે.” ને એટલું કહી પોતાનો નેજો ઉઠાવીને રોઈન ઊપર હોમલો કીધો, અને તેની કમરગાહા ઉપર એક નેજો એવાતો જોરથી મારીએ કે વેશેનાં સરદારને ઘોડાનાં જીન ઊપરથી જમીન ઊપર નાખેઓ. એવામાં તેનાં લશકરના તલાએઆ લોકો ગલખો કરતા આવી પોહોંચ્યા, તેઓ ઉપર જમી પેહેલવાન જઈ પડીઓ. એવી ધર પકડમાં રોઈન સેતાપ જમીન ઊપરથી ઊઠીને બે માલુમ પાછી પે-આદો નાહો, ને દોડતો જઈ પાદશાહા અફરાસીઆપને ખપ્પર કીધી, ને તુરાની લશકરને જગાડવાને વાસતે નગારાંના આવાજ કીધા. તેથી તમામ તુરકી લશકર ધાભડું પડી ગયું ને શોર સાર ઉઠેઓ, ને સરવ કોઈએ શેતાપ હથીઆર પ્યાંધીને ઘોડાની પીઠ ઉપર સવાર થયા, ને પોતાનાં લોકોને ખોઆપમાંથી જગાડવાને વાસતે હર તરફથી પોકાર મારવા લાગા. એવામાં પેહેલવાન જમી તુરાની લશકરના કેનારા ઉપર આવી પોહોંચ્યા; ને તે શીહા રાતને વખત બેહુ તરફથી તલવારો આ-લવા લાગી. એમ કરતાં તે મેદાન આદમીઓનાં લોહી તથા લોથે કરી ભરાઈ ગીઊં. એવામાં પોતે જંગાવેએ બીજાં લશકર સાથે પછવાડેથી આવી પોહોંચ્યા. તેણે આવતાંવાર લશકરની પછવાડેથી હોમલો કીધો, ને તે શીહા રાતને વખત વીજની મીસાલ તલવારો ચમકવા લા-ગી. ને લશકરના શોહોરે કરી તમામ જોહાન હલમતી રહી. ને બે સુમાર ગરદ ઊઠી, તેથી આસમાંન તથા સેતારા સરવે ઢંકાઈ ગયા. અને કમાનમાંથી તીર વરસતા તેથી તુરકી લશકરના સવારો ઘોડા ઊપરથી ખાકમે પડતા. અને ભારી ગોરજ પેહેલવાન લોકોની ટોપ ઉપર પડતા તેની દરંગા દરગીનો આવાજ આશમાંન લગી જતો હતો. તે જંગલ આદમીના લોહીએ કરી લાલાના ચમનની મીસાલ શોરખ ન-જર આવવા લાગી. અને આદમીઓનાં સર ઘોડાઓની ઠોકરે કરી ઉડવા લાગાં. અને આદમીઓની લોથ લોહીમે તણાવા લાગી અને હર તરફથી પેહેલવાન લોકો પોકાર મારતાને ધર પકડ, પ્યાંધ, મારનાં સો-હોર સારથી આસમાંનબી ધુજને જમીન ઉપર પડવા આહતો હતો. પણ તુરાની લશકર એકાએક ધાભડું પડીને ખોઆપમાંથી ઊઠેલું હતું, તેથી ટોલે ટોલાં થઈ હર તરફ નાસવા લાગું.

બીજી તરફ પાદશાહ અફરાસીઆપ પોતાના દેહરામાંથી પા-
હેર આવીને જોએ શું કે, તમામ મેદાંન પાણીના દરીઆવની મીસા-
લ લોહીથી બરેલુ હતું, અને પોતાના લશકરનાં સવારોને બગેર સરના
થઇને ખાકમાં ઊંધા પડેલા દીઠા. એવામાં બીજી એક ગરદ ઊઠી તે
ગરદે કરી તમામ હવા શીહ થઇ ગઇ, તે ગરદમાંથી પેહેલવાન કલમાક
પાહેર નીકલેઓ. તેની સાથે તલવારના મારનારા બેલાખ સવાર હાજર
હતા. જ્યારે તુરાનના પાદશાહે નેગાહ કરીને જોયું કે, કલમાક
બારો લશકર સાથે કીનાંને વાસતે આવી પોહોંચેઓ. એવું જોઇને
પાદશાહ પસંગનો ખેટો પોતાનો ઘોડો દપટાવતો આવી કલમાકનો રસ
તો બંધ કરી ઊભો અને પોકાર મારી કલમાકનાં લશકરનાં લોકોને ક-
હીજી કે, “એ બદ યુનીઆદ લોકો, તમે એ જગો ગલબો કરતા આ-
વેઆ છો. પણ હવે પસંગના ખેટાની તલવારથી તમે કાંહાં જવાના
છો; હવે માફ ખાસ લશકર હથીઆર બાંધીને બાહાર નીકલીજી છે
તેથી તમેને એક લેહનમે મારી લેશે.”

હુકાયત લખીછે કે, આવેઓ ખેહુરામ જંગાવેની મદદે
અને તે ખેહુએ મલી તુરાની લશકર ઉપર સખે
પુન મારોઝિં અને નાહાઠો ગયો પાદશાહ
અફરાસીઆપ મેદાનમાંથી પોતાનાં
લશકર સાથે.

વલી પાદશાહ અફરાસીઆપ કલમાકનાં લશકરને કેહતો
હતો કે, “ખાવર જમીનના જંગાવેએ મારાં લશકર ઉપર સખે પુન
મારીજી. એનાપાક બદબદે મારી સાથેથી દોસતી તોડીને મારા દુશમ-
ન સાથે મલી ગયો; અને એકાએક મારે ઉપર ચહડી આવેઓ છે.”
તેવારે કલમાકનાં લશકરના બાજે લોકોએ જવાબ દીધો કે, “એ જી-
ધી અકલના અફરાસીઆપ, તું એવું શા વાસતે બોલેછે કે, કલમાક
તથા જંગાવે મારા દુશમન થઇ બેઠા છે. તારાં કામ એવાં નકારાંછે કે

તમામ જોહાન તારી દુશમન થઈ બેઠી છે. તું પોતે બદ ખસલતીથી બુરાં કામ કરોને નેકીનો ઊમેદ રાખે છે તે કેમ થાય?" એ રવેશ કહી-
ને તમામ લશકર જંગાવેની મદદે લડાઈમાં જઈ પડીજી; ને પેહેલવાન કલમાકબી તે લશકરની પછવાડે લડાઈમાં આવી પોહાંચ્યો. ને સરવે કોઈ એકઠા થઈને દરીઆવનાં પાણી જોશ કરે તે મીસાલ જોશથી અફ-
રાસીઆપનાં લશકરમાં જઈ પડેઆ. ને લશકરના ટોલે ટોલાં મારેઆ.

એ ખખર પેલી તરફ લશકરમાં થઈ કે, પેહેલવાન કલમાક તથા જંગાવેએ એ બેહુ સરદારે એકથઈ આવેઆ, તેથી તુરાની લશકર ઉપર ભારી સખે ખુન પડીજી છે. એ ખખર સાંભલીને જરી કોલાહાનો રાખનાર બેહરામનો બેટો બેહરામ, શેતાબ જગોથી ઊઠેઆ ને શેરની વજનના કરનાર બેદાર બખત બરજોનેકેહુવા લાગો કે, "તું મને હોક-
મ કરે તો હું મારા ગોદરે જીઆની લશકર સાથે જાજી ને તુરાનના લ-
શકરમાં, વેશોના પીરાંનના લશકર ઉપર કીનો લેજી. એ નાપાક વેશોના ટોલાંથી અમેએ ઘણી એક નોકસાની દીઠી છે. એ લોકોએ અમારા ગોદરેજના ખાંદાંનના ઘણાક નામીઆ સવારોને મારેઆ છે. વાસતે તેના કીનામાં હું એ લોકોમાંથી એક સવારને જીવતો સલાંમત જવા દેજી નહી. અગર મારી ગરદન એ લડાઈમાં લોહીમાં ગરક થશે ઈઆને અગર હું મારેઆ જશ તેનો મને કસો અનદેશો નથી. સખબ કે કલ-
માકશાહે આએ વખત તુરાનનાં લશકર ઉપર રસતાખેજ નાખી છે ને તુરાનનો પાદશાહ બતંગ આવી ગયો છે તેથી તારો હોકમ હોય તો હું મારાં લશકર સાથે પીરાંન વેશોના લશકર ઉપર જઈ પડુ." એવી હકીકત સાંભલીને બરજો હશેઆ, ને બેહરામને કહીજી કે, "એ રાતને વખત તારી ખાહુશ લડાઈમાં જવાની થઈછે તો જા." તેજ વખત દેલેર બેહરામ પોતાના ગોદરજીઆની પેહેલવાનોની સાથે કમર બાંધી-
ને એઆલીસ હજાર સવાર સાથે શેતાબી કરતો તુરાનનાં લશકરની તરફ ગયો. ને એકજ હોમલામાં તુરકી લશકરમાં પીરાંનના લશકરની રાફ ઉપર જઈ પડેઆ તાંહાં નામદાર બીજન ચીતાની મીસાલ હોમલો કરી વેશોના લશકરને મારવા લાગો. તથા એક તરફથી પેહેલવાન બેહ-
રામ તથા રેહાંમ તલવાર પકડીને શેરની મીસાલ હર તરફ દોડતા ને

૧૩૬ પાદશાહ અફરાસીઆપનું મેદાનમાંથી નાહાસવું. [બરતો નામું—

પોતે ગોદરેજ કમીગાહામાં હતો કે કેથો પીરાન નજરે પડે તો તે સાથે લડે. એમ કરતાં ગોદરેજ આંત્રી લોકોએ વેરોના ખાંતદાનના તરણુરો પેહેલવાનોને મારેઆ તથા બીજા ચારશો પેહેલવાન ઘણા નામીઆ પાદશાહ અફરાસીઆપનાં લશકરનાબી મારેઆ. એમ કરતાં તે રસતા-એજની લડાઈમાં જોમ કે દરીઆવમાં પાણી જોશ કરતું ચાલે તે મી-સાલ અફરાસીઆપનાં લશકરનું લોહી ચાલવા લાગું, અને મારેલા લો-કોની લોથે જંગલ ભરાઈ ગયું. એવી રીતે તે લડાઈ એ દાહાડા ને એ રાત લગી જરી રહી, ને તે લડાઈમાં તુરાનના લસકરના એક લાખ સવાર મારેઆ ગયા. પછે તરીજે દાહાડે તુરાનના પાદશાહ અફરાસી આપે પોતાના દેલમો નાહાસવાનો કસદ કીધો ને જોયું કે એ જગો રેહેવામાં ખુબી નથી. અને દેલ સાથે વીચારીજે કે “હવડાં તો એ જગોથી પાહર નીકલી જઈ, ને ચીન માહાચીન તથા સકલાપ્ત તથા રૂમ વગેરે બીજા મોલકોમાંથી લશકર મેલવીને નવે સરથી લડાઈ બી-ઠાવી આવું. ને જોહાનમાં મારા દુશમનની કસી નીશાંત રેહેવા દેજી નહી, અગર જો એ વખત હું મારી રેશવાઇને લીધે શરમાંઈને એ જગોથી નાહાસતો નથી તો તમામ તુરાંનીઓનું કાંમ બરહમ મ-લી જતું છે. એવો અનદેશો કરીને અફરાસીઆપ પાદશાહએ જોકાંઈ સાંમાન લેવા સરખો હતો તે લીધો ને પાકી તમામ સાંમાન તથા દેહેરા પરદા સરવ મેલીને રાતને વખત નાહાડો ગયો.

રાત દન કુચ કરી પાદશાહ અફરાસીઆપ ખાકાંત ચીનના શેહેર ની તરફ જઈ પોહ્યાંચ્યો, તેઓજ એક દાંતા આદમીને ખાકાંત ચી-નની નજદીક પોતાનો હેવાલ કેહેવા મોકલેઓ કે, “આએ વખતમા માઝ્ લશકર મારાંજ ખેશ લોકોના હાથથી બરહમ મલીજી છે. ને હું એ રવેશ ખરાબીનો મારેઓ ખોઆર આદમીની મીસાલનાહાસતો તારી પણાહમાં આવેઓછું; વાસતે તું મને તારા શેહેરમાં લે; ને તું મારો હેવાલ સાંભલે તો હું તારી નજદીક આવીને પોતાનો ગમ તુને જાહેર કરું ને તારો રેસન ચેહેરા જોયાથી માઝ્ ગમગીન દેલ ખુસ્મ કરું.” એ રવેશ અફરાસીઆપે મીનતથી પેગાંમ કરાવીજી.” જવારે તે દાના મરદે જઈને તમામ પેગામ કહ્યો ને ખાકાંતચીને તમામ હકીકત

સાંભલી તેવારે ગોસાથી અપ્પર ઉપર ચીન ચહુડાવીને સેતાપ્પ પોતાના ચીન શેહરનો દરવાજો બંધ કરાવેલો; ને તુરાનના પાદશાહને દબલ નહીં આપેલો ને કહીલું કે, “ એ અફરાસીઆપની સાથે આપણને બે આપ્પર થવું નહીં. ” પછે પેલા દાંના મરદ સાથે મોહોડેનો જવાબ કેહેવાડીઓ કે, “ મારી સાથે તારો રાહ રસમ મલતો નથી વા સતે તું એ જગોથી રોતાપ્પ જ ને બીજી જગો જોઈલે. ”

હવે પેલી તરફ પેહેલવાન કલમાક તુરકી લશકરનો સાંમાંન લુટી લઈને કેઆનશાહની નજદીક ગયો, ને જતાં વાર પાદશાહના તપ્પતનાં પાઉને બોસા દીધા. પછે પાદશાહ કેઆનશાહ તે તમામ શાંમાંન તેને બપ્પશીને તેને કલમાંકી લોકો ઉપર પાદશાહી બપ્પસીને તેનાં મોલકની તરફ ઘણીએક આપ્પર સાથે વેદા કીધો, તેથી તે કલમાક બુસીથી પોતાનાં શેહરની તરફ જઈ જરી તપ્પત ઉપર બેઠો. પછે દેલેર કરાખાંએ બી કેઆનશાહની રજથી કુચ કીધીને પોતાના ચાચ શેહરની તરફ ગયો. ને એક જરી તાજ પાદશાહ કેઆનશાહને વાસ-તે નજર મોકલવાને તઈઆર કરાવીલું; તે તાજ નહીં હતું ગોએઆ હકતે કેસવર જમીનના મોલકનો ખજનો હતો; એવું તે તાજ હતું પછે કરાખાંબી પોતાના શેહરમાં જઈ અમનથી બેઠો.

હેકાયત લખીછે કે, બપ્પર થઈ તરાકુસજંગીને જેહાંન બપ્પરાનાં આવી પોહોંચવાની અને તેને પોતાનાં હુબરી લશકરને માકલી જેહાન બપ્પરાનો રસતો બંધ કીધો.

હવે એ નામનો જોડતાર સાથર જે બાગનાં બુલબુલની મીસાલે તેજ જોબાન બોલતારમાં બપેછે તે એક મરતબે આગલી વાતને ફરીથી નવેસરથી કેહેછે કે, જેવારે પેહેલવાન જેહાનબપ્પરા પોતાનાં લશકર સાથે તરબલુસ શેહરની તરફ તરાકુસ પાદશાહના શેહર ઉપર ગયો અને એવી બપ્પર તે હુબસીના પાદશાહને થઈ કે, “ ઇરાન જ-

મીનના પાદશાહાનો એક નોજવાન સંપેહસાલાર જે ખુબસુરતીમાં ગોથા આકૃતાપની મીસાલનો છે તે જાણી લશકર સાથે આવી પોંહ્યાંચ્યા છે. તે નોજવાન, પીલતન, રૂસતમનો નખીરો કેહેવાય છે ; અને લડાઈને વખત આહે તો અલખરોજ પાહાડનેભી જગોથી ઊઠાવી જમીન ઊપર પછડે એવો તે જોરેમંદ છે. તેની સાથે આક તથા તરમાહા એ બેઠાં પાદશાહાભી ફરમાખરદારીથી આવેઆછે, તેઓને જ્ઞાનપ્રપંચરો પોતાનાં લશકરમાં પચાસ હજાર સવારો ઊપર સંપેહે શાલાતી આપીછે. તે લશકર તમામ નેજનું મારનાર અને લડાયક છે. એ લશકર એ જગો ઉપર રહીને દરીઆવની રાહે મગરેખની તરફ કેહેર તથા કીનાં ભરેલા કેહેકા-મદેવ ઊપર જાય છે કે પોતાની નામદારીથી તે દેવની બેહુ બાબુ બાંધી તેની ગરદનમાં રસી નાખે, ને પોતાની તલવારને જોરે તમામ મગરેખનો મોલક પોતાના તાબામાં કરે.” એ ખબર સાંભલીને તરાકુસ હપ્પસી હસીઓ ને કેહેવા લાગો કે, “ મગર તે જ્ઞાનપ્રપંચરા કાંઈ દીવાનો થાયો છે, તે જિંઘા પખતના જાણીને મારી દેલેરીની ખીલકુલ ખબરજ નથી; તે કરતાં તેણે મારા લશકરને દીધું નથી કે, તે બેહુંદા મગજનો જાણી એકાએક સાંપના દરમાં હાથ ઘાલેછે. આજરોજ એ જમાનામાં મગરેખથી તે મસરેકે લગી તમામ જ્ઞાનમાં માઈ નામ રોશન છે, ને દરીઆવ તથા પાહાડભી મારા તાબામાં રહેછે. મારી દેલેરીનો દખ્ખો આસમાન ઊપર ફરેસતાઓના દેલમાં ધુજરી નાખેછે. એક મરતબે હું ગોસાથી ચુંગાલ માઈ તો આ આસમાનનેભી ખાકમાં નાખું તો એ છોકરાની તાકત શીકે મારા હોકમ બગેર માહારા તરખલુસ રોહેરની ખાક લેઈને પોતાની આખમાં રોશમાતી જગો આંજે.” પછે તે તરાકુસનાં લશકરમાં બે હપ્પસી સંપેહેસાલરો હતા જે બંને નાપાકો આદોની ઓલાદતા અને ઘણા જખરદસત હતા. તું કેહે ગોથા તે બેહુ હપ્પસી નહી હતા; પણ બે લોહાના પાહાડ હતા તેમાં એકનું નામ કતરાંન હપ્પસી, તથા બીજનું નામ ગરંગ હપ્પસી હતાં; પણ તેઓની ચુંગાલથી નર અજદાહાભી ખલાસી પામી સકતા નહી હતા ; તે બેહુ હપ્પસીને તરાકુરો કહીજે કે, “જાણી રૂસતમનો નખીરો જ્ઞાનપ્રપંચ પોતાનાં જખરદસત લશકર સાથે રાહના દરમેઆનમાંથી તમામ

દફતર ૧૩૬.] તરાકુસની પોતાના પેહેલવાનો સાથે મસલત કરવી. ૧૩૯

મોલકો જર કરતો આ તરફ આવી પોંહોંચ્યો છે. તે એમ કરી ચાહે છે કે, એ મોલકનેભી પોતાના તાળામાં કરી મગરેબની તરફ જાય. વાસતે એ બાપતમાં તમે શું મસલત આપો છો ? ” તેવારે તે બેહુ હુબસીઓએ તરાકુસને જવાબ દીધો કે, “એ પાદશાહા અમે તેજ ચુંગાલના તારા બંદા લડાઈને વાસતે તઈઆર ખેઠા છઈયે, વાસતે તે ઈરાની લોકોમાંથી એક શખસનેભી છવતો જવા દેછએ નહી. એ ઈરાની લોકો આપણાં હુબસી લશકરની નજદીક કશા હેસાબમાં નથી. આપણુ લોકો ગોચા વડે અને એ ઈરાની લોકો ગોચા ગોસપંદછે, વાસતે તે લોકોમાંથી એક શખસને સલામત રહેવા દેઈશું નહી ” એવો જવાબ દેઈ પછે, પોતાનાં લશકરના સેરદારોને બોલાવીને તેઓની નજદીક એ તમામ ખીના કહી, ને તુરત તીસ હજાર લશકર બોલાવીને તઈઆર કીધું, ને તરબલુસ શેહેરમાં હોશીઆરીથી રહીને શેહેરને આશપાસ ખબરદારીથી ચોકી પેરા ભરવા લાગા.

—○—○—○—○—○—○—

**હેકાયત લખી છે કે, નામું લાવેઓ તરમાહા તરાકુસની
નજદીક અને લડાઈ કીધી હુબસીઓએ
તે નામદાર સાથે.**

—○—○—○—○—○—○—

એમ કરતાં તીજ દીને પેહેલવાન તરમાહા, હુબસીના પાદશાહાની તરફ આવેઓ, એ ખબર તરાકુસને થઈ કે, “કોઈ અરબસતાની પેહલવાન મરદ એલચી આવેઓ છે. તેની સાથે બીજા એઆલીશ અરબ છે; પણ તે તમામના એહેરા કીનાથી ગોસા ભરેલા છે”. તેવારે તરાકુસે હોકમ કીધો કે, “તેને મારી નજદીક બોલાવો કે, હું જોઈ કે તે અરબસતાની મરદ શું કેહેછે.” હેવો હોકમ સાંભળીને તરમાહાને તરાકુસની નજદીક લાવેઆ, તેણે તાંહાં આવીને જોયું કે, એક નાપાક હુબસીને તખત ઉપર બેઠેલો દીઠો, જે બોલંદીમાં એટલો તો ઊંચો હતો કે તેનું સર તેના એવાનની અગાસી સાથે લાગેલું હતું. ને એક સીહા પાહાડની મીસાલનો પોતાના હુબસીઓ સાથે મજલેસ કરીને જોકમા ખુશીથી બેઠેલો હતો.

તે હપ્પસીના પાદશાહ જેવારે તરમાહાને દીઠો તેવારે તેને પોતાની નજદીક એસાડીને પુછીજી કે, “તું શી મોશદ રાખેછે, ને તું એ જગો શા કામને વાસતે આવેઓ છે તે મારી નજદીક રોતાપ કેહે. અને તમે એ તરફ કાંહાંથી આવી પોંહોંચ્યા છો, તથા તમારો સપે-હસાલાર એ જગોથી આગલ જવાનો રસતો માગવાને વાસતે શું કેહે છે ને એ લશકર સાથે કાંહાં જાય છે ?” જેવારે તરમાહ તરાકુસને મોહાડેથી એવું સાંભળીજી, તેવારે પોતાની ગોદમાંથી જ્ઞાનપ્રપશનું નામું કાહાડીને તે હપ્પસીને આપીજી. જેવારે તે નામું નવીસંદાયે તરાકુસની નજદીક પાંગે બુલંદ વાંચીજી, તેવારે તે નાંમની હકીકત સાંભલીને શેર મરદ જ્ઞાનપ્રપશના નામથી ડરેઓ. અવલ તે નામની અંદર એમ કરી લખેલું હતું કે, “પાક યજ્ઞદાં રોજીને પોહ્યાડનાર સાહેબ છે, તે મેહરપ્પાન સાહેબને નામે કરી એ નામું લખું છું કે, દાદગર દાવર જે છે તે પેહેલવાન તથા પાદશાહ લોકોની પોસત પનાહા નો કરનારો છે. અને જે કોઈ જેવારેસ લોકો છે તેઓનો વારેસ તેજ છે. તે સાહેબથી આક્રાંતાપ તથા માહાતાપને નુર તથા રોશની છે. જમીનને પરકારી તથા આસમાનને ગરદેશ તેથીજ છે. આદમીઓને ઊમેદ અને દેહસતબી તેથીજ છે. એવા બુજોરગી ભરેલા પાક દાદારનો એક પદો પાદશાહ કેખોસરો, એ જ્ઞાનના તમામ પાદશાહો ઊપર પાદશાહ છે. અને હું તથા તું જેવા હજારો હજાર પદો તે પાદશાહ કેખોસરોની દરગાહામાં તપ્પની નજદીક રાત દીન હાજર રેહો છો; ને તે પાક મહુજબનો પાદશાહ અમોને મેહરપ્પાનીથી નવાજીને પોતાની દરગાહામાં ઘણી આપઝ આપીને સરફરાજ કરેછે. તેથી અમો લોકો તે નામદાર પાદશાહના પાંજીની જીતીને અમારા સરનું તાજ કરી જાણીએ છઈયે. અને તેના કદમની નીચેની પાકને અમારા દીદાનો સોરમો કરી અમારી અંખની કોકી ઊપર ધરીએ છઈયે. તે સરફરાજ પાદશાહના હોકમથી હું લશકર સાથે મગરમછની મીસાલ મગરેબ જમીનની તરફ રીમની ભરેલા નાપાક કેહેકામ દેવ ઊપર જાજી છું કે. તે નાપેકાર દેવે અમારા પાદશાહના ખજાનામાંથી જમશેદી જામ આપી છે. બીજું એકે તે પદ બુતીઆદનો દેવ મારી એક દાઈ હતી

તેનેભી પકડો લેઇ ગયોછે. તેથી પાદશાહ કેખોસરોએ પોતાના તમામ પેહેલવાનોમાંથી મને આપરૂ આપીને તે દેવ ઊપર મોકલેઆછે. તેથી હું પોતાના દેલના શોકથી તે ઊપર દોડેઆ જાઉં છું; કે તે જાઆંગાર દેવના ખેહુ હાથ પાંધું ને મગરેખ જમીનના તમામ નાપાક દેવોથી જ્ઞાન પાક કરું. વાસતે તું તરાકુસ જંગી ઊપર તાકીદ કરી લખું છું જે હવે અમેને કીસતો ઊપર સવાર થઇને આગલ જવાને વાસતે કેટલી એક કીસતીઆ તથા રાહનો સામાન સરવે શોનાપ તથાઆર રખાવજે, કે અમે જેવા આવી પોહોંચીએ તેવાજ કીસતી ઊપર સવાર થઇને એ ભારી દરીઆવમાંથી પાર ઊતરી જઇએ. અગર જો તું અમારા સાથે સલુક રાખશે તો, એ તારો તરખલુશનો મોલક તથા તારી પાદશાહી સરવે કાએમ રહેશે, યા અગર તું એ દરીઆવના કીનારા ઉપર અમે સાથે લડાઇનો કસદ કરશે તો તું એમ કરી જાણુકે તે પોતાનાં પપ્પતની રોસન મસાઝને પોતાને હાથે યુજીવી નાખી. ઇઆને તારૂં પપ્પત પચગસતે થયું; ને તારો તમામ મોલક ઘોડાઓની ઠોકરે ઉડાવી નાખશ. અને તારી પાદશાહી ઊંધી મારશ. એ રવેશ અમારી હકીકત મેં તુંને લખી છે તે જાણુજે ને તુંને હું જ્ઞાનપ્રપચ પેહેલવાન છું તેની સલામ પોહોંચજો. ”

જેવારે ઊંધાં પપ્પતના તરાકુશે તે નામાની એવી હકીકત સાંભલી તેથી તે નાપાક મશકરીથી હસીઆ, ને કેહેવા લાગો કે, “એ નાદાન છોકરામાં કાંઈએક રેસ ભારખી અકલ છેજ નહી ને એ નાદાનના મગજ માં એવો ખેઆલ હશે કે, ખીજ લોકોની મીશાલની એ હુપસી લોકોનીબી લડાઈ આસાન હશે; તેથી એ પોતાના દેલમાં મગરૂરી લાવીને પેહેલવાનીનો દમ મારતો એ જગો આવેઆ છે; પણ જ્ઞાનના દર-મેઆનમાં હું તરાકુસ જંગી છું તેથી તમામ જ્ઞાનના પાદશાહો પાસેથી સલામી લેજી છું, મારી ઊમર નવસો વરસની થઇ છે. ને એ-ટલી ઊમરમાં મેં ઘણાએક નામીઆ પેહેલવાનોને ખાકમાં ઊંધાં નાખે-આ છે, તથા મારી દેહેસતે કરી આશમાનનું દેઝ કપાપ થાયછે ને દરીઆવના મગરમછના દેલમાં લરજો પેદા થાયછે. આજ લગો મેં જા-યુલી રસતમની રાહ ધણી જોઈ કે કંઈખી પાહાને તે રસતમ એ ત

રફ આવે તો તેના જોહાનપેહેલવાનના નામને ખાકમાં નાખુ, પંથુ તે સગળ રૂસતમ મારી તરફ આવેઓ નહી; તે રૂસતમ જેવા તો મારી ખેદમતમાં હજારો હજાર ગોલામ રહે છે. તો એ એવો નાદાન છોકરો મારા શા હેસાપમાં છે! વાસતે એ એલચી તું સેતાપ જા, ને તે જોહાનપખશને કેહે કે, તું એ જગોએથી લગામ ફેરવીને હીંદુસાનની તરફ પાછો નીકલી જા, અને હું જે જુનુ પપ્પર જાનવર છું તેને માં છેડ. અગર નહી તો તુંભી મારેઓ જશે ને પોતાના તમામ લશકરને ભી નાહક મરાવશે. અને તું મારી સાથે લડેઆમાં કસાપી ફેજને નહી દેખશે. આજ લગી મારી ચુંગાલમાથી નર અજ દાહાભી સલામત ગયો નથી. વાસતે પેહેતર તો એજ છે કે, તું એ રાહામાંથી લગામ ફેરવે. અગરજો હવે પછે તું એ જગો આગલ કદમ ધરશે તો તુને નુકશાન પોહોંચશે. એ અમારા તરખલુસના હુપસીએને અરખસાતાંનના અરખની મીસાલના જાણુતોનાં. એ મારો એક એક હુપસી ગોયા એક એક દેવની પરાપર છે.” તેવારે તરમાહે તરાકુસને કહીઊં કે, “એ ઊંચા કદના હેમક, યાને લાંબા ખેવકુરં, તું એવડી ખુમ શા વાસતે પાડેછે. તું એ નોજવાનને પીછાંતો નથી. એ જોહાનપખશ તો સામેસવારના ખાનદાનનો પેહેલવાન છે. તું એ નોજવાનનાં વરસ ઉપર ના ભુલતો કે એતો છોટી ઉમરનો એક છોકરો છે. એની મરદી તથા ખુનીઆદની તરફ નેગાહા કરીને તું પોતાના કામથી હોશીઆર રહેજો. એતો ઝર ભરેલો એક જુનો અજદાહા અથવા પપ્પર છે. તેથી એની દેહેસતથી તમામ જોહાનના દેવોના તન તપ ભરેલાં રહે છે. તેં સાંભલીઊં નથી કે, એ નોજવાન પેહેલવાને હીંદુસતાનમાં સરંદીપના પાહાડ ઉપર નાપાક હેરાસ દેવને તેના ખીજ દેવો સાથે શી રવેશ ખાંધીઓ છે. તથા તે વગેરે હરંતેખાનની રાહે રૂસતમનો રખસ લેવા ગયો હતો, તાંહાં એ નામદારે શી રવેશથી નામદારી” કીધી છે. તેણે ઘણાએક દેવો તથા નર અજદાહા તથા શેરો સાથે લડીને તમામ હરંતેખાન તોડી ફતેહ મેલવી હતી. વાસતે તું એને છોકરો કરી ના જાણુતો, એ તો પોતાના પાપ ફરામજ કરતાંભી જોરાવર છે; તે કરતાં સામેસવારના ખાનદાનના છોકરાને ભારી મગર-

મછ કરી જાણ્યો. એવા એ છોટી ઊમરના છોકરાઓની મેદાનમાં નીકલીને તલવાર પકડે છે તે વખતે જોહાનના દરમેઆનમાં નામદારી ભરેલા કેરશાસપની મીસાલ નામ ઉઠાવે છે. તે કેરશાસપની એ લોકો નો યુજોરગ નેઆગાના થઈ ગયો છે. વાસતે અય તરાકુસ, અગરજો તું એ જોહાનખખશ સાથે સલુક કરશે તો તું એથી ઘણી ખુબી દેખશે. કાંચકે એની પાદશાહા જમરોદની નસલનો પેહુલવાન છે, દાના લોકો ફરમાઈ ગયા છે કે, નેક લોકો સાથે હરગેજ પદી કરતો ના. પદી કરવી એ ચજદાની રાહમાં પસંદ નથી.”

એવા સખુન તરમાહાની જોખાનથી સાંભલી તરાકુસ જંગી ગોસામાં આવીઓ. અને તરમાહાને કેહેવા લાગો કે, “એ સુમીઅત ભરેલા મરદુમગર એ જોહાનખખશ ઉપર તું આશક છે કે તેની તારીફ ના સખુન હદથી જુઆદે ખોલે છે. તું જા, તારી મરજને વાસતે એ વખત જોહાનખખશને જીવતો મેલુંધું. અગર નહી તો એ પદ યુનીઆદનો એવો કોણ થાયછે કે, મારે ઉપર એવું નામું લખે ને તું મારી નજદીક ખેસીને એ રવેશ તેની તારીફ કરે. અગરજો એ નાદાન છોકરો હવરાં હવડાં એ રાહમાંથી પાછો ફરશે તો ખુબ છે, અગર ન હીતો તું જાજેકે, હું તેના જીવ ઉપર શી રવેશની આફ નાખુંધું. ને તમારાં તમામ લશકરને ઊઠાવીને આ ભારી દરીઆવમાં ફેંકી નાખુંધું. તમારાં લશકરના સેરદારોનાં તન ખાકમાં નાખીને તેઓનાં સર નામદાર કેહુકામની નજદીક મોકલી દેવશ. એ રાહમાં તમે લોકો પોતાની ખરાબી સેવાયે કાંઈ ખીજું દેખશે નહી.” તેવારે ફરીથી તરમાહે તેને કહીઊં કે, “એ આપ રંગીલા હુબસી, તું એ વાતથી ગુજરી જા ને પોતાના તન ઉપર ખલાની આદર મા ખેંચ. તે કરતાં એ ખીજા હુબસીઓ તારી દરગાહામાં ઊભા છે તેઓના જીવ ઉપર તો મેહરખાન થા. તે જાખુલીના હાથથી નાહક એ લોકોની કાંચ ખરાબી કરાવે છે. ને તારા એવા ખેહુદા ખોલવાથી એ તારૂં તમામ લશકર ખરાબી અને માહેતમમાં પડશે ને એક હુબસીખી જીવતો સલામત રેહશે નહી. જે જગોએ છેડાયલો શેર મસતી તથા ફેસાદ કરે, તાંહાં ગોસપંદના ગોવારાંની ખરાબી હોય.” એવા સખત સખુન તરમાહાની જોખાનથી સાંભલી

ને તરાકુસની દરગાહાના હપ્પસીઓમાંથી એક હપ્પસી વરૂની મીસાલ ગોસાથી ઉઠેઓ, ને પોતાનો ભારી ગોરજ ઉઠાવી તરમાહા ઉપર પોકાર મારીને કહીજી કે, “એ બેહુદા અરખ, તું એવા નાપસંદ સખુનો શા વાસતે બોલેછે. મગર તુંને એ જગોના હપ્પસીઓના જોર તથા હોનર ની ખપ્પર નથી. તેથીજ તું એક નાધલા છોકરા ઉપર એવડો લાડ કરીને બોલેછે.” એટલું કહી ગોસાથી પોતાના દાંત ઉપર દાંત ધસેઆ ને એક ગોરજ નામદાર તરમાહા ઉપર મારેઓ. તેજ વખત તે હોનર ભરેલા તરમાહાએ, પોતાની જગોથી ઉઠી પોતાના હાથની ચુંગાલ લાંબા કરીને તે હપ્પસીના હાથનો પંજો પકડી તેના હાથમાંથી ગોરજ છીનવી લેઈ; એક પોકાર જોરથી મારીને તેજ ગોરજ તે નાપાક પદ્મસુરત હપ્પસીનાં સર ઉપર મારેઓ. તેથી તે નાપેકાર હપ્પસી પેચ ખાધને ખાક માં પડેઓ તે ફરીથી હીલીઓભી નહી. તેની એવી મરદાનગી જોઈને બીજા હપ્પસીઓએ શોરશાર ઉઠાવેઓ. ને તમામ નાપાકો હીમલો કરી તરમાહા ઉપર આવેઓ, ને તરમાહાની આસપાસ ફરી વલીઓ ને તેને ઘેરી લીધો ને તેનાં તન ઉપર ઘણાએક જખમ મારેઓ ; તેથી તે નામદાર અરખસતાની જખમો થયો. તોભી તેણે એખલાએ આલીસ હપ્પસીને જીવથી મારી ખાકમાં નાખેઓ. જેથી તે નાપાકોનાં લોહીએ કરી તરાકુસની દરગાહા લાલ રંગની થઈ. તેવારે તરાકુસના તમામ લશકરે તે ઉપર હોમલો કીધો ને વરૂની મીસાલ તે અરખસતાની ઉપર આવી પડેઓ. તેવારે પેલા એઆલીશ અરખો જે તરમાહાની સાથે હતા તેઓએથી તે હપ્પસીઓ માંથી ઘણું એક લશકર મારીજી. એમ કરતાં તે અરખસતાનીઓ માંથીભી વીસ પેહેલવાન મારેઓ ગયા. એવામાં એક ગરંગ નામનો હપ્પસી આવી પોહાંએઓ. તેણે તરમાહાને આજેજ કરી પાંધીને પાંદીખાનામાં કેદ કીધો.

હુકાયત લખીછે કે, ગોકુતેગો કીધી આકે તરાકુસ હપ્પસી સાથે અને પકડાયો ગયો આક તેના હાથ ઉપર.

હવે જેવારે પેહેલવાન તરમાહા, હપ્પસીના હાથમાં પકડાયો ગયો, તેવારે તેની સાથે જે કોઈ બીજા અરખ લોકો હતા તેમાંના બાજે

લોકો નાહાડા તેવાજ જ્ઞાનપ્રપ્તિની નજદીક ગયા ને તમામ હકીકત તે નામદારની નજદીક કહી ; અને પીળું એમ કેહેવા લાગા કે, “તરાકુસ તો એક અજ્ય તરેહેનો હપ્પશી છે, અને તેનું તમામ લશકરબી ધણું જ્યરદસત અને લડાએક છે. તેથી નામદાર તરમા તેના હાથ ઊપર પકડાયો ગયો, ” જેવારે જ્ઞાનપ્રપ્તિ એવું સાંભલીયું તેવારે ધણો ગોસામાં આવી કેહેવા લાગો કે, “તે નાપેકાર હપ્પસીનું દેમાંગ કાહાડી નાખું. પાક ચજદાંના હોકમથી તે નાપાક હપ્પસીનાં લશકરની ધુધિ આંશાનીથી કાહાડી નાંખી એના મોલકને વેરાંન કરું, વાસતે હવે મને તેની નજદી જવું જોઈએ. તે નાપાક હપ્પસી એવો કોણ કે મારાં આદમીઓ ઊપર હાથ ધાલે. ” એટલું કહીને ગોહરના જડવનું પપ્પતર તનમાં પેહેડીઊં ને કેઆની કમર પાંધ કમર ઊપર પાંધેઓ, કે તે હપ્પશીઓ સાથે લડવા જાય. ને તે લોકોના લોહીએ કરી તરપ્પલુશની જમીન લાલાના ચમનની મીસાલ રંગીન કરે.

તે નામવરનો એવો એસદો જોઈને આકે કહીઊં કે, “ અયે નામદાર સપેહેસાલાર, તું એવડી તુનદી માં કર. તે નાપાક તરાકુશ હપ્પસી તો ગોયા, એક કોના ભરેલો હરેમન છે. તું એવડો જલદી કરીને તે ઊપર શા વાસતે જાય છે. તું જરા સપ્પર કર, કેમકે હું તે નાપાક હપ્પસીને સરથી તે પાછીલગી પીછાનુંધું; હું તે પદકાર હપ્પસીની સાથે ધણી મરતપે મજલેશમાં એકઠો પેહેલોધું. તેથી તે તરાકુશને મારી સાથે દોસતીછે. અને તેબી મને સારી તરેહેથી પીછાંનેછે ; વાસતે તું મને રજા આપ કે હું તેની નજદીક જાઊ, ને હરેકે તદ્દપીરે કરી તેને સમજવીને રાહા ઊપર લાઊ. યા અગર મારી સાથે તે સલુક નહી કરશે ને સરકસીના જવાપ દેશે તો હું તે નાપેકાર હપ્પસીનું શર તેજ વપ્પત તેના તનથી દુર કરી નાંખશ. ” તેવારે જ્ઞાનપ્રપ્તિ તેને કહીઊં કે, “ તે નાપેકાર હપ્પસી ધણો પદ નધએતનાંછે, તેથી તારો મરૂઅત નહી કરશે, અને તારી જીતી દોસતીને લુલી જશે. એ હપ્પસી લોકોને પે કોલ થતાં કસો વીલમ લાગતો નથી. શીહા, અને સફ્રેદને તે સુ જાણે ! તેની સાથે તો તલવાર સેવાએ કાંઈ પાછ વાત થવાની નથી. તે પદકાર સાથે સલુક કરવો નાદરોસંતછે. ” એ રવેશ તે જાણુલી સર-

દારે, આકને ધણું શમજવી કહીજી પણ આકે જેહાનખખશને તરાકુ-
સની લડાઈમાં જવા દીધો નહી; ને પોતાને જવા દેવાને વાસતે ધણી
એક મીનત કીધી તેથી નાચારે જેહાનખખસે તે આકને રજા આપી.
તેજ વખત આક ઘોડા ઊપર સવાર થઈ કેટલાક નામદારોને પોતાની
સાથે લેઈ જેમકે એલચી લોકો પેગામ લેઈ જાય તે મીસાલનો થઈ
તલખલુસ શેહેરની તરફ જેહાનખખશની તરફથી તરાકુસ પાસે ગયો.
જેવારે આક તરાકુસની દરગાહની નજદીક જઈ પોહોંચ્યો તે વખત
તેનું સર લડાઈ ભરેલું તથા દેલ કીના ભરેલું હતું.

એમ કરતાં જેવારે તરાકુસે આકની ખપ્પર સાંભલી કે, આક
આવે છે તેવારે તરાકુસે તમામ પોતાના હુખસીઓને ખોલાવીને મજલે
શ કરો પોતે દબ્બપાથી તખ્ત ઊપર બેઠા; એવામાં આક તરાકુસની
દરગાહમાં આવી પોહોંચ્યો. જેવારે તરાકુસે તેને દીઠો તેવોજ સેતાખ
તે પોતાનાં તખ્ત ઉપરથી ઊઠ્યો, નેહસીનેતેઆક સાથેતેણે ખગલગીરી
કીધી. કાંએજે તે આકબી હુખસીજ હતો તેથી તરાકુસે તેને પુછીજી કે
“અએ દેલેર આક એ જામુલી છોકરાથી એકાએક તારૂં કામ એ
તું શું અખતર મલી ગયું ને તું એ જામુલી તોખમના છોકરાથી
એવડો આજેજ શા વાસતે થયો? અને એ છોકરાનું સર તું પોતાની
ચુગાલમાં નહી લાવેઓ તેનો ખાએશ શું? તે તમામ ખીના મારી
નજદીક જાહેર કરીને કેહે, હું એ વાતથી ધણો અજબ રહું છું.”
તેવારે તેને આકે જવાબ દીધો કે, “એ પાદશાહ તું તો જાણતો
નથી પણ એ નોજવાન છોકરાના હાથથી મારે ઊપર ધણું આફત
પડીજી છે, તે તારી નજદીક સું કહું. એ જેહાનખખશ ફરામર-
જનો બેટો નથી એ તો એક લગએક શેરનું ખચું છે, એની ચુગાલથી
નરઅજદાહાબી ખલાસી પામતા નથી. એ છોકરો પેતાની જવાંમ-
રદીના સખખથી કીનાંને વખત હુખત ભરેલા દેવથીબી ડરતો નથી;
એવો એ જેહાનખખશ જેહાનપેહેલવાન રસતમનો નખીરો છે કે જે
રસતમે તમામ જેહાનના દેવોનો શેરદાર જે સફ્રેદ દેવ તેનું પેટ
ફાડી નાખીજી ને હફતે કેસવર જમીનના પાદશાહો ઊપર હોકમ
ચલાવે છે. તે રસતમના બેટાને બેટો એ નોજવાન પેહેલવાન છે.

તેના સપ્તમથી હું તારી નજદીક દોડેઓ આવેઓ છું કે તુંને ચેતાઉં જે એની સાથે અનન્યતા લડતો માં. એની મેઘાનદારી કરીને એનું દેલ ખુશી રાખજે. કે એ નામદાર શેરની હીમતનો ને ચીતાની ચુંગાલનો છે, વાસતે અગર તું એ સાથે લડાઈ કરશે તો પોતાનાં સર ઊપર તાજની જગાએ શીઠા ખાક ભરશે. ” એ રવેશ જેવારે આકની જોખાનથી એવા નાઊમેદીના સખુન સાંભલીઆ તેવારે તરાકુસ હપ્પશી હ-શેઓને કહીઊં કે, “એ બે અકલ તું તેથી આજેજ થયલો છે, તેથી તેની એવડી તારીફ કરે છે. પણ તે છોકરાની તાકાટ શું કે એક દમભી મારી નજદીક પાયદારી લાવી શકે. તું પોતાની નજરે જોજે કે, તે જ્ઞાનપ્રપ્તિને જીવતો આશાનીથી ઊઠાવી લેઈને આસમાનની તરફ હવા ઊપર ઊંચો ફેંકી દેઊ, ને જેવારે ઊંચેથી તે પાછો નીચે આવે તેવારે તેને જીલી લેઈને જમીન ઊપર મારી તેના તનનો પુરજો પુરજો કરી નાખશ. તે જખુલીને એ જગોથી જીવતો આગલ જવા દેઊ નહીં. તે કરતાં તારી અકલ કાંહાં ગઈ ? તું મને સારી રવેસથી પીછાંનેછે કે જેવારે હું ગોસામાં આવું છું તેવારે મારી નજદીક હજરો હજર રૂસતમ જેવા તથા ફરામરજ જેવા પેહેલવાનો એક ઘાસનાં તનખાં પ્યરાપ્પર કસા હે-સાપ્પમાં નથી, તો એ એક છોકરો શી ખીસાતમાં છે. ” તેવારે આકે ખીજ મરતબે તેને કહીઊ કે, “એ તરાકુસ, મને માલુમ છે કે, તુ ધણો જખરદસત હપ્પસી છે, પણ તે જ્ઞાનપ્રપ્તિને લડાઈને વખતદીઠો નથી. વાસતે તું એવડી વાત કરેછે. પણ તું મારી વાત કાન ધરીને સાંભલ કે તે નરે શેરની સાથે એવડી લાંબી વાતમાં કરતો. અવલ તો તે દબ્બદબા ભરેલા પેહેલવાનની નજદીક કોઈથી સેહેજ સલુકના સખુન ખોલવાનીભી તાપેસ રેહેતી નથી તો એની લડાઈમાં કોણની તાકત છે કે ઊભો રહે. વાસતે, હવડાં તું એ પેહેલવાન સાથે શલુક રાખીને એની મરીઆદા કરે તો ધણું ખેહેતરછે કે એ પેહેલવાન ધણો તુંદી ભરેલો દેલેરછે તેથી એની તુંદી આગલ તારી તાકાત રેહેશે નહી. હવડાં તું મારી વાત ને ખાતેરમાં લાવતો નથી તો તું નાહાક પોતાનાં લરાકરને પ્યરખાદ કરશે. હું તો આપણી આગલી દોસતીનો હક જાણીને તારી નજદીક નેક ખાહીથી આવેઓ છું કે, હરેક વાતથી તારો મોલક રેહે તેહું કઈ.”

એવા સખુત સાંભલીને તે પુરા વજુદનો હુપ્પસી આકે ઊપર ગો-
સામાં આવેઓ, ને પોતાની હુપ્પસી જોપ્પાનમાં જેહાનપપ્પશને ગાલો
દેવા લાગો ને સામે સવારને પદસખુત બોલેઓ. પછે પોતાના સપેહે
સાલાર કતરાંન હુપ્પસીને હોકમ કીધો કે, “લડાઈ તો પછવાડે કરશું ;
પણ હવડાંતો તરત એ આકને પકડીને તારા બંધીખાનામાં કેદ કર.”
તેનું એટલું કેહેવું કે, કતસન હુપ્પસીએ શેતાપ્પ ઉઠીને આકની બેહુ
ખાનુ બાંધીને તેને બંધ કીધો.

—◇◇◇—

હોકાયત લખીછે કે, ખપ્પર થઈ જંગી જેહાનપપ્પશને
આકના કેદ પકડાવાની અને ગયો નામદાર
જેહાનપપ્પશ તરાકુસની દરગાહમાં.

—◇◇◇—

જેવારે આકને કેદ કીધો તેવારે તેની સાથના આદમીઓ હતાં તે
નાહસી ગયાં અને આવીને જેહાનપપ્પશને ખપ્પર કીધી કે, “ અમે
ઊપર તો એ રવેશથી મુસીખત ગુજરીછે. વાસંતે અય પેહેલવાન તું
એ વાતનો હરેક ચારો કર. એ નાપાક હુપ્પસી તો જખ્પરદસતી તથા
પદખતી સેવાયે કાંઈ બીજા સખુત બોલતો નથી ને પોતાના બેર ત-
થા ખાનુ ઊપર ઘણી મગરૂરી રાખેછે. તેનો એક સપેહેસાલાર કતરાંન
નામનો હુપ્પસીછે તેના હાથમાં આપણો આક હુપ્પસી પકડાયો ગયો
છે. અમે નથી જાણતા કે, આકના છવ ઊપર સી મુસીખત ગુજરી હ-
શે. ” એ તમામ હકીકત સાંભલતાં વાર નામદાર જેહાનપપ્પશ ઘણો
ગોસામાં આવ્યો. અને શેતાપ્પ પોતાના ઘોડા ઊપર સવાર થાઈને હો-
કમ કીધો કે, “ આપણા લશકરમાંના તરણુ દેવ મારી સાથે આવે.”
તે હોકમ સાંભલતાં વાર શેતાપ્પ કેવાન દેવ તથા અફરીત દેવ તથા
અરમાન દેવ એ તરણુ દેવ શેરની મીસાલ પોકાર કરતા જેહાનપ-
પ્પશના ઘોડાની આગલ દોડવા લાગા.

નામદાર જેહાનપપ્પશે પોતાનો અપ્પલક દેવજદ ઘોડો વાની
મીસાલ તરણુસની તરફ શેતાપ્પ ચલાવેઓ, તેની ખેદમતમાં તરણુ

દેવ જખરદસત શેરતી મીસાલના હતા. એ ખખર બદલુનીઆદના તરાકુસને થઈ કે, “નામદાર સામેસવારના તોખમનો લડાયક પેહેલવાન જોહાનખખશ ગોશા ભરેલા અજઢાહાની મીસાલ કીનાથી દોડેઓ આવે છે.” તેવારે તેને પોતાના તમામ હુપસીઓને ખોલાવી પોતાના તખતની નજદીક બેસાડેઆ. તેમા કતરાન હુપસી તથા કીરવાન તથા ગરેંગ એ વગેરે બીજા તમામ હુપસીઓએ લડાઈનાં ખખતર પેહેરેલાં દબ્બ બાથી તે જગો આવીને બેઠા એવી મતલબથી કે તેઓનો દબ્બો જોઈને જોહાનખખશ ડરે. એવા દબ્બબાથી તમામ હુપસીઓ ખુન ભરેલી આંખો કરી બેઠા. એમ કરતાં જોહાનખખશે રાહમાથી કેવાન દેવને આગલથી તરાકુસની દરગાહામાં મોકલેઓ, તે પેહેલવાની ખાબુનો દેવ દેલેરીથી પેલા હુપસીઓની નજદીક આવી કેહેવા લાગો કે, “ઈરાન જમીનના પાદશાહનો સપેહેશાલાર જોહાનખખશ આવી પોહોંચેઓ છે” જેવારે તરાકુસે તે દેવને મહસત હાથીની મીસાલનો દીઠો તેવારે અજબ રહી ખામોસીથી બેસીને અંદેશો કરવા લાગો કે, “જેની બેદમતમાં એવા ભારી દેવો ગોલામની મીસાલ દોડે છે તો તે પેહેલવાન શી તરેહનો હશે ને તેની લડાઈ કેવીએક હશે!” એ રવેશ અંદેશામાં હોતો એવામાં નામદાર જોહાનખખશ પાહાડની મીસાલના ઘોડા ઉપર સવાર થયેલો તે હુપસીની દરગાહામાં આવી પોહોંચેઓ. તાંહાં જોહાનના પેદા કરનાર પાક ચજદાનું નામ જોખાન ઊપર ઇઆદ કીધું ને ઘોડા ઊપરથી ઉતરીને દબ્બબાથી જઈએક જરીન ખુરસી ઉપર બેઠો. ને જમ બુખેઓ વાધ પોકારે તે મીસાલ પોકાર મારીને તરાકુસને કહીઈ કે, “જે કોઈ શખસ પેહેલવાન લોકોના હોકમથી સર ફેરવે તે શખસ પોતાનાં સરને તન ઉપર દેખે નહી. તેમાં અગર જંગખા-રના અપસીઓ યા હુરેમન પોતે કાંચ નહી હોય. મને પાકજનદ પાદશાહ કેખોસરોએ હોકમ કરીને મગરેખ જમીનની તરફ મોકલેઓછે, કે નાપાક બદ ખસલતના કેહેકામ દેવને પસત કરીને જમસેદી જમ પોતાના હાથમાં લાઈ. ને તે નરે દેવને જીવતો પકડીને આતસની આ-હામાં ખાલી નાખું, ને મારી દાઈ જે માહતાખ કરતાંભી ખુખસુરતછે તેનું નામ મોસકશમ નામની તેને કેહેકામ દેવ નાપાક ચોરી લેઈ ગયા

છે, તેનેભી મારા હાથમાં લાજી. એટલા વાસતે હું લડાયક શેરની મી સાલ મગરેપ જમીનમાં જરનેગાર શેહેરની તરફ જઈછું. ને તું મારા લશકરનો રસતો પાંધ કરીને અમોને રાહ નથી આપતો તે શું છે ? વાસતે તું એ કામ કંઈ સાડું કરતો નથી. તેં પોતાની તુંદીએ કરી મારા પેહેલવાનોને પકડીને કેદ કીધાછે, ને તું મગરૂરીથી પોતાના મગજમાં પવન રાંપી બેઠોછે તો તુંને એ જગો કાંઈ જગાત જોઈએછે ઈઆ તું મારા લશકર પાશે કાંઈ માંગેછે ? કે બેહુદાપણાથી તું મારા ચાકરોને પાંધેછે. તું મને પીછાનતો નથી કે હું કોણને તોપમનો ને કોણ નેકપપ્રતની પીઠનો છું. જોહાન પેહેલવાન રૂસતમના બેટા ફરામરજનો બેટો હું છું, ને તે રૂસતમ નામદાર સામે સવારના તોપમનોછે તે શામેસવારભી જોહાન પેહેલવાન કેરશાસપની તોપમનો કેહેવાયછે. તે નામદારોની મીસાલનાં પેહેલવાન જોહાનના દરમેઆનમાં આજ દન તલકમા કોઈ થયાભી નથી અને થસેભી નહી. તું પોતાની મજલેશમાં બેશીને એ રવેશ અમારા યુજોરગોને યુરૂં બોલેછે તો તું એવા નાદરેસત બોલવાથી કરી વાતે ડરતો નથી.”

જોવારે જંગી જોહાનપપ્રસની જુપાનથી એવા સખુન તરાકુસ જંગીએ સાંભલીઆ તેવારે ગોસામાં આવીને જવાપ દીધો કે, “તારી જુપાનને પાંધ રાખ, ને થોડું બોલ, એવું બેહુદા બોલીને જુહું ડમર ના કર. મારી નજદીક સાંમ તથા નરીમાન તથા કેરશાસપ તથા જાલ અને રૂસતમ તથા ફરામરજ તથા પરજો તથા તમુર તથા સરફરાજ સોહોરાપ તથા કરીમાન એ સરવે જાપુલી પેહેલવાનો કસા વજનમા નથી. જોહાનના દરમેઆનમાં યુજોરગ યુનીઆદનો તરાકુસ હપ્પસી હું છું તેથી તારા જાપુલી લોકોથી હું હરગેજ ડરતો નથી. તેં મારી લડાઈ મેદાનનાં દરમેઆનમાં દીઠી નથી, તેથી તું પોતાના યુજોરગોનાં નામ લેઈને દમર કરેછે. અગર રૂસતમ તથા ફરામરજ જેવા હજારો જાપુલી મારી લડાઈમાં આવે તો એક દમમાં તેઓને પ્યરહમ મારૂં. તે કરતાં મારી પાસે હાલ એવાતો લડાયક હપ્પસીઓ મારી બેદમતમાં છે કે, લડાઈને દાહડે સાતમા આસમાન ઉપર જે શનીસચર શેતારો છે તેનેભી જમીન ઊપર લાવે. તો તું પોતાના પાપ તથા પપાવા ઉપર એવડો શું નાજ કરેછે. અગર

તું મરદી રાખતો હોય તો મારી લડાઈમાં ઉભો રહે. જેવારે લડાઈમાં તું મારો જોર તથા મરદી જોરો તેવારે રૂસતમની વાત તું ભુલી જશે. તે કરતાં જાણુલ જમીનમાં જાણનો રૂસતમ પોતાને જ્ઞાન પેહેલવાન કેહેવાડે છે તો તરખલુસનાં મોલકનો જ્ઞાન પેહેલવાન તરાકુસ જંગી હું છું ! મારી દેહેશતે કરી એક મરતપે દરીઆવનાં પાણીની પાંધ થઈ જાય છે. અને આજ રોજે દુનીઆનાં દરમેઆનમાં તું એક નાદાન છોકરો પોતાને જાણુલસત કેહેવાડે છે, પણ મારી નજદીક તું કસા હેસાપમાં નથી. તું પોતાના લશકરને સામ શોહરને રસતે થઈને કેહેકામની તરફ કેમ નહીં લેઈ ગયો કે તું એવી સખત રાહમાં આવીને તરખલુસ શોહરના તરાકુસનાં હાથમાં પડેઓ છે. તુંને તો હજુ એવું જ ગોમાન હશે કે હું મારા લશકર સાથે મારા કામને વાસતે આવેઓ છું; પણ તું તો એ જગે ખરાબીમાં આવી પડેઓ છે.”

હુકાયત લખીછે કે, લડાઈ કીધી પેહેલવાન જ્ઞાનપ્રપ્તિ
તરાકુસ જંગીની દરગાહામાં અને મારીઆ ગયા
ધણાએક હપ્પસીઓ તે નામવરના હાથડીપર.

હવે જેવારે જ્ઞાનપ્રપ્તિ તરાકુસની જોખાનથી એવા સખુત સાં બલીઆ, તેવારે ગોસામાં આવીને સરવ મજલેસને પાંગે પુલંદ કેહેવા લાગે કે, “એ નાપાક જદા હપ્પસી, તું એવડો પેહેકી પેહેકીને શા વાસતે પોલે છે. તું એવા પેહેદાપણાથી પોતાના મોહોતને સુતેલું જગાડે છે ? તે પોતાની ઊમરમાં કોઈ જોરાવર પેહેલવાનને નહીં દો-દો હોય તો જલેજરના નખીરા ફરામરજના પેટા જ્ઞાનપ્રપ્તિને જો કે તારી પાતેર નીશાન થાય. મારી નજદીક મહશત શેર પુઠી લો-કડીની મીસાલના થઈ જાય છે તેથી હું લડાઈના મેદાનમાં મહસત હાથીના દાંત ઉખાડી નાખું છું. અગર તુંને એ મારી વાત કબુલ નહીં પડતી હોય તો જરા મારી સામે આવીને મને અજમાવોજો કે કીનાને વખત હું કેહેવો છું.” તેવાર તરાકુસ હપ્પસીએ ગરંગ હપ્પસી

ઊપર પોકાર મારીને કહીઊ કે, “એ તેજ ચુંગાલના ગરંગ હપ્પસી, એ બદ યુનોઆદના છોકરાને એ જગોથી જવામાંદેતો એ કે આપણી મજલેસમાં આવી બેસીને પોતાના યુજોરગોની તારીફ કરે છે અને જુઠી લાફ મારે છે. પણ એણે આપણા હપ્પસીઓની લડાઈ દીઠી નથી, તેથી એ છોકરો પોતાને પેહેલવાન કરી જાણે છે. વાસતે એને શેતાપ્પ મારો લે, એ છોકરો બદ યુનોઆદ અને સરકશ ધણે છે.” જેવારેગરંગ હપ્પસીએ એવો હોકમ પોતાના પાદશાહથી સાંભલયો તેજ વખતે તે ના પાક હપ્પસીએ ઉઠીને જેહાનખખશ ઉપર પોતાના હાથની ચુંગાલ લાંબી કીધી. એવામાં અફરીત દેવે એક પોકાર ગરંગ ઊપર મારીને કહીઊ કે, “તમામ દેવોના સરદાર અફરીત દેવ તે હું છું, તું નાપાક સીહા મો હોનો હપ્પસી એ આફતાપની મી સાલના રોસન ચેહેરેના અમારા શેર દાર સાથે શા વાસતે લડાઈ કરવા આહે છે. હું જાણું છું કે, તારી બદખખતીના દાહાડાએ તારે ઉપર જોર કીધો છે. એ નામદાર જાણુલી આહેતો એક લેહેજમા તમામ જેહાનના બદસુરત હપ્પસી લોકોને પરહમ મારે.” જેવારે ગરંગે અફરીત દેવની જોખાનથી એવું સાંભલીઊં તેવારે પોતાના દેલમાં લરજેઓ, ને શેતાપ્પ ખજર ખેંચીને અફરીતની તરફ હાથ લાંબો કીધો. તેજ વખત તે જંગી દેવે પોતાની ચુંગાલ તેના હાથ ઊપર મારીને તેનાં બેહુ હાથ પકડી જગોથી ઉઠાવ્યો. અને પાછો જમીન ઉપર પછાડીઓ તેથી તે નાપાક હપ્પસીના તનમાંથી પલીદ જીવ નીકલી ગયો. તે તમારો જોઈને તરાકુસની આંખમાં ખુનનાં ચકર આવેઆં, ને તે બદ ગોહરનો હપ્પસી મારેઓ ગયો તેથી ધણો આજોરદે થયો. એવામાં એકાએક કતરાન હપ્પસી પોતાની જગોથી ઉઠી ઉભો થયો, તે નાપાકે જોસથી પોકાર મારીને પોતાનો ભારી ગોરજ ઉઠાવી અફરીત દેવ ઉપર હોમલો કરી આવ્યો. એવામાં જેહાનખખસનો કેવાન દેવ જગોથી ઉઠી ઉભો થયો, તેણે કતરાનને કહીઊ કે, “એ સીહામો-હોડાના હપ્પસી; તું મરદાને મરદ લોકોની હજુર એ રવેશ શોખીથી આવેઓ છે તો શું તું હજુર અમારા શેરદારને પીછાતોજ નથી.”

જેવારે કતરાન હપ્પસીએ કેવાન દેવથી એવા સખુત સાંભલેઆ, તેવારે તેને ગાલ દેઈને કહીઊ કે, “એ હરામખુંદના હેરેમન, તું દેવ

થઈને આદમી જાદની આકરીમાં ગોલામની મીસાલ દોડે છે; એ કામ કીધાથી તમામ જોહાનના દેવાના નામને તેં શરમ પોંદોંઆડી છે. ને તું ખુશો કેહેવાએઓ છે.” એટલું કહીને તે દેવનાં સર ઊપર કીનાંને ગોરજ મારેઓ. તેનાં ધપકારાથી જમીનભી ધુલ. એવામાં કેવાન દેવે પોતાની ચુંગાલ મારીને તે હુપ્પસીનો હાથ ગોરજ સાથે પકડી લઈ તેના હાથમાંનો ગોરજ છીનવી લીધો; ને તેજ ગોરજ તે નાપાકનાં સર ઊપર એવો તો જોરથી મારેઓ કે, તેણે કરી તેનું મગજ નીકલીને જમીન ઊપર પડીઊં. તે દેલેરી જોઈને તરાકુસ પોતાનાં દીલમાં લરજેઓ, અને કીનાથી પોતાની જગો ઊપરથી ઉઠીને તે દેવ ઉપર લણધને વાસતે ગયો; તેને જોઈને જોહાનપપ્પશ શેતાપ પોતાની જરી કુરસી ઉપરથી ઉઠીઓ, ને તે ઊપર પોકાર મારીને કહીઊં કે, “એ સોઆ મોહોડાંના હુપ્પસી, અગર તુમાં મરદાનગી છેતો મારી તરફ આવ.” જોહાનપપ્પશાનુ એટલું કેહેવું કે, તે તરાકુસે પોતાના હાથમાં આરો ધ્યાને કરવતનાં જેવું એક હથીઆર પકડેલું હતું તે ઉઠાવીને જોસથી જોહાન પપ્પશનાં સર ઊપર મારયું. તેવાર જોહાન પપ્પશે તુરત પોતાનાં સર ઉપર ઢાલ પકડી, પણ તે અરાએ કરી જોહાન પપ્પશના ઢાલ કપાઈ ગઈ. પણ તે વખત જોહાનપપ્પશના સર ઉપર લોહાની કેલાહા હતી તેથી તે નામદારને કસો એલજમ પોંદોંએયો નહી. તેવાર પછે જાપુલ જમીનના સેરદારે આહીઊં કે, તે ઉપર હુમલાથી જાથ એવામાં તરાકુસે તે ઉપર ખીજ મરતપે હુમલો કીધો. ને ખીજ મરતપે પેલો આરો તેના સર ઉપર મારીઓ, તે જખમભી તે દેલેરે રદ કરી નાખીઓ. એમ કરતાં તે ના પાક હુપ્પસીએ તીજ મરતપેભી તે નામદાર ઊપર જખમ મારેઓ પણ તે હોતર ભરેલા દેલેરે તે જખમનેખી રદ કીધો. પછે તે નામના ઉઠાવનાર જાપુલીએ ગોસામાં આવી તેને કહીઊં કે, “એ નાપેકાર હુપ્પસી મેં તારા હાથના તરણુ જખમ રદ કીધા વાસતે હવે તું મારા હાથનો એક જખમ સંભાલ.”

હુકાયત લખી છે કે, મારીઓ ગયો હુપ્પસીનો પાદશાહા તરાકુસ દેલેર જેહાનપપ્પસનાં હાથ ઊપર અને આવી પોહુંચીઝીં તે નામદારનું લશકર તે જગોએ.

એ રવેશ કહીને તે નામદારે પોતાના પાપ ફશમરજનો ગોરજ હતો તે ઉઠાવીને તરાકુસને કહીઝીં કે, “એ હુપ્પસીના પાદશાહા, હવે મારા હાથનોભા જપ્પમ જો કે તારીભી ખાતેરનીશાન થાય કે જાપ્પુલી તોખમ ના પેહેલવાનોની દેલેરી એવી દેખું.” એટલું કહીને પોતાનો ભારી ગોરજ તરાકુસના સર ઉપર મારીઓ તેના જરપ્પથી તે નાપાકનું તમામ તન ધુંજીઝીં. તેવારે પોતાના દેલ સાથે જાણીઝીં કે, “એ નોજવાન તો કોઇ મરદાને મરદ દેખું, કે એના હાથના એક જપ્પમે કરી મારી આંખમાં જેહાન સીહા થઈ ગઈ છે. અને મને તો હવે કોઇ સપ્પત પલા સાથે કામ આવી પડીઝીં છે. વાસતે મને એવું નજર આવેછે કે આજ રોજે મારું પપ્પત પરગસતે થશે. મેં આજ લગી એવો નામદાર પેહેલવાન નજરે દીઠો તો નહી.” એ રવેશ તે હુપ્પસી પોતાના દેલ સાથે કેહતો હતો, એવામાં શેરની ચુંગાલના જેહાન પપ્પશે પીછ મરતપે ગોરજ ઉઠાવીને તે નાપાક હુપ્પસીનાં સર ઊપર મારેઓ તેનાં જરપ્પમે કરી તરાકુસ પેહોશ થઈને જમીન ઉપર પડે એ, અને તેના સર ઊપર જેહાન પપ્પશ શેરની મીશાલ ઉભેલો હતો.

એમ કરતાં તરાકુસ પાછો હોસમાં આવેઓ તેવાર જોય શું કે પોતાને ખાકમાં પડેલો દીઠો; અને જોયું કે, એ જગો હોમત નથી રાખતો તો તમામ લશકરની ખરાબી થાય છે. એવો અદેશી કરી શેતાપ્પ જમીન ઉપરથી ઊઠી લડાઈમાં આવેઓ; અને જેહાનપપ્પસ ઊપર ચુંગાલ લાંબી કીધી ને તે નામદારનો કમર પપ્પ પકડીઓ. તેવારે જેહાન પપ્પશેભી ચુંગાલ મારીને તે સપ્પસીનો કમરપપ્પ પકડે એ, ને તે પેહુ એક એક ઉપર જોર કરવા લાગા ને તમામ હુપ્પસી

એ એક તરફ ઊભા રહીને તેઓની ધરપકડનો તમાસો જોતા હતા. કે એ બેહુમાંથી કોણનું પપ્પત પગસતે થાય છે. પણ તે બેહુ એક પીજનો કમરબંધ પકડીને એટલો તો જોર કરતા હતા કે, તેઓનાં પાછાંએ કરી જમીનમાં ખાડા પડેઆ. તેઓનોજોર તથા કોરોસ જોઈને આસમાન ઉપરથી આફતાપબી લરજવા લાગો, અને તે બેહુ જંગીઓ એક એકતાં સર ઊપર ટકર મારતા તેમાંથી ચકમકની મીસાલ આતસ ના શોલા નીકલતા હતા. પછે જેહાનપપ્પશે પોતાનો પાછો ઉસતવાર રાખીને તે હુપસીના પાછો ઉપર ચુંગાલ મારીને તેનો એક પાછો ઉસત વાર પકડેઓ. પછે તે દેલાવરે શેરની મીસાલ પોકાર મારીને તે હાથીની મીસાલના હુપસીને જગોથી ઉઠાવેઓ, ને કોરોશ કરો પોતાના સર ઊપર લેઈ જઈ ને મહસત પાહાડની મીસાલ જમીન ઉપર મારેઓ. ને તેના સીના ઊપર પોતે શેરની મીસાલ ચહડી બેઠો. એવી રસતા-ખેજ જોઈને તરાકુસ જંગી પોતાના જીવથી નાઝિમેદ થઈ બેનેહાયત લરજવા લાગો. એવામાં જેહાનપપ્પશે ખંજર ખેંચીઊઠી, તેની દેહસતે કરી તરાકુસે પોતાની આંખમાંથી આંસુ વરસાવેઆં. ને કેહેવા લાગો કે, “અય નામદાર, મારા જીવ ઉપર તું મેહરબાન થા, અને મને માફ કર.” એ રવેશ તે હુપસીનાં પાદશાહે આજોજી અને મીનત કરવા સાથે જીવતદાન માંગીઊઠી, પણ તેનાં દગથી જેહાનપપ્પશ ધણો ગોસામાં હતો તેથી ખંજરે કરી તેનું સર તનથી દુર કરી નાખીઊઠી તેથી તે નાપાક હુપસીનો પલીદ જીવ નીકલી ગયો.

તે પછે પેહુલવાન જેહાનપપ્પશ ગોસામા આવી તલવાર ખેંચીને તેનાં હુપસી લશકર ઊપર જઈ પડેઓ ને તે લોકો ઊપર રસતાખેજ ગુજારવા લાગો. અને પીજ તરફથી પેલા દેવો કીતા ભરેલા થઈ તરાકુસના હુપસીઓ ઊપર જઈ પડેઆ, ને પોતાના પેહુલવાનો આક વગેરે પીજ લોકો જે તરાકુસના બંધમાં કેદ પડેલા હતા તેઓને છોડ વેઆ. તે દેલાવરેબી ચીતાની મીસાલ ચુંગાલ ખોજાને હુપસીના લશકર ઊપર જઈ પડેઆ. એ રવેશ ભારો લડાઈ તરખલુસ શેહરમાઈશનીઓ અને હુપસીઓ વચ્ચે થઈ; તેની દેહસતથી જમાનોની ધુજા લાગો. એમ કરતાં તે હુપસીઓમાંથી દશ હજાર હેરેમનોને મારેઆ

તે વગેરે જપ્પમી લોકોનો તો કસો સુમાર હતોજ નહી. એ ખપ્પર સરાયજીનીને થઈકે, ‘નામદાર જેહાનપપ્પશ જેવો તરપ્પલુસમાં ગયો, તેહુવોજ તેને હપ્પસીઓ સાથે લડાઈ શરૂ કીધી છે.’ એ ખપ્પર સાં-ભલતાવાર સરાયજીનીએ પોતાનાં જીની લશકરને હોકમ કીધો કે, “શે તાપ્પ જેહાનપપ્પશની મદદે જાય.” તેથી જીન તથા પરી તથા દેવનુ લશકર શેતાપ્પ જેહાનપપ્પશની મદદે જઈ પોંહોંચીઁ. તે લશકરને શેહેરની તરફ આવતું જોઇને તરપ્પલુસ શેહેરની રધએત ઘણી ખુશી થઈ. પછે તે લશકરે તરપ્પલુસ શેહેરમાં એક હપ્પસીને પણ જીવતો સલામત રહેવા દીધો નહી; તેથી તે શેહેરની તમામ રધએત જેમકે એક ગો-સપંદનું ગોવારૂં વરૂનો ચુંગાલથી છુટીને ખુશીમાં આવે તે મીસાલ તમામ રધએત એકઠી થઈને નામદાર ખાનદાનના જેહાનપપ્પશની નજદીક આવી કેહેવા લાગા કે, “અથ યુજોરગ યુતીઆદના પેહેલવાન, તું અમો ઊપર મેહેરપ્પાન થઈને અમોને જીવતદાન યપ્પશ. ને આ વખતમાં અમારી તકસીર માફ કર કે, તું નેકપ્પખત પેહેલવાનની મદદથી અમો એ જીલમગાર હપ્પસીના જોલમથી ખલાસો પાંમીઆ છઢએ. તે કરતાં તારા યુજોરગોથી સખાવત તથા યપ્પશેસનો પેશો થતો આવેછે, ને તમામ તારાં ખાનદાનથી નેકી સેવાય કાંઈ બીજું થતુંજ નથી.” એ રવેશની તે લોકોની આજોજથી જેહાનપપ્પશે તે લોકોની તકસીર માફ કીધી. ને તરપ્પલુસ શેહેરની રધએતને દેલાશો આપીને આપાદ કીધી. પછે તે તરપ્પલુસ શેહેરની પાદશાહી એક દાના મરદ કે જેનું નામબી તરપ્પલુસ કરી હતું તેને યપ્પશી; પછે નામદાર જેહાનપપ્પશે હોકમ કરીને તરાકુસનો તમામ ખજનો બાહાર મંગાવીને જોયો ને જે કાંઈ પોતાને પસંદ આવી જો તે પોતે લીધું ને બાકીનો તમામ ખજનો પોતાના લશકરને યપ્પશેસ કીધો.

હુકાયત લખી છે કે, ગયો પેહલવાન જેહાનખખશ
દરીઆવના કીનારા ઉપર અને કીસતીમાં
સવાર થઇને તે દરીઆવથી પાર ઉતરી
એક દજની નજદીક જઇ પોંહોંચ્યો.

પછી જેહાનખખશે હુકમ કીધો કે, “કીસતીઓ તઈઆર કરી
લાવે, કે તે ઉપર સવાર થઇને લશકર સાથે દરીઆવથી પાર ઉતરી
જાવે. સખખ કે પાદશાહ કેખોસરોની ધણી તાકીદ છે વાસતે શેતાખ
કીસતીઓ લાવે કે, એ રાહ આપણાથી મગરેખ જમીનમાં સેતાખ પો-
હોઆશે.” એવો હુકમ સાંભળીને ખલાસી લોકો શેતાખ કીસતીઓ
તઈઆર કરી લેઈ આવેઆ; તે દાહડા ઉપર જેહાનખખસની તરણ
મહીનાની મુદતમાંથી બે મહીના તમામ થયા હતા. તેથી તીજો મહીનો
બેસતાં જેહાનખખશ તે જગાથી લશકર સાથે કીસતી ઉપર સવાર
થયો, ને ચજદાનું નામ જુખ્યાં ઉપર લેઇને કીસતીઓ દરીઆવમાં આ-
લતી કીધી. ને ખલાસી લોકોએ કીસતીના સર ચહડાવેઆ અને લંગર
ઊઠાવેઆં તેથી તમાન લશકર સાથે કીસતીઓ ભારી દરીઆવમાં આ-
લવા લાગી. એવામાં એક પવન એવો તો નીકલેઆ કે તેથી તે કીસ-
તીઓ ધણી શેતાખ ચાલી કે જેથી છ મહીનાની રાહ હતી તે ચાલીસ
દાહડે કાપીને એક ઠેકાણે જઈ પોંહોંચીયા. એ વખત જેહાનખખશ
પોતે પોતાની મજલેસના લોકો સાથે ઇંઝિનાં ગોરાખમાં બેઠો હતો. એ-
વામાં તે લોકોએ દુરથી એક જંજીરો દીઠો કે, તે ઉપર જહાડ પાન
તથા પાહાડખી નજર આવતો તેની પાસે એક દજ પાણીની નજદીક
ધણો ભારી હતો. કે તેને જોઈ આફતાખની આંખમાંથી અંધારી થતી
તથા તે દજના ખોરજ ઉપર એક મનારો શો કમંદની દરાજ કરતાંબી
જોઆ નજર આવતો તે મનારા ઉપર એક મોરગ હાથીની મીસાલના
જેનો રંગબી હાથીની મીસાલનો સોહ હતો, તે મોરગે ઉપરથી એક
આવાજ મારેઆ, તે આવાજ તમામ લશકરે સાંભલેઆ.

એવો મામલો જોઈ જેહાનખખશ ધણો અજબ રહ્યો, ને પોતા-
ની જોખાન ઉપર તુરત પાક ચજદાનું નામ લીધું તેવામાં એકાએક

તમામ કીસતીઓ પોતાની મેલે તે દજની તરફ ચાલી ગઈ. તે તમાસો જોઈને તમામ કીસતપ્યાન લોકો અજપ્ત રહ્યા. અને તેઓએ કીસતીને પાછી ફેરવવાને વાસતે સુકાન ધણુંભી મરડીયું. પણ પેલા મોરગનો આવાજ થતાંજ તમામ કીસતીઓ જોર કરીને તે દજની તરફ ખેંચાતી ચાલી. તેવારે તે કીસતીપ્યાન લોકો ખેચારા થઈ ઊભા. તેમાં જે કીસતી ઊપર પોતે જ્ઞાનપ્રપંશ ખેઠેલો હતો તે કીસતી સરવતી અગાઉ શેતાપ્ત ચાલતી હતી, તે કીસતીઓને ઊભી રાખવાને વાસતે લંગર નાખતા તેનાં દોરડાંબી તુડીને કીસતીઓ વાની મીસાલ તે દજની તરફ જતી હતી. એમ કરતાં જેવારે શરવ કીસતી તે દજની નજદીક જઈ પોંહોંચી તેવારે સરવે કોઈ ખુસકી ઊપર ઊતરેઆ, પણ તે જગોનો અન્નએપ્ત તમાશો જોઈને સરવે લોકોનાં દેલ ચાક થવા લાગ્યાં. પછે જ્ઞાનપ્રપંશે તે કીસતીપ્યાન લોકોને પુછીજી કે, “એ સખત દજમાં કોણની જગો છે? મેં જ્ઞાનના દરમેઆનમાં ધણાએક દજ દીઠા છે પણ એવી જગો દીઠી હતી નહીં. માટે તમે જાણતા હોએ તો કહેા કે એ દજમાં શું છે? અને એ રવેસથો આપણી કીસતીઓ એ દજ તરફ શા વાસતે ખેંચાઈ જાયછે?” તેવારે તે કીસતીપ્યાન લોકોમાં એક બુદ્ધો દાનાં નાવખુદા હતો તેણે જ્ઞાનપ્રપંશને જવાપ દીધો કે, “અય પેહેલવાન, તું એ જગો ધણીએક અન્નએપ્ત વાત દેખશે. ને એ દજનું નામ દજે આહન રોપા કરી કેહે છે. ઈઆને લોહોચુમપ્તકનેા દજ કેહે છે, એનો ખાવાશ એ છે કે દર એક લોહોડાની ચાજને એ ખેંચી લે છે. એ દજમાં એક નરે દેવ ધણો ભારો રેહે છે, તે દેવ કેહેકામની તરફ જવાનો રસતો પંધ કરીને એ જગો ઉપર મકાન કરી ખેઠેછે. એવો સરકસ દેવ એ દજમાં રેહેછે. જ્ઞાનના દરમેઆનમાં આજલગી કોઈએ દજની તરફ આવીજી નથી. એ દેવનું નામ તોફાનદેવ કરી કેહેવાએછે. જેવારે તે દેવ કીનાથી જોસમાં આવેછે તેવારે આસમાન ઉપરથી તોફાન નાખેછે; એની જનદુધ આગલ તમામ જ્ઞાનના દેવોની જનદુધ કસા હેસાપમાં નથી. ને એ નાપાકના જોરની પરાપર અલખોરજ પાહાડભી આવી શકતો નથી. વાસતે અય નામદાર એ જગો તુંને ઉભું રેહેવું જોઈએ નહીં.” એ રવેશ તે બુદ્ધો ના-

વપ્રુદાની જોવાનથી સખુન સાંભલીને જોહનપપ્પશ પોતાની કીસતી ઉપરથી કાઢા ઉપર ઉતરેઓ, ને પોતાની સાથે પેલા બુદ્ધ કીસતીયાન મરદને રસતો પતાવાને વાસતે સાથે લીધો.

એમ કરતાં સપેહું સાલાર જોહન પપ્પસ તે બુદ્ધ મરદ સાથે આગલ ચાલેઓ, તે પેલા દજની નીચે જઇ પોહોંચેઓ. તાંહાં તે નાં મદારે ધણીએક અજ્ઞઅપ્પ વાત દીઠી, કે એકાએક તે જગો તે નામદારનાં સર ઉપરની ટોપ ઉડી ગઈ. ને હાથમાંથી ગોરજભી જતો રહ્યો, તે બેહુ જણસ ઊડી જઈને પેલા દજના પથર સાથે વલગી બેઠી. એવામાં તો કમરમાંથી તલવાર તથા ખંજરભી ઉડીગયું અને જે કાઈ તે નામદારનાં લોહાંતા હથીઆરો તે પારો હતાં તે તમામ ઉડી જઈને પેલા કીલાના પથર સાથે લટકાઈ ગીયાં. તે તમારો જોઈને જોહનપપ્પસ અજ્ઞપ્પ રહ્યોને તેનું દેલ અંદેશા તથા ફેરમાં, પડીઈ ને તેને કસો ચારો સુજ પડીઓ નહો. કે એરવેશ તે જગો કાંઈ હથીઆર હાથમાં રેહું નહી તાંહા લડાઈ તે સાથી કરે ને ચારોભી શુંકરે. એમ કરતાં જે કોઈ તે કીસતીઓ ઉપરથી નીચે ઉતરીને પેલા દજની નજદીક જતા તે આનાં તન ઉપરથીભી જે કાંઈ લોહડાંતી ચીજો હથીઆરો વગેરે હતું, તે ઉડી જઈને પેલા કીલાના પથર સાથે વલગી જતું. એવો તમાસો જોઈને જોહન પપ્પસ પોતાનાં દેલ સાથે કહીઈ કે, ‘હવે અપ્પત પરગ સતે થયું’ પછે તે નામદારે તે કીલાની તરફ સારી રવેસે નેગાહ કરી જોયું કે તે કીલાનાં પથર સાથે હજારો હજાર હથીઆર વલગેલાં હતાં, તેમા તલવાર તથા ખંજર તથા ગોરજ તથા કોલાહ તથા અપ્પતર તથા નેજા એરવેસ તમામ હથીઆરો તે પાહાડ સાથે લટકતાં દીઠાં. વલી તે દજનો દરવાજો પુલાદના લોહાંનો સપ્પત અંધ કીધેલો હતો, જે એકાએક તેની અંદર કોઈથી દાખેલ થવાય નહી એવો તે ઉતર્યો હતો. પછે જોહનપપ્પસ પોતે તે દજની આસપાસ તમામ જગોએ ફરેઓ કે તે ઉપર ચહુડવાનો મારગ કેથે નજર આવેતો તે ઉપર ચહુડે ; પણ તે ઉપર ચહુડવાનો રસતો કાંઈ નજર આવેઓ નહી. એમ કરતાં જેવારે રૂમનાં પાદશાહના સર ઉપરથી તાજ નીચું પડીઈ ; તેવારે જંગપ્યારના પાદશાહે પોતાનાં સર ઉપરનું સીદા છતર ઊઠાવીઈ. ઇઆને જોહન

ના દરમેઆનમાંથી સફેદ પાજ બનવર ઊડી ગઈ, ને સીહા કાગડા એ પોતાનાં પર ખોલેઆં, અને તાતારના પાદશાહે ખોઆપ કીધા, તે વારે હુપસીનો પાદશાહ ખેદાર થયો ; ઇઆને સફેદરોજ તમામ થયો, ઇઆને રાતનો વખત થયો. તેથી એ આપનુશી રંગના આસમાં ઉપર ગોહરની મીસાલ સેતારાઓ ચલકવા લાગા તે વખત જેહાનપંખશ પોતાની કીસતીની તરફ પાછો આવેઓ પણ તેનું દેલગોસાથી દલ ગીર થયલું હતું ને મગજ ખેઆલ તથા અનદેસા ભરેલું હતું.

હેકાયત લખીછે કે, આવઓ તોફાન દેવ જેહાન પંખશ ના લશકરમાં અને ચોરી લઈ ગઓ તેનાં પેહેલવા નોને તથા આવી રામેએ ચોરત જેહાન-પંખસની નજદીક અને ગોફતેગો કીધી તે નામદાર સાથે.

એવા વીચારમાં જેહાન પંખશ પોતાનાં દેલ સાથે અંદેશો કરવા લાગો કે, “હવે એદજની નજદીક શી રવેશ લડાઈ કરૂં તે કરતાં વલી હતુ તો મને આગલ રહા ધણી દુર દરાજ જવીછે, ને આ જગોથીજ એવી મુસકેલો તો નજર આવતી જાયછે. એ જગો હવડા મારી શાંમ જુ દેવ ઇઆ જાદુંગરો આવતા હોય તો તે સાથે લડાઈ કરી ને છોડો છોડવું. પણ એ જગો તો એ રવેસનો છુપો ભેદ છે, કે તેથી મને કમું સુહુજ પડતું નથી, મગર એ જગો દાદગર દાવર પોતાનું ફજલ કરે ને મને સાહે થઈને એ જગો દશતગીરી કરે તો એ દજ હું ફતે કરૂં, તે વાર પછે એ જિંદા દરીઆવમાંથી લશકર સાથે આગલ જઈ, ને નાપાક કેહેકાંમ ઊપર કમર પાંધું.” એ રવેસ જેહાનપંખશ તમામ રાત અનદેશો કરતો હતો કે, એ તોફાન દેવ સાથે શી રવેસ લડાઈ કરશ. એમ કરતાં જેવારે રાત ગુજરી ને પામદાદનો વખત થયો, ને તમામ લશકર ખોઆપથી ખેદાર થયું. એવામાં એ-કએક એક પોકાર તથા શોરસાર ઉઠેઓ, તેવારે જેહાનપંખશે પુછીજી

દકતર ૧૩મું.] જોહાનપપ્પશનાં સરદારોનું લશકરમાં ગુમ થવું. ૧૬૧

જે, “એ શોરસાર તથા જારી ઘણાએક લોકો શા વાસતે કરે છે ?” તેવા રે પાજે લોકોએ જવાબ દીધા કે, “એ પેહેલવાન તું તો કાંઈ જાણતો નથી, પણ એક અજાણેય વાત આજ રાતને વખત આપણાં લશકરમાં પતી છે તે એ કે લશકરમાંથી એકાએક સરાએજની ગુમ થયો છે. હમો નથી જાણતા કે તમામ જનો લોકનાં વખત પરગસત સાથી થયાં કે તે પાદશાહ એકાએક આપણાં લશકરમાંથી ગુમ થઈ ગયો ? તે નામવર ગઈ રાતે પોતાનાં વખત ઉપર ખેસીને શરાબ પીતો હતો; અને એકાએક પાછલી રાતને વખત ખેમાલુમ થયો છે.” એવી વાત સાંભલીને જોહાનપપ્પશ ધણે નાખુસ થયો ને અજબ રહેવા લાગો. એમ કરતાં તે દાહાડોભી તમામ થયો ને રાત પડી. તે રાતે વલી ખી-જ વખત જોહાનપપ્પશનાં લશકરમાંથી તરમાહ તથા આક એ ખેઠી સેરદારો એકાએક ગુમ થઈ ગયા.

જેવારે એ ખપ્પર દેલાવર જોહાનપપ્પશને થઈ તેવારે તે પોતા ઉપર પેચ ખાઈને કેહેવા લાગો કે, એ તરણે નામદારો ઉપર શું આકૃત પડી હશે ? અને એવા માશ નામીઆ સેરદારોને કેણ લઈ ગયો હશે ? કે તે નામદારોના ગમથી માફ ખુશી ભરેલું દેજ ગમગીન થયું છે. એમ કરતાં તરોજ દીવસની રાતે, પરીનાં લશકરમાંથી આઠ પરી ગુમ થઈ ગઈ. તે ખપ્પર સાંભલેઆથી તો જોહાનપપ્પશ પુરો ગમગીન થયો, ને તે દરદથી પોતાનાં દીદાં પાણી ભરેલાં કીધાં. તેવાર અફરીત દેવ તથા કેવાન દેવ જોહાનપપ્પશનો હોકમ લઈને લશકરમાંથી પાહર નીકલેઆ ને હર તરફ ડાખ્યા જમણી ફરવા લાગા કે ગુમ થયેલાં લોકોની તજવીજ કરે. એ કામને વાસતે તે ખેઉ દેવો તમામ દાહાડો જંગલમાં ફરેઆ ને પાહાડ તથા દહરાએ કાંઈ પાકી મેલીઆ નહી, તોભી તે ગુમ થયેલા લોકોની કસી નીશાંત પાંમેઆ નહી. એમ કરતાં ચાલીસ દાહાડા ને ચાલીસ રાત લગી તે દજને નીચે મકાન કરી પડેઆ પણ તે નામદારોના ગુમ થવાની તેઓને કસી નીશાંત માલુમ પડી નહી, ને તે દજનો દરવાજોભી જાહેર પડેઆ નહી. એમ કરતાં ચાલીશ રાત મલી-ને તે લશકરમાંથી એકશો પેહેલવાનો ગુમ થયા તેની ફીકરે કરી જોહાનપપ્પશ ખતંગ આવી ગયો કે એવી તો શું નાપાક જગોપર હું આવી

પડેઓ છું કે, આદમીનાં આદમી ગુમ થાય છે ને મારાં લશકરનાં દેવ તથા પરીઓનો કાંઈ આરો રેહતો નથી. એવા અંદેસાથી જ્ઞાનપ્રપશ ગમગીન બેઠો, અને પાક યજ્ઞદાંતી નજદીક પોકારીને કહેવા લાગ્યો કે, “એ જ્ઞાનતા પેદા કરનાર તું તમામ જાહેર તથા છુપી વાતનો જાણનાર છે, ને તું હરેક જગો મારા કામની મદદનો કરનાર છે. ને હું એ જગા આવીને ભારી આફતમાં પડેઓ છું, વાસતે તું મેહરબાન થઈને માફ કામ સમાર. મને એ જગો દરીઆવ તથા આસમાંત સેવાએ કાંઈ બીજું નજર આવતું નથી અને એ જગો ઉપર મને દુશમને એ રવેશ પાણીમાં ઘેરેઓ છે તે કરતાં તે દુશમન મને કેઠેબી નજર આવતો નથી, ને રાતને વખત મારાં લશકરમાંથી જે કોઈ નામીઆ લોકો છે તેજ ગુમ થઈ જાય છે. એકાએક મારાસર ઉપર એવું આફત આવી પડીછે છે કે, દાંતાં તથા દેલાવર લોકો જે મને મસલતના આપનાર ને કામના કાહારનાર હતા તેજ લશકરમાંથી ગુમ થઈ ગયા છે. વાસતે તારી મેહરબાનીથી મને એ ભેદથી વાકેફ કર, અને એકદમ તું મારો મદદગાર થા કે હું એ બલામાંથી છુટું. હવડાંથી મારી નજદીક એવાં ભારી આફતો આવે છે તો આગલ જતાં માફ કામ શી રવેશ બનશે. એ મીસાલ તે નામદાર પેહલવાન આજેથી પાક યજ્ઞદાંતી નજદીક પોતાનો હેવાલ કહેતો હતા.” એવામાં એકાએક એક ઓરત તેની નજદીક આવી પોંહોંચી તેણે જ્ઞાનપ્રપશને કહીછે કે, “એ ભાઈ તારું દેલ હમેશે ખુશી ભરેલું રેહેજો, કે તું જમાનાનો એક રોસન આફતાબ છે વાસતે તું કરી વાતનો અંદેશો માં કર. તુને એ જ્ઞાનમાં હમેશાં ખુશી સેવાએ કાંઈ બીજું હોતુંજ માં, અને તારાં દેલની મોરાદ મોઆફેક જમાનો ચાલજો. એ નામદાર ભાઈ હું તુને ખબર દેઊં છું કે, એ જગો રાતને વખત બેમાલુમ છુપેઓ તુફાન દેવ આવે છે. તે નાપાક બદ બુનીઆદનો ભારો જાદુગર છે તેથી તેને કોઈ નજરે દેખતું નથી. તે નરેદેવ તારાં લશકરમાંથી જેહને આહ છે તેને ચોરી લેઈ જાય છે ને એ સખત કીલામાં બંધ કરી મેલે છે. તે આજર ભરેલો દેવ કસી વાતે કોઈથી ડરતો નથી અને તે દેવ કોઈને દેખાવ પણ દેતો નથી. તે બદકાર દેવ રાતને વખત આવે છે તેવાર

હું તેને નજરે જોઈ છું પણ તેને જોઆથી મારાં તનમાં અંદેસાથી તપ આવે છે સખખ કે હું તેની પરાપરીની નથી જે તે પદ નસલના દેવ સાથે હું લડું. અગર જો તારો હોકમ હોય તો હું તેનાં મકાન ઊપર જાઈને હરેક આશથી ખેસીને તે સાથે સગાઈ કાઢાડું ને માણસ આશ તથા મકરથી તે જગો સ્ત્રીને તેનો તમામ રાહ રવધઓ જોઈ આજી. વલી એ કીલામાં એક ઓરત ઘણી ભારી જદુગરની છે તે ઓરત એ તુફાન દેવના ખેસમાં છે તે એપલીશ ઓરતની મરજીને વાસતે તુફાન દેવ તારાં લશકરમાંથી પેહેલવાનાને તથા પરીઓને ચોરી લઈ જાય છે.” તેવારે જહાનખખશે તેને કહીઈ કે, “અય નેકખખત એ કામની જોસતેજો તું કર કેમકે એ કામનો આરો તારાથીજ થશે.”

હેકાયત લખી છે કે, ગદ્ય સમેએ ઓરત પેલા દજમાં
કાકુર મરદુમ ખારની નજદીક અને ગોફતેગો
કીધી તેની સાથે.

જેવારે સમેએ ઓરતે જહાનખખશની રજા લીધી તેવારે શેતાખ વાની મીસાલ પેલા દજની તરફ ગઈ, ને આહેસતેથી પેલી દેવી ઓરતની નજદીક જઈ ઊભી, કારણ કે તે દજમાં તે નાપાક ઓરતનો હોકમ ચાલતો હતો, ને તેનું નામ મરદુમ ખાર કરી હતું. ધઆને આદમી ઓને ખાનાર. તે નાપાક ઓરતનો ખોરાક આદમીનાં ગોસતનોજ હતો, તે હરેક જગોએથી આદમીઓને ચોરી લાવીને ખાઈ જતી તેથી તેનું નામ આદમખાર કરી કેહેતા હતા. જેવારે આશ ભરેલી સમેએ ઓરત તે પદકારની નજદીક ગઈ અને જમ દેવ લોકોની ચાલ હોય છે તેમ તેને સલામ કીધી. જેવારે તે નાપાક કાકુર મરદુમ ખારે માહાતાખની મીસાલની સમેએ ઓરતને દીઠી તેવારે પુછવા લાગી કે, “એ આફતાખની મીસાલ રોસન ચેહેરેની ઓરત, તું કોણ છે ? ને તું કોણનાં તોખમની છે ? ને તારી યુનોઆદ કોણથી છે ? અને તું એ જ ગો શું મોરાદને વાસતે આવી છે ? ને એવી સખત જગો ઊપર તુંશી

રવેસથી આવી ? કેમકે એ જગો આવેઆની રાહ કોઇનેથી માલુમ નથી, અને એ જગોનું નામ આહુન રોપા દજ કરને કેહેછે. તેથી એ જગો ઊપર કોઈ આદમીજદ આવી શકતું નથી, બલકે એની આસપાસથી કોઈ ફરી પણ શકતું નથી ને તું એ જગો એકાએક કાંહાંથી આવી ઉભી.” તેવાર સમયે ચોરતે કહીજી કે, “એ નેકનામ કાફર ચોરત, હું તો એમન શેહેરના પાદશાહાની ખેટી છું. ને મારું નામ શાહજદી ખુરશેદ પાનુ કરી કેહેવાય છે; મારી પરાપરીની ચોરત જેહાનનાં દરમે આનમાં કોઈ બીજી નથી. પણ મારાં કમભાએગે એકાએક જાપુલી ફરા મરજનો ખેટો જેહાનખખશ લશકર સાથે એમન શેહેર ઊપર લડાઈને વાસતે આવેઓ તેને મારા પાપને જીવથી મારેઓ ને એમન શેહેર લીધું તેથી મારું પખત પરગસતે થયું. તે સખખથી હું તે બદ નસલના જાપુલીના હાથમો કેદ પકડાઈ, ને હું મરદ લોકોમાં રોસવા થઈ છું. હવડાં હું એ જગો કાપુ પામી તેથી તેના હાથમાંથી નાહાઈ પણ આસપાસ તો તમામ દરીઆવ તેથી હું મારા વતનની તરફ જઈ શકતો નથી. હું હવે ફરીથી જેહાનખખશના હાથમો જશ તો તે સગજ તોખમનો મને જીવથી મારશે. તેથી હું દેહસતની મારી દીવાનાં આદમીનો મીસાલ દોડતી તારી નજદીક એટલા વાસતે આવી છું કે, તે પુરા જાપુલીનાં ડરથી નચીત થાજી, ને તારી પનાહામાં રહીને તે જેહાનખખશ ઊપર હરેક ચારાથી મારા પાપનો કીનો લેજી. વાસતે એ નામદારી બરેલો મેહેરખાન ચોરત, તું તેને મારવાનો કાંઈ ચારો કર, યા અગર તુંથી તેને મરાય નહી તો એટલુંબી કર કે તે નાપાક જાપુલી એ જગોથી ઉઠીને પાછો ફરી જાય તેવું કામ કર. અગરજો એ જેહાનખખશ મગરેખતી તરફ લશકર સાથે જશે તો કીનાએ કરી તમામ દેવોનાં ખાંનાં ખરાખ કરશે, ને જેહાનના દરમેઆનમાં જાદુગર લોકોની નીસાન રેહેવા દેશે નહી.”

તેવાર તે કાફર ચોરતે સમયે ચોરતને કહીજી કે, “તું એ સખત રાહે એ જગો કેમ આવી શકી ? મખદા તુંથી સરાએ જીનીનાં તોખમની છે કે, એકાએક એ દજમાં આવી ઉભીછે. કારણ કે તારાં લશકરના લોકોને અમોએ ચોરી મંગાવીને એદજમાં કેદ કીધાંછે તેઓ.

ના કાંઈ ચારાને વાસતે તું આવીછે સખખ એ જ્ઞાનપ્રપ્રશનાં લશ
કરમાંથી સરાચ્છેનીને તથા તરમાહાને તથા આકને તથા તે વગેરે
ખીજ એકશે નામીઆ આદમીએને અમેચ્છે લાવીને બંધ કીધા છે,
તેને છોડવવા તું આવીછે.” તેવાર સમેચ્છે આરતે તેને કહીલું કે, “હું
સરાચ્છેનીની ખેટી નથી, તે એ જગો બંદીવાન લોકોની મદારાને વા
સતેભી આવી નથી બલકે હું તો એ નાપાક છની લોકોથી ખેજરધું. હું
તો એમનશેરના પાદશાહાની ખેટીધું અને નાચારીથી હું એ જગો તા
રી પનાહમાં આવીધું, કે એ જગો સરાચ્છેની તારા બંદી ખાનામાં છે
તે ઉપર હું પોતે ચાકી રહીને તેને એ જગોથી નાહાશવા દેલું નહી !
કાંચે જે એ નાપાક સરાચ્છેનીથી મારા બાપની પાદશાહી બરબાદ
ગઈછે.” જેવાર તે કાકર આરતે એવી હકીકત તે સમેચ્છે આરતની જા
ખાનથી સાંભલી તેવાર ખુશી થઈ. પછે તેને કહીલું કે, “ એ માહતા
બને મોહોની નેકખાહા આરત, તું કસો અનદેશોમાં કર કે હું તુંને
એ જગો એવી તો માવજતથી રાખું કે જ્ઞાનના દરમેઆનમાં આક
તાબખી તારો ચેહરો જોઈ નહી શકે. મારો ખેટો તમામ જ્ઞાનના દેવો
કરતાં ધણો જખરદસત છે કે, જેનું નામ તુંફાન દેવ કરી કેહવાયછે. તે
દેવ એક લેહજમાં તમામ જ્ઞાનમાં ફરીવલે છે. ને તેને જે કાંઈ પસં
દ આવે તે ચોજને તે જગોથી ઊઠાવી લેઈ આવેછે. તું જો કે ધણા
એક પેહલવાનો જવાન તથા બુદ્ધ તથા દેવ તથા પરી જે કોઈને દેખે
છે તેને ઊઠાવીને એ જગો લાવે છે.”

એ રવેશે તે નાપાક આરત તે સમેચ્છે આરતની સાથે ગોક્તેગો
કરતી હતી, એવામાં એક ડરાંમણો પોકર ઉઠેચ્છો તેની દેહસતે કરી તે
દજનાં તમામ પથરખી ધુજેઆ. તેવા ગભરાતમાં સમેચ્છે આરત પાછું
ફરી જાય શું, કે એક નાપાક બદશુરત દેવ મહસત પાહાડનીં મીસાલ-
નો આવી ઊભો. તે દેવનું મોહોડું અજદાહાની મીસાલનું, તથા તન
હાથોની મીસાલનું, હાથ પાઉ આદમીની મીસાલનાં, નખ ચીતાની મીશા
લનાં ને કાન ખરની મીસાલના, રંગમાં સીહા કીરની મીસાલનો, તે
નાપાકનાં તનની બદખોઈ ગોયા દોજખની મીસાલની હતી. એવો બદ
શેકલનો દેવ પોતાની કમરમાં લોહાંનો સાંકલ લપેટેલી ને શીહા વાદલ

ની મીસાલ ગગરાત કરતો તે જગો આવી ઊભો. તેનું કદ તરણશે વામ કરતાંબી ઊંચું હતું, ને તેનું સરગોથા એક ભારી પાહડની મીસાલનું હતું તેણે પોતાની કમરમાં એક છશે તરણશે મણનો પાંધેલો તેની દેહસતે કરી અજલનો દેવભી નાહસતો હતો. એવો નાપાક ડરામણો દેવ પોતાની કાફર મરદુમખાર માએની નજદીક પોકાર કરતો આવી ઊભો. તાંહાં પોતાની માએની આગલ એક ખુપ્પ સુરત આફતાપ્પને એહેરેની ઓરતને ખેઠેલી દીઠી ! તે નેક બપ્પતના સર ઉપર ફીરો જાનું તાજ મેલેલું હતું. આવી આફતાપ્પની મીસાલની ઓરતને જોઈ ને તે નાપાક દેવ અજબ્બ રહ્યો. અને આવતાંવાર તે દેવે પોતાની માએને પુછીજી કે, “એવો ખુપ્પસુરત એ ઓરત કોણ છે ? અને એ આપણાં દજમાં શા વાસતે આવી છે ? એ લોકો ઉપર તું નચીંતમાં રહેતી. એ લોકોનું આવણું તમામ તોફાન ભરેલું છે તે તું ખાતેરજમેથી જાણજે. એ મકર ભરેલી ઓરત મારો જીવ લેવાનો કસદ કરીનેએ જ ગોએ આવી છે, અને જોવામાં એ ઓરત કોઈ ચારા ભરેલી છે ! અગર નહીં તો એકાએક એ ઓરતને એ જગો આવેઆનું કામ શું હોય.” એ રવેશ તોફાન દેવ પોતાની માએને કહીને પછે અનદેશી કરીને તેની નજદીક ગયો.

હુકાયત લખીછે કે, ગોફતેગો કીધી તોફાન દેવ સમેએ ઓરત સાથે.

પછે તે દેવની માએ કાફર મરદુમખારે પોતાના ખેટાને કહીજી કે, “અય નામદાર ખેટા, તું એ ઓરતને પીછાનતો નથી, એ તો એમનતા પાદશાહાની ખેટી છે, ને એનું નામ જોહાનતા દરમેઆનમાં ખુરશીદ્યાનુ કરી કેહેવાય છે.” એ રવેસ કહીને પછે તેની નજદીક સમેએ ઓરતની તમામ હકીકત કહી. જ્યાર તે દેવે એવી વાત સાંભલી તેવારે તે ધણાએક અજબ્બ રહીએ અને કેટલોકવાર તે સંમેએ ઓરત ના એહેશની તરફ નેગાહા કરીને જોયું તેથી તેની નજરમાં તે પાનુ કોઈ

પુજારી પાનદાનની દેખાવા લાગી. જ્યારે તે નાપાક દેવે તેને એ રવેશ માહાતાપનાં રોપસારાની દીઠી તેવાર તેની નજદીક જઈ તેને પુછવા લાગે કે, “અય પરીની મીસાલની ઓરત, તારો મીસાલનો ખુપ્પસુરત જોહાનના દરમેઆનમાં કોઈ હોયજ નહીં, પણ મને માલુમ નથી પડતું કે તું એકાએક એ ડરામણી જગોના દજમાં શા વાસતે આવી છે? મગર તારી ખાહેશ કોઈના જીવ લીધાની ઇઆ કાંઈ ચારે કરવાની છે, શા વાસતે કે તારૂં આવણું એકાએક એ જગો કાંઈ ચારા ખગેર હોય નહીં. તેવારે તે સમેએ ઓરતે જમ કે અવલ કાકુર મરદુમ ખારની નજદીક પોતાની વાત ચારા તથા મકરથી કહી હતી તેજ મીસાલ તે તોફાનદેવની નજદીકથી કહી, અને કહીજી કે હું તો શીસતાન ના પેહેલવાનના જુલમથી નાહાસી આવી છું, ને જોહાનના દરમેઆન માં કોઈ એવા નામદારને જોજીછું કે એ પદ પુનીઆદના જોહાનપપસને જીવથી મારે, ને એ પેદાદગર ઉપર મારા નામદાર પાપનો કીનો લે. વાસતે હું એ જગો તારી નજદીક આવીછું, મારી ખાતેર નીશાં છે કે તું સેવાએ કોઈ ખીજમાં એટલી તાકાત નથી જે તે પદગોહર ને જીવથી મારે.”

એ તમામ સખુન શાંભલીને તોફાન દેવ હસેઓ ને કહીજી કે, “એ નાજ ભરેલી ઓરત, તું તે નાપાક જાપુલીથી એવડી માં ડર ને કસી વાતનો અંદેસો મા કર. મારી નજદીક જાલેજરનો પેટો સગજ રૂસતમ તથા ફરામરજ તથા પરજો તથા જોહાનપપસ તથા કરીમાન એ સરવે કસા હેસાપમાં નથી. તું જો કે એ પદપાનદાનનાં જોહાનપપસનું સર કાપી લાવીને તારા રોપસારા શી રવેસથી ખુશી કરૂંછું. મારા જોર આગલ એ સામેસવારના પાનદાનના લોકો શા હીસાપમાં છે. તે કરતાં મેં મારા હોતરે કરી એના લશકરના તમામ દેલેરો જે હતા તેઓને તો પકડેઆ છે. તેમાં એક તો પુટો સરાએજીની તથા દેલેર આક તથા તરમાહા એ વગેરે ખીજ પેહેલવાનોના તો નામ હું જાણતોપી નથી. એ તમામ પેહેલવાનો મારા હાથમાં કેદ પકડાયા છે. ને હવડાં તે લોકોનાં સર તનથી કાપી નાખુંછું કે તુંભી મારી ચુંગાલને જાણે.” તેવારે સમેએ તેને કહીજી કે, “એ પુજારી ભરેલા દેવ, હું

તો તે ઊંધાં વ્યખતના જોહાનવ્યખશને જીવતો પાંધેલો એ જગો જોવા આહુધું તેને હાથ પાંધેલો મારી નજદીક તું લાવ, કે હું તેને મસત આદમીની મીસાલ પાંધેલો મારી નજરે જોઈ, તેવાર પછે હું મારે હાથે તેનાં તનને તુકડા કરી નાખું અને તેવારે હું જાણું કે મેં જોહાનના દરમેઆનમાં મારા વ્યાપનો કીનો લીધો. કાર્યકે એ નાપાક જાણુ-લીધો હું ઘણી કુખી થઈશું.” તેવારે તોફાન દેવે તેને કહીજી કે, “એ મેહેવ્યુય તું એવડી ગમગીન માં થા, મારી તો ખાહેસ એ હતી કે તે પુરામરદ જોહાનવ્યખશનું સર કાપીને એ દજમાં લાઈ. પણ તારી મરજી એજ છે કે, તું તારા હાથે તેનું સર કાપે તો તેને મુસકા પાંધીને એ જગો લાઈ, તેવારપછે તું પોતાના વ્યાપનો કીનો તેના ઊપર લેજ. હું તેને પાંધી લાવીને તારા આજોરદા જીવને હવડાં ખુશી કરું, પણ તું મારો સાથે એક શરત કર કે, તું પોતાનું દેલ મારી સાથે વાધે, ઇઆને મારી આરત થઈ રહે, ને મારી મોશદ મોઆફેક મારી ગોદમાં આવે. શા વાસતે કે હું જેવો નામદાર તારો ખાવંદ થવશ તેથી તુંને જોહાનમાં પુજોરગી ઘણી મલશે. મારા જેવો પુજોરગ ખાનદાનનો મરદ જોહાનમાં પીજો કોણ છે?” તેવારે સમજે તેને કહીજી કે, “એ નામદાર મારીબી મરજી એજ હતી કે જોહાનના દરમેઆનમાં તું જેવો નામદાર મેલીને પીજી કોણ મરદ સાથે હું રે હોવાની છું? વાસતે હવે મારીબી મોશદ હાંસેલ થઈ છે. પણ હરેક તદખીરથી જોહાનવ્યખશને જીવતો પકડી લાવ, કે હું તેને નજરે જોઉ તે પછે તલવારે કરી તેનાં જીવથી ગરદ કાઢાડી નાખું કે મારાં દેલમાંથી મારા વ્યાપનું દરદ ખાલી થાય.” એ રવેસ ગોફતેગો કરતાં શતનો વખત થયો તેથી આફતાખને જઈફી આબી તેના સખખથી પોતાનું મોહો જરદ કરીને પાહાડની કઢણમાં એક તરફ ગયો. તેવાર જોહાને તેનો માહુતમમા સીહા પોશાક પેહેરેઓ ઇઆને આફતાખ ગરખ થયો.

હુકાયત લખી છે કે, આવેઓ તોફાન દેવ જેહાનખખ-
શનાં સેરાના ઊપર અને સુતેલો ચારી
લઈ ગયો તે નામદાર જંગીને.

એમ કરતાં જેવારે અરધી રાતનો વખત ગુજરીઓ તેવારે નાપાક તોફાન દેવ ધુધની મીસાલ છુપેઓ જેહાનખખસનાં સેરાના નજદીક ગ-
યો, પણ તે નાપાકને પોતાના જીવની ખરાબી થશે તેની કસી ખપર હતીજ નહીં. હવે પેટી તરફ જેહાનખખસ પોતાનાં મકાન ઊપર બેસી ને ગમગીન દેલ સાથે અનદેશો કરતો હતો કે, સરાએજીની વગેરે બી-
જા પેહેલવાનો એકાએક ગુમ થઈ ગયા, અને એ દજમાંતો જીવ લો-
કોનેભી જવાની તાકાત નથી કે એ દજમાં જઈને ખપર લેઈ આવે કે તે તમામ પેહેલવાનો જીવતાછે ઈઆ મારેઆ ગીઆછે. હું નથી જા-
ણતો કે તે નાપાક દેવ સાથે હું શી રવેસ પ્પર આવશ. મને એ કામ-
નો કસો મારગ સુજ પડતો નથી, જે એ દજમાં જઈને તે દેવ સાથે લડાઈ કરીને મારાં લશકરના નામદારોને છોડવું. એ રવેસ ઘણો એક અનદેસો કરીને તે નામદાર પેહેલવાને તે રાતે ખાણુભી નહો ખાધું, ને શરાખભી નહો પીધો. એવા અંદેશાથી તેનું તન તપ ભરેલું થયું; તેથી પોતાનાં ખાસ તખ્ત ઊપરજ આરામ કીધો.

એમ કરતાં જેવારે અરધી રાત ગુજરી તેવારે તે નામદાર પેહેલ-
વાનનો આંખમાં ખોઆયે ગલખો કીધો, તેથી તેની આંખમાં નીંદ આંતી. એવામાં નાપાક તોફાન દેવ ધુઆંતી મીસાલ તાંહાં આવી પોં-
હોંચયો, ને તે નામદાર પેહેલવાનને તેના તખ્ત સાથે ઉઠાવીને ઊંચો હવા ઊપર ઉડેઓ, ને જેહાનખખસને પેટા દજમાં લેઈ જઈ પેટી આસતની નજદીક મેલેઓ ને તેને કહીજી કે, “ તારે વાસતે જેહાનખ-
ખસને એકે હદીઆ તરીકે લાવેઓછું. ” એ હું કહી જેહાનખખ-
સનાં મોહ ઉપર બેહોસ દાડના કતરા મેલેઆ તેથી તે નામદાર પેહેલ-
વાન બેહોસ થયો. પછે લોહાની સાંકલે કરી તે નામદાર પેહેલવાનનાં હાથ તથા પાંજી આસતવાર પાઘેઆ. એમ કરતાં જેવારે જેહાનખખસ

કેટલોએક વખત ગુજરાવા પાદ હોસમાં આવેઓ, તેવારે પોતાની આંખ ખોલીને જોય સું કે પોતાનાં તનને ભારી બંધમાં બાંધેલું દોડું બને તે સમે ઓરતને તથા નાપાંક કાકુર જાડુને તથા તુફાન દેવને સરવેને એકઠાં બેઠેલાં દીઠાં. તેવાર જ્ઞાનપ્રપસે તે તોફાન દેવને કહીઊંકે, “એ નાપોકાર દેવતું મને એ દજમાં શા વાસતે લાવેઓછે, તું કીનાએ કરી મારી પાસે શું આહેછે ? ને તું એવડી દુસમનો મારી સાથે શાને વાસતે રાખેછે ? તું પોતાની ખાતેર જમાથી જાણુ કે, તુને પોતાની જીવદેગાની ઉપર રડવું પડશે. તું જાણુતો નથી કે જ્ઞાનના દરમેઆનમાં જે કોઇએ સાંમેસવારનાં ખાંતદાનના પેહેલવાને સાથે બધી કીધીછે તે લોપે પોતાની જીવદેગાંનીથી ગયાછે, તે કરતાં તું પાદશાહોન પાદશાહ કેપોસરેના શુપેહેસાલાર જ્ઞાનપ્રપસને પીછાનતો નથી કે, તું એકાએક એરવેસ મને ખોઆપમા સુતેલો ચોરની મીસાલ ઉઠવી લાવીને જીવથી મારી નાખવા આહેછે. તું જાણુ કે, લડાઈના મેદાનમાં કોણની તાકાત છે કે, મારી સામે દંમમારી શકે, વલો તે સાંભલીઊં નથી કે, જ્ઞાનનાં દરમેઆનમાં જ્ઞાનપ્રપસે તમામ દેવો તથા જાડુગરોનાં ખાનાં સો તરેહ ખરાબ કરી નાખેઆંછે. તે કરતાં તું જો કે, જમાનો તથા જમીન હમ લોકોના તાપ્પામાં છે, તેથી અગર તું અલખોરજ પાહાડની મીસાલનો જખરદસત હશે તોભીતારા ભારી તન ને મારા ગોરજે કરી સોરમાની મીસાલ પ્યારીકે કરી નાખશ. એ નાપાક તેને એવું ગોમાન હશે કે, જ્ઞાન પ્રપસનાં તન ઉપર બંધ બાંધીને લાવેઓછું તેથી હવે હું નચોત બેઠોછું પણ હવે તું હોશીઆર રેહજે.”

જે વારે જ્ઞાન પ્રપસને મોહોદેથી, એવા તુંનદી ભરેલા સંખુ ન સાંભલીઆ તેવારે સમેએ જ્ઞાનપ્રપસ ઉપર ગોસો કરીને કહીઊંકે, “એ ઊંધે બખતના નાપાક તું તો કેહેતો હતો કે હું જીલેજરના તોખમનો પેહેલવાન છું, તો હવે તારી મરદાનગી કાઢાં ગુમ થઇ, તે હેમતન રસતમ તથા પુઠા જીલથી અમો કસી વાતેદરતાં નથી, ને તારા પ્યાપ ફરામરજ તથા ખરજોને અમો કસી રીતે મોજુદમાં ગણતાં નથી, હવે તમો લોકોથી થનાર શું છે ? તું એમનના મોલકની હકીકત વીસરી ગયોછે કે, તારા હાથથી હમારે ઉપર શીરવેસની મુસીબત ગુજરી

છે, પલકે તમે લોકોથી તમામ જોહાન પપ્પમી થઈછે પણ હવે તું પોતાનાં જીવથી એકદમ ખુસી દેખવાનો નથી. હવડાં તારાં તનને મારા પાપના કીનામાં ખાકમાં નાખુછું.” એવી વાત સમેચ્છેની જોપ્પાનથી જોહાનપપ્પમે સાંભલી તે વાર તે હસીયો. પણ તેને પાછો કસો જવાપ દીધો નહીં. ને પોતે સમજેચ્છો કે એ સમેચ્છે ચોરત પોતાના ચારામાં એ રવેસના સખુત ફરેયથી બોલેછે. પછે તે સમેચ્છે તોફાન દેવને કહીજે કે, “હવડાં તો એને બંધ કર, બાંમદાદને વખત એના જીવ ઉપરહું રસતા એજ ગુજરશ.” તેનું એટલું કેહેવું કે તે નાપાક દેવે ઉઠીને જોહાન પપ્પમને ભારી બંધ સાથે બાંધેલો એક તરફ લેઈ જઈને બંધ કીધો. ને બીજી મરતબે તોફાન દેવ સમેચ્છેની નજદીક આવી કેહેવા લાગો કે, “એ જોહાનપપ્પમનું સર તનથી હું દુર કરું.” તેવારે સમેચ્છે તેને કહીજે કે, “રતોરાત તો તું સખર કર કે, હજુ તો એ જોહાનપપ્પમના ઉપર મારે ઘણી તાંનાજનીનાં સખુત કેહેવાછે. બાંમદાદને વખત સારી રવે સથી એ ઉપર ફીટકાર નાખીને તે પછે એનાં તનને ખુન તથા ખાકમાં લપેટી નાખશ. તેવાર પછે હું જાણુશ કે તેં મને અજદાહાના મોહોડાંમાંથી છોડવી.”

એમ કરતાં જોવારે તરણ પોહોર રાત ગુજરી તેવારે તે બદ ગોહરનો દેવ ખોઆપમાં સુતો, તેજ વખત તે ચોરત તે જગોથી ઉઠીને સીધા સરવની મીસાલ જોહાનપપ્પમની નજદીકે લટકતી આવી. જોવારે જોહાનપપ્પમે તેને દીઠી તેવાર તેને પુછીજે કે, “એ બેહુને તેં તે નાપાક દેવને સું કહીજે ? તું એ રવેસ મારો નજદીક આવી છે, વાસતે હવડાં તેં તાહાં શું ચારો કીધો છે ? પણ તું સંભાલજે કે, એ નાપાક દેવ તો જાદુઈ ભરેલો એક જખરદસત પલાની મીસાલનો છે. તું જાય છે કે, તે આદમીએને ઉઠાવી લેઈને વાની મીસાલ ઉઠી જાય છે; ને કસો વ્રાતનો અનદેસો કરતોજ નથી.” તેવાર સમેચ્છે તેને કહીજે કે, “હવે તો ચારો એજ છે કે, જોવારે બાંમદાદને વખત એ નાપાક દેવ તારો નજદીક આવે તેવાર તું પોતાના જોરે કરી તમામ બંધ તોડી નાખીને એક મરતબે એ નાપાક દેવનાં જીવથી તેનું દમાંગ કાઢાડી નાખજે, અને હુંબી એની માએ કાફર જાદુગરનું સર કાપશ, તેવાર પછે આપણાં ત-

૧૭૨ તોફાન દેવને મારી નખાવવાની સમેની કાલજી. [ખરજો નામું—

મામ પેહેલવાતોને બંધીખાનામાંથી છોડવશું. ફુતીઆંના દરમેઆન-
માં જે કાંઈ તોફાન થાય છે તે તમામ એ નાપાક પુરા દેવથીજ છે,
એવા નાપાક દેવને જીવથી મારશું તો ગોયા તમામ જીહાન આકૃતમાંથી
છુટશે. વાસતે એ વખત ઉપર જે કાંઈ નેકી થાય તે કરો લેજે. તુ
એમ કરી જાણે કે નેકીનાં કામ પછવાડેથી કરશ અને હજુ તો મારી
ઉમર નાહાતી છે, વાસતે મને એ ફુતીઆમાં ઘણા દાહાડા લેવા છે,
એવો અનદેસો કરીને નેક કામને હાથમાંથી જવા ના દેતો કાંચજે એ
આપણી ઉમરનો ભરેસો નથો.” જેવારે સમેએની જોખાનથી એવા
દાનાઈના સખુત સાંભલીઆ તેવારે જેહાનખખશ પુરા થયા.

હુકાયત લખીછે કે, લાવેઓ તોફાન દેવ જેહાનખખશને
બંધમાં બાંધેલો સમેએની નજદીક અને
ગોફતેગો કીધી તેની સાથે.

જેવારે રોશન આકૃતાખ પાહર નીકલેઓ તેવારે નાપાક ખસલ-
તની કાકુર ઓરતે સમેએ ઓરતને કહીજી કે, “એ નેકવખત ઓરશેદ
બાનું, એ જેહાનખખશને બાંધેલો જોયાથી તારું દેલ હવે ખુસી થયું,
હવે તું એના ઉપર જેમ ચાહું તેમ તારા બાપનો કીનો લે. હવે આ
દજમાંથી એનો છુટકો નથો.” એ રવેસ તે કાકુર આદમીખાર કેહેતી
હતી. એવામાં એકાએક તોફાન દેવ આવેઓ અને જેહાનખખશને
વાસતે કેહેવા લાગો કે, “હવે તે બદગોહરના જાબુડીને શી રવેશ મા-
રું.” તેવાર સમેએ ઓરતે તેને કહીજી કે, “એ નામદાર દેવ, એ બદ
બુનીઆદના જાબુડીને એ જગો મારી નજદીક લાવ, કે હું મારા બા-
પના કીનામાં મારે હાથે તેનું સર કાપું કે એ સરકસ છોકરાથી અમારી
પાદશાહી ધુલ મલી ગઈ છે.” એ રવેશ કહી સમેએ પોતાનાં મકરે કરી
આંખમાંથી આંશુ વરસાવેઆં ને જારી કરવા લાગી. જેવારે તોફાન
દેવે તેને એ રવેસ બેએખતીઆર જારી કરતી દીઠી, તેવાર સેતાખ
હી જઇને જેહાનખખશને હાથ બાંધેલો લાવી તે ઓરતની નજદીક

હજાર કીધો. તે વખત જોહાનપપ્પશનું મોહો કુલની મીસાલ ખીલે-
લું હતું. એ રવેશ જોહાનપપ્પશ આવીને ઊભો તેવારે સમયે મકર-
થી જોહાનપપ્પશ ઉપર ગોસો કરી તે ઊપર તાંના મારીને કહીઊં કે,
“એ ખેલુંદા મગજના પદ લોકોના આશના થયલા છોકરા, ધણું ખુ-
બ થઈ કે તું એ જગો આવેઓ કે તું એ દજમાં કેદ પડ્યો. હવે
એમ કરી જાણ કે એ પલાના કાંધામાંથી તું છુટવાનો નથી ને તુને
એવી તો સખતીથી માડું કે તારે ઊપર તમામ હીનદોસતાન જરજર
શેઓ. ને જાણુલનો તમામ મોલક તારી માહોતમમાં ખેસે. ને તારા દર-
દથી જાલ તથા રૂસતમ કપાપની મીસાલ ગમના આતસમાં પલે.
એ પદ તોખમના છોકરા, તેં અમારા એમન શેહરનાં ઘણાએક ના-
મદારોને જીવથી મારેઆ છે તેનો પદલો હવડાં હું તારે ઉપર લેવશ.
ને તારા તનથી સર કાપીને ખુન તથા પાકમાં લપેટી નાંખશ.”

તેવારે જોહાનપપ્પશે તેને કહીઊં કે, “એ રજલી ઓરત, તું
એવી સેતાપીનાં સખુત માં ખોલ, તુને મારી લડાઈની ખપ્પર નથી કે
તું એવું ખેલુંદું મારા મોહો ઉપર ખોલેછે. પણ જોવામા એવું આ-
વેછે કે તુંભી તારા પાપની મીસાલ મોહતના ખીછના ઉપર ખોઆપ
કરવાની થઈછે. તું ઓરત થઈને મારી સાથે એવડી વાત સા વાસતે
કરેછે.” એવા સખુત સમયે ઓરતનો સાથે જોહાનપપ્પશને ખોલતો
જાઈને નાપાક તોફાન દેવ ગોસામાં આવી જોવાનપપ્પશ ઉપર એક પો-
કાર મારીને કેહવા લાગો કે, “એ નાપાક જાણુલી, હું એ પશોની મી-
સાલની ખુરશેદ પાંનુને વાશતે એટલી દરદેશરી કરીને તુને તારા લશ-
કમાંથી ચોરી લાવેઓ ને તારો જાન લેવા આહુ છું. તેં એના નામદાર
પાપને સા વાસતે મારેઓ. ને એ આફતાપને પદનની ઓરત ઉપર
એવડો શીતમ સા વાસતે કીધો. એવી પાકીજો ઓરતને તેં પરદામાંથી
સા વાસતે ખેંચી કાઢી? તેના સખપથી તારું પખત પરગસતે થયું
ને એવા ભારી પંધમાં તું પડેઓ છે. હવે તારે ઊપર મોહોત સેતાપી
કરેછે. તારી તાકાત શી કે તું મારે હજુર એ આફતાપને ચેહેરેની
મારી ઓરતની સાથે એવા ગોસા બરેલા જવાપ કરે! તું પોતાની
મગજીને મગજમાંથી દુર કરતોજ નથી. તો જો કે તારાં તન ઊપર

લોહાની સાંકેલોના ભારી બંધ બાંધેલા છે ને તું એવડો જોર રાખીને બોલે છે ! તું પોતાના જોરથી મગજમાં પવન રાખીને સેતાળી કરતો કેહેકામ દેવ ઊપર દોડેઓ જતો હતો. પણ એ સખત રાહામાં એવી બલાછે તેનો તો તેં અનદેશો કીધોજ નથી. એ વગેરે હજુ તો એ જગોથી આગલ જતા રાહામાં ભુત તથા રાખ તથા વરૂની સુસ્તની કીડીઓ તથા ભારી અજદાહા તથા શેર તથા જાદુગર લોકો તથા સીંહા જીવના દેવનો તલેશમ એવી કેટલીએક આકૃત ભરેલી ચીજ તથા તે વગેરે એક દેવ એનકલાખ નામનો દરનદાં જાનવરનો સુસ્તનો છે તે દેવથી તો દોજખમાં હુરેમનભી પનાં માગેછે. એવાં એવાં આકૃત તુને રાહામાં સાંમાં મલશે, તેનો તુને કસો અંદેશો છજ નહી કે, એવડી સરકશી રાખીને એવી ડરામણી રાહાએ તું આવેઓછે ! પણ એ રાહામાં તારૂં બપ્પત બરગસતે થશે તેની તો તુને બપ્પરજ નહી દેખું.” એવા સખુન તોફાન દેવનો જોખાનથી સાંબલીને જેહાનપપ્પશ દરીઆવના પાણીની મીસાલ જોસમાં આવી ને ગોસા ભરેલા અબરૂ કરી કુદીને દોજાંનો બેઠો ઇઆને ગોઠણુ મારીને બેઠો ને એક પોકાર બપ્પર જાનવરની મીસાલ મારીને કહીજી કે, “એ નાપાક શીંહાજીવના દેવ, તું જાણતો નથી ને તેં લગએક પેહેલવાનોની લગઈ દીઠી નથી કે તું મને સાંકલના બંધથી ડર દેખાડેછે. પણ હું એવા બંધને કરી રીતે ખાતે રમાં ગણતો નથી. તું જોકે હવડા તારા સર ઉપર આકૃત પડશે. હવે એદજમા તું તથા તારી નાપાક માયે કોઈ સલામત રહેવાનાં નથી.” એટલું કહી તે નામદારે પોતાની જોખાંન ઊપર પાક એજદાંનું નામ લેઈને તે સાહેબ પાશે મદદ માંગી, તેથી એજદાંએ તે વખત તેને દેલેરી તથા જોર બપ્પસેઓ.

હોકાયત લખીછે કે, બંધ તોડી નાખીઆ નામદાર જેહા-
નખખશે પોતાના તન ઊપરનાં અને લડાઇ કીધી
તોફાન દેવ સાથે.

હવે જેવારે જેહાનખખશે પાક ચજદાનની મદદ આહીને તે
સાહેબ પાસે જોર માગીઓ અને એક જોર એવો સખત કીધો કે
પોતાના તન ઊપર તમામ લોહાની પાંધેલી સાંકલો હતી તેને તોડી ના
ખી, ને શેરની મીસાલ બખારતો તે જગોથી ઉઠેઓ ને તે નાપાક દેવને
મારવાનો ચારો કીધો, પછે એક પોકાર તે નાપેકાર દેવ ઊપર મારેઓ
તેનો શોરસાર આસમાન તલકે જઈ પોંહોંચ્યો, અને તે દેવને એમ
કરી કહીઊં કે, “એ નાપાક તું મને નજર આવતો નહી હતા તેથી હું
એવો ચારો કરીને એ દજમાં આવેઓ છું” તેથી હવે તુને મારે જોર દેખા
હું. એ બદનસલતા તુને એવું ગોમાન હશે કે, જેહાનખખશને ચારો
લાવી બેહોશ દારૂએ કરી તેને બેહોશ કીધો અને લોહાનાં ભારી બંધે
બંધેઓ છે ; તેથી એના તનને ખાકમાં નાખશ. પણ હજી તું જા-
ણતો નથી કે, મારી મદદનો કરનાર પાક એજદાન છે. તેથી તે સાહેબ
અને તેજ હર જગો મારો પાસપાન છે. તે એજદાનથી તમામ જા-
હાનનાં પાદશાહોને જલકાતે છે, તે સાહેબ મેહરબાન થાય તો એક
કીડીની મીસાલના કમજોર બંદા પાશે મહસત શેરના કામ કરાવે.
એવો જે પાક ચજદાન તેનો એક બંદો પાદશાહ કેઓસરો તેને મને
પોતાની બુજોરગ જાતે હોકમ કીધો છે કે તું મગરેબ જમીન જઈને
નાપાક કેહોકામ દેવના તનને ખાકમાં બરાબર કર. તે હોકમથી હું
એ રાહે આવેઓ છું, કે એ રાહામાંથી તમામ દેવો તથા જાદુગરોને
મારીને એ રાહા સાફ કરે. અગર એ જગોથી આગલ જતાં રાહામાં
ભુત તથા રાખસ ઈઆ દેવ ઈઆ શેર ઈઆ બખર જે કાંઈ મારી ન-
જદીક આવશે તેને જીવથી સલામત જવા દેઊં નહી એ મારી મુરાદ
પાક એજદાની મદદથી બરાબર આવશે.”

જેવારે જેહાનખખશની જોખાનથી તોફાન દેવે એવા સખત સાં-
ભલેઆ તેવારે તે નાપાક ગોસામાં આવીને પાહાડની મીસાલ તે જગોથી

ઉઠેઓ, ને એક જાહાડ સાથે તરણ પથર ઘણા ભારી લોહાની સાંકલે કરી પાધીને લટકાવી મેલેલા હતા તે પથર પોતાના હાથમાં પકડીને જોહાનપપ્પશ ઉપર હોરેમનની મીસાલ હોમલો કરી આવેઓ. ને કેહેવા લાગો કે, “એ બદ તોપ્પમના જાપ્પુલી તું એ જગો એવી ડરામણી હુપ્પતમાં પડેલો છે ને એવા જાસતીના સખુન ખોલે છે. પણ એજ દરીઆવના પાણીમાં તુને હજારો આફત નજર આવશે, તેમાં સગસાર લોકો ઇઆને સગની મીસાલના મોહોડાના આદમી તથા નીમ મરદુમ આદમી ઇઆને અરધાં તનનાં આદમી, જેમાં તેઓતું અરધું તન આદમીની મીસાલતું ને અરધું તન દેવની મીસાલતું, તથા શેહેરજન ઇઆને વાધની સુરતની ઓરતો અને એ સેવાએ પીજાં ઘણાંએક ભાત ભાતના અજાએબ દરનદાં જાનવરો તથા દેવોનાં ટોલાં તુને એ રાહમાં સાંમણે આવશે. તે તમામ દરીઆવની બલા છે. તે તુંને એ દરીઆવમાંથી એક કદમ આગલ જવા દેશે નહી. તે કરતાં હું તુને એ દજમાંથી સલામત જવા દેશ તેવાર તું તે પાણીમાની બલા સાથે લડશે કે? હુંજ તરત તો તુને એ જગોથી એક કદમ આગલ જવા દેજી નહો. અગરજો તું પોતાની જાતે નરીમાનનો પાપ કેરસાશપ પેહેલવાન હશે, ઇઆ અગર નરીમાન હશે, ઇઆ સામેસવાર પોતે હશે તોબી પણ તું મારો ચુંગાલમાંથી છુટવાનો નથી.” એટલું કહી પેલો પથર હાથમાંથી જમીન ઊપર મેલીને અવલ તો ભારી ગોરજ ઉઠાવેઓ કે તેના જપ્પમે કરી તે જોહાનપપ્પશ ઊપર જોહાન તંગ કરી નાખે. પણ તે વખત જોહાનપપ્પશના હાથમાં ઢાલ તો હતીજ નહી, તેથી તે નામદારે પોતાના સરને બચાવાને નાચારે પોતાના સર ઉપર હાથ ધરેઓ. ને તે નાપેકાર દેવે એક ગોરજ તેના સર ઉપર મારેઓ જેના ધપકારથી તમામ દજ હલમલી રહો ને તમામ પાહાડ ધુજવા લાગો. તે દેવની એવી સખત લડાઈ જોઈને સમેએ ઓરત પોતાના દેલમાં ડરવા લાગી, કે મપાદા એ નાપાકના જપ્પમથી જોહાનપપ્પશને કરો આજેબ પોહોંચશે. એવો અનદેશો કરી દેલમાં હકતાલાને ઇઆદ કરીને કહીજી કે, “એ પરવરદેગાર એ વખત એ દજમાં મારો ભાઈ જોહાનપપ્પશ છુટી કમરે ને બગેર હથીઆરે છે, તે તો તમામ તુને માલુમછે વાસતે

હવડાં એની મદદ કર કે, એ નાપાક તોફાન દેવ ધણો જખરદસત છે તેથી એને કશો આજર નહીં પોહોંચે, તેવું કર. અને એ પાક મહ. જખના જેહાનખખશની પોસત પનાહા કર.” એ રવેશ સમેએ આ રત દોઆ માંગતી હતી. એવામાં તોફાન દેવે ખીજો હોમલો કીધો ને જેહાનખખશના સર ઉપર ગોરજ મારેઓ, તેના ધપકારાએ કરી જ-મીન ધુજવા લાગી; પણ તે સપેહેસાલાર તો તેના ગોરજને ખાતેરમાં લાવેઓ નહી. પછે ગોસાએ કરી પોતાની ચુંગાલ મારીને, તે દેવનો હાથ ગોરજ સાથે પકડ્યો, ને એક જોરે કરી તેનાં હાથમાંથી ગોરજ છીનવી લીધો. તે નામદારનું જોર જોઈને તે નાપાક દેવની આખમાં જેહાન સીહા થઈ. પછે જેહાનખખશે તે ગોરજને ઊંચો આસમાનની તરફ ફેંકી દીધો. એવી જવાનમરદો જોઈને તોફાન દેવ ગોસામાં આવ્યો ને ફરીથી જેહાનખખશની લડાઈમાં પોતાનો પાંખો આસતવારીથી આ-ગલ ધરેઓ; ને પોતે વાકો થઈને પોતાનું સર નીચું કીધું કે, પોતાનાં સીંગડાંએ કરી જેહાનખખશનું પેટ ફાડી નાખે. તેવારે શેતાખ જેહાન ખખશે કુદીને તેનું સીંગડું પકડી લીધું, ને પોતાના કબીઅતે કરીને તે નાપાક દેવનું એક સીંગડું ભાંજ નાખીઊં.

જેવારે તે નાપેકાર દેવનું સીંગડું ભાંજી તેવારે તે દેવ પેચોતા-ખમાં પડેઓ, ને તેનું દેલ દેહશત ભરેલું થયું. તે દેહશતથી તેણે નાહાસવાનો કસદ કીધો. એવામાં જેહાનખખશે તે ઉપર પોકાર મા-રોને કહીઊં કે, “એ ઊંચે ખખતના દેવ, તું મારા હાથમાંથી પોતાનો જીવ સલામત લેઈ કાંહાં જવાનો છે. તું લડાઈના હોતરને જાણતો નથી કે, અમારા યુજારગોતા હાથથી કોઈ દેવ પોતાનો જીવ સલામત લેઈ ગયો નથી. અગર શેર હશે ઈઆ નર અજદાહા હશે; પણ કોઈ હમારાં મેદાનમાંથી ફેજ કાહાડી ગયો નથી, તો તું ખદગોહર દેવને હું કેમ સલામત જવા દેઊં ? મગર તારૂં તન ખાકમાં પડે તેવાર તો તું મારા હાથથી છુટે. એટલું કહીને ફરીથી તેના હાથ ઉપર ચુંગાલ મારીને એક પોકાર મારેઓ ને એક જોર મગરમછતી મીસાલનો કીધો. તેવારે નાપાક તોફાન દેવે જાણીઊં કે, એ નામના ઊઠાવનાર પેહેલવાન-થી મારો જાન ખચે તેવું લાગતું નથી તેથી, તે નાપેકારે તેને કહીઊં કે,

“એ નામદાર પેહેલવાન, મારી પાસે તું જે માગે તે તુંને આપું ને તારા પેહેલવાનો જે મારા પંદીખાનામાં છે તેઓનેભી ખલાસ કરી તારે હવાલે કરું ; પણ તુંભી એ લડાઈમાં મારા ઊપર મેહુરખાન થઈને મને જીવતદાન પપ્પશ. ને આજ પછે હું પણ તારી સાથે લડાઈ તથા કીનો રાખું નહીં. વાસતે તુંભી પોતાના દેલમાંથી કીનો કાઢાડી નાખ. હવે પછે મેં તારી સાથે દોસતી કીધી તેથી મારા દેલમાં કીનો છેજ નહી. તો હવે તું મારે ઊપર મહસત હાથીની મીસાલ શા વાસતે જોશ કરે છે? મખાદા તારા જવાન જીવને કરી રીતનું નુકસાન પોહોંચશે. કારણ કે હું આજરનો દેનાર જેઆંગાર દેવ છું, વાસતે અંદેશો કરીને મારી સાથે લડાઈ ના કર. આજ રોજથી મને તારી સાથે લડાઈ તથા કીનો છેજ નહી; તેથી તું પોતાની ખુશી માફક મગરેજ જમીનની તરફ જ.

હુકાયત લખીછે કે, મારીઆ ગયો અકવાન દેવનો ખેટો
તોફાનદેવ પેહેલવાન જેહાનપપ્પશના હાથ ઊપર.

તેવાર જેહાનપપ્પશો તેને કહીઊ કે, “પાક ચજદાના કસમથી હું તુંને કહુંછું કે, હું તારો જાન લીધા પગેર તુને મેલું નહી, કે તારા જોલમથી તમામ જેહાન છુટે.” એટલું કહી પોતે જેહાનપપ્પશ તે દેવ સાથે કુસતી લડવા લાગો, ને અવલ પાક ચજદાનું નામ જોખાન ઊપર લઈ આજેજીથી કહીઊ કે, “અય દાદગર દાવર, તું સરવે જીવ ઊપર યુજોરગ છે, પણ હું તારો કમીનો ગુનેહગાર પંદો છું, તેથી તું સાહેબની યુજોરગીને લાયક મજ થકી સેજદો થતો નથી, અ ને હું તારી નજદીક રાતદીન શરમોદો છું. અય સાહેબ, તું યુજોરગ છે, તેથી પોતાની યુજોરગીએ કરી અમો ગુનેહગાર લોકોનો ગુનાહ પપ્પશ, પાકી અમારી પાસે તો ગુનાહ પપ્પશાવાની કાંઈ પુજી છેજ નહી, પણ હવે તો અમો તારા પંદા કેહેવાયા, અને તું અમારો સાહેબ છે તેથી એ જગો તું અમારી દાદ લે અને આ સખત લડાઈમાં મને ફતેહમંદી પપ્પશ.” એ રવેશ પાક ચજદાનો નજદીક આજેજીથી

મનાજીત કરીને પછે મહસત હાથીની મીસાલ જોસમાં આવીને તે નાપાક દેવનો કમરબંધ પકડેઓ. અને પીજો હાથ તેની ગરદનમાં નાખ્યો. ને એવો તો જોર કીધો કે, તે જોર કરવાથી તે નાપાક દેવના પાછી જમીનમાં ગરવા લાગ્યા. તેવાર પછે તે દેવને તેની જગોથી ઉઠાવેઓ ને પોતાના સર ઊપર લેઈ જઈ પાછો જમીન ઉપર મારેઓ, ને તેજ વખત તેના સીના ઉપર ચહડી ખેસીને ખેડું હાથે તેનું સર પકડીને ગરદન ભાંજી નાંખી. તેથી તે નાપાક દેવે પોતાનો જીવ સીધા દોજખની તરફ રવાને કીધો; યાને તે દેવ મુઓ.

જેવારે સમેએ ઓરતે એ રવેશ તે દેવને મારેલો દીઠો, તેવારે શેતાપ પોતાની જગોથી ઉઠી ખંજર પકડીને તે દેવની માયની નજદીક જઈને એક પોકાર મારેઓ ને તેને કહીજી કે, “અય બદકેર-દારની કાકુરજીદ, તુંને ખપ્પર નથી; પણ નાપાક તોફાન દેવને નામદાર જેહાનખખશે મારેઓ, તેથી તે નાપાક દેવના આજીવની તમામ જેહાન છુટી. એ રવેશ કહી એક હોમલો કરી પોતાનાં ખંજરે તે નાપાક જીદનું પેટું ચીરી નાખીજી. જેવારે તે જીદનું ભરેલી કાકુર મરદુમપ્પાર ઓરત મારી ગઈ તેવારે એકાએક એક દરવાજો નજર આવેઓ. તું કે-હે, ગોયા તે દરવાજો જેહાનખખશ ઉપર નેકખખતીનો ખોલેઓ હતા. તે દરવાજામાં જેહાનખખશ જઈને જોય શું કે, પેલા એકશો પેહેલવાનો તથા સરાએજીની તથા આક તથા તરમાહા એ તમામ નામદારોને તાંહાં બંધ કીધેલા દીઠા. પછે તે જગો પીજી ઘણાએક દરવાજા નજર આવેઓ તે દરવાજા ખોલેઓ. તે જગોમાં તો ખેસુ માર આદમીઓને બંધ કીધેલાં દીઠાં. તે સરવ કોઈને બંદીખાનામાંથી છોડવીને નામદાર જેહાનખખશે ખત્રાસ કીધા ને તે દજમાં સરવે ફરવા લાગ્યા. તાંહાં જોય શું કે ઘણાએક ભાંયરાં લાલ તથા જવાહેર તથા સોનાએ કરી ભરેલાં હતાં. તેમાંથી ઘણાએક ખજાનો પોતાની સાથે લીધો, ને પાકી તમામ ખજાનો પેલા બંદીવાન આદમીઓ જે છુટા હતા તેઓને બખશેઓ, ને તે સરવે લોકોને તેઓના વતનની તરફ વેદા કીધા. તેથી તે લોકો ગોયા ગુજરેલા આદમી જીવતા થયા તે મીસાલ નવો જનમ પામેલાં સમજી ખુશી થતા પોતાના મોલકની તરફ ગયા.

તે પછે પેહેલવાન જેહાનખખશભો તે દજમાંથી પાહુર નીકલી ને કીસતી ઊપર સવાર થયો, તે આગમજ ખેલદાર લોકો પાસે તે દજ ને ખોદાવીને ખાક સાથે પરાપર કરાવી નખાવયો. પછે તે બુઢા કી-સતીખાનને જેહાનખખશે પુછીજી કે, “હવે એ જગોથી આગલ જતાં એ રાહમાં આપણે પીછા અજાયખ વાત શું આવશે તે તમામ હકીકત મારી નજદીક કેહે. તું જો કે હું પાક દાદારના હોકમથી પદી ભરેલા દેવો તથા જદુગરેને શી રવેશથી ખાલી કરૂંછું. ને એ તમામ મોલકને પાદશાહ કેખોસરોના તાખામાં શી રવેશથી લાઈછું.” તેવારે તે બુઢા નાખોદાએ કહીજી કે, “એ ધરાન જમીનના સપેહેસાલાર હું તો એમ કરી જાણતો હતો કે, એવા જખરદસત દેવ સાથે તુંથી લડાઈ થશે નહીં ; પણ તેં તો એ કામને ખગેર હથીઆરે સર-જમ પોહચાડીજી, ને એવા જખરદસત દેવને ખગેર હથીઆરે લડાઈ કરોને મારેઓ તેથી હું હવે એમ કરી જાણું” કે, તારી મોરાદ પર આવશે. તમો જખુલ જમીનના પેહેલવાનો તો દેવ લોકોના જીવની પલા દેખું.” એ રવેશ કહીને પછે કહીજી કે, એ નામદાર હવે પછે રાહમાં જતાં એક ખીજો જંજરો આવશે તેમાં તમામ નાપાક પદ આ-દમીઓની વસતી છે કે, તે નાપાક લોકો સગશારાં કરી કેહેવાય છે. તે સગશારાં લોકો તે જંજરામાં રહેછે. પણ એ રાહ આજ લગી કોઈ ગયું નથી, મગર એક સામે સવાર ગયો હતો. તે નેકખખત પેહેલવા-ને એ સગશારાં લોકોના જીવથી ગરદ કાઢાડી નાખી હતી. પણ હવડાં વલી પીછા વાર તે નાપાક લોકોથી પાહાડ તથા જંગલ ભરાઈ ગયાં છે. ને એ નાપાક લોકોનો એક પાદશાહ છે, તે પદકેરદારનો ત-નમાં પાહાડની મીસાલનો, શો હાથીના જેલો જોર રાખે છે. તે નાપાક પાદશાહનું નામ ફરગાર સગસારી કરી કેહે છે. પણ તે નાપાક, આદ-મીના લોહીનો પીનાર છે. અગર જો તે ફરગાર પાદશાહ ઉપર તું ગાલેખ આવે તેવાર તો એમ કરી જાણું” કે, તમામ સંગસારી લોકો-નાં ખખત પરગસતે થયાં.” તેવારે જેહાનખખશે તેને કહીજી કે, “ખોદાતાલા એ કામનો કરનારો છે. આપણાંથી શું થનાર છે; પણ હવે તો તું આગલ ચાલવાની તઘઆરી કર.” જેવારે તે નાખોદાએ જંગી

જ્ઞાનપ્રપશનો એ હોકમ સાંભલેઓ તેવારે શેતાપ્ કીસતીઓનાં
લાંગર ઊઠાવેઓ, ને દરીઆવમાં કીસતીઓ તરતી કીધી, અને સમેઓ
ઓરતે ખુશકીનો રસતો પકડેઓ, ને વાની મીસાલ મગરેપની તરફ
ચાલી, કે આગલ કાંઈ મુશકેલ રાહમાં આવી પડે તો તે સમેઓ ઓ-
રત તે વખત જ્ઞાનપ્રપશની મદદ કરે. તે નામદાર પેહેલવાને
બી તમામ લશકર સાથે કીસતીઓ ઊપર સવાર થઈને શેતાપ્ તે જ-
ગલથી કીસતીઓને આગલ ચલાવી. પણ તે દરીઆવમાં નીચે પાણી
તથા ઊપર આસમાન સીવાએ કાંઈ પીળું હતુંજ નહી. ને કપ્પી વા
પડતો ને કપ્પી સવા વાગતો તેથી કીસતીઓ શેતાપ્ ચાલતી હતી.

હુકાયત લખીછે કે, ગયો પેહેલવાન જ્ઞાનપ્રપશ સંગસારના જંજીરની તરફ.

એ નામાનો જોડનાર દાનાઈ ભરેલો સાચર એમ કરી કેહુ છે કે,
જેવારે જ્ઞાનપ્રપશો કીસતી ઊપર પોતાના લશકર સાથે સવારી કીધી
તેવારે કીસતીપાન લોકોને ફરમાવીજી કે, મગરેપ જમીનની તરફ
કીસતીઓ હાંકે. એમ કરતાં એક મહીના લગી રાત દન દરીઆવમાં
કીસતીઓ હાંકી પણ તે વખતે વા સવા હતો તેથી તેઓ દસ દાહાડની
રાહ એક દાહાડે કાપતા હતા. એ રવેશ જેવારે એક મહીના લગી
ચાલેઆ તેવારે એક જંજીરો નજર આવેઓ, તેવારે જ્ઞાનપ્રપશો તે
તરફ કીસતીઓ હાંકાવી. તે જંજીરો તમામ સપ્પજ ભરેલો ને તેના
તમામ પથર લાજવરદી હતા. તથા ભાંત ભાતના નવી તરેહેના જાહાડો
તથા પાગ પગીઆ તથા એવાનો સરવે ઘણાંએક નાદેર હતાં કે તેના જો
વાથી આદમીના દેલનોગમ પ્રતરફ થઈ જતો ને ખુશી પેદા થતી હતી.
જેવારે તમામ કીસતીઓ તે જંજીરની નજદીક જઈ પોહોંચી, તેવારે
તમામ લશકર કેનારા ઊપર ઊતરીજી, ને તે પાણીના કેનારા ઊપર દેહેરા
મારી લશકરે મકાન કીધા.

જેવારે રાતનો વખત થયો ને જ્ઞાનમાં સીહાઈ પેદા થઈ તેવારે
હરતરફ જંગલમાંથી સગના આવાજની મીસાલના પોકાર ઊઠવા લાગા.

જેમકે હજારો હજાર સગ પોકાર કરે. તે મીસાલના ધણા ડરામણા પોકાર ઊઠવા લાગા. તે શોર સારથી જેહાનખખશના લશકરને તમામ રાત ઊંધ નહીં આવી. એમ કરતાં તે લશકરમાં નામદાર તરમાહ તથા આક એ બેહુ સેરદાર હતા, તે બેહુ સેરદારો લશકરમાંથી જંગલની તરફ ચાલેઆ કે તાંહાં જઈ જાય કે એ રવેશ સગની મીસાલ પોકાર ડોણુ કરે છે. એવા વીચારથી આગલ ચાલીઆ. આગલ ચાલતાં તે-ઓએ તે જંગલમાં ધણાએક આદમીઓને એવાં દીઠાં કે, જેઓ સગની મીસાલ પોકાર કરે છે. તેવારે તેઓએ કમીગાહ કરીને તે લોકોમાંથી ચાર આદમીઓને પકડેઆ. જેથી ખીજા તમામ જંગલ તરફ ના-હાસી ગયાં. તે ચારે આદમી ગોચા ચાર હેરેમન હતા તેઓને પકડીને જેહાનખખશની નજદીક લાવેઆ. તેવાર જેહાનખખશે તેઓને પુછીઊં કે, “તમે રાતને વખત એ રવેશ સગની મીસાલ પોકાર શા વાસતે કરો છો ? ને એ તમારા જંજીરામાં પાદશાહા ડોણુ છે ? તમે છો તો આદમી ને એ સગની મીસાલ પોકાર શા વાસતે કરો છો ? ને તમામ રાત પોકાર કરી જેવાર ખામદાદ થાય છે તેવાર ખામેશ કેમ રહી ન્તઓ છો ?” તેવારે તે લોકોએ જવાબ દીધો કે, “અય પેહુલવાન, અમારા પાદશાહાનું નામ ફરગાર સગસારી કરી કેહે છે. તેની સાથે અમે સગસારી લોકોનું લશકર ધણું છે; પણ અમે લોકોમાં એક અખયખી એ છે કે, રાતનો વખત થાય છે તેવારે અમારો શોર-સાર સગની મીસાલનો થાય છે. તેથી તમામ રાત અમે સગની મીસાલનો પોકાર કરીએ છઈયે. ને તમામ જંગલમાં દોડતા ફરીએ છઈયે. જેવારે ખામદાદનો વખત થાય છે તેવારે અમારાં સર પાછાં આદમીની મીસાલનાં થાય છે તેથી સગની મીસાલ અમે પોકારતા બંધ પડીએ છઈયે. અને એ જંજીરામાં ફરગાર પાદ-શાહાની સાથે એક લાખ આદમીનુ લશકર છે; પણ તેની તમામ સગસારી લોકો છે. તેની હુમારાં જેવાંજ આદમી છે. વાસતે એ પેહુ-લવાન, તું એ તરફથી કાંહાં જવા ચાહે છે ? એ રાહે એક સામેસવાર સીવાએ કોઇ ખીજો ગયો નથી. તે નામદાર સામેસવાર જેહાન પેહુલ-વાન ફસતમનો ખપાવો કેહેવાય છે, તે એ રાહે ગયો હતો. એ સીવા-

એ બીજાં કોઈ એ રાહે ગયો નથી.” તેવારે જોહાનખખશો તેને જવા-
પ દીધો કે, “હું એ તરફ શેતાપ વાની મીસાલ એટલા વાસતે આવે-
ઓ છું કે, એ જાંજરામાંથી તમે નાપાક બદ ખસલતના જાદુગર તથા
જીઆંગાર લોકોનાં સરને મારા ભારી ગોરજે કરી કુટી નાખું” ને તમારા
લોકોને મારેઆથી એ રાહાને પાક કરું. જેથી હકતાલાની ખલકને
એ રસતે આવવા જવાનો રાહા સાફ થાય. ને તમે લોકોની કસી ની-
શાન હું એ જગો રહેવા દેજી નહી. એ વગેરે બીજા જે કોઈ બદ
તથા જાદુગર લોકો હશે તેઓનાં દેમાંગ કાઢાડી નાખશ. હું એ જગો-
થી તે જરનેગાર શેહર લગી તમામ બદ લોકોથી એ રાહાને પાક કરશ.
ને નાપાક કેહેકામ દેવના બેહુ હાથ બાંધીને તે જીઆંગાર દેવને ધરાન
જમીનના પાદશાહ કેખોસરોની દરગાહામાં લેઈ જવશ.” એવા સ-
ખુન નામદાર જોહાનખખશની જુબાનથી સાંભલીને પેલા સંગસારોઓ
હશેઆ, ને કહીજી કે, “એ નોજવાન તું એવું માં બોલ. એ જગો-
થી કોઈ સલામત ગયું નથી ને કોઈ સલામત જવાનોભી નહીં. એ
મગરેબ જમીનની રાહા ઘણી સખત છે, તેથી તું એ જગોથી પાછો ફર,
અગર નહી તો તારાં લશકરમાંથી અમારા લોકો એક શખસને હવતો
સલામત જવા દેશે નહીં. તે કરતાં એ રાહામાં એકલા સંગસારજ
નથી કે તું તે લોકો સાથે લડાઈ કરીને તે લોકોને મારી આગલ જશે.
આ જગોથી આગલ જતાં રાહામાં એવાં તો દરંદાં જનવરો છે કે
તુને એક દમમાં મારી લેશે; તે કરતાં હવડાં તું એ જગોથી તો આ-
ગલ ચાલવાનું કર, તરત તો તુને અમારા સંગસાર લોકોના હાથથી છુ-
ટકે કાંહાં થશે ? જે તું અહીંથી આગલ જશે.” જેવાર દેલેર આકે તે
બુરા સગસારથી એવા સખુન સાંભલેઆ તેવારે ગોસાએ કરી તલવાર
ઊઠાવીને તે સગસારનાં તનને બે તુકડા કરી નાંખીજી.

હોકાયત લખીછે કે, ખપ્પર થઇ સંગસારના પાદશાહા
ફરગારને જેહાનખખરાના આવેઆની અને
નામું લખીઊં તેણે તે નામદાર ઊપર.

હવે એ ખપ્પર કેટલાકોથી ફરગારશાહાને થઈ કે, “એકાએક આ
પણા જંજીરાની તરફ કેટલીએક કીસતીઓ દરીઆવમાંથી આવી
પોહાંચી છે, ને કેનારા ઉપર દેહેરા મારીને બારી લશકરે મકાન કી-
ધોછે. તે લશકરમાં એક નોજવાન છોકરો સામે સવારના ખા-
નદાનનો પેહેલવાન સેરદાર છે તે પેહેલવાન એ રસતે રહીને લશકર
સાથે મગરેખ જમીનની તરફ જવા ચાહેછે. તે જંગી પેહેલવાન પાદ-
શાહા કેપોસરોના હોકમથી કેહેર ભરેલા કેહેકામ દેવની સાથે લડવા
જાયછે. તેની સાથે સરાયજીની પોતાના દેવો તથા પરીઓ તથા જીની-
ઓનાં જપ્પરદસત લશકર સાથેછે. હમો નથી જાણતા કે તે પદ યુ-
નીઆદ મરદના મગજમાં ખેઆલ શું છે ?” એ ખપ્પર સાંભલીને
ગોસા ભરેલો ફરગારશાહા હશેઓ, ને કહીજી કે, “ એ છોકરો એવો
કોણુ છે કે એવડી મગફરીથી એ તરફ આવે. એણે લડાઈને વખત સંગ-
સારીઓને દીઠા નથી. એ પોતાની નાદાનીએ કરી એ જગો આવેઓછે
પણ એના તથા એના લશકરના લોહીએ કરી નદી જરી થશે તેની તો
એને કશી ખપ્પરજ નહી દેખું. અગર લડાઈને વાસતે એ તરફ
આવેઓ હોયતો આપણ એના લશકર ઉપર એક સખેખુન મારીએ ને
એ લોકોમાંથી એક તનને સલામત રહેવા દીજીએ નહી ને એવોના
ખુને કરી જમીનનું મોહો લાલ કરીએ. ”

એટલું કહીને પોતાના લશકરમાંથી ચાલીશ હજાર સંગસારીઓને
ચુટી કાઢાડીયા. ને તેઓને કહીજી કે, “જેવાર એક પોહોર રાત ગુજરી
જાય તેવાર પછે આપણે દરીઆવના કેનારા ઉપર જઈને તે લશકર
ઉપર સખેખુન મારીએ.” એ રવેરા હોકમ આપીને તે સંગસારના પા-
દશાહે પોતાના લશકરમાંથી ઘણુંએક લશકર જપ્પરદસત હતું તે તઈ-
આર કીધું. તેવાર પછે ફરેખ તથા ચારો કરવાને વાસતે પોતાનાં સેરદા
રો સાથે મસલેહત કીધી કે, કાંઈ એવો ચારો કરીએ કે, તે જખુલી

જાણે નહીં તે મીસાલ આપણે તે લોકો ઉપર જઈ પડીએ.” હવે તે જગોનો પાહાડ જે લાજવરદી રંગનો હતો તે ઉપર એક તરફ ઈઆકુ-તની ખાત હતી તેમાંથી ઘણાંએક ઈઆકુત તથા શોનાની અસરફીઓ નાં હાથીઓ બરેઆ. માહીદન દાંતનું તખ્ત તથા ગોહરના જડવનું તાજ એ રશેરાનો હુદીઓ તઈઆર કીધો ને પોતાનો એક યુદો વજર જે નાપાક સંગસારી ગોયા ફાડનારાં સગ કરતાંબી ઘણો નાપાક હતો તે મકરમાં તથા હીલા કરવામાં ગોઆ એક હેરેમત હતો, તેની સાથે પેલો તમામ હુદીઓ તથા કેટલાએક ખીજ સંગસારી લોકો આપીને એક નામું ઘણીએક મીનત તથા આજેજીથી જેહાનખખશ ઉપર લખીને તમામ હુદીઓ તે સાથે જેહાનખખશની નજદીક મોકલેઓ. તે તમામ સામાન સાથે લેઈને તે નાપાક યુદો ધરાની લશકરમાં આવેઓ, તે વખત જેહાનખખશ પોતાના દેહુરામાં તમામ લશકર સાથે મજલેસ કરીને ખુશીમાં ખેઠો હતો. એવામાં ફરગારશાહનો વજર તે નામું લેઈને આવી પોહાંચ્યો. તેણે જેહાનખખશની નજદીક જમીનને યોસો દેઈને તે પેહેલવાનની નજદીક તખ્ત ઉપર નામું મેલોઈ. તેવારે તે યુદોને પોતાની મજલેસમાં જેહાનખખશે ખેસાડેઓ; અને નવીસંદાને ફરમાવીઈ જેથી તે નામું તેને પાંગેયુલંદ વાંચીઈ. તે નામાની અંદર સંગસાર પાદશાહે એમ કરી લખીઈ હતું કે, “અથ તલવારના અરનાર શેરમરઘ, તું જેહાન પેહેલવાન રૂસતમનો નખીરો છે, ને સામેસવારના તોખમનો તું પેહેલવાન કેહેવાય છે તેથી અગર તું ચાહે તો ફરતા આસમાન ઉપરબી કમંદ નાખે. તમે નામદાર તો પોતાને પેહેલવાન કેહેવાડોછો. આગલ જેવારે તમારો નેઆગાન સામે સવાર એ સર જમીનમાં આવેઓ હતો. તેવારે તેણે કીનાએકરી અમાર સંગસાર લોકોને મારેઆ, ને અમારા પાપદાદાના એવાનો આતશે કરી પાલી નાખેઆં, તે વખત હું નાધલો પાલક હતો. એમ કરતાં તે નામદાર સામેસવાર એ જગોધી મગરેખની તરફ ગયો ને પોતાની તલવારને જોરે તે જગો પોતાની મોરઘ મારૂં કામ કરી આવેઓ. તે દહાડા ઉપર હું સેહજ હોશીઆરીમાં આવેઓ હતો ને મેં તે નેકખખતની સાથે સલુક રાખીઈ તેથી તે નેકખખતે મને પાછી એ જગોની પાદ-

૧૮૬ જ્ઞાનપ્રપશ અને સરાચેજીની વચ્ચે મસલત. [પરજો નામું-

શાહી આપીને મારી આપરૂ વધારી ને પોતે ઇશન જમીનની તરફ ગયો હતો. તે દાહાડા પછે અમો લોકોની તરફ ખીજો કોઈ પેહેલવાન આજ લગી આવી શકીઓ નથી. મગર હવડાં એક તું એ સખત રાહુ એ જગો આવેઓ છે તો તુંભી ગોઆ ખીજો સામેસવારજ કેહેવાયો, તો હું તેજ રવેશ એક પંદાની મીસાલ તારી ખેદમતમાં હાજર છું. મારો મોલક તથા ગંજ ખજનો એ સરવ તારોજ છે, પલકે માફ સરખી તારા પાછી નીચે હાજર છે; તથા પપ્પસેશ કરવી ને જીવતદાન પપ્પશવું એ કામ તારૂં છે. વાસતે એ સખાવત કરનાર પેહેલવાન, હું તો તારા ખુજોરગોનો ખેસાડેલો એ જગો ખેઠો છું. વાસતે તું એવો ગોસા ભરેલો થઈ શાવાસતે આવેઓ છે. હું જાણું છું કે, તું ફરામરજનો ખેટો ઘણો જપ્પરદસત પેહેલવાન છે. મેં જે દાહાડેથી તુને એ જગો આવેઆની પપ્પર સાંભલી છે તે દાહાડેથી મારી ખેઠ આંખ તારા આવેઆની રાહા ઊપર ઈતેજનર હતી કે, તું નામદાર પેહેલવાન એ જગો કીઆરે આવશે. પણ હવે મારી મોરાદ હાંસેલ થઈ ને હક તાલાએ તુને આ જગો લાવી મેલેઓ.” એ રવેશ તે નામામાં લખેલું હતું. તે હકીકત સાંભલીને જ્ઞાનપ્રપશે હસીને તે નાપાકના નાંમાથી પોતે સમજીઓ કે એ હેરેમનને તોખમના ફરગારતુ નામું તમામ મકર તથા ફરેપ્પ ભરેલું છે. પછે પેલો હદીઓ હતો તે સંગસારના વજરનેજ પપ્પશેસ કીધો ને તેને એક તરફ મુકામ આપયો.

પછે ખુદા સરાચેજીનીને કહીઈ કે, “એ નાપાક ફરગારે એકાએક એવો ભારેહદીઓ મોકલીઓ છે તેથી એવું માલમ થાય છે કે, એ નાપાક એવા ફરેપ્પથી આપણને ગફલતમાં નાખીને પછે કમીગાહા કરી એકાએક રાતને વખતઆવી આપણા લશકર ઉપર ટુટી પડે તો આપણાં લશકરની ખરા ખી થાય, એવો ચારો કીધેલો આપણા જોવામાં આવે છે. વાસતે એ નામાંની આજેજીતથા મીનત તથા એ ખેસુમાર ગોહર તથા અસરફીનો હદીઓ જોઈને એકાએક આપણને નચીત રહેવું નહીં જોઈયે. આજ રાતને વખત આપણાં લશકરને હથીઆર પંધાવી તઈઆર રાખવું જોઈએ. તથા આપણનેભી આશાએસથી ખોઆપ્પમાં સુવું નહીં જોઈયે. અગર નહીં તો મપ્પાદા એ નાપાક લોકો રાતને વખત એકાએક આવી

પડશે તો એકબી શપ્પસને આપણા લશકરમાંથી જીવતો સલામત જવો દેશે નહીં.” જેવાર પુઢા સરાએજીનીએ તે દેલાવર પેહેલવાનથી એવા દાનાઈના સખુન સાંભલેઆ, તેવાર પોતાના લશકરના અફરીત દેવને કહીજી કે, “તું તમામ દેવ લોકોનો સપહેસાલાર છે, તેથી આપણા લશકરના તમામ દેવોને સાથે લેઈને એક તરફ જઈ કમીગાહા કરી ખેશ; ને ફરગાર પોતાના લશકર સાથે કીનાં ભરેલો થઈ આવે છે તે ને સંભાલ.” તે હોકમ સાંભલતાં વાર, અફરીત દેવે પોતાના લશકરના તમામ દેવોને તઈઆર કરી તે સરવે પોતાનાં હાથમાં ગોરજ તથા નેજ તથા ભારી પથરો પકડી એક તરફ જઈ પાહાડની કઢણમાં જીઆ નીઆ છુપા થઈ ખેઠા. તેવાર પછે જ્ઞાનપ્રપશને પોતાના જાપુલીઓને હોકમ કીધો તેથી તમામ જાપુલી દેલાવરો શેરની મીસાલ તઈઆર થઈને એક તરફ જઈ પાહાડની કઢણમાં ખેમાલુમ થઈ ઊભા. ને પોતે જ્ઞાનપ્રપશનેબી હોકમ કરોને પોતાના ઘોડા ઉપર જીન તઈઆર રખાવોજી. એ રવેશ તમામ લશકર પોત પોતાની હોશીઆરીથી ઊભું રહ્યું.

હોકાયત લખીછે કે, આવીઆ પાદશાહા ફરગારશાહા
જ્ઞાનપ્રપશના લશકર ઊપર સખેખુન મારવા
અને મારીઆ ગયો તે પોતાના તમામ લશકર
સાથે જ્ઞાનપ્રપશના હાથ ઊપર.

એમ કરતાં રાતનો વખત થયો તે રાત માહાતાપની શેશની એ કરી શેશન રોજની મીસાલ નજર આવવા લાગી. જેવાર અરધી રાતનો વખત થયો તેવાર નાપાક ફરગાર સંગસારી ઊઠેઆ ને સખેખુન મારવાને વાસતે જે પોતાનું આલીશ હજર લશકર તઈઆર કીધેલું હતું; તેને જ્ઞાનપ્રપશના લશકર ઊપર પરથમ રવાને કીધું અને તેની પછવાડે પોતેબી ગયો. એ રવેશ પદ અદેશાના ફરગારે કીનાનું લશકર અરધી રાતને વખત જ્ઞાનપ્રપશ ઊપર છુપીજી ચલાવીજી; ને તે લશકરના લોકો સરવે કોઈ પોતાનાં મોહોડાં વાત કરવાથી બંધ કરીને ઊગટ

રાહ ચાલતા હતા કે એકાએક જઈને જોહાનપપશના લશકરને મુતેલુ મારે. પણ એ તરફ દાનાઈ ભરેલા જોહાનપપશો આગલથી ચિતીને પોતાના લશકરમાંથી એક તરફ તરમાહાને તથા બીજી તરફ આકને કઠલાંએક લશકર સાથે કમીગાહામા રાખીઆ હતા સરાએજનીએ એક તરફ પોતાના દેવોને તથા જીની લોકોને પાહાડની કઠણે મેલેઆ હતા. એક તરફ જાન્યુલ જમીનના દેલેરો શેરની મીસાલ કમીગાહા કરી બેઠા હતા. નામદાર પેહેલવાન જોહાનપપશાબો પોતાના ઘોડા ઊપર જીન મંડાવીને પોતેબી દેહરામાં હોશીઆરીથી બેઠા હતા જેની તો તે નાપાકને ખીલકુલ ખપ્પર હતીજ નહી. તેથી તે નાપાકો શેતાખી કરતા તે જગો આવી પોહોંચેઆ.

એમ કરતાં તે જગોએ એકાએક સોર શાર ઉઠેઆ, ને તમામ મેદાન તે લોકોથી ભરાઈ ગયું. એવો ભારે ગભરાત સાંભલતાં વાર હર તરફથી જોહાનપપશનાં લશકરના લોકો જે કમીગાહામાં છુપા થઈ બેઠેલા હતા, તે શેર તથા ખપ્પરની મીસાલ પોકાર મારતા આવી પોહોંચેઆ. તે લશકરની ધરપકડનો અવાજ આસમાન ઉપર જઈ પોહોંચેઆ. તે બેહુ લશકર એક એક સાથે ભેલાઈ ગયાં. એવામાં દેવના લશકરે તથા જાન્યુલી લશકરે સંગસારના લશકરને આવતાં રાહમાં ઘેરીજી; ને તે નાપાક સંગસારી લોકોને એક એક જખમે ખાકમાં નાખવા લાગ્યા. અને સરાએજનીના દેવો ભારી પથર મારતા તેથી એક પથરે કરી ચાર સંગસારો મરતા. એ રવેશની ભારી લડાઈ એકાએક અરધી રાતને વખત ઊઠી ઊભી થઈ ને તે નાપેકાર લોકોની દેહસતે કરી આસમાન ઊપરથી માહાતાબેબી નાહાશી જવા ચાલીજી. તે વખત નામદાર જોહાનપપશાબી શેતાખ દેહરામાંથી પાહાર નીકલીને પોતાના અપ્પલક ઘોડા ઊપર સવાર થયો, ને હાથમાં હીંદો મુઠની તલવાર પકડી ને લડાઈના મેદાનમાં આવી પોહોંચેઆ. તેણે એક પોકાર પાહારના વાદળની મીસાલ મારીને કહીજી કે, “સામે સવારના તોખમનો જોહાનપેહેલવાન રૂસતમનો નખીસે જોહાનપપશ તે હું છું.” એટલું કહીને પ્રછે સંગસારના લશકર ઊપર જઈ પ્રડેઆ, ને તે નાપાક લોકોને બેદેહસત મારવા લાગ્યા. જેહેરી પાણીનો તલવારે કરી તેઓના જ-

વધી રસલાખેજ ઊઠાવી, ને એક લેહેજમાં ખેશુમાર લશકરને પ્યર-હુમ મારીજી.

તે રાતને વખત એમ કરતાં ત્રીસ હજાર આદમી સંગસારના લશકરનું મારીજી ગયું, ને પાકીનું જખમી થઈ ખોઆરીથી ખાકમાં પડ્યું. એવામાં તે લશકરની પછવાડે સંગસારનો ફરગાર પાદશાહ પોતાના લશકર સાથે તે જગો ઊપર આવી પોંહાંચ્યો. તાંહાં જોય શું કે, લશકર તમામ હરતરફ ખોઆરીથી ખાકમાં પડેલું. તે લડાઈજોઈને તે પેદાદગર ગોસામાં આવેઓ, ને પોતાના લશકર ઊપર પોકાર મારીને કહીજી કે, “સરવ કોઈ એક મરતપે એકઠો હો મલો કરો; ને એ ધરાની લશકરમાંથી એક જનનેભી સલામત જવા માં દેતા.” એવામાં એકાએક જોહાનપપ્પશની નજર તે નાપાક ઊપર પડી, તેજ વખત ઘોડાને એડ મારીને તેની નજદીક ગયો. તાંહાં જઈને જોયું કે તે નાપાક જીઆંગારને પ્યુરો પદસુરત હોરેમનની મીસાલતો દીઠો. તેના સર ઊપર ચાર આંખ હતી. તે પદકાર એવોતો ગોસાથી કુફરા મારતો હતો કે, તેના દમની કુક આસમાન ઊપર જતી હતી. તે નાપાકને જોઈને જોહાનપપ્પશે તેને કહીજી કે, “અય નાપાક હ-રામજદા દેવ, અવલ તું નરમી રાખી મકર કરી એ રવેશ દગાપા-જીથી તમામ લોકોનો જન લેવા આહાતો હતો. અય જીલમગાર તેં મારી ઊપર મીનતથી નાંમું લખીજી, તથા ઘણાએક લાલ તથા ગોહર નજર મોકલીને દગો કરવા આહાતો હતો; પણ તે ફરેપના ખાનારા આદમીઓ પીજી હશે. હું તો એવો દેલાવર મરદ છું કે, તારો મોલકંભી પાએમાલ કરશ અને તારો જીવભી લેવશ.” તેવારે ફરગારે તેને જવાબ દીધો કે, “અય નાપાકજદા જીપુલી તું તથા તારો રૂસતમ તથા ફરામરજ એ સરવે મારી નજદીક કશા હેસાબમાં નથી. હું એ લડાઈમાં તારા તનને ખાકમાં નાખશ જેથી તું એ જગોથી મગરેપ જનીન તરફ લ-શકર સાથે જવા પામે નહી,” એટલું કહી પોતાની ગરદન ઊપરથી ભારી ગોરજ ઊઠાવીને જોહાનપપ્પશ ઊપર હો મલો કીધો, અને તે ભારી ગોરજ જોહાનપપ્પશના સર ઊપર મારેઓ; પણ તે ગોરજના જ રખને જોહાનપપ્પશ પોતાની ખાતેરમાં લાવેઓ નહી. તેણે હસીને પોતાના અપલકને તેજીથી તે રોમનની તરફ ચલાવેઓ ને જોહરી

પાણી પાયલી તલવાર ઊઠાવી, અને જોખાં ઊપર પાક ચજદાનનું નામ લેઈને તે નાપાક ફરગારના તન ઊપર મારી, તેથી તે નાપાકનાં તનનાં બે તુકડા થઈ ગયા. તેવાર પછે તેનાં લશકર ઊપર હોમલો કરી જઈ પડ્યો.

એમ કરતાં બે દાહાડાને બે રાતલગી તે લડાઈજતી રહી, અને ઘણાં એક સંગસારી લોકો મારેઆ ગયા તે મેદાનમાં સંગસારી લોકોની લોથોના ટેકરા થયા. ને જેમ કે વરસાદના હીગામ ઊપર નદીઓમાં રેલનાં પાણી દોડે તે મીસાલ લોહી ચાલવા લાગું ; તે સંગસારી લોકો માથી એકતન સત્તામત રહ્યું નહી. તે સરવે લોકોને જોહાનખખશ ના લશકરે આસપાસથી ઘેરી લીધા હતા ; તેથી તમામ સંગસારીએ મારેઆ ગયા પછે તેઓના શેહેરને લુટીને પાલી નાખી.

હુકાયત લખી છે કે, જઈ પોંહોંચ્યો પેહુલવાન જોહાન-
ખખશ જદુગર લોકોના જંજીરાના કેનારા ઊપર
અને ખખર થઈ નાપાક અનકાર જદુને તે
નામદારના આવીઆની.

પછે તે જગો એક હકૂતા લગી રહીને ખુશીથી શરખ પીને આ-
સાએશ કીધી. એક હકૂતો પુરો થયા પછી જોહાનખખશે શેતાખ કો-
સતીઓ મંગાવીને તમામ લશકર સાથે તે ઉપર સવાર થયો. અને
કીસતીપાનોએ કીસતીઓનાં લંગર ઊઠાવેઆં ને શેતાખ સડ ચડાવેઆ.
ને કીસતીઓને પાણીમાં ચલાવી. અને ચાલીશ દાહાડા લગી તે કીસ-
તીઓ રાતદન હાંકી; પણ તે દરીઆવમાં પાણી તથા આસમાન સીવાય
કાંઈ બીજું નજર આવતું નહી હતું. એમ કરતાં એક દન પામદાદને
વખત દુર એક પાહાડ નજર આવ્યો, તે ઉપર ઘણાએ જોહાડો દીઠાં.
તેવારે જોહાનખખશે પેલા બુઢા નાખોદાને પુછીએ કે, “અથ દાનાઈ
ભરેલા રોશન દેલના બુઢા, એ જે નજર આવે છે તે જગો શું છે ?
તેની હકીકત મને જાહેર કરીને કેહે.” તેવારે તે બુઢાએ કહીએ કે, “અથ
નેક બુનીઆદના પેહુલવાન, એ જગો એક જંજીરો છે. એ જંજીરમાં

તમામ જનકાર લોકોની વસતી છે. તે નાપાક જનકારે ધણા પદસુરત તથા હેરેમનની ખસલતના ધણાએક આજરના દેનારા છે. એ લોકોમાં એક ભારી જનકાર સેરદાર છે તે નાપાકનું નામ અનકાર જનકાર કરી કેહે છે. તે નાપાકે મગરેખ જમીનના તમામ જનકારો ઉપર પોતાનું નામ ઉસતાદ કરી કેહવાડયું છે ચાને સરવ કોઈ એ પદકાર પાસેથી જનકાર શીખીઆ છે. તે નાપાક અનકાર જનકાર પોતાની જનકારને જોરે કપ્પી પોતાની શુરતને શેર તથા ચીતાની કરે છે, ને કપ્પી મગરમ-છની તથા અજદાહની સુરતની કરે છે. એવા ચારાએ કરી તમામ જનકારોને આજર દેધને ખસાપ કરે છે. જેવાર આપણે એ જગો ઉતરીએ તેવાર તારે આશાએસથી નચીત થઈ તખત ઉપર ખેસવું નહીં જાય. એ નાપેકાર જનકાર સાથે ધણું જખરદસત લશકર છે તેથી એ જગોના દરીઆવનો રસતો પધ કરી ખેઠા છે, ને એની જનકાર કરી આસમાન ઉપરથી આકૃતાખભો ગુમ થઈ જાય છે. અય નામદાર, એ નાપાક અનકાર જનકાર નથી, એ તો ગોઆ જમાનામાં એક ભારી ખલા પેદા થઈ છે. એ નાપાક પદકાર જનકાર એક દાહાહામાં પોતાની શુરતને સો તરેહની પદલે છે.” એ હકીકત સાંભળીને જહાનખખશે તે નાવખુદાને કહીઈ કે, “તું કસો અંદેશો મા કર, એ જગોની લડાઈ નો તમારો તું પોતાની નજરે જોશે કે પાક યજદાની મદદથી એ જગોના જનકાર તથા દેવ લોકને કોઈનેભી સલામત રેહવા દેઈ નહીં.”

એટલું કહીને હોકમ કીધો તેથી કીસતીખાન લોકોએ પેલા જનકારોના જંજીરાની તરફ કીસતીઓ હાંકી, ને તે પાહાડની નજદીક જઈને લંગર નાખેઆં. હવે અનકાર જનકારે ખખર થઈ કે, “એકા-એક દરીઆવની રાહે ધણીએક કીસતીઓ લશકરે ભરેલી આપણું જંજીરાની તરફ આવી પોહીંઆ છે; પણ માલુમ નથી પડતું કે એ લશકર સંગસારીઓના જંજીરાની તરફથી શી રવેશ સલામત આવીઈ. ને એ લશકર કાણું છે ? એ લોકો ફરગારશાહની ચુંગાલથી શી રવેશ છુટી આવીઆ છે ? એવામાં તો પેદરપે ખખર આવતી ગઈ કે, એ લશકરનો નામદાર ફરમરજના ખેટા જહાનખખશનું છે કે, જે પેહેલવાન નર અજદાહ તથા શેરથી ડરતો નથી. એ જહાનખખશ

૧૯૨ જેહાનપ્પખશના લશકર ઊપર આતશનું આક્રમ. [પરજો નામું-

કીના ભરેલો થઇને મગરેપ જમીનની તરફ પાદશાહ કેપોસરેના હોક-
મથી જાય છે કે, તથા જઈ કેહકામ દેવ સાથે લડે. ” જેવારે અનકાર
જાદુએ એવી ખપ્પર સાંભલી, તેવારે પોતાનો એક ભાઈ જાદુની ઝો-
લાદનો હતો જે નાપેકારને રાત દન પદી સીવાય ખીજી કામ હતુંજ
નહી તે રજાલાનું નામ પરજીન જાદુ કરી કેહતો હતા. પણ તેનાં પુરા
કામથી તમામ જેહાન પરેસાનીમાં હતી. તે પદ જાતભાઈને અનકાર
જાદુએ એમ કરી કહીજી કે, “ તું શેતાપ જા, ને પેલો જે જાપુલી
પેહેલવાન પોતાના ભારી લશકર સાથે આવેઓ છે તે ઊપર એક જાદુ-
ઈનું આક્રમ નાખ ને તેના લશકર ઊપર જેહાન સીહા કર.” જેવારે
તે નાપાક ખસલતના પરજીન જાદુએ પોતાના ભાઈથી એવો હોકમ
સાંભલેઓ, તેજ વખત તે નાપેકાર જગોથી ઊઠીને તે જજરામાંથી
પાહર નીકલીઓ. ને જેહાનપ્પખશના લશકર ઉપર નેગાહ કરીને પો-
તાના ખેડુ હાથ પોતાના સર ઉપર મારીઆ, તેજ વખત આસમાન ઉપર
એક સીહા વાદલ નજર આવાજી તેણે કરી તમામ જેહાન રાતની મી-
સાલ સીહા થઈ ગઈ. ને આસમાનની હવા ઊપરથી આતશના સોલા
વરસવા લાગા, તેથી ઈરાની લોકોનાં તન પલવા લાગાં અને કીસતો-
ઓ ઉપરનો સામાનભી પલવા માડેઓ, એવી જાદુઈ તે નાપાક પર-
જીને જેહાનપ્પખશના લશકર ઊપર કીધી.

જેવાર જેહાનપ્પખશે તે આતશ તથા અંધારી દીડી તેવાર જાણીજી
કે, કોઈ નાપાક જાદુગરે એવું આક્રમ વરસાવીજી છે. પછે તમામ લશકરે
પોતાના સર ઊપર ઢાલ પકડી જેથી જરા આતશનો આરોગ કામ પોં-
હાંચે; પણ તે સીહા વાદલમાંથી એકદમ આતશના શોલા પાંધ નહી
થતા, પલકે જાદુ વરસતા હતા. તેથી તમામ જેહાન દોજખની મીસાલ
સીહા થઈ ગઈ ને જમીન તથા જમાનો આતશની ગરમીથી તપવા લાગાં.
તેવારે તે નામદારે અક્રીત દેવેને હોકમ કીધો કે, “ તું જા અને જોકે
એ આક્રમ આપણા લશકર ઊપર કાંહાંથી પેદા થયું છે ? ને તજ-
વીજ કર કે એવી જાદુઈ કોણ જાદુગરથી થઈછે; કે એકાએક જ-
માનો એવો સીહા થઈ ગયોછે ને એ રવેરાથી સખત આતશ વરશેછે.
વાસતે તું જા, ને તે નાપાક જાદુને ધુંડી કાઢાડીને તેના તનથી સર

દક્ષતર ૧૩મું.] જ્ઞાનપ્રપંશનાં લશકર ઊપર આતસનો વરસાદ. ૧૯૩

જીવું કરો નાંખ. અગર નહીં તો આપણા તમામ લશકરના જીવ
પરપાદ જવાના.” જેવારે અફરીત દેવે પોતાના પાદશાહીથી એવો હો-
કમ સાંભલેઓ તેવારે પેલાં વાદલની તરફ મસત પપ્પરની મોસાલ
ગયો, ને તે જગો ઘણો ફરેઓ પણ તાહાં જીવુંગર લોકોની નીશાન
દીઠી નહી. તેવારે અજબ રહીને પોતાના હાથની આંગલી દાતમાં કરડી
કે, એ જગો એવી શી મુસીબત છે કે, હમારા લશકર ઉપર આતસનો
વરસાદ વરસેછે ને એ જીવુંગર કરનાર કોઈ શખસ નજર આવતો નથી.

હુકાયત લખી છે કે, મોકલયો પેહલવાન જ્ઞાનપ્રપંશે
પોતાનો એલચી મગરેખમાં કહોકમ દેવની નજદીક.

એજ પરમાણુ ધણાએક દેવો તથા જીન લોકો જે જીવુંગરની જો-
શતેજોઈને વાસતે ગયા હતા તે સરવે પાછા આવીને શરાએજીનીની ન
જદીક કેહેવા લાગા કે “અમો એ જીવુંગરની પપ્પર લેવાને વાસતે જંગ
લ તથા પાહડોમાં ઘણુ ફરેઓ પણ હમો તે જીવુંગરની કસી નીશાન પ.મે
આ નહી. અમો નથી જાણતા કે તે જીવુંગર લોકો કાંહાંછે. આજ લગી
અમોએ કોઈ જગો એવો સખત જીવુંગર કરનાર નજરે દીઠો નથી.”
જેવારે તે દેવો તથા જીનોની જોખાનથી એવી હકીકત સરવે કોઈએ
સાંભલી તેવારે પોતાના જીવથી નાઝિમેદ થયા. અને તે આતસના વર-
સાતે કરી ધણાએક આદમીઓ તથા ઘોડા તથા હાથી જીવથી મુઆ,
તેથી જ્ઞાનપ્રપંશ ઘણો ખતંગ આવેઓ ને તમામ જીવુલો દેલેરો તે
આતશે કરી જખમી થઈ પડેઓ. ને તે જીવુંગર લોકો સાથે કરી લડ-
વાનો ચારો દીઠો નહી. ને તે લોકોની જીવુંગર ધણા આજેજ આવી
ગયા તેવારે તરમાએ જ્ઞાનપ્રપંશને કહીઊં કે, “એ નામદાર અગર
તું મને હોકમ કરે તો હું એ દરીઆવના કેનારા ઊપર ખુશકીમાં જ-
ઈને તે પદકાર જીવુંગરની જોશતેજો કરું અને જો કોઈ હેરેમન જીવું
મારી નજરે પડે તો તેજ વખત તેને પાંધીને ખેંચતો લાઊં.” તેવારે
જ્ઞાન પ્રપંશે તેને કહીઊં કે, “એ શેર મરદ એ જગો શોકારગાહાની

૧૯૪ તરમાહને એક ગોવાલીઆ સાથે થયેલી વાતચીત. [બરજોનામું-

તથા લડાઈનાં મેદાનની નથી, જે તું જઈને પોતાના હુમનપરદ સાથે લ
ડશે. એતો એક ફ્રેસાદ ભરેલી જંજીરાની જગો છે, વાસતે એ જગોનું
કામ ઘણું સખત નજર આવે છે. માટે તું જરા સખર કર, કે જોઈએ
એ જગો જમાંનાની ચાલ શી રવેશ નજર આવે છે. મગર એ જગો
તો પાક એજદાની મદદ થાય તોજ આપણ સલાંમત રેહીએ. અગર
નહીતો એ જગો આપણો કરો આરો નથી કે કોઈ પીઆરાએ કરી આ
પણ એ લોકો ઊપર ગાલેપ થઈએ.”

એ રવેશ જોહાનપપ્પરો કહીં પણ તે પેહેલવાન તરમાહે સાંભ
લીં નહી, ને સેતાપ દરીઆવના કેનારા ઉપર ઉતરી પોતાના ઘોડા-
ઊપર સવાર થઈ તે જગો તમામ દાહડો ફરેઓ; તે જગો ઉપર ખેસુમાર
આતશ તેના સર ઊપર વરસતો હતો તેથી નામદાર તરમાહ ગાભરો પડી
ગયો. એમકરતાં રાતનો વખત થયો, તોપી તે નામદાર તમામ રાત તે જ
ગો જંગલમાં ઊંચો નીચો ફરતો રહ્યો, અને જેવારે પામદાદનો વખત
થયો, તેવારે તરમાહએ જંગલમાં તથા પાહાડમાં ઘણાં ગાયોનાં ગોઆરાં
ચરતાં દીઠાં, અને તીઆં એક ગોઆલીઓ પોતાના હાથમાં લાકડી પક
ડીને ઊભેલો હતો અને તે જગોએ આશાએસથી પેલું ગોઆરૂં ચ-
રતું હતું તીઆં તરમાહ જઈ પોહ્યાંચયો. તેવારે તરમાહએ આવાજ
મારીને પેલા ગોવાલીઆને પુછીઊ કે, “એ ગોઆરૂં કોણનું છે, ને એ
તમામ જગોમા જખરદસત આતશ વરસે છે અને તારી આગત્ત તો
આલસનો એક છટકેલાભી પડતો નથી એ શું છે ? વાસતે એ તમામ
હકીકત મારી નજદીક જાહેર કરીને કેહે.” તેવારે પેલા ગોવાલીઆએ
ગોસાથી તરમાહને કહીં કે, “તું દુર ઊભો રહીને એવડો ખુમ શા
વાસતે પાડે છે, તું મારી નજદીક આવ કે હું તુને અનકાર જાદુ તથા
ખરજીત જાદુ એ બેઊ જાદુની સરવે નીશાંન પતાઊ. તે સખુન
સાંભલીને તરમાહ સેતાપ તે ગોઆલીઆની નજદીક ગયો ને કહીં
કે, “તું કેહેછે તે અનકાર જાદુ તથા ખરજીત જાદુ એ બેહુ જાદુઓ
કાહાં છે, કે તેને અમારો સેરદાર બોલાવે છે. તે સાંભલીને પેલા ગો-
આલીઆએ તેને અવલ તો જોહાનપપ્પરનાં લશકરની ખપ્પર પુછી કે
એવી હીમતથી એ જગો લશકર સાથે જે શખસ આવેઓ છે તે કોણ

છે, ને એ જોહાનપપ્પશ કોણની ઓલાદનો છે, ને એ તરફ તે શા કામને વાસતે આવેઓછે ? એ જગો તો એક જંજીરો ધણો ડરામણો છે, અને એ જંજીરના સાહેબ અનકાર જાદુના હાથથી મસત શેરનો-ભી છુટકો થતો નથી. તેવારે તરમાહાએ તેને જવાબ દીધો કે, એ શપ્પસ હમારાં લશકરનો સપેહેસાલાર નામદાર જોહાનપપ્પશ સાંમેસવારના તોપ્પમનો ફરામરજનો ખેટો નામનો ઊઠાવનાર જોહાનપપ્પશ છે. એની તલવારથી અલખરોજ પાહાડભી જીતહાર માગે છે. એ જોહાનપપ્પશ એ જગો રહીને નાપાક કેહેકામ દેવની લડાઈમાં પાદશાહના પાદશાહ કેપોસરોના હોકમથી મગરેબ જમીનની તરફ જાય છે. એવી હેકાયત સાંભલીને પેલો ગોવાલીઓ હુસેઓ, અને તેને કહીંઈ કે, એ ખેહુદા મગજના મરદ તારા જોહાનપપ્પરો કસું અવલથી જાણીંઈ નહી જે એ રાહે આવેઓ છે, અગર તમારા એ તમામ લશકરના લોકોના તન ઊપરના પાલે પાલ એક એકો જીવ હશે તોભી પણ તમે લોકો એ જગોના જાદુગરોના હાથથી એક જીવ સલામત લેઈ જવાના નથી. મારા જોવામાં આવીંઈ છે કે તમારા જોહાનપપ્પશમાં કસી અકલ છેજ નહી, એના દેલમાં એવું ગુમાન હશે કે હું એ અનકાર જાદુની ચુંગાલથી સલામત નીકલી જવશા. પણ હવે તો એ નોજવાન પેહેલવાન પોતાને પગે ચાલી આવોને એ જગોની પજાના કાંધામાં પડેઓછે તેથી એકદમ એનાથી આગલ પછવાડે જઈ શકવાનું નથી. પણ એ તેજ ચુંગાલના કેહેકામની લડાઈમાં તો તમામ જોહાનના પાહાડભી પાયેદારી લાવી શકે નહી. તે દેવ ચાહે તો એ ફરતા આસમાનનેભી જમીન ઉપર નાંખે. તેવારે તરમાહાએ તે ગોવાલીઆ ને કહીંઈ કે, એ જંગલના ફરતારા ગોવાલીઆ તું શીમોરગ જનવરને મછરનો દર માં દેખાડ, તુને તો ખપ્પર નથી પણ એ જોહાનપપ્પશ તો તમામ જનનો લેનારો દેલેર તથા જપ્પરદસત સપેહેસાલાર સાંમે સવારના ખાંદાનનો એક શેર પ્યો છે. તે કરતાં તું જાણતો નથી કે એના નેઆગાન નરી માનતા સાંમેસવારે એ રાહામાં શી રવેસનાં મરદાંનગીનાં કામ આગલ કીધાં છે, તે નામદારે એ રસતામાં શેદાદ આદી અને ખીજ ધણાક ભારી દેવોને તથા નર અજદાહાને તથા શેરને મારી

ને એ રાહ પાક કીધી હતી અને એ નામદાર જોહાનપ્પખશખી તેનાજ તોખમનો પેહેલવાન છે. જોવારે પેલા ગોવાલીઆએ તરમાહાની જો-
પ્પાતથી એવા સખુત સાંભલેઆ, તેવારે તેણે ગોસાથી પોતાના હાથ-
માંની લાકડી ઊઠાવીને તે વતે તરમાહાના સર ઊપર એક જહુપેટો મા-
રેઆ ને કાંઈ જહુઈ કીધી, તેથી તરમાહા પોતાના ઘોડા ઊપરથી તુરત
જમીન ઉપર પડેઆ. તેજ વખત તે તરમાહાની સુરત ગાયની મીસા-
લની થઈ ગઈ, ને તે પેલાં ગોઆલામાં ચરવા લાગો.

હુકાયત લખીછે કે, આવયો પાદશાહ આક તરમાહાની
જોસતેજોને વાસતે અને પેલા ગોવાલીઆએ
જહુધના જોરે તેને દુમપ્પાની સુરતનો કીધો.

એ તરફ હવે એક દાહડો તમામ ગુજરી ગયો તીહાં લગી જોહા-
નપ્પખશે તરમાહાની વાત જોઈ, પણ તે નામદાર તો કાંઈ આવેઆ
નહી, તેવારે જોહાનપ્પખશ ધણો આજોરદે થઈને પોતાને કેહેવા લાગો કે,
એ તરમાહાને એ કામથી મેં ધણો મને કીધો પણ તેણે માફ કહીઈ
માંનીઈ નહી ને પોતાની પોસથી ગયો પણ હવે હું ધાઈ છું કે મ
પાદા તેના ઊપર કાંઈ આફત આવી પડીઈ હશે. પછે જોહાનપ્પ-
ખશે અનદેશો કરીને આકને કહીઈ કે, મને મોટો અનદેશો
પેદા થયો છે કે એ રવેશ એક દાહડો ને એક રાત ગુજરી ગઈ,
પણ શેર મરદ તરમાહા પાછો ફરી આવેઆ નહીં વાસતે હું
નથી જાણતો કે તે નામદાર ઊપર શું મસીખત ગુજરી હશે. જો
વારે આક પાદશાહે જોહાનપ્પખશને કહીઈ કે, એ સેરદાર પેહેલવાન,
હું તે નામદારની પછવાડે તેની જોસતેજોને વાસતે જઈ ને તેની
ખપ્પર કાહાડી તારી નજદીક લાઈ. એટલું કહીને આક પાદશાહે ત-
નમાં ખપ્પતર પેહેડીઈ, -ને તે ઉપર તમામ હુથીઆર પાંધીઆં અને
એક તરફથી જંગલનો રસતો પકડી આગલ ચાલેઆ. એમ કરતાં
પેલી જગો છતાં ગેઆઈ ચરતું હતું તીહાં જઈ પોહાંચયો, અને
તીહાં તરમાહાના ઘોડાને ઊભેલો દીઠો, તેથી તેણે પીછાનીઆ કે એ

ઘોડો તો તરમાહનો છે. તેજ વખત પેલા ગોઆલીઆની તરફ તે સે-
તાપ્ય ગયો કે પેલા ઘોડાને પકડી લે. એવામાં એક પોકાર ધણો ડરાં-
મણો તેના કાનમાં આવેઓ તેથી તે તરફ ફરીને જોયું તો તીહાં એક
મરદને ગોઆલીઆની મીસાલ હાથમાં લાકડી પકડીને ઉભેલો દીઠો,
તેવાર આક પાદશાહે તે ઊપર મહસત શેરની મીસાલ પોકાર મારીને
તેને કહીઊં કે, એ મરદ એ ઘોડો સેતાપ્ય પકડીને મારી નજદીક લાવ.
એ ઘોડો તારા ગાયોનાં ગોઆરામાં ગોયા એક પાહાડની મીસાલ કાં-
હાંથી આવી ઉભો છે ને એનો સવાર કાંહાં ગયો. તેવાર પેલા ગો-
વાલીઆએ આક પાદશાહને કહીઊં કે, એ સેતાપ્ય ભરેલા મરદ, તારું
નામ સું છે ને તું એ જંગલમાં શી મોરદને વાસતે આવેઓ છે તું
રાસત કેહે તેવારે આક પાદશાહે તેને જવાપ્ય દીધો કે, હું અરખ-
સતાનનો રેહેનારો શેહેરનો પાદશાહ છું. મારું નામ આક છે પણ
હમણાં તો હું નેક ખાનદાંતના ફરામરોજના ખેટા જેહાનપખશની
ખેદમતમાં એક ગોલામની મીસાલ થઈ રેહો છું. તેવારે તે નાપાક
ગોવાલીઆએ જેહાનપખશને ઘણીએક ગાલો દીધો ને કહીઊં કે, તે
રજલો સગજ પચો કોણ છે, મગર તુને નામદાર પરજીત જાદુની ખ-
પ્પર નથી કે અગર તે આહે તો પોતાની જાદુઈએ કરી આ આસમાન-
નેખી નીચે લાવે; તો તમારા જેહાનપખશથી શું થવાનું છે. તમારાં
લશકરમાંનો એક શખસખી હવે હાઆથી સલાંમત જવાનો નથી, ને
જેહાનપખશના જીવથી તો એકદમ દેમાગ કાહડી નાંખશે. એ જ-
ગાના અનકાર જાદુ તથા પરજીત જાદુ એ ખેહુ બાધઓ તથા તેમનાં
લશકરમાંનો એક એક દેવ એવા તો જખ્ખરદસત છે કે, પોતાની જા-
દુઈએ કરી તમામ જેહાનને ખખ્ખાદ કરી નાખે. એવી વાત તે ખુરા
ગોવાલીઆ મરદની જોખાનથી સાંભલીને તે આક પાદશાહ ગોસામાં
આવી પોતાનો ઘોડો તે ગોઆલીઆ તરફ જોહાકાવીઓ, ને ભારી
ગોરજ ઉઠાવી તેના સર ઉપર મારેઓ. તે ગોરજના જખ્ખમથી તે ના-
પાક ગોઆલીઓ લરજેઓ ને આકને કહીઊં કે, એ નકારા અરખસતા-
ની મરદ, તેં એ જગોના જાદુગરોની જાદુઈનો ફેસાદ દીધો નથી કે
એક દમમાં તમામ જેહાનને ખલા ભરેલી કરી નાંખે છે, તો હવે તમે

એ જગોથી જીવતા સલાંમત કાંહાં જવાનાં છે. તેવાર આકે તેને ક-
હીજી કે, એ બદનસલન તું પાકજદ પેહેલવાન જેહાનખખશની લ-
ડાઈને જાણતો નથી, તે અમારો સેરદાર જેહાનખખશ લડાઈને વખતે
ગાયા એક રોધનતન હાથી છે, તેથી તે નામદાર પોતાના ઘોડાના પા-
છીની નાલે કરી એ જ જીરાના તમામ પથરોને ખાક સાથે બરાબર કરી
નાખશે. એટલું કહીને બીજો ગોરજ તે નામદારે પેલા ગોઆલીઆનાં
સર ઉપર મારેઆ, પણ તે બદગુમાનને કસો આજખ પોંહાંએયો ન-
હી. તે વાર પછે તે નાપાકેકાંઈ જદુર્ગના સખુત ખોલીને એક લાકડીનો
જહપેતો આકના સર ઉપર મારેઆ, તેથી આક પેચ ખાધને તે પોતાની
જીવ ઉપરથી નીચે પડેઆ; ને તેનો ઘોડો નાહાસી ગયો. પછે આકે
ચાહીજી કે જમીન ઉપરથી ઊઠે, એવો કસદ કરીને ઊઠવા માંડીજી પણ
પાછો જીંધે મોહોડે જમીન ઉપર પડે ને એકાએક તેની સુરત દુમખા-
ની મીસાલની થઈ ગઈ, તેથી તેની પેલા ગોઆરામાં જઈ ચરવા ઉ-
ભો. જે વાર તરમાહા ગાયની સુરતનો થયલો હતો તેને આકને
દુમખો થયલો દીઠો તેવાર તે ચાલી આવી તેની નજદીક ઉભો રહી ને
જેમ કે બલદીઆ ચરદાય તે મીસાલ ચરદાવા લાગો, પણ તેની
જોખાન આદમીની મીસાલ ખોલલી થઈ નહીં, કે જેથી તે આક સાથે
વાત કરી શકે. એમ કરતાં તે બેઉ નામદારોની જીનવરની સુરતના થઈ
ને તે જગો ગોઆરામાં રહ્યા. તે તમામ ગોઆરંબી પેલા નાપાકે પો-
તાની જદુઈને જોરે તમામ આદમીઆને ગાયો તથા દુમખાની સુરત-
ના કરીને રાખેલાં આદમીનું હતું.

હુકાયત લખીછે કે, મોકલીઆ નામદાર જેહાનખખશો સ
મદુન દેવને દુમખાં લેવાને અને જદુઈ કીધો કરીલે જદુ
એ સમદુન દેવ ઉપર તેથી પાછો આવેઆ સમદુન
જેહાનખખશનો નજદીક.

જેવાર સોનાની તખ્તીએ કરી રાતની શીહાઈ બરતરફ થઈ, ને
રૂમનો પાદશાહ જરી તખ્ત ઉપર બેઠો ધ્યાને રોશન આફતાબ બા-

હર નીકલેઓ, તે પ્યામદાદને વખત સમદુત દેવ જ્ઞાન પપ્પશની ન-
જદીક આવી કેહેવા લાગો કે, “હું જંગલ તથા પાહાડોની કઢણમાં ધ-
ણોએક ફરેઓ અને તે ફરવાથી હું આજેજ આવી ગયો છું, પણ
મેં કોઈપણ જાદુગરની કાંઈપણ નીશાંન દીઠી નહી, પણ એમ કરતાં હું
ફરતો ફરતો એક તરફનાં કીનારા ઉપર જઈ પોહોંચ્યો, તાંહાં એક ગો-
આરૂં મેં ચરતું દીધું, તેમાં બે શુભાર ગાયો તથા દુમપ્યાં હતાં. તે ગોઆ-
રાનો ગોવાલીઓ હાથમાં લાકડી પકડી ઉભેલો હતો, તેની નજદીક હું
ગયો પણ માલુમ નથી પડતું કે એવાં દરામણાં જંગલમાં એ ગોઆરૂં
કોણનું છે. વલી તે ગોવાલીઓ પોતાના જાનથી કસી વાતે દરતો નથી
ને જંગલમાં બેદેસતપણે ગોસપંદનું ગોઆરૂં ચરાવે છે. તેવાર જ્ઞ-
ાનપપ્પશે તેને કહીંચી કે, એ સમદુતદેવ, તું ફરીથી તે જગો જાને
તે ગોઆરાંમાંથી સારાં ફરવે દુમપ્યાં હોય તેને પકડી લાવ; કે આપ-
ણ ઘણા દાહાડા થયા દરીઆવમાં ચાલીએ છીએ તેથી ખુસકીનાં શેકા-
રનાં કપ્યાપ આધા નથી. તેથી દુમપ્યાંનાં ગોસતના કપ્યાપ કરીને ના-
સતો કરીએ. એવો હોકમ સાંભલેઓ તેવાર સમદુત સેતાપ પાછો ફ-
રીને જંગલની તરફ પેલાં ગોઆરામાં ગયો. એવામાં એકએક તે ગો-
આરામાંથી એક પલદ તથા એક દુમપ્યું એ બેઠી જાનવર ઘણા માંતે-
લાં ને તંને ફરવે હતાં તે દોડતાં સમદુત દેવની નજદીક આવેઆં. તે
વાર સમદુત દેવે તે બેહુ જાનવરોને પકડવાનો કસદ કીધો, ને તે બે-
પર ચુંગાલ નાંખી કે એ બેહુ જાનવર સારાં છે તેથી પકડી લેઈ. તે-
વાર પેલા ગોવાલીઆએ પોકાર મારીને કહીંચી કે, એ પદજદ દેવ,
તું એ જગો આવીને મારાં ગોઆરામાં ફેસાદ શાવાસતે કરે છે, ને
મારા ગોસપંદને શાવાસતે પકડે છે તારા દેલમાં એ શું બુરો ખેઆલ
પેદા થયો છે. તું જાણતો નથી કે એ જગોએ ગોઆરૂં કોણનું છે.
અગર જોતું એ માંતા એકુ ગોસપંદનેપણી હાથ લગાડશે તો તુને પો-
તાના જીવથી હાથ ધોવા પડશે. એ ગોઆરૂં તો અનકાર જાદુનું છે, કે
જે દેવ પોતાની જાદુથી આસમાન સાથે લડવાનો કીનો રાખે છે, તે
જપ્પરદસત જાદુનું એ ગોઆરૂં છે. વાસતે તુ મને કેહકે એ ગોઆરા-
માં તું શું ધુંડેછે ને તું એવડો બેઅકલ શા થકો થયો છે. જવાર સ

૨૦૦ સમદુન દેવ અને ગોવાલીઆ વચે જાડુની હરીકાંઠ [પ્રરજા નામું-

મદુન દેવે તે ગોઆલીઆથી એવો જવાબ સાંભલેઓ તેવાર તેની ત-
રફ નેગાહા કરી જોયું તો તે નાપાકને એક પદશુરત જાડુ દીધો, પ-
ણ તેને પોતાની ખાતેરમાં લાવેઓ નહી; ને પેલા પલદ તથા દુમખાને
પકડી ગોઆરામાંથી પાહર લાવેઓ. એવો મામલો જોઈને તે નાપાક
ગોઆલીઓ સમદુન ઉપર હુસેઓ અને એક લાકડી તે દેવની ગરદન
ઉપર મારી તે લાકડીના જપેતાથી સમદુનનું તન વાંકું થયું પછે તે ગો-
આલીઆએ તે ઉપર પોતાની જાડુ ધણી કીધી પણ તે દેવ ઉપર તે
ની કસી અસર થઈ નહી. તેવાર ફરીથી પીછ લાકડી તેના સર ઉપર
મારી અને સમદુન દેવની સાથે ધણો એક લડેઓ તેવાર તે ગોવાલીઓ
ખોલંદ અવાજે જાડુ પડવા લાગો, પણ તેની જાડુ તે દેવનાં તન
ઉપર ખીલકુલ ચાલી નહી. એ તમાસો જોઈને તે નાપાક ગોવાલીઓ
ધણો અજબ રહ્યો કે મારી જાડુ સાતમા આસમાન ઉપર શનીસચર
સેતારો છે તેનેભી જમીન ઉપર લાવે ને એ દેવ ઉપર તેનો કરી અસર
કેમ થતી નથી એથી તે ધણો અજબ રહેવા લાગો. હવે પીછ તરફ સમ-
દુન દેવથીભી તેનાં ગોઆરામાંના પેલા ખેંઝી ગોસપંદને પકડી લવાયાં ન-
હી. તેવાર તે દેવભી ધણો અજબ રહીને કેહેવા લાગો કે, એ જમીનની
નીચે પાતાલમાં જે સંમક નામની માંહી છે તેનેભી મારી ચુંગાલમાં લાઈ
છું, ને એ ગોઆરામાંથી એ ખેં ગોસપંદ આજે મારેથી પકડી શકાતાં ન-
થી તેનો પાએશ શું. એ રવેશના અંદેસાથી સમદુન દેવ પાછો ફરી
ખાલી હાથે જોહાનપખશની નજદીક આવેઓ, ને પેલા નાપાક ગોઆ-
લીઆનાં તમામ દાસતાંનથી તે નામદારને વાકેફ કીધો ને કહીઈ કે, તે ખે
દાદગર તો ધણો જાડુગર ને પદકેરદાર છે, તેથી તે જાડુ સેવાએ કાંઈ
પીછ લડઈ કરતો નથી. તે દુરથી સખત જાડુ કુકે છે તેથી એની નજ-
દીક હેરેમનભી પાયેદારી લાવી શકે નહી. મેં આજ લગી એવો ભારી
જાડુગર નજરે દીધો તો નહી. વાસતે અય નામદાર પેહેલવાન, કંઈપણ
કરતાં જો એ ગોવાલીઓ તારા હાથમાં આવે તો તારૂં કામ આસાંનીથી
પાર પડે અને તમામ ભેદ એ જગોતો તુને તે પતાવે. તે શખસ
પોતાના હાથમાં ફક્ત એક લાકડી પકડી ગોસપંદને અશવે છે, પણ
જોવામાં તે શખસ કાંઈ હોનર ભરેલો જાડુ આરાનો કરનાર છે.

તે સમુદન દેવનું એટલું કેહેવું કે, જોહાનપપ્રશ પોતે સેતાપ ઉઠેઓ ને પોતાનું પપ્રતર પેહેરીઁ કે તે નાપાક જાદુની લડાઈમાં જાય. પછે પોતાના અપ્પલપ્પ ઘોડા ઉપર સવાર થઈ દેલ કીનાં ભરેલું કરીને સેતાપ તે ગોઆરાંની તરફ ચાલયો. તે વખત તમામ ગોઆરૂં પરાગદે થઈને જંગલમાં ફરતું હતું. એમ કરતાં જવાર જોહાનપપ્રશ તે જગો જઈ પોહોંચ્યો, ને તાંહાં એક ગોવાલીઆ મરદને દીઠો કે તેણે પોતાના હાથમાં લાકડી પકડેલી ને એક પથર ઊપર બેસીને વાંસલી વગાડે છે. એવામાં એક મહસત ગાયે આવીને જોહાનપપ્રશના ઘોડાના પાણીનીએ પોતાનું સર નાખીઁ, ને તે જગો તે ઉભી રહી. વલી તે ગાયની આંખમાંથી બેશુમાર આંસુ વરસવા લાગાં, તેને જોઈને જોહાનપપ્રશનું દેલ ખલવા લાગું, એમ કરતાં તે ગાયની પછવાડે એક દુમખોભી દોડતો આવેઓ, તે જોહાનપપ્રશના ઘોડાની નજદીક આકમાં લેટીને દરદથી પોકારવા લાગો, ને તે બેહુ જાનવરો બેશુમાર રડવા લાગાં પણ જોહાનપપ્રશો જાણીઁ નહી કે એ અજાયબી ભરેલાં જાનવરો શા વાસતે પોકાર કરેછે ને એ કોણ છે. એવો તમાસો જોઈને તે દેલાવર પેહેલવાન ધણે અજાય રહીને પોતાના દેલ સાથે અનદેશો કરવા લાગો કે, એ અજાયબ તમાસો શું હશે ? એ રવેશ અનદેશો કરીને પછે પોતે કમંદનો ફાંદો નાંખીને તે ગાય તથા દુમખાને બેહુને પકડીને પોતાની સાથે પેલો સમુદન દેવ હતો તેને હવાલે કીધાં. તેથી તે દેવ સેતાપ વાની મીસાલ દોડતો તે બેહુને જોહાનપપ્રશના લશકરની તરફ લેઈ આવેઓ.

પેલા ગોઆલીઆએ એવો મામલો દીઠો તેવારે શેરની મીસાલ પોકાર મારીને દોડતો આવેઓ, ને પોતાના હાથમાંની લાકડી ઊઠાવીને પોતાનાં સર ઉપર ફેરવવા લાગો ને જોહાનપપ્રશને કહીઁ કે, “એ બેહુ-દા મગજનાં તેં એ રવેશ લોકોના માલ લુટવા ઊપર શા વાસતે કમર ખાંધી છે, ને મારાં ગોવાલાંમાંથી એવો ફરબે દુમખો તથા ગાય તું શા વાસતે લેઈ ગયો છે. મગર અનકાર જાદુ પાસે કાંઈ તું માગે છે કે એ રવેસથી એવાં ફરબે ગોસપંદ તેના ગોઆરાંમાંથી તું પોતાને હાથે પકડી લેઈ જાય છે. વાસતે જરા તું એ જગો ઉપર ઉભો રહે કે,

હું જોજી કે તું એવો જાપરદસત મરદ કોણ અને એવડો પવન મગજમાં શા વાસતે રાખે છે?" એટલું કહીને જોહાનખખશનાં સર ઊપર જોરથીલાકડી મારી પણ તેથી જોહાનખખશને કાંઈ નુકસાન પોહાંચીજી નહી. તેવારે જોહાનખખશે તેને કહીજી કે, "એ બદ નસ-લના જાદુ, એ રવેસ ઘણાક દેવો તથા જાદુગરો મારે ઊપર લરાઈના વખતમાં જાદુઈના ચારા દરમેઆનમાં લાવેઆ હતા ; પણ મારો નેગેહુખાન પાક ચજદાં છે તેથી તે નાપાકોની જાદુઈ મારે ઊપર ચાલી નહી. તમારા જેવા પુસ દેવો તથા જાદુગર લોકોથી હું હરગેજ દરતો નથો ને મારી તલવારથી તે બદકાર લોકો પોતાનો જાન સલામત લઈ ગયા નથો. કાંચકે દાંતા લોકો ફરમાઈ ગયા છે કે, બદીના કરનારને આકેખત બદીજ પોહાંચે છે ને નેકીના કરનારને નેકીજ હાસેલ થાયછે. અને બદ આદમીના મોહોડાં ઉપર નુર નહી હોય."

હવે આ તરફ જોવારે સમજુન દેવ, પેલો દુમખો તથા ગાયો લેઈને ઈરાની લશકરમાં ગયો, તેવારે જોહાનખખશેભી પોતાના ઘોડાની લ-ગામ ફેરવી કે સેતાબ લશકરમાં જઈને પેલાં ગોસપંદોને હલાલ કરીને પોતાના પેહેલવાનો સાથે બેસી તેના કબાબ કરીને નાસતો કરે. એવા ઈરાદાથી તે નામદાર પેહેલવાન પાછો ફરેઓ; પણ તેની પછવાડે પેલો, નાપાક ગોઆલીઓ વરૂની મીસાલ દોડતો હતો ને મોહોડાંમાંથી ઘ-ણીક ગાલો દેતો હતો. એમ કરતાં જોહાનખખશ પોતાના લશકરમાં આવી પોહાંચેઓ, અને પોતાના અબ્બલકની પીઠ ઊપરથી નીચે ઊત-રેઓ, તાંહાં જોય શું કે, પેલો દુમખો તથા ગાયો પડીને પોકાર મારે છે. અને તેઓનાં તન પારાનો મીસાલ ધુજે છે પણ તે બેહુ જાનવરો-નો ભેદ કોઈને માલુમ નહી પડતો હતો કે એ શું છે.

હુકાયત લખી છે કે, આવી સમેએ આરત અને
ગોક્તેગો કીધી તેણે જેહાનખખશ સાથે તથા
તેવામાં નાપાક પ્યરજીન જાદુ
આવી પોહોંચ્યો.

એ રવેસ જેહાનખખશ પેલાં ગોઆરાંમાંથી બે ગોસપંદ પ-
કડી લાવીને પોતાના લશકરમાં બેઠો હતો, એવામાં એકાએક તે જગો
ઊપર સમેએ આરત આવી પોહોંચી તેણે પોતાના બાઈ જેહાનખખ-
શને કહીઊં કે, એ રોસન ચેહરેના પેહેલવાન, તું જાણતો નથી પણ
એ બેહુ જાણવરો જે છે તે તારા બે નામાદારો છે. તેમાં ગાએની
સુરતનો જે છે તે નામદાર તરમાહ છે, ને એ દુંમબો છે તે આક
પાદશાહ છે. એ બેહુ સરફરાજ પેહેલવાનોને પેલા નાપાક ગોઆલી-
આએ પોતાની જાદુઈને જોરે એ રવેસ ગોસપંદની સુરતના કીધા છે,
પણ તું એ નાપાક જાદુગર લોકોથી કસો અનદેશો માં કર. એ ના-
પાક પ્યરજીન તથા અનકાર એ બેહુ ઘણા ભારી જપ્પરદસત જાદુગરો
છે. તે પદકારોનાં ફેલથીજ એ સીહા વાદલમાંથી તારાં લશકર ઊપર
આતસ વરશે છે; તેભી એ ગોસપંદના ગોઆરાંની મીસાલ પરાગંદે થઈ
જશે. અને એ જંગલમાં ગોસપંદોનું જે ગોઆરું છે તેભી તમામ
આદમીઓજ છે, પણ પેલો જે નાપાક ગોઆલીઓ છે તેની જાદુઈએ
કરી એ રવેસ તે આદમીઓભી ગાયો તથા દુમબા થઈને જંગલમાં ફરે
છે. અને એ નાપાક ગોઆલીઓ એવો તો જાદુગર છે કે એનાં તન
ઊપર લડાઈનાં હથીઆર તો લાગતાંજ નથી, અને એ જંજીરો તમામ
જાદુગર લોકોથી ભરેલો છે. પણ એમ કરી જાણ કે જેવાર એ અનકાર
જાદુ તારા હાથ ઊપર મારેઓ ગયો કે, એ જંજીરામાંનો એકભી
જાદુ તારી નજીક ઊભો રહેવાનો નથી. વાસતે તું એ જંજીરા-
માંના તમામ દેવોથી હરગેજ અનદેશો મા કરતો ને હુમણું તારા
અપ્પલખ ઘોડા ઊપર સવાર થઈને એ જંજીરાની તરફ આવ કે હું તે
અનકાર જાદુની તરફ જાઉં છું ને મારા ચારાએ કરી તેના જીવ ઊપર
આફત નાખું છું. પણ તું બેદેહેસત મારી પછવાડે આવી પોહોંચીને ત-

લવારે કરી તે નાપાકોના સરને ખાકમાં નાંખજે કે, હું તેની નજદીક જઈ ચારાથી તે નાપાકોનાં જીવ ઉપર આકૃત પેદા કરૂં છું. એવા હીમતના સખુત જ્ઞાનપ્રપંશે પોતાની બેહેન શમેએની જોખાનથી સાંભલે આ, તેથી ખુશી થઈને તેને કેહેવા લાગો કે “એ મેહેરખાન બેહેન તું મેતાળ પોતાના ચારાથી એ જંજીરામાં અનકાર જાદુના સર ઉપર જ, ને તે નાપાકના તનમાંથી પલાંદ જીવ કાઢાડી નાખ કે હુંભી નાપાક બરજીત જાદુની આંખમાંથી જ્ઞાન શીદા કરી નાંખું છું.”

જેવાર સમેએ પોતાના ભાઈ જ્ઞાનપ્રપંશની જોખાનથી એવા સખુત સાંભલીઆ, તેવારેતેણી તુરત પોતાનાં હાથમાં તેજ તલવાર પકડીને ખાહાર નીકલી કે, તે બદકાર અનકાર જાદુના જીવથી રસતાબેજ ઊઠાવે. તેવાર પછે જ્ઞાનપ્રપંશભી પોતાના અબ્બલખ ઘોડા ઉપર સવાર થઈ ખાહુર પડીયો. એમ કરતાં તે બેઝી નામદારો પોતપોતાના દુશમનોની શોધમાં આગલ ચાલીઆ તેમાં સમએ તે જંગલમાં જમણી તરફ ચાલી, ને જ્ઞાનપ્રપંશે દાભી તરફ પોતાનો ઘોડો હાંકેઓ. તે બેહુ જાણે એતેફક કીધો હતો કે, ફાણી તદબીરે તે નાપાક જાદુગરોના જીવ ઉપર શીતમ નાંખવો. હવે જ્ઞાનપ્રપંશે પોતાના લશકરનો હવાલો સરાએજીનીને આપેઓ હતો, તેથી સરાએજીની પોતાનાં તમામ લશકર સાથે જાપ્પજ ફરવા લાગો પણ તેના જોવામાં કેઠેભી દેવો તથા જાદુગરોની નીસાન આવો નહી. હવે પેહલવાન જ્ઞાનપ્રપંશ ફરતો ફરતો અને આસપાસ નજર કરતો આગલ નીકલી ગયો. તાંહાં તેણે એકાએક એક પાહાડ ઉપર બરજીત દેવને દીઠો, કે તે નાપાકનું તન મહસત હાથીની મીસાલનું હતું ને તે જાતે ઘણો બદસુરત હતો, અને તે નાપાક પાહડ ઉપર બેસીને જાદુઈના સખુત પહોંતો હતો. તે નાપાકનાં સર ઉપરના ખાલ ગોથા વાંસના જાહડની મીસાલ એકએકમાં ગુંચવાયલા અને તેનું કદ મનારાની મીસાલ બિંચુ તથા તેના આગલા દાંત ભુંડની મીસાલ મોહોડામાંથી ખાહુર નીકલેલા હતા ને તેના મોહોડામાંથી જાદુઈએ કરી આવત સના શોલા નીકલતા તે આવસ જઈને ધરાની લશકર ઉપર વરસતો તેથી ઘણાક આદમીઓ પાલીને પડતા હતા. જેવારે તે નાપાક દેવને જ્ઞાનપ્રપંશના ઘોડાએ દીઠો તેવારે તે અબ્બલક ઘોડો તેજીથી હરનેઓ ધ્યાને ખં-

ખારેઓ. તેવારે તે પલીદ દેવે પાછું ફરી જોયું તો વાંહાં એક નોજવાન મહસત શેરની મીસાલનો પાહાડની મીસાલના ઘોડા ઊપર બેઠેલો દીઠો. તે નામદારના જોસથી તમામ પાહાડ ધુજ વા લાગો. એ રવેશ તેનો દબદબો જોઈને નાપાક પરજન પોતાના તન ઉપર લરજેઓ ને એક પોકાર જ્ઞાનપ્રપ્તિ ઊપર મારીને કેહવા લાગો કે, “એ ઊંધા બપ્તના, તું અમો લોકોની સર જમીનમાં આવીને એ રવેશ શા વાસતે દોડતો ફરેછે મગર શું પેહેલવાન જ્ઞાનપ્રપ્તિ કરી કેહેવાયછે તે તુંજ છે કે, અને જો તું જ્ઞાનપ્રપ્તિ જોય તો તેં જાણી જોઈને પોતાના તનને બલામાં નાખીજાછે. તું એ જગોના અનકાર જનુથીથી દરેતોજ નથી; તે કરતાં એ પાહાડના સર ઊપર હું પોતે બેઠેલો છું. માફ નામ જનુઈ ભરેલો પરજન દેવ છે. અગર હું આહું તો એક લેહેજમાં એ જ્ઞાનને ફનાં કરી નાંખુ ને મારી જનુએ કરી આસમાન ઉપરથી આક્રતાપ તથા માહાતાપને જમીન ઉપર નીચે નાંખું.” તેવારે જ્ઞાનપ્રપ્તિ તેને જવાબ દીધો કે, “એ સીધા જીવના નાપાક એવડી યુમ શા વાસતે પાડેછે. એમ કરી જાણ કે, તમો જનુગર લોકોની આપેર હવે નજદીક આવીછે. તું મને પીછાતો નથી કે સાંમે સવારના તોખમનો શેર દેજર ફરામરોજનો બેટો જંગી જ્ઞાનપ્રપ્તિ તે હું છું, ને પાક દીનના પાદ-શાહા કેવોસરોતાં હોકમથી શેરની મીસાલ મગરેબ જમીન જાળીછું. કે તે જગો નાપાક પ્રસલતના તમામ દેવોનો શેદાર જે કેહેર ભરેલો કેહેકામ દેવ કેહેવાયછે તે નરે દેવની બેહુ બાબુ બાંધું.”

જેવારે નાપાક પરજન જનુએ જ્ઞાનપ્રપ્તિની બુબાતથી એવા સખુત સાંભલેઆ તેવારે તે નાપાક પરજન દેવ હસેઓ ને જ્ઞાનપ્રપ્તિને કહીજા કે, “એ બદબુનીઆદના છોકરા, આજ રોજ તેં પોતાને મરવા ઊપર કમર બાંધીછે એવું મારા જોવામાં આવેછે. કેમકે નામદાર કેહેકામ દેવની નજદીક તું તથા તારો ફરામરોજ તથા પરજો તથા કરીમાન તથા જલનો બેટો પીલતન રૂસતમ તથા જલ તથા સાંમેસવાર તથા નરીમાન તથા જ્ઞાનપેહેલવાન કેરશાસપ એ તમામ પેહેલવાનો શા હેસાબમાં છે. તે કરતાં તે કેહેકામની સાથે લડાઈના કરનારા

તેજ ચુંગાલના રાખનારા ને ભારી જાડુધના જાણનારા, ધણા જરબદસત એક લાખ દેવ રાતોદન તઈઆર રહેછે. તે દેવો કપ્પી પોતાની સુરત બદલીને શેર થાયછે અને કપ્પી મગરમછની સુરતના થાયછે. તે તમામ દેવોમાં એક અનકલાપ નામનો દેવ ધણો જરબદસત છે તે લડાઈ ને વખત ફરતા આસમાન લગી શોર ઉઠાવેછે. તે નર દેવ એ જગોથી કેહેકામની તરફ જવાનો રસતો જંગલમાં બંધ કરોને બેઠોછે. તેથી તે દેવની નજદીકથી મહસત હાથીથીભો આગલ જઈ શકાતું નથી. તે કરતાં તેની સાથના બીજા તમામ દેવોની મરદાનગીની વાત હું તારી નજદીક શું કહું.” તેવાર જોહાનપપ્પશે તેને કહીઉં કે, એ નાપાક દેવ તું એવડી લાંબી વાતો શા વાસતે કરેછે હમણાતો તું પોતાના જીવને બચાવાનો આરો કર પછી બીજા વાત કરજે.

—◆—◆—◆—

હુકાયત લખીછે કે, મારીઓ ગયો નાપાક પરજીન જાડુ પેહેલવાન જોહાનપપ્પશના હાથ ઊપર.

—◆—◆—◆—

હવે જોવારે પરજીન જાડુએ જોહાનપપ્પશની જોખાતથી એવ સખત સખુત સાંભલેઆ, તેવારે સેતાબ તે જગોથી ઉઠીને તે પાહડમાંથી પોતાનાં નખે કરી એક ભારી પથર ઉખોડેઆ કે તે પથરના ભારથી જમીનભી આજેજ આવતી હતી એવો તે ભારી પથર હતો, તે ઊઠાવીને જોહાનપપ્પશ ઊપર મારેઆ. પણ તે દેલાવર પેહેલવાને તે પથરના જરબને પોતાનો ઢાલ ઊપર રદ કરી નાખેઆ, પછે પાક ચજદાનું નામ જીપ્પાન ઉપર લેઈને અપ્પલકની પીઠ ઊપરથી નીચે ઊતરીઆ, ને અપ્પલકને એક જાહાડ સાથે બાંધીને પોતે બખતરની દામન ગેરદાનીને તે દેવની સાથે લડવાને વાસતે સેતાબ તે પાહડ ઉપર ચહડેઆ, અને પોતાના માથા ઊપર ઢાલ પકડીને એક હાથમાં તેજ તલવાર સાથે તેની નજદીક ગયો. તેવાર પરજીને તેને કહીઉં કે, “એ છોકરા, શું તુને પોતાની જવાની ઊપર કરો અફશાસ આવતો નથી ; કે એવી પોતાની જવાનીના જાહાડને જલદીથી ઉખેડી નાખવા આવેઆછે. તું પોતાની

ખાતે જમથી જાણજે કે એ જગો તું પરજીન જાણના હાથ ઉપર મા-
રેઓ જવાનો, ને ફરીથી તું એવા અપલક ઘોડાનો સવારી દેખવાનો
નથી. પણ મને તારી એવી જવાની ઊપર રેહેમ આવેછે કેમકે હજુ તે
દુનીઆનાં પાગના કુલને પુરું સુધીઈ નથી, ઈઆને દુનીઆની પુરી
લાહાઆ લીધી નથી. ને હજુ તે પોતાના દાંતે ધુઆની માસાલનો તલ-
ખ સરાપ આપેઓ નથી; ઈઆને તું દુધનું પીનાર બચુંછે. વાસતે
એ છોકરા તું મારી સાથે લગાધ મા કર, મેં મારી ઊમરમાં આદમી
આને મારવા સેવાએ કાંઈ બીજો પેસો કીધોજ નથી. ને રાતદન માફ
કામ આદમી જાદને આજર દેવા સેવાએ કાંઈ બીજું છેજ નહી, તેથી
મારી દેહસતે કરી મહસત હાથીના મોહોમાંથી પોતાની મેલે દાંત ઊ-
ખડી પડેછે ને મારા ગોસાથી સીમોરગ જાનવર કોહુંકાઈમાં ધુજેછે.
આજલગી મારી લગાઈમાંથી કોઈ પોતાનો જાન સત્રાંમત લઈ ગયું ન-
થી. તું નાદાન બચું છે, તેથી તુને મારી લગાઈની ખપ્પર નથી. વાસતે
તું બેહુદાંપણથી મારા આજરની તરફ મા આવ.” તે નાપાકનું એટલું
કેહેવું કે, પેહેલવાન જ્ઞાનપ્રપ્તિ શેતાપ પોતાની તલવાર ઉઠાવી કે,
તે જાદુગરના જાન ઉપર રસતાપેજનો શોર નાંખે. એવો અદેશો કરીને
જ્ઞાનપ્રપ્તિ તે અદકારના સર ઉપર તલવારનો એક જખમ મારીઓ.
એવામાં તે નાપેકાર પરજીને પોતાનો હાથ લાંબો કરી જ્ઞાનપ્રપ્તિના
હાથમાંથી તે તલવાર છીનવી લીધી અને બાંજી તુકડા કરી નાંખી દીધી.
તે તમાસો જોઈને જ્ઞાનપ્રપ્તિ અજબ રેહો ને પોતાનાં દેલ સાથે
કેહેવા લાગો કે, મેં આજ લગી એવી લગાઈ જ્ઞાનમાં દીઠીતી નહી. દુ-
નીઆના દરમેઆનમાં કોઈએ એ રવશ મારા હાથમાંથી તલવાર
છીનવી લેઈને બાજી નાંખી નહી હતી. એવો વીચાર કરી પછે જ્ઞાન-
પ્રપ્તિ પોતાનો બારી ગોરજ ઉઠાવીને એક જખમ તે નાપાકનાં સર
ઊપર મારેઓ કે, તે જખમે કરી પરજીનનાં સરમાંથી મગજ કાઢાડી
નાંખે. પણ તે જાજાગાર દેવે પોતાની ચુંગાલ લાંબી કરી જ્ઞાન-
પ્રપ્તિના ગોરજ પકડીને તે હાથીને જોરના પેહેલવાનના હાથમાંથી
એકદમ છીનવી લેઈ પોતાના દાંતે કરી તેને કરડી તેના પુરજે પુર-
જ કરી નાંખેઆ. એ તમાસો જોઈને જ્ઞાનપ્રપ્તિ પોતાના દેલમાં

૨૦૮ જ્ઞાનપ્રપચના હાથ ઉપર યરજીત દેવનું મરણ. [પરજો નામુ-

લરજેઓ. પછે પાક યજ્ઞદાંતે યાદ કરીને કેહેવા લાગો કે, “એ પાક દાદાર, હવે એ જાદુગરોની લડાઈમાં હું શું ચારો કરૂં કે એની જાદુઈ આગલ મારી મરદાનગી તો કસા હેશાપમાંજ નથી, વાસતે એ લડાઈમાં તું મારી દસતગીરી કર. ને હું તારો પાંદો તું સેવાએ કોઈ પીજાને પોતાનો પોસત પનાહનો કરનાર કરી જાણતોજ નથી. એ રવેશ પાક પરવરદેગાર જે જાહાનનો સાહેબ તેનો નજદીક મનાંજત કરીને પછે મહસત હાથીની મીસાલ જોશમાં આવો ચીતાની મીસાલ તે જગોથી કુદીને યરજીત જાદુ ઉપર પોતાની ચુંગાલ મારી, ને તે નાપાક જાદુનો કમરપાંદ પકડેઓ; ને ખોદાનું નામ જીપ્યાન ઉપર લેઈ એક જોર એવો તો કીધો કે તે જોર કરવાથી જ્ઞાનપ્રપચના તનમા-થી પપ્પતરના આંકડા તુટી ગયા પણ તે જોર કરી પદ પુનીઆદના યરજીતને જમીન ઉપરથી ઉઠાવેઓ ને તેને ઊંચો લેઈ જઈને કેટલોક વાર પોતાનાં સર ઉપર ફેરવીને પછે એવો તો પાહડ ઉપરથી નીચે જ-મીન ઉપર મારેઓ કે, તે નાપાકના તનના પુરજે પુરજા થઈ ગયા. તે નાપેકાર દેવનું મરણ કે તેજ વપ્પત પેલું સીદા વાદન તથા આતસનો વરસાદ સરવે યરતરફ થયું, ને ખુશી ભરેલી હવા નજર આવી.

પછે જ્ઞાનપ્રપચ તુરત એક પાણીના ચસમા અદર ઊતરો ગોસલ કરી, પોતાનું સર પાક ઉપર મેલીને પાક યજ્ઞદાંતાં શોકરખાં કરી કેહેવા લાગો કે, “એ ખેચારા આદમીના ચારાના કરનાર સાહેબ, તું તમામ જાહાનને રોજ તથા નેકી પોહોંચાડે છે. તારાજ હોકમથી આફતાપ તથા માહતાપ આસમાન ઉપર ફેરે છે. એ લડાઈમાં તે મારી દસતગીરી કીધો તેથી હું એવા જાંઘાર દેવ ઉપર ફેતેહ પાંમેઓ છેજી. એ રવેશ મનાંજત કરીને પછે તે પાહડ ઉપરથી નીચે ઉતરેઓ, ને પોતાના અપ્પલક ઘોડા ઉપર સવાર થઈ ખુશી ભરેલા દેલ સાથે ઇરા-ની લશકર તરફ આવેઓ. અને પોતાના લશકરમાં આવીને તમામ હકીકત યરજીત દેવની પોતાના નામદારોને કહી, તે સાંભલેઆથી સરવે કોઈ અજબ રહેવા લાગા. તે વપ્પતે પેલા પુઠા નાખોદાએ એમ કરી કહીજી કે, “એ પાદશાહ જમશેદને તોખમના નામના ઊઠાવનાર પેહ-લવાન, હકતાલા તમારાં પ્યાનદાંત ઉપર મેહુરપ્યાન છે તેથીજ તમે

જનપુલોચો એવા બારી દેવો તથા જનદુગરો સાથે લડીને નામ ઊઠાવો છો. પાકી તાકાત કોણની કે એવા નાપાક જનદુગર દેવોનું નામ જો-
પાન ઊપર લઈશકે. પણ તે દાદગર સાહેબે તુને એવાં જોર તથા
હીમત સાથેનો પેદા કીધો છે તેથી તુંજ એ કામ કરે! પાકી પીજી
કાઈનો આસરો નહી. વાસતે હું દોઆ માગું છું કે હમેશ તું એજ
રવેશ પદ લોકોને તથા આજ્ઞરના પોહોઆડનારા દેવ લોકો ઉપર ફ-
તેહમંદી ભરેલો રહેજે. ને તારા દુશમન લોકોનાં સર ઊંધાં રહેજો.”

હવે દાનાઈ ભરેલા જ્ઞાનપ્રપંચો એવા સખુન સાંભલીયા તેવારે
તે પુલ નાવપ્રવાહને કહીજી કે, “એ દાંતાં મરદ, હવેતો એક પીજી કા-
મ ધણું સખત રહીજી છે કે પેલો નાપાક અનકાર દેવ જે ધણો ભુંડો ને
જીઆંગાર છે તે મારેઆ જાય તેવારે એ પદનસલતા નાપાકોથી એ રાહ
સાફ થાય ને ખોદાની ખસકત બેદેહેસત એ રસતે આવજીવ કરે. વા-
સતે હવે તો તે પદ ગોહરના દેવની લડાઈમાં જીજી, ને મારા પાદશાહ
કેખાસરોના ફતેહમંદ પપ્પતની મદદથી મારા જોરની અજમાએશ કરી
જોજી. એટલું કહી ફરોથી અપલક ધોડા ઉપર સવાર થયો, ને મસત
પપ્પરની મીસાલ તે દેવની લડાઈમાં ગયો ને આહીજી કે, અપલ તે
નાપાકની નીશાન શોધી કાઢે. એમ કરતાં પીજી મરતબે આસમા-
નના નકાશ ચીતારાએ આફતાપના નુરે કરી જમીન ઊપર મેના કરી
કીધી, ઈઆને આફતાપ નીકલેઆ તેથી તમામ જીહાન રોશની ભરેલી
થઈ. અનકાર જનદુતે પપ્પર થઈ કે, મારો ભાઈ અરજીત દેવને જ્ઞા-
નપ્રપંચો ઊઠાવોને ખોઆરોથી જમીન ઊપર મારેઆ તેથી તેના તનનો
પુરજે પુરજો થઈ ગયો અને તેથી તે મરણ પામીઆ છે. જેતારે અનકાર
દેવે એ પપ્પર સાંભલી તેવારે તે પોતાનાં સર ઊપરના પાલ તોડવા લા-
ગો, ને ધણીએક જરી કીધી અને કહીજી કે, “હવે મારું પપ્પત અર-
ગસતે થયું, ને તમામ જાહાનના જનદુગર લોકોની કમપપ્પતી જગી
કે, એ સગજને તોખમનો જ્ઞાનપ્રપંચ આવી પોહોઆયો છે. એ
નાપાકની તલવારે કરી આપણા જનદુગર લોકોની પુતબેખ ઊપડા જ-
વાની. મને એક ચીનના સેતારેશનાસ ઈઆને નજીમી મરદે એમ
કરી કહીજી છે કે, એક નોજવાન પેહેલવાન સામેસવારના તોખમનો

એકાએક લશકર સાથે આવશે તે તમામ મગરેખ જમીન પોતાને કપ્પજ કરશે. તે જાણુલી પેહેલવાન એ તરફ આવશે તે જાલેજરના જોહાન પેહેલવાન રૂસતમનો નખીરો અને દેસેર ફરામરજનો બેટો પેહેલવાન જોહાનખખશ નામનો ઈરાનના પાદશાહ કેપોસરોના હોકમથી એ મોલકની સર જમીનમાં આવશે. તે નામદારના હાથથી મગરેખ જમીનનાં જાદુગર લોકોમાંથી એક તન સલામત રહેવાનું નહી. એ રવેશ તે ચીનના નજુમીએ મને કહીઁ હતું, મગર તે પેહેલવાન એ છોકરોજ છે એવી ખબર મેં આગલથી સાંભળી છે. એ રવેસ તે નાપાક તોખમનો દેવ ભારી માહૈતમમાં અને અનદેસામાં હતો. એવામાં માહાતાપની મીસાલ રોશન ચેહેરેની સમેએ ઓરત તાહાં આવી પોહ્યાંચી.

તેશમું દફતર પુરું.
